Ålands landskapsregering

ÅRSREDOVISNING 2018

Landskapet Ålands förvaltning och ekonomi

Innehåll

Förvaltningsberättelse **8**

Förord **9**
Nyheter 2018 9

Index för hållbarhetsredogörelser **10**

Självstyrelsemyndigheterna **12**
Ålands lagting 12
Lagtingsarbetet 13
Resultaträkning med budgetuppföljning 14
Fyra års jämförelse per moment 15
Ålands delegation i Nordiska rådet 16
Resultaträkning med budgetuppföljning 16
Fyra års jämförelse per moment 16
Östersjösamarbete BSPC 17
Lagtingets bibliotek 17
Landskapsrevisionen 18
Landskapsrevisionens översikt 18
Resultaträkning med budgetuppföljning 18
Fyra års jämförelse per moment 18

Ålands landskapsregering **19**
Landskapsregeringens politiska översikt 19
Landskapsregeringen och dess verksamhet 20
Resultaträkning med budgetuppföljning 22
Fyra års jämförelse per moment 23
Regionkommittén 23

Allmänna förvaltningen **24**
Alla kan blomstra i ett bärkraftigt samhälle på fredens öar 24
Välmående människor vars inneboende resurser växer 25
Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället 25
Allt vatten har god kvalitet 26
Ekosystem i balans och biologisk mångfald 26
Attraktionskraft för boende, besökare och företag 26
Markant högre andel energi från förnyelsebara källor och ökad energieffektivitet 26
Hållbara och medvetna konsumtions- och produktionsmönster 27

Strategisk hållbarhet och styrning **28**
Värdegrund 29
Process- och metodbeskrivning 29
Prioriterade hållbarhetsfrågor 30

Förvaltningens organisation **33**

Personalen **34**
Personalstruktur 34
Frånvaro 35
Företagshälsovård 36
Arbetsmiljö 37
Friskvård 38
Kompetensutveckling 38

Regeringskansliet **39**
Regeringskansliets översikt 39
Resultaträkning med budgetuppföljning 41
Fyra års jämförelse per moment 41
Uppföljning av målsättningar 42
Uppföljning av nyckeltal 45
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 47
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 47
Redogörelse för den interna kontrollen 47

Lagberedningen **48**
Lagberedningens översikt 48
Resultaträkning med budgetuppföljning 50
Fyra års jämförelse per moment 50
Uppföljning av målsättningar 50
Uppföljning av nyckeltal 50
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 51
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 51

Finansavdelningen **52**
Finansavdelningens översikt 52
Resultaträkning med budgetuppföljning 54
Fyra års jämförelse per moment 55
Uppföljning av målsättningar 55
Uppföljning av nyckeltal 56
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 57
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 59
Redogörelse för den interna kontrollen 60

Social- och miljöavdelningen **64**
Social- och miljöavdelningens översikt 64
Resultaträkning med budgetuppföljning 68
Fyra års jämförelse per moment 68
Uppföljning av målsättningar 69
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 78
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 79
Redogörelse för den interna kontrollen 79
Uppföljning av nyckeltal 79

Utbildnings- och kulturavdelningen **80**
Utbildnings- och kulturavdelningens översikt 80
Resultaträkning med budgetuppföljning 80
Fyra års jämförelse per moment 81
Uppföljning av målsättningar 81
Uppföljning av nyckeltal 89
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 93
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 93
Redogörelse för den interna kontrollen 93

Näringsavdelningen **95**
Näringsavdelningens översikt 95
Resultaträkning med budgetuppföljning 95
Fyra års jämförelse per moment 96
Uppföljning av målsättningar 96
Uppföljning av nyckeltal 99

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 103
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 103
Redogörelse för den interna kontrollen 103

Infrastrukturavdelningen 105
Infrastrukturavdelningens översikt 105
Resultaträkning med budgetuppföljning 107
Fyra års jämförelse per moment 108
Uppföljning av målsättningar 108
Uppföljning av nyckeltal 114
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 116
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 117
Redogörelse för den interna kontrollen 118

Fristående enheter 120
Ålands fiskodling, Guttorp 120
Resultaträkning med budgetuppföljning 120
Fyra års jämförelse per moment 121
Verkstad och lager 121
Resultaträkning med budgetuppföljning 121
Fyra års jämförelse per moment 122
Vägunderhållsverksamhet 122
Resultaträkning med budgetuppföljning 122
Fyra års jämförelse per moment 122
Motorfordonsbyrån 123
Rederienheten 123
Resultaträkning med budgetuppföljning 123
Fyra års jämförelse per moment 123

Myndigheter 124
Ålands Statistik- och utredningsbyrå 124
Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi 124
Resultaträkning med budgetuppföljning 125
Fyra års jämförelse per moment 125
Uppföljning av målsättningar 125
Uppföljning av nyckeltal 126
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 126
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 126
Redogörelse för den interna kontrollen 126

Datainspektionen 128
Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi 128
Resultaträkning med budgetuppföljning 128
Fyra års jämförelse per moment 129
Uppföljning av målsättningar 129
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 129
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 129
Redogörelse för den interna kontrollen 130

Ålands energimyndighet 131
Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi 131
Resultaträkning med budgetuppföljning 131
Fyra års jämförelse per moment 131
Uppföljning av målsättningar 131
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 132

Ålands polismyndighet 133
Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi 133
Resultaträkning med budgetuppföljning 133
Fyra års jämförelse per moment 134
Uppföljning av målsättningar 134
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 135
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 135
Redogörelse för den interna kontrollen 135
Ålands ombudsmannamyndighet 136
Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi 136
Resultaträkning med budgetuppföljning 136
Fyra års jämförelse per moment 137
Uppföljning av målsättningar 137
Uppföljning av nyckeltal 139
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 140
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 140
Redogörelse för den interna kontrollen 140
Lotteriinspektionen 141
Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi 141
Resultaträkning med budgetuppföljning 141
Fyra års jämförelse per moment 142
Uppföljning av målsättningar 142
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 142
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 143
Upphandlingsinspektionen 144
Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi 144
Resultaträkning med budgetuppföljning 144
Fyra års jämförelse per moment 144
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 144
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 145
Redogörelse för den interna kontrollen 145
Ålands hälso- och sjukvård 146
Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi 146
Resultaträkning med budgetuppföljning 147
Fyra års jämförelse per moment 147
Uppföljning av målsättningar 148
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 149
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 149
Redogörelse för den interna kontrollen 150
Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet 151
Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi 151
Resultaträkning med budgetuppföljning 153
Fyra års jämförelse per moment 153
Uppföljning av målsättningar 154
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 154
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 155
Redogörelse för den interna kontrollen 155
Högskolan på Åland 156
Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi 156

Resultaträkning med budgetuppföljning 156
Fyra års jämförelse per moment 157
Uppföljning av målsättningar 157
Uppföljning av nyckeltal 157
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 158
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 158
Redogörelse för den interna kontrollen 159

Ålands folkhögskola 161
Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi 161
Resultaträkning med budgetuppföljning 161
Fyra års jämförelse per moment 162
Uppföljning av målsättningar 162
Uppföljning av nyckeltal 162
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 163
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 163
Redogörelse för den interna kontrollen 163

Ålands musikinstitut 164
Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi 164
Resultaträkning med budgetuppföljning 164
Fyra års jämförelse per moment 165
Uppföljning av målsättningar 165
Uppföljning av nyckeltal 165
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 165
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 166
Redogörelse för den interna kontrollen 166

Ålands gymnasium 167
Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi 167
Resultaträkning med budgetuppföljning 167
Fyra års jämförelse per moment 168
Uppföljning av målsättningar 168
Uppföljning av nyckeltal 169
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 170
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 170
Redogörelse för den interna kontrollen 170

Ålands sjösäkerhetscentrum 171
Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi 171
Resultaträkning med budgetuppföljning 172
Fyra års jämförelse per moment 172
Uppföljning av målsättningar 172
Uppföljning av nyckeltal 173
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 173
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 174
Redogörelse för den interna kontrollen 174

Ålands arbetsmarknadsmyndighet 175
Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi 175
Resultaträkning med budgetuppföljning 175
Fyra års jämförelse per moment 176
Uppföljning av målsättningar 176
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 177
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 177

Redogörelse för den interna kontrollen 177
Fordonsmyndigheten 179
Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi 179
Resultaträkning med budgetuppföljning 179
Fyra års jämförelse per moment 179
Uppföljning av målsättningar 179
Uppföljning av nyckeltal 180
Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi 180
Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten 181
Bilaga 1. Åtgärdsuppmaningar 182
Bilaga 2. Ålands naturreservat 183
Bilaga 3. Landskapets fastighetsverk 186
Revisionsberättelse 187

Förvaltningsberättelse

Arbetet för att skapa ett bärkraftigt samhälle på fredens öar fortgår, både inom landskapsregeringen, dess underlydande myndigheter, bland företag, organisationer och ute i det åländska lokalsamhället. Det har fått ett stort genomslag i det åländska samhället och arbetet har under året även uppmärksammats internationellt i flera olika sammanhang.

ALLA KAN BLOMSTRA
I ETT BÄRKRAFTIGT SAMHÄLLE
PÅ FREDENS ÖAR

Förord

Landskapsregeringens årsredovisning omfattar förvaltningsberättelse och bokslut. Enligt 20 § i finansförvaltningslagen omfattar landskapsbokslutet en resultaträkning, balansräkning, finansieringsanalys, budgetuppföljning samt noter för att ge en rättvisande bild som avses i 19 § 2 mom. Enligt 20 § fastställs att bestämmelser om upprättandet av och innehållet i landskapsbokslutet utfärdas genom landskapsförordning.

Förvaltningsberättelsen ska tillsammans med bokslutet ge läsaren en riktig och tillräcklig bild av resultatet och landskapets ekonomiska ställning. Endast information som är nödvändig ska ingå och statistiskt material bör i första hand infogas i den statistiska årsboken.

Uppföljningen av det hållbarhetsarbetet som bedrivs inom förvaltningen ingår integrerat i förvaltningsberättelsen.

Nyheter 2018

Årsredovisningen upprättades i verksamhetsstyrningssystemet och layouten är därmed mer enhetlig.

De avdelningsvisa redogörelserna har kompletterats med en fyra års utfallsjämförelse per budgetmoment.

Strukturen i årsredovisningen har utvecklats från fjolårets eftersom hållbarhetsarbetet nu har blivit mer integrerat i verksamheterna. Förvaltningens översikt ingår nu som en del av redogörelsen av de strategiska utvecklingsmålen. Den förvaltningsöversikt som tidigare redovisades separat ingår nu i de avdelningsvisa redogörelserna.

Index för hållbarhetsredogörelser

Detta index återspeglar inte allt hållbarhetsarbete som gjort eftersom verksamheterna inte alltid benämner sitt arbete som hållbarhet då det är en integrerad del av arbetet.

Upplysning	Övriga kommentarer	Rubriker i förvaltningsberättelsen eller länkar till hemsida
Allmänna upplysningar		
Information om organisationen		http://www.regeringen.ax (http://www.regeringen.ax)
Vision		Förvaltningsberättelse
Information om anställda		Personalen
Strategi och hållbarhetssammanhang		Alla kan blomstra i ett bärkraftigt samhälle
Landskapsregeringens värderingar		Värdegrund
Styrning		http://www.regeringen.ax/landskapsregeringens-organisation (http://www.regeringen.ax/landskapsregeringens-organisation)
Intressenter och intressentengagemang		Väsentlighetsanalys och intressentdialog
Enheter som ingår i landskapsregeringen		Förvaltningens organisation
Innehåll och avgränsningar		Process- och metodbeskrivning
Väsentliga frågor		Väsentlighetsanalys och intressentdialog, Prioriterade hållbarhetsfrågor
Hållbarhetsstyrning		
Hållbarhetsstyrning inom allmänna förvaltningen		Strategisk hållbarhet och styrning
Hållbarhetsstyrning inom avdelningarna		Strategisk hållbarhet och styrning
Hållbarhetsstyrning inom myndigheterna		ÅHS - Hållbarhetsstyrning, ÅMHM - Hållbarhetsstyrning, Ålands folkhögskola - Hållbarhetsstyrning, Ålands musikinstitut - Hållbarhetsstyrning, Ålands sjösäkerhetscentrum - Hållbarhetsstyrning
Hållbarhetsstyrning för upphandling		
Hållbarhetsstyrning, avgränsningar och utvärderingar		Strategisk hållbarhet och styrning, Prioriterade hållbarhetsfrågor, Finansavdelningens översikt
Upphandling		
Upphandling i verksamheterna	Finansavdelningen - Finansavdelningens översikt, Infrastrukturavdelningen - Redogörelse för den interna kontrollen	Ålands polismyndighet - Hållbarhetsstyrning, Ålands ombudsmannamyndighet - Hållbarhetsstyrning, Lotteriinspektionen - Hållbarhetsstyrning, Upphandlingsinspektionen - Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi, Hållbarhetsstyrning, ÅHS - Hållbarhetsstyrning, ÅMHM - Hållbarhetsstyrning, Ålands folkhögskola - Hållbarhetsstyrning, Ålands musikinstitut - Hållbarhetsstyrning, Ålands gymnasium - Redogörelse för den interna kontrollen, Ålands sjösäkerhetscentrum - Hållbarhetsstyrning, Fordonsmyndigheten - Hållbarhetsstyrning
Hållbarhetsstyrning av antikorruption		
Hållbarhetsstyrning, avgränsningar och utvärderingar		Strategisk hållbarhet och styrning, Prioriterade hållbarhetsfrågor

Antikorruption		
Risker för korruption, kommunikation, utbildning om antikorruption, bekräftade incidenter och vidtagna åtgärder		Datainspektionen - Hållbarhetsstyrning, Upphandlingsinspektionen - Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi, ÅMHM - Hållbarhetsstyrning, Ålands musikinstitut - Hållbarhetsstyrning, Ålands sjösäkerhetscentrum - Hållbarhetsstyrning
Hållbarhetsstyrning av material		
Hållbarhetsstyrning, avgränsningar och utvärderingar		Strategisk hållbarhet och styrning, Prioriterade hållbarhetsfrågor
Material		
Material använt inom allmänna förvaltningen i den interna verksamheten	Infrastrukturavdelningen - Infrastrukturavdelningens översikt	Ålands polismyndighet - Hållbarhetsstyrning, ÅMHM - Hållbarhetsstyrning, Ålands folkhögskola - Hållbarhetsstyrning, Ålands musikinstitut - Hållbarhetsstyrning, Ålands sjösäkerhetscentrum - Hållbarhetsstyrning, Fordonsmyndigheten - Hållbarhetsstyrning
Hållbarhetsstyrning av miljöbedömning av leverantörer		
Hållbarhetsstyrning, avgränsningar och utvärderingar		Strategisk hållbarhet och styrning, Prioriterade hållbarhetsfrågor
Miljöbedömning av leverantörer		
Miljöbedömning av landskapsregeringens nuvarande leverantörer		Ålands ombudsmannamyndighet - Hållbarhetsstyrning, ÅMHM - Hållbarhetsstyrning, Ålands musikinstitut - Hållbarhetsstyrning, Ålands sjösäkerhetscentrum - Hållbarhetsstyrning
Hållbarhetsstyrning av utbildning och kompetensutveckling		
Hållbarhetsstyrning, avgränsningar och utvärderingar		Strategisk hållbarhet och styrning, Prioriterade hållbarhetsfrågor
Utbildning- och kompetensutveckling		
Utbildning och genomsnittlig utbildningstid/år/anställd	Personalen - Kompetensutveckling, Regeringskansliet - Regeringskansliets översikt	Ålands Statistik- och utredningsbyrå - Hållbarhetsstyrning, Datainspektionen - Hållbarhetsstyrning, Ålands polismyndighet - Hållbarhetsstyrning, Ålands ombudsmannamyndighet - Hållbarhetsstyrning, Lotteriinspektionen - Hållbarhetsstyrning, ÅMHM - Hållbarhetsstyrning, Ålands sjösäkerhetscentrum - Hållbarhetsstyrning, Fordonsmyndigheten - Uppföljning av målsättningar
Hållbarhetsstyrning för icke-diskriminering		
Hållbarhetsstyrning, avgränsningar och utvärderingar		Strategisk hållbarhet och styrning, Prioriterade hållbarhetsfrågor
Icke-diskriminering		
Icke-diskriminering, diskrimineringsincidenter och vidtagna åtgärder		Ålands ombudsmannamyndighet - Hållbarhetsstyrning, ÅMHM - Hållbarhetsstyrning, Ålands musikinstitut - Hållbarhetsstyrning, Ålands sjösäkerhetscentrum - Hållbarhetsstyrning

Självstyrelsemyndigheterna

Ålands lagting

Sammansättning 1.1.2018 - 31.12.2018

P r e s i d i u m:

Talman: Lindholm Gun-Mari, Lemland

Första vicetalman: Thörnroos Veronica, Brändö

Andra vicetalman: Eriksson Viveka, Finström

L e d a m ö t e r

Aaltonen Carina, Jomala

Carlsson Petri, Mariehamn (ersättare för Wille Valve)

Ehn Johan, Mariehamn

Eklund Brage, Eckerö

Eriksson Roger, Mariehamn (ersättare för Tony Asumaa)

Fredlund Fredrik, Jomala

Holmberg Igge, Mariehamn

Holmberg John, Mariehamn

Holmberg-Jansson Annette, Jomala (ersättare för Mika Nordberg)

Häggblom Bert, Mariehamn

Häggblom Lars, Hammarland

Jansson Harry, Jomala

Johansson Ingrid, Mariehamn

Jonsson Axel, Mariehamn

Karlsson Runar, Saltvik

Kemetter Sara, Mariehamn

Lindholm Mikael, Vårdö

Lundberg Britt, Mariehamn

Nordlund Roger, Mariehamn

Pettersson Jörgen, Mariehamn

Silander Tage, Mariehamn

Staffas Mikael, Mariehamn (ersättare för Mats Perämaa)

Sundblom Torsten, Föglö

Söderlund Pernilla, Mariehamn (ersättare för Katrin Sjögren)

Toivonen Stephan, Mariehamn

Wikström Tony, Mariehamn (ersättare för Nina Fellman)

Wine Göte, Sund (ersättare för Camilla Gunell)

Lagtingsarbetet

Sammanträden

Under kalenderåret 2018 var lagtinget församlat 154 kalenderdagar, varav 51 plenidagar. Sammanträdesperioderna inföll under tiden 8.1 – 21.1, 5.3 – 25.3, 2.4 – 29.4, 21.5 – 15.6, 3.9 –23.9, 5.11 – 25.11 och 3.12 – 19.12.2018.

Ärenden

Under kalenderåret 2018 överlämnades till lagtinget följande framställningar, förslag, meddelanden, motioner, spörsmål och skriftliga frågor:

Ärendeslag	2017	2018
Från republikens president		
Framställningar angående internationella fördrag	12	11
Från landskapsregeringen		
Lagförslag	35	28
Budgetförslag	3	7
Meddelanden	9	3
Totalt från landskapsregeringen	**47**	**38**
Från lagtingsledamöterna		
Lagmotioner	1	7
Åtgärdsmotioner	8	11
Budgetmotioner	56	75
Spörsmål	2	3
Skriftliga frågor	16	7
Totalt från lagtingsledamöterna	**83**	**103**
Från talmanskonferensen		
Framställningar	1	5

Härutöver har till lagtinget överlämnats och där behandlats följande berättelser:

- Landskapsregeringens årsredovisning för 2017,
- Landskapsrevisionens berättelse över effektivitetsrevisionen för 2017,
- Landskapsrevisionens verksamhetsberättelse för 2017,
- Ålands delegation i Nordiska rådets berättelse för 2017,
- Landskapsregeringens redogörelse enligt AO 36 §,
- Finansutskottets redogörelse beträffande handläggningen 2017 av ärenden rörande tjänstekollektivavtal.

Under året hölls fyra frågestunder som avses i lagtingsordningens 38 §.

Antalet samråds- och informationsärenden som rör Europeiska unionen framgår av landskapsregeringens meddelanden över EU-ärenden.

Besök, arrangemang, uppvaktningar och resor

Enligt lagtingsordningen beslutar lagtinget på förslag av talmanskonferensen när arbetsåret ska öppnas. Lagtingets arbetsår 2017-2018 öppnades den 3 november av republikens president Sauli Niinistö.

Självstyrelsedagen 2018 uppvaktade lagtinget traditionsenligt vid Julius Sundbloms staty. Därefter fortsatte firandet i lagtingets plenisal. På programmet stod utdelning av stipendier ur Ålands självstyrelses 75-års jubileumsfond samt sång- och musikframträdanden.

Republikens president Sauli Niinistö besökte Åland den 27 augusti 2018 och öppnade i samband med besöket den Parlamentariska Östersjökonferensens (BSPC) årliga konferens i Mariehamn.

Under året gästades lagtinget av ambassadörerna från Danmark, Frankrike, Ryssland, Storbritannien och USA. Dessutom gästades lagtinget under året av riksdagens talman Paula Risikko, Europaparlamentets fiskeriutskott och riksdagens lagutskott.

Övrigt

År 2018 var det första året då lagtinget fullt ut verkade i de renoverade och ombyggda lokalerna i Självstyrelsegården.

Lagtinget eftersträvar fortsättningsvis en ökad öppenhet i förhållande till och dialog med medborgarna. Målet är ett integrerat internetbaserat kommunikationssystem, e-demokrati, där det ska vara lättare att navigera i ett ärende och i realtid möjligt att följa lagtingets plenum via lagtingets hemsida. Projektet fortsatte planenligt under år 2018.

Ur Ålands självstyrelses 75-års jubileumsfond utdelades den 9 juni 2018 sju stipendier på basen av ett förslag från ett av kanslikommissionen tillsatt stipendieråd. Stipendierna utdelades till medicine doktor Erika Boman, professor Matias Waller, samt doktoranderna Åsa Gustafsson, Magdalena Häger och Anna Lundberg. Kanslikommissionen hade reserverat en del av medlen för ett flerårigt forskningsprojekt om kvinnor i lagtinget under självstyrelsens 100-åriga historia och ekonomie doktor Agneta Karlsson beviljades ett stipendium för projektet.

Självstyrelsepolitiska nämnden har under året, liksom under föregående år, lagt särskild vikt vid att följa arbetet med utvecklandet av en ny självstyrelselag.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 10100 Lagtinget, verksamhet

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Övr verksamh intäkt	512,25		- 512,25	
Summa Verksamhetens intäkter	**512,25**		**- 512,25**	
Löner o arvoden	-1 482 968,27	-1 455 083,59	27 884,68	101,9%
Pensionskostnader	- 269 822,38	- 264 825,17	4 997,21	101,9%
Övr lönebikostnader	-20 465,92	-24 008,84	-3 542,92	85,2%
Summa Lönebikostnader	**- 290 288,30**	**- 288 834,01**	**1 454,29**	**100,5%**
Personalersättningar	3 865,68	-5 000,00	-8 865,68	-77,3%
Summa Personalkostnader	**-1 779 315,04**	**-1 748 917,60**	**30 397,44**	**101,7%**
Köp av tjänster	-72 894,82	-55 582,40	17 312,42	131,1%
Material förnödenh	-2 209,24	-5 000,00	-2 790,76	44,2%
Övr verksamh kostn	-9 352,70	-99 500,00	-90 147,30	9,4%
Summa Verksamhetens kostnader	**-1 863 771,80**	**-1 909 000,00**	**-45 228,20**	**97,6%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-1 863 259,55**	**-1 909 000,00**	**-45 740,45**	**97,6%**
Räntekostnader	-16,40		16,40	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-16,40**		**16,40**	
Summa Årsbidrag	**-1 863 275,95**	**-1 909 000,00**	**-45 724,05**	**97,6%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-1 863 275,95**	**-1 909 000,00**	**-45 724,05**	**97,6%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-1 863 275,95**	**-1 909 000,00**	**-45 724,05**	**97,6%**

Organisation: 1100_7 Lagtinget, kansli

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter		1 000,00	1 000,00	
Övr verksamh intäkt	65,32		-65,32	
Summa Verksamhetens intäkter	**65,32**	**1 000,00**	**934,68**	**6,5%**
Löner o arvoden	- 482 195,43	- 466 622,74	15 572,69	103,3%
Pensionskostnader	-88 077,74	-84 925,32	3 152,42	103,7%
Övr lönebikostnader	-6 920,18	-7 699,24	- 779,06	89,9%
Summa Lönebikostnader	**-94 997,92**	**-92 624,56**	**2 373,36**	**102,6%**
Summa Personalkostnader	**- 581 392,03**	**- 559 247,30**	**22 144,73**	**104,0%**
Köp av tjänster	-92 625,29	- 118 698,00	-26 072,71	78,0%
Material förnödenh	-43 671,09	- 174 800,00	- 131 128,91	25,0%
Övr verksamh kostn	- 596 017,13	- 734 323,70	- 138 306,57	81,2%
Summa Verksamhetens kostnader	**-1 313 705,54**	**-1 587 069,00**	**- 273 363,46**	**82,8%**
Övriga ink kap överf	- 254 999,00	- 255 000,00	-1,00	100,0%
Summa Utgift ink o kap öv	**- 254 999,00**	**- 255 000,00**	**-1,00**	**100,0%**
Summa Kostn ink o kap öv	**- 254 999,00**	**- 255 000,00**	**-1,00**	**100,0%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-1 568 639,22**	**-1 841 069,00**	**- 272 429,78**	**85,2%**
Räntekostnader	-16,51	69,00	85,51	-23,9%
Övr finansiella kost	-59,00		59,00	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-75,51**	**69,00**	**144,51**	**-109,4%**
Summa Årsbidrag	**-1 568 714,73**	**-1 841 000,00**	**- 272 285,27**	**85,2%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-1 568 714,73**	**-1 841 000,00**	**- 272 285,27**	**85,2%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-1 568 714,73**	**-1 841 000,00**	**- 272 285,27**	**85,2%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 10100 Lagtinget, verksamhet

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
10100 Lagtinget, verksamhet	-1 794 340,15	-1 887 153,05	-1 875 852,47	-1 863 275,95

Organisation: 1100_7 Lagtinget, kansli

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
11100 Lagtingets kansli	-1 333 945,07	-1 342 894,71	-1 264 324,84	-1 185 320,19
11130 Lagtingets bibl, verksamhet	-25 265,59	-20 767,38	-20 287,10	-24 430,80
11150 E-demokrati- utv.projekt	- 220 111,44	0,00		
11200 Lagtinget övriga kostnader				
11210 BSPC, Östersjösamarbete	-18 330,25	-16 249,69	-25 035,18	-60 728,11
11220 Dispositionsmedel, lagting	-59 135,86	-29 834,77	-33 234,01	-43 236,63
11290 Till lagt.grupp disp för kansl	- 262 444,98	- 264 905,13	- 237 649,34	- 254 999,00
Summa 1100_7 Lagtinget, kansli	**-1 919 233,19**	**-1 674 651,68**	**-1 580 530,47**	**-1 568 714,73**

Ålands delegation i Nordiska rådet

Delegationen avger en egen berättelse till lagtinget över delegationens aktiviteter inom ramen för Nordiska rådet samt de frågor som har väsentlig betydelse för Åland i det nordiska samarbetet.

Delegationen har under året sammanträtt tre gånger.

Ålands delegation i Nordiska rådet består av de av lagtinget valda medlemmarna samt de av landskapsregeringen utsedda representanterna. Följande lagtingsledamöter har ingått i delegationen för år 2018:

Ordinarie medlemmar:

Mikael Staffas, lagtingsledamot

Britt Lundberg, lagtingsledamot

Ordförande fr.o.m. 08.11.2016

Vice ordförande fr.o.m. 08.11.2016

Suppleanter:

Axel Jonsson, lagtingsledamot Fr.o.m. 04.11.2015

Tony Wikström, lagtingsledamot Fr.o.m. 04.11.2015

Samtliga ledamöter av landskapsregeringen har ingått i delegationen under året:

Lantrådet Katrin Sjögren

Vicelantrådet Camilla Gunell

Minister Tony Asumaa

Minister Nina Fellman, samarbetsminister i Nordiska ministerrådet

Minister Mika Nordberg

Minister Mats Perämaa

Minister Wille Valve

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 1300_7 Nordiska Rådet

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Köp av tjänster	-29 282,75		29 282,75	
Övr verksamh kostn		-34 000,00	-34 000,00	
Summa Verksamhetens kostnader	**-29 282,75**	**-34 000,00**	**-4 717,25**	**86,1%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-29 282,75**	**-34 000,00**	**-4 717,25**	**86,1%**
Summa Årsbidrag	**-29 282,75**	**-34 000,00**	**-4 717,25**	**86,1%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-29 282,75**	**-34 000,00**	**-4 717,25**	**86,1%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-29 282,75**	**-34 000,00**	**-4 717,25**	**86,1%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 1300_7 Nordiska Rådet

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
13010 Nordiska Rådet	-53 473,13	-29 650,27	-40 042,12	-29 282,75
Summa 1300_7 Nordiska Rådet	**-53 473,13**	**-29 650,27**	**-40 042,12**	**-29 282,75**

Östersjösamarbete BSPC

Lagtinget deltar inom ramen för den Parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) i ett samarbete kring Östersjön i vilket ingår 11 nationella parlament, 11 regionala parlament och 5 interparlamentariska organisationer.

I lagtingets BSPC-delegation har lagtingsledamöterna Jörgen Pettersson, ordförande, Annette Holmberg-Jansson, Ingrid Johansson och Sara Kemetter ingått. Åland har under året fungerat som ordförandeland för BSPC och Jörgen Pettersson har suttit som organisationens ordförande fram till och med den årliga konferensen som hölls i Mariehamn den 26-28 augusti. Efter konferensen fortsätter Jörgen Pettersson som viceordförande i enlighet med den trojkamodell som tillämpas inom BSPC.

Lagtingets representanter har deltagit i den årliga konferensen, i den ständiga kommittén, i en arbetsgrupp för migration och integration samt som rapportörer för hållbar turism och för sjöfartspolitiska frågor.

Delegationen har under året hållit fyra protokollförda möten samt ett antal planeringsmöten i anslutning till konferensarrangemangen.

Lagtingets bibliotek

Under år 2018 har biblioteket tagit i bruk de nya lokalerna.

Arbetet med att skanna in äldre lagtingshandlingar och göra dem tillgängliga på lagtingets webbplats har fortgått. Nu är åren 1979-1999 inskannade och de uppgår till cirka 4500 handlingar.

Jämfört med föregående år ökade både utlånen, låntagarna och slagningarna i den digitala MOT-ordboken. Lånen uppgick till 680 (371) och sökningar i ordboken var 1812 (1616). Antalet unika låntagare var 173 (84) och den 31 december 2018 utgjordes bokbeståndet av 13.441 dokument.

Landskapsrevisionen

Landskapsrevisionens översikt

Landskapsrevisionen avger en separat verksamhetsberättelse.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 1200 Landskapsrevisionen

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Löner o arvoden	- 125 586,51	- 128 616,36	-3 029,85	97,6%
Pensionskostnader	-22 856,74	-23 408,21	- 551,47	97,6%
Övr lönebikostnader	-1 795,94	-2 122,13	- 326,19	84,6%
Summa Lönebikostnader	**-24 652,68**	**-25 530,34**	**- 877,66**	**96,6%**
Summa Personalkostnader	**- 151 002,59**	**- 154 146,70**	**-3 144,11**	**98,0%**
Köp av tjänster	-26 182,36	-40 870,00	-14 687,64	64,1%
Material förnödenh	- 151,60	-3 600,00	-3 448,40	4,2%
Övr verksamh kostn	-32,96	- 383,30	- 350,34	8,6%
Summa Verksamhetens kostnader	**- 177 369,51**	**- 199 000,00**	**-21 630,49**	**89,1%**
Summa Verksamhetsbidrag	**- 177 369,51**	**- 199 000,00**	**-21 630,49**	**89,1%**
Summa Årsbidrag	**- 177 369,51**	**- 199 000,00**	**-21 630,49**	**89,1%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**- 177 369,51**	**- 199 000,00**	**-21 630,49**	**89,1%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**- 177 369,51**	**- 199 000,00**	**-21 630,49**	**89,1%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 1200 Landskapsrevisionen

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
12010 Landskapsrevision, verksamhet	- 199 715,65	- 165 129,44	- 193 789,55	- 177 369,51
Summa 1200_7 Landskapsrevision, v	**- 199 715,65**	**- 165 129,44**	**- 193 789,55**	**- 177 369,51**
Summa 1200 Landskapsrevisionen	**- 199 715,65**	**- 165 129,44**	**- 193 789,55**	**- 177 369,51**

Ålands landskapsregering

Landskapsregeringens politiska översikt

Ytterligare ett år sätts till handlingarna och till den politiska historien. Alltid när man försöker sammanfatta ett år kan man konstatera att tiden går försvinnande snabbt samtidigt som man förvånas hur mycket som faktiskt händer och som ryms in inom ramen för ett verksamhetsår.

Åter igen har arbetsåret präglats av en massiv arbetsinsats beträffande självstyrelselagsrevisionen samt riksreformen som berör landskapen och vården. På sensommaren stod det klart att Åland och Finland inte var överens och att tiden blev för knapp för en totalrevision av självstyrelselagen. Arbetet koncentrerades då till det ekonomiska systemet och därmed en delreform. Det är svårt, för att inte säga omöjligt, att på ett rättvist sätt beskriva den arbetsinsats som krävts av landskapsförvaltningen i nämnda ärenden.

Under året har 27 lagar och lagstiftningspaket överlämnats till lagtinget, allt från implementering av EU-lagstiftning, exempelvis dataskydd till skyddsjakt på varg, nya avgifter på ÅHS samt en ny och modern vallag med jämställdhetsbonus och e-röstning. Den största debatten vållade inte helt överraskande kommunreformlagarna. Den debatten fortgår alltjämt vilket är både viktigt och naturligt. Reformbehovet är stort och kommer att växa ytterligare med anledning av ny socialvårdslagstiftning och ny grundskolelag som är på kommande.

Mediepolitik och utvecklings- och hållbarhetsarbetet har också diskuterats i lagtinget genom att landskapsregeringens meddelanden överlämnades till lagtinget.

Utvecklings- och hållbarhetsarbetet fortsätter prägla stora delar av arbetet i landskapsförvaltningen. Sommarens extremväder med värme och torka har satt viktigt fokus på att klimatförändringarna kommer att drabba även oss. I augusti hölls för första gången ungdomskonferensen ReGeneration 2030 Summit på Åland. Ungdomarnas tydlighet och beslutsamhet ger oss alla hopp.

Landskapsregeringen har under året mottagit besök av såväl ministrar, ambassadörer som företrädare för olika myndigheter och organisationer. Likaså har ministarana avlagt besök vid ministerier både i riket och utomlands samt representerat Åland vid internationella konferenser och möten. Delar av regeringen deltog också i Almedalsveckan på Gotland samt Suomi Areena i Björneborg.

Det krävs dagligt och hårt arbete, god fingertoppskänsla och ett ständigt relationsbyggande för att upprätthålla det åländska samhällets livskraft och utvecklingsmöjligheter. För det framför landskapsregeringen sitt varma tack till personalen, lagtinget och alla våra samarbetspartner.

Katrin Sjögren, lantråd

Landskapsregeringen och dess verksamhet

Sammansättning fr.o.m. 25.11.2015

L a n t r å d

Katrin Sjögren, sjukskötare, Mariehamn, 66; 15

M i n i s t r a r

Gunell Camilla, lagtingsledamot, Mariehamn, 70; 11

Mats Perämaa, lagtingsledamot, Kumlinge, 64; 15

Nina Fellman, fil.mag., Mariehamn, 64; 15

Tony Asumaa, ekonom, Lemland, 68; 15

Mika Nordberg, företagare, Jomala, 73; 15

Valve Wille, lagtingsledamot, Jomala, 80; 13

Föredragning av ärenden i landskapsregeringen

De ärenden i vilka landskapsregeringen fattar beslut var fördelade mellan ministrarna enligt följande:

Lantråd Katrin Sjögren. Från kansliavdelningens allmänna byrå övergripande självstyrelsepolitiska frågor samt jämställdhet- och personalfrågor samt från lagberedningen.

Vicelantråd Camilla Gunell. Näringsavdelningen förutom sjöfartsfrågorna. Från social- och miljöavdelningen miljöfrågor samt från infrastrukturavdelningen energifrågor.

Minister Mats Perämaa. Finansavdelningen förutom IT-frågor samt från näringsavdelningen sjöfart.

Minister Nina Fellman. Regeringskansliet förutom de ärenden som påförts lantrådet och förutom public service-frågor samt från infrastrukturavdelningen bostadsfrågor.

Minister Tony Asumaa. Utbildnings- och kulturavdelningen samt från finansavdelningen IT-frågor.

Minister Mika Nordberg. Infrastrukturavdelningen förutom energi- och bostadsfrågor samt från regeringskansliet public service-frågor.

Minister Wille Valve. Social- och miljöavdelningen, social- och hälsovårdsfrågor samt Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

Som ett komplement till det formella beslutsfattandet sammankommer landskapsregeringen regelbundet till politiska överläggningar, vid vilka landskapsregeringen diskuterar dels aktuella planerings- och samarbetsfrågor, men också sådana enskilda ärenden som kräver en mera ingående politisk beredning.

Externa kontakter

Landskapsregeringen har under året mottagit många besök av ett flertal ministrar, ambassadörer och företrädare för olika myndigheter och organisationer.

Nämnas kan att justitiekansler Tuomas Pöysti från Helsingfors besökte landskapet den 11 juni 2018.

Vidare kan noteras att kommunikationsministern, Ålandsministern och nordiska samarbetsministern Anne Berner besökte Åland den 14 juni 2018 bland annat för att, tillsammans med nordiska samarbetsministern Nina Fellman och nordiska ambassadören för Sveriges utrikesdepartement Krister Bringeus delta i Alandica Debatt genom att samtala på scenen under temat ”Nordiska samarbetets betydelse”.

Minister Wille Valve tog emot besök den 18 juni 2018 av generaldirektör Juhani Eskola, Institut för hälsa och välfärd samt den 29 juni 2018 av generaldirektör Elli Aaltonen från Folkpensionsanstalten, FPA.

Lantrådet Katrin Sjögren stod som beskyddare för samnordisk pensionärskultur Finland r.f.:s seminarium på Åland den 12-18 augusti 2018.

Vidare tog lantrådet Katrin Sjögren emot Nordens Kvinnoförbund som höll sin sommarkonferens den 17 augusti 2018 samt ReGeneration 2030 Summit som höll sin ungdomskonferens den 18-29 augusti 2018 på Åland.

Vicelantrådet Camilla Gunell stod värd för besök av Finlands bostads-, energi- och miljöminister Kimmo Tiilikainen den 27 augusti 2018. I samband med besöket deltog de båda, som talare, i samband med den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC)

Lantrådet Katrin Sjögren stod värd för ett besök på Åland av Finlands försvarsminister Jussi Niinistö den 11-12 september 2018.

Minister Nina Fellman stod värd för ”Ålands akademi”; Personer ansvariga för EU-frågor samt involverade i aktuella lagstiftningsprojekt rörande Åland, vid ministerierna i Helsingfors som besökte Åland den 20-21 september 2018.

Minister Mats Perämaa stod värd för ett besök av Skatteförvaltningens generaldirektör Markku Heikura den 21 september 2018.

Den 4-5 oktober 2018 besökte statssekreterare Matti Anttonen landskapet på inbjudan av lantrådet Katrin Sjögren och den 5 november 2018 stod hon värd för ett besök på Åland av utrikesminister Timo Soini.

När det gäller resor har alla ministrar deltagit i många olika nordiska ministermöten, under vars och ens område, det gångna året.

Många av regeringens ministrar har även under året hörts ett flertal gånger i riksdagens olika utskott i Helsingfors.

Lantrådet Katrin Sjögren mötte minister Anne Berner och justitieråd Niilo Jääskinen den 13 februari 2018 i Helsingfors.

Den 9 mars i Stockholm deltog lantrådet Katrin Sjögren som föredragshållare i seminariet ”Agenda 2030 – en nordisk modell för framtiden”.

Lantrådet Katrin Sjögren och minister Mats Perämaa hade möten med minister Anne Berner i Helsingfors den 23-25 april, den 8-9 maj samt den 8-9 november 2018.

I politikerveckan ”Suomi Areena” i Björneborg den 17-20 juli 2018 deltog förutom lantrådet Katrin Sjögren även ministrarna Tony Asumaa och Mika Nordberg.

Vidare deltog lantrådet Katrin Sjögren, som föredragshållare i en social- och hållbarhetskonferens i Uppsala den 17-18 september 2018 samt den 23-25 september i Högsta Domstolens seminarium i Helsingfors.

Vicelantrådet Camilla Gunell deltog i HELCOMs ministermöte samt möten i EU-parlamentet i Bryssel den 5-6 mars 2018.

Vicelantrådet Camilla Gunell deltog vidare i Nordiska Skärgårdssamarbetets seminarium om avfall och cirkulär ekonomi den 13-14 mars 2018 i Åbo samt i Kommissionens för Hållbar Utveckling möte den 2-3 april 2018 i Helsingfors.

Den 21-24 maj 2018 deltog vicelantrådet Camilla Gunell i ett nordiskt energiministermöte samt i CEM9 och MI-3 möten i Malmö och Köpenhamn.

Den 25 juli hade vicelantrådet Camilla Gunell möte med bortaälänningarna i samband med ”Bortaälänningarnas dag” i Mariehamn.

Nordiska rådets session hölls den 29-31 oktober 2018 i Oslo och i den deltog vicelantrådet Camilla Gunell samt ministrarna Nina Fellman och Tony Asumaa.

Vidare deltog vicelantrådet Camilla Gunell i Hållbarhetskommissionens möte i Helsingfors den 4-5 december 2018.

Minister Mats Perämaa hade ett möte med finansminister Petteri Orpo den 26-28 februari 2018 i Helsingfors.

Politikerveckan i Almedalen, Visby hölls den 1-5 juli 2018 och från landskapsregeringens sida deltog ministrarna Mats Perämaa, Nina Fellman och Wille Valve.

Minister Nina Fellman hade möte med ministrarna Paula Risikko och Anne Berner den 10 januari 2018 samt med statsminister Matti Vanhanen den 14 februari i Helsingfors.

Vidare hade minister Nina Fellman möten i EU-parlamentet i Bryssel den 14-15 maj 2018.

Den 22 maj 2018 hade minister Nina Fellman möte med dåvarande statssekreterare Paula Lehtomäki samt, efter att hon utsetts till Nordiska ministerrådets nya generalsekreterare, igen möte den 4-5 december i Helsingfors.

Ytterligare deltog minister Nina Fellman i Utrikesministeriets kontaktsgrupps och landskapsregeringens 20 års jubileum den 14 december 2018 i Helsingfors.

Minister Tony Asumaa deltog i Nordens Hus 50-års jubileum i Reykjavik Island den 23-25 augusti 2018.

Vidare hade minister Tony Asumaa ett möte på Färöarna med Färöarnas kulturminister Rigmor Dam den 3-5 september 2018.

Minister Mika Nordberg deltog i Mediapolitiska kommitténs möte med SVT i Stockholm den 13 februari 2018.

Den 14-15 mars 2018 hade minister Mika Nordberg och minister Wille Valve möte med finansminister Petteri Orpo i Helsingfors.

Vidare hade minister Mika Nordberg möte med Mediapolitiska kommittén och YLE i Helsingfors den 10-11 april samt med SVT4 i Stockholm den 13 juni 2018.

Den 22 oktober 2018 bjöd minister Mika Nordberg in och stod värd för ett möte på Åland med deltagare från SVT, UKM, Copyswede och Kopiosto angående SVT-play.

Slutligen kan nämnas att minister Valve deltog i ANDTS möte den 29 maj 2018 i Norrtälje.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 2000_7 ÅLR Regeringen

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Övr verksamh intäkt	508,60		- 508,60	
Summa Verksamhetens intäkter	**508,60**		**- 508,60**	
Löner o arvoden	- 738 045,80	- 765 506,64	-27 460,84	96,4%
Pensionskostnader	- 134 629,87	- 139 322,22	-4 692,35	96,6%
Övr lönebikostnader	-10 577,71	-12 630,84	-2 053,13	83,7%
Summa Lönebikostnader	**- 145 207,58**	**- 151 953,06**	**-6 745,48**	**95,6%**
Personalersättningar	753,30		- 753,30	
Summa Personalkostnader	**- 886 698,76**	**- 917 459,70**	**-30 760,94**	**96,6%**

Köp av tjänster	-81 164,80	-45 000,00	36 164,80	180,4%
Material förnödenh	-4 644,30	-5 000,00	- 355,70	92,9%
Övr verksamh kostn	-64 473,41	-88 540,30	-24 066,89	72,8%
Summa Verksamhetens kostnader	**-1 036 981,27**	**-1 056 000,00**	**-19 018,73**	**98,2%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-1 036 472,67**	**-1 056 000,00**	**-19 527,33**	**98,2%**
Summa Årsbidrag	**-1 036 472,67**	**-1 056 000,00**	**-19 527,33**	**98,2%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-1 036 472,67**	**-1 056 000,00**	**-19 527,33**	**98,2%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-1 036 472,67**	**-1 056 000,00**	**-19 527,33**	**98,2%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 2000_7 ÅLR Regeringen

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
20010 ÅLR, verksamhet	- 955 716,78	- 960 116,16	- 952 784,62	- 968 646,92
20020 ÅLR, dispositionsmedel, regeri	-46 462,99	-64 442,57	-61 069,38	-67 825,75
Summa 2000_7 ÅLR Regeringen	**-1 002 179,77**	**-1 024 558,73**	**-1 013 854,00**	**-1 036 472,67**

Regionkommittén

En av Finlands nio platser i Regionkommittén tillsätts, enligt självstyrelselagen, av Åland. Landskapsregeringen föreslår sina representanter inför inrikesministeriet.

Ordinarie Gun-Mari Lindholm

Ersättare Tony Wikström

För Åland har Regionkommittén betydelse bl.a. genom möjligheten att påverka de utlåtanden som Regionkommittén avger. Den kontaktskapande verksamheten med andra regioner och lokala samfund från EU länderna, i avsikt att skapa nätverk och allianser för att driva frågor som är av betydelse för Åland, är viktig.

Den åländska ledamoten såväl som suppleanten deltar vid arbetsutskottsmöten och vid plenarmöten och får på det sättet goda insikter om vilka frågor som är aktuella i EU-sammanhang. Den åländska ledamoten och suppleanten sitter i två utskott "Utskottet för utbildning, ungdomsfrågor, kultur och forskning" (SEDEC) och "Utskottet för medborgarskap, god förvaltningssed, institutionella frågor och yttre förbindelser" (CIVEX). Den åländska ledamoten sitter även med i den mellanregionala gruppen ”Östersjöregioner”. Ålands deltagande i Regionkommittén finansieras ur EU:s budget.

Arbetet i Regionkommittén har även under år 2018 långt präglats av kommissionens arbetsprogram, av flyktingsituationen i Europa samt av det brittiska utträdet ur Europeiska unionen och de utmaningar detta medfört för EU:s institutioner.

Allmänna förvaltningen

Utvecklings- och hållbarhetsagendan har identifierat ramarna och behoven i det övergripande hållbarhetsarbetet på Åland. Landskapsregeringen är en viktig aktör i hela det åländska samhället och fortsatte under verksamhetsåret att agera katalysator och koordinator för förverkligandet av agendan i samhället som helhet. Detta innebär att förvaltningens intressenter omfattar samtliga samhällssektorer, alla organisationer och allmänheten. I linje med agendan är landskapsregeringens mål att bedriva sin verksamhet strategiskt och i enlighet med de fyra hållbarhetsprinciperna.

Det samhällsgemensamma hållbarhetsarbetet är Ålands bidrag till FN:s Agenda 2030 och uppföljningen av detta viktiga arbete redogörs för i utvecklings- och hållbarhetsagendans årliga statusrapport. Utvecklings- och hållbarhetsagendan omfattar såväl miljömässiga, sociala som ekonomiska frågor.

Landskapsregeringens hållbarhetsarbete omfattar både det interna arbete som utförs inom organisationen och det utåtriktade och koordinerande arbete som påverkar och påverkas av det åländska samhället, kommunerna, företagen, föreningarna, människorna och miljön.

Alla kan blomstra i ett bärkraftigt samhälle på fredens öar

I linje med att lagtinget, i samband med behandlingen av budgeten för landskapet Åland år 2017, ställt sig bakom utvecklings- och hållbarhetsagendans vision och strategiska utvecklingsmål samt landskapsregeringens meddelande nr 6/2017-2018 har landskapsförvaltningen under verksamhetsåret ytterligare förstärkt kraften i implementeringsarbetet. Utvecklings- och hållbarhetsagendans vision och strategiska utvecklingsmål utgör Ålands långsiktiga utvecklingsstrategi och ska genomsyra landskapets verksamheter och styrdokument. Förvaltningens värdegrund är utgångspunkt för utvecklings- och hållbarhetsarbetet.

En vetenskapligt baserad och internationellt använd definition av begreppet hållbar utveckling ligger till grund för utvecklings- och hållbarhetsagendan och dess implementering. De sju strategiska utvecklingsmålen baserar sig på analyser och förslag från en expertpanel, bestående av 59 sakkunniga personer. Förverkligandet av utvecklings- och hållbarhetsagendan utgör Ålands bidrag till genomförandet av FN:s Agenda 2030. Förvaltningen agerade aktiv samarbetspartner inom Finlands kommission för hållbar utveckling, Nordiska ministerrådets program Generation 2030, HELCOM och EU.

Förvaltningen för en löpande dialog internt med personal och myndigheter samt inom ramen för ett flertal forum i nätverket bärkraft.ax, till exempel medaktörernas samordningsforum, utvecklings- och hållbarhetsrådet samt ovan nämnda arbetsgrupp för koordinering och rapportering. Landskapsförvaltningen medverkade under verksamhetsåret till att en lotsfunktion etablerades inom ramen för nätverket bärkraft.ax.

Landskapsförvaltningen har under året, i nära samarbete med den kommunala sektorn, tagit fram ett diskussionsunderlag gällande den fysiska strukturutvecklingen på Åland med sikte på år 2030 och därefter.

Under verksamhetsåret har landskapsförvaltningen genomfört åtgärder som bidrar till uppnåendet av agendans sju strategiska utvecklingsmål, som ska uppnås senast år 2030. Åtgärderna omfattar således samtliga sektor- och politikområden och presenteras i förhållande till de strategiska utvecklingsmålen. Därutöver presenteras verksamheternas hållbarhetsarbete på operativ nivå kapitelvis i separata redogörelser. Personalens sakkompetens inom förvaltningens verksamhetsområden är väsentlig och hållbarhetskunskapen utvecklas också kontinuerligt utgående från behov och roller.

Ett omfattande koordinerings- och samordningsbehov har identifierats för styrning, gemensamt nyttjande av resurser, utbyte av information och kunskap samt för att hantera prioriteringar av potentiellt motstridiga krav, behov och målsättningar. Landskapsförvaltningen tillsatte under verksamhetsåret en arbetsgrupp för koordinering och rapportering. Arbetsgruppens uppdrag är dels att koordinera framtagandet av färdplaner för uppnåendet av respektive strategiskt utvecklingsmål och dels att ansvara för den löpande rapporteringen, bland annat genom att ta fram utkast till statusrapporter.

I arbetsgruppen för koordinering och rapportering ingår de som är koordinatorer för respektive strategiskt utvecklingsmål samt andra sakkunniga. Respektive utvecklingsmåls koordinator har också en arbetsgrupp till förfogande för förverkligandet av sina respektive strategiska utvecklingsmål.

Arbetet med färdplanerna inleddes under året. Färdplanerna kommer att innehålla huvudmål och delmål, nulägesbeskrivning, åtgärder, prioritering, tidsplan och ansvarsfördelning.

Processen att ta fram färdplaner inleddes med en lagstiftningsanalys för att utvärdera nuvarande lagstiftning i förhållande till de mål som ska uppnås. Nulägesanalysen visar hur stort gapet är mellan nuläget och de olika delmålen. Detta utgör sedan underlaget för färdplanerna.

Välmående människor vars inneboende resurser växer

Inom förvaltningens verksamheter har arbetet mot förverkligandet av olika delmål bidragit till steg på vägen mot det strategiska utvecklingsmålet välmående människor. Åtgärder för att uppnå delmålen har förverkligats, till exempel genom revidering av lagstiftning och anordnandet av kunskapssökande seminarier.

Forumet för social hållbarhetsutveckling med sakkunniga representanter för utbildning, kultur, socialvård, arbetsmarknad, diskrimineringsfrågor, jämställdhetsfrågor, näringsfrågor, hälso- och sjukvård och integration har under året haft sju möten. Forumet fungerar som plattform för det tvärsektoriella avdelnings- och myndighetsöverskridande utbytet i hållbarhetsarbetet. Ett fokusområde som ägnats särskilt ingående utvecklingsdiskussioner var strävan att nå en socialt hållbar arbetsmarknad utgående från delmålet: ”Alla vuxna har tillgång till meningsfullt arbete, avlönat eller ej, med anständiga arbetsvillkor och ersättningsnivåer/löner som möjliggör egen försörjning.” Ett seminarium om socialt hållbar arbetsmarknad arrangerades för att belysa de olika sakområdesperspektiven. Slutsatserna efter seminariet ledde till identifieringen av områden som behöver förbättras.

Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället

För att erhålla en nulägesananalys av både mellanmänsklig tillit, tillit till institutioner och myndigheter, tillit till media samt förtroende till förtroendevalda och beslutsfattare har landskapsregeringen låtit göra en tillitsstudie. Detta i andan av delmålet ”Alla, oavsett ålder eller kön, känner tillit till såväl människor som samhällsinstitutioner.” Forumet för social hållbarhetsutveckling fungerade som referensgrupp för studien. Resultatet av tillitsstudien ger underlag för att identifiera strukturella hinder för tillit och utgör en grund att ta avstamp i för kommande färdplaner. En annan viktig utredning för att kunna göra en nulägesanalys och identifiera klyftan till målsättningen om att ”Inga hushåll, i synnerhet barnfamiljer och pensionärer, lever i en ekonomiskt utsatt position” , utgör rapporten om ekonomisk utsatthet och social trygghet som landskapsregeringen låtit ta fram. Inom det jämlikhetsråd som landskapsregeringen tillsatt har åtgärder för minskad ekonomisk utsatthet diskuterats med följdverkan att bland annat att högkostnadsskydden inom hälso- och sjukvården justerats.

Allt vatten har god kvalitet

Under vårens arbete med att sammanställa materialet till statusrapport 2 framkom att det krävs omfattande åtgärder för att nå det strategiska utvecklingsmålet. Underlaget för statusrapporten togs fram i samarbete med intressentgrupper både utanför och inom landskapsregeringen.

Fokus i arbetet var att ta fram en färdplan. Arbetet inleddes med en genomgång av delmålen som finns i utvecklings- och hållbarhetsagendan. Vid ett möte med representanter både från landskapsregeringen och andra intressenter beslöts att formulera om delmålen för att de ska vara ett bättre stöd i det långsiktiga arbetet. Arbetet har även omfattat diskussioner om de indikatorer som finns och behovet av eventuella andra relevanta indikatorer.

Ekosystem i balans och biologisk mångfald

Under vårens arbete med att sammanställa materialet till statusrapport 2 konstaterades att data för att sammanställa en heltäckande bild av nuläget för särskilt de hotade arterna och biotoperna saknas.

Fokus i arbetet var att ta fram en färdplan med prioriterade åtgärder. Arbetet inleddes med en genomgång av delmålen som finns i utvecklings- och hållbarhetsagendan. Flera möten hölls och beslut fattades om att utarbeta förslag till ändrade delmål för att bättre styra arbetet så att huvudmålet ska kunna nås. Arbetet har även omfattat diskussioner om de indikatorer som finns och behovet av att omformulera dem.

Attraktionskraft för boende, besökare och företag

En rangordning av de olika delmålen som hör till strategiskt utvecklingsmål 5 har gjorts för att utröna var det är längst ifrån måluppfyllelse och således var insatserna tidsmässigt bör påbörjas först för att uppnå målet till år 2030.

Den preliminära bedömningen är att arbetet bör påbörjas först för att nedanstående delmål ska kunna uppnås.

- Den lokala kollektivtrafiken skapar förutsättningar för resurseffektiva och hållbara transporter (koppling till strategiskt utvecklingsmål 7 och 6).
- Hög kvalitet på utvecklings- och planeringsprocesser, som förstärker attraktionskraften och optimerar synergieffekter mellan natur, kultur, infrastruktur och transporter. Fokus på; god infrastruktur för företag, goda boendemiljöer, mångfunktionella platser och tillgänglig service.
- Mariehamn med omnejd är en livskraftig centralort för hela Åland.
- Fysiska och digitala mötesplatser är tillgängliga för alla.

Under året har det även publicerats en utredning som visar betydelsen av de kreativa näringarna på Åland i termer av sysselsättning och ekonomiskt värde. Arbetet med varumärket Åland har funnit sina former och fördjupats.

Markant högre andel energi från förnyelsebara källor och ökad energieffektivitet

Arbetsgruppen som arbetar med detta mål består av bygg- och energiteamet som har bildats inom landskapsregeringens infrastrukturavdelning och andra sakkunniga som fungerar som strategiska samarbetsparter. Några av dem är Flexens (inklusive nätverk) och Landskapets fastighetsverk samt energibolagen.

Årets aktiviteter koncentrerats till att koordinera och prioritera aktiviteter för att delmålen ska uppnås.

- CO2-budget utarbetades
- Landskapsregeringens egna arbetsfordon tog i bruk förnyelsebart drivmedel
- Ett stöd för förnyelsebart bränsle, för den kollektivtrafik som landskapsregeringen tilldelar, utarbetades och togs i bruk
- Lagförslaget för vindkraftsproduktionsstöd utarbetades och gavs till remissbehandling
- Sakkunskaps- och ekonomiskt stöd för CHP- och biogasanläggningar
- Sakkunskaps- och ekonomiskt stöd för vind- och solkraft
- Klarläggning och info-/stödinsatser för bl.a. utfasning av oljeuppvärmning
- Evaluering av drivmedellösningar för land- och sjötrafik

Hållbara och medvetna konsumtions- och produktionsmönster

Arbetet med att slutligen identifiera och välja ut de relevanta indikatorerna för att mäta och följa upp det strategiska utvecklingsmålet färdigställdes under våren. Det gjordes bl.a. genom att tillämpa ABCD-metoden (backcasting) med olika identifierade nyckelaktörer under början av år 2018. Indikatorerna publicerades i statusrapport nummer två:

- Miljöintresse i vardagen - Köp av varor och tjänster
- Hushållens genomsnittliga konsumtionsutgifter
- Avfallsmängder
- Företag och offentliga aktörer som hållbarhetsrapporterar (antal)
- Företag och offentliga aktörer med hållbarhetscertifieringar (antal)
- Ålänningarnas CO2 -avtryck genom konsumtion

En analys av hur väl framstegen i de olika delmålen fångas upp av indikatorerna visade att det inom utvecklingsmål 3 bör beaktas även ett effektivt nyttjande av färskvattenresursen. Det finns även i övrigt många kopplingar mellan de olika utvecklingsmålen både till innehåll och intressentgrupper. Under året har en översiktlig analys gjorts av hur lagstiftningen ser ut i förhållande till det som ska uppnås. Den relevanta lagstiftningen har gällt kemikalier, avfall, byggsektorn, vattenlagstiftning, offentlig upphandling och kollektivtrafik. Nulägesanalysen som ska visa hur stort gapet är mellan dagens situation och de olika delmålen påbörjades och kommer att utgöra underlaget i de färdplaner som tas fram under år 2019.

Strategisk hållbarhet och styrning

Utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland ligger till grund för den verksamhet som bedrivs inom landskapsförvaltningen. Respektive avdelning inom förvaltningen ansvarar för implementeringen av de sju strategiska utvecklingsmålen inom sitt verksamhetsområde. Avsikten är således att implementeringen sker inom ramen för ordinarie verksamhet och strukturer. Agendans mål och därmed utvecklings- och hållbarhetsperspektivet ska beaktas i budgetarbetet så att de årliga budgetmålen står i överensstämmelse med de långsiktiga målen.

Landskapsregeringens övergripande roll är att styra över dessa strategiska hållbarhetsprocesser för både den interna verksamheten och i den utåtriktade verksamheten. Samordning, planering och uppföljning av landskapsregeringens del i förverkligandet sker genom behandling i särskilda arbetsgrupper och i landskapsförvaltningens ledningsgrupp.

- För respektive utvecklingsmål utarbetas färdplaner som redogör för delmål, indikatorer och vilka åtgärder som ska vidtas för att målen uppnås.
- Ledningsgruppen följer löpande upp verksamheten och håller strategigenomgångar för att stämma av aktuell status för respektive mål och ansvar en gång per halvår.
- Ledningsgruppen anordnar utvecklings- och hållbarhetssamlingar för landskapsförvaltningens alla medarbetare en gång per halvår.
- Personalens kompetens inom hållbarhet är en kritisk framgångsfaktor och alla anställda erbjuds en basutbildning inom hållbarhet som omfattar både specifik hållbarhetskunskap och metodik.
- Flera nyckelpersoner ansvarar för olika processer i det strategiska arbetet.
- ABCD-metoden används i det strategiska arbetet.
- De fyra hållbarhetsprinciperna tillämpas i planering och genomförande.
- Styrdokument och policys upprättas och uppdateras i linje med utvecklings- och hållbarhetsagendan samt de fyra hållbarhetsprinciperna.

Förvaltnings- och utvecklingschefen ansvarar, i samråd med ledningsgruppen, för hållbarheten i landskapsförvaltningens egen/inre verksamhet. På basen av genomförd väsentlighetsanalys gällande den egna verksamhetens hållbarhetspåverkan har förvaltnings- och utvecklingschefen fastställt nedanstående sex hållbarhetsfrågor som väsentliga att följa upp. I denna årsredovisning finns redogörelser för hur dessa hållbarhetsfrågor hanteras i dagsläget och hur styrningen av dessa hållbarhetsfrågor hanteras.

- Upphandling
- Antikorruption
- Material
- Miljöbedömning av leverantörer
- Utbildning och kompetensutveckling
- Icke-diskriminering

Avsikten är fortsättningsvis att ta fram nyckeltal, genomföra åtgärder och utveckla system för uppföljning på lämplig nivå för att systematiskt arbeta och följa upp dessa hållbarhetsfrågor.

Värdegrund

Landskapsregeringen är en lagbyggare som tjänar allmänheten öppet, jämlikt och professionellt. Det gör vi genom att förvalta och utveckla självstyrelsen och samhällsresurserna för en hållbar framtid.

Målsättningen är att bygga en långsiktigt stabil och dynamisk arbetsplats som är jämställd och jämlik utan orättfärdiga skillnader. Det ska finnas en hög tolerans där de anställda står i centrum, känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i förvaltningens utveckling. Centrala begrepp i det arbetet är välbefinnande, rättvisa, makt, rättigheter och individens behov.

Inom förvaltningen finns flera olika policydokument och riktlinjer för personalen och hur olika personalärenden ska hanteras. Det är t.ex. alkohol- och drogpolicy, jämställdhets- och likabehandlingsplan, ledarskap- och medarbetarskapspolicy, riktlinjer för rekrytering och tobakspolicy. De värderingar som fastställs i policydokumenten ska råda på arbetsplatsen och vara en implementerad del i organisationen. Inom landskapsregeringen pågår ett omfattande arbete för att förbättra arbetsmiljön. I årets arbetsmiljöundersökning ingick frågor om huruvida förvaltningens fokus på hållbarhet har haft inverkan på arbetet. Drygt en tredjedel av de svarande deltar aktivt i någon arbetsgrupp gällande hållbarhetsarbetet.

Som exempel på hur landskapsregeringen vill fånga upp initiativ för att genomföra förbättringar i den fysiska och psykiska arbetsmiljön på arbetsplatsen skapades en elektronisk brevlåda som nu finns på intranätet. På det sättet får personalen möjlighet att ta eget ansvar för att förbättra arbetsplatsen i en mer hållbar riktning. Flera förslag har inkommit men den fortsatta bearbetningen har ännu inte kommit igång.

Process- och metodbeskrivning

För att skapa en enhetlig struktur och process för uppföljning av verksamheterna och hållbarhetsperspektivet arbetar förvaltningen även i denna fråga i stor utsträckning med mallar och anvisningar. Inför upprättandet av årets årsredovisning skapades en mall och struktur för rubriker och text och anvisningar gavs ut över vad som ska ingå i de textavsnitt som hör till rubrikerna. Syftet med anvisningarna är att uppnå bättre tillgänglighet, enkelhet, tydlighet och jämförbarhet i årsredovisningen. Eftersom de operativa verksamheterna väsentligt skiljer sig åt finns individuella behov att tillgodose. Därför kan rubriker och textavsnitt i viss mån skilja sig åt mellan olika avdelningar och myndigheter.

Tvärsektoriella samarbeten har etablerats för att förstärka och samordna resurserna i arbetet med respektive strategiskt utvecklingsmål. Syftet är att förbättra effektiviteten och för att säkerställa att de övergripande strategiska utvecklingsmålen kan uppnås trots att vissa delmål prioriteras sinsemellan.

Väsentlighetsanalys och intressentdialog

I enlighet med redovisningsprinciperna ska hållbarhetsarbetet utgå från ett intressentperspektiv. Under året utvidgades intressentperspektivet genom en enkät riktad till samtliga underlydande myndigheterna exklusive ÅHS för att få reda på vilka hållbarhetsfrågor som är väsentliga i deras verksamheter. Eftersom de underlydande myndigheterna är en stor och viktig intressentgrupp i förhållande till allmänna förvaltningen är deras prioritering viktig.

Enkäten genomfördes som en enkät via en webbsida. Enligt tidigare prioritering ingick de 20 mest väsentliga hållbarhetsfrågorna i enkäten uppdelade enligt ekonomiskt, socialt och miljömässigt perspektiv. I enkäten skulle hållbarhetsfrågorna prioriteras inbördes inom respektive hållbarhetsperspektiv. Fortfarande återstår analysen av resultatet och därför kan inga slutsatser ännu dras om huruvida dessa resultat kommer att påverka vilka prioriterade hållbarhetsfrågor som ska ingå i hållbarhetsredovisningen. Återkopplingen av resultatet till myndigheterna återstår också.

De prioriterade hållbarhetsfrågor som fortfarande är aktuella och ingår i årsredovisningen fastställdes utgående från den intressentdialog som riktades till personalen vid allmänna förvaltningen, vilken genomfördes under år 2017. Man kan konstatera att hållbarhet som perspektiv integreras allt mer i verksamhetsplanering, budgetering och uppföljning.

Redovisningsprinciper för innehåll och kvalitet

Redovisningsprinciperna är grundläggande för att uppnå hög kvalitet på redovisningen. De hjälper landskapsregeringen bedöma vad som är väsentligt och bör tillämpas i förvaltningsberättelsen och hållbarhetsredovisningen. Principerna är:

- inkludering av intressenter
- hållbarhetssammanhang, beskriva verksamheten och hållbar utveckling i det åländska samhället
- väsentlighet, att redogöra för den ekonomiska, miljömässiga och sociala påverkan som är väsentlig och som kan påverka intressenternas bedömningar
- fullständighet, redovisningen ska vara fullständig och tillräckligt omfattande för att intressenterna ska kunna göra bedömningar utgående från informationen
- noggrannhet, redovisningen ska vara tillräckligt korrekt och detaljerad för att intressenterna ska kunna bedöma prestationen-
- balans, både positiva och negativa aspekter ska ingå för att möjliggöra en balanserad bedömning av det övergripande resultatet
- klarhet, informationen ska vara tillgänglig på ett sätt som är tydligt, begripligt och förståeligt
- jämförbarhet, redovisningen ska vara konsekvent för att möjliggöra jämförelse över tid och med andra organisationer-
- tillförlitlighet, redovisningen ska baseras på verifierbar information-
- aktualitet, redovisningen ska baseras på aktuell information.

Prioriterade hållbarhetsfrågor

Under året har definition och utvärdering av ansvarsområden i förhållande till de prioriterade hållbarhetsfrågorna skett.

Upphandling

Under året har elektronisk upphandling införts vilket markant förbättrat tillgängligheten på information om upphandlingar samt minskat miljöbelastningen markant. Fokus har även lagts på att öka andelen hållbarhetskrav i upphandlingar. Personal har deltagit i utbildning om socialt hållbar upphandling.

Ansvarig personal för upphandlingen informerar kontinuerligt om hållbarhet i upphandlingar i samband med upphandlingsrådgivning och vilka möjligheter som finns vid kravställning.

Upphandling är ett effektivt styrmedel för hållbara inköp då hållbarhetskrav kan ställas både på leverantören samt på de produkter eller tjänster som köps.

Olika typer av tredjepartscertifieringar krävs för att de varor som köps ska vara producerade på ett hållbart sätt. Upphandlingar delas t.ex. upp i mindre produktkategorier, då det är möjligt så att fler ska ha möjlighet att vara med och ge anbud, vilket gynnar småleverantörer som ofta är lokala.

Antikorruption

För den prioriterade hållbarhetsfrågan antikorruption utvärderades vilka kompetensbrister som behöver fyllas och en initial plan upprättades över vilka åtgärder som är aktuella för att kunna följa upp antikorruption som en prioriterad hållbarhetsfråga.

Antikorruption som sakområde ingår nu också i den allmänna basutbildningen för nyanställda. Utbildningen inom antikorruption för personalen inleddes ännu inte under året, men ett utbildningstillfälle arrangerades för ledningsgruppen i slutet av året. Ledningsgruppen genomgick en nätutbildning med tillhörande praktiska exempel och utvärdering.

Material

Under år 2016 påbörjades en kartläggning av vilka olika material som används i allmänna förvaltningens interna arbete. Kartläggningen har fortsatt under år 2017 och kommer att ligga till grund för nästa steg i processen som omfattar en klassificering av de väsentliga materialen för att skapa relevanta nyckeltal för uppföljning av den interna konsumtionen. De pågående avtalen för inköp av material påverkar omställningstakten till användningen av mer hållbara alternativ och förändringar kan ske först när avtalsperioderna löper ut och nya upphandlingar genomförs.

I sammanställningen nedan ingår de centrala nätverksskrivarna som kan sammanställa utskriftsstatistik. Man kan dock konstatera att det finns lokala skrivare placerade i enskilda arbetsrum som inte ingår i sammanställningen, Från år 2017 till år 2018 har antalet svartvita utskrifter ökat med 11,3 procent. Under samma period har A4 färgutskrifter ökat med 17,4 procent och A3 färgutskrifterna med 22,9 procent. Totalt har 956.077 utskrifter gjorts.

Typ av kopior	2017	2018
Svarta kopior	396 057	440 815
A4 färgkopior	429 275	504 111
A3 färgkopior	9 067	11 151
Summa	**834 399**	**956 077**

Miljöbedömning av leverantörer

Under året har inköpen av miljövänliga varor ökat vilket gynnar de leverantörer som har satsat på att ha miljövänliga produkter i sitt sortiment. Miljöcertifiering enligt ISO 14001 används där det är tillämpligt som kvalifikationskrav för leverantörer. Det ställs i regel alltid krav på att anbudsgivarens miljö- och kvalitetsarbete ska redovisas i samband med upphandlingen. Det finns möjlighet att även i utvärderingen premiera anbudsgivare som aktivt arbetat med miljöförbättrande åtgärder då detta har en tydlig koppling till upphandlingsobjektet.

Utvärdering genom livscykelkostnader är även ett effektivt sätt att premiera kvalitet vilket bidrar till en lägre miljöbelastning. Belöningssystemet för leverantörer sker genom ett indirekt förfarande då de leverantörer som arbetar för att minska negativa miljöeffekter ges en fördel i utvärderingar och genom att inköpen riktas mot miljövänliga produkter.

Utbildning och komptensutveckling

En utbildningsplan för allmänna förvaltningens personal tas fram varje år. Den baserar sig på lagstadgade utbildningar samt utbildnings- och kompetensbehov som framkommer vid medarbetarsamtal och andra kartläggningar. Med anledning av att antikorruption är en prioriterad hållbarhetsfråga hölls ett utbildningstillfälle för ledningsgruppen och antikorruption ingår nu också i den basutbildning som regelbundet arrangeras för nyanställda.

Utbildning och kompetensutveckling för personalen redogörs i kapitlet om personalen.

Ålands landskapsregering arbetar aktivt med att höja och utveckla personalens kompetens för att säkerställa att all personal har rätt grundförutsättning för att kunna utföra sitt arbete på ett kvalitativt sätt.

För det strategiska utvecklings- och hållbarhetsarbetet ordnas kontinuerligt inom allmänna förvaltningen en obligatorisk basutbildning i ämnet två gånger per år.

Icke-diskriminering

Inom området jämställdhet och likabehandling ordnades två utbildningstillfällen om att arbeta tillsammans för en mer inkluderande arbetsplats och två utbildningstillfällen ordnades om att stärka jämlikt bemötande i vardagen. För att öka förståelsen för olika funktionsvariationer ordnades också två pröva på tillfällen i samarbete med Ålands handikappförbund.

Jämställdhets- och likabehandlingsplanen grundar sig på lagstiftning och beskriver prioriterade områden inom landskapsregeringen. Som ett stöd i olika personalfrågor använder landskapsregeringen handlingsplaner och policyn för att säkerställa likabehandling och icke diskriminering. Exempelvis främjar rekryteringspolicyn likartad behandling vid rekrytering av ny personal.

Förvaltningens organisation

Ålands landskapsregering består av allmänna förvaltningen och 16 myndigheter.

Allmänna förvaltningen

- Regeringskansliet
- Finansavdelningen
- Social- och miljöavdelningen
- Utbildnings- och kulturavdelningen
- Näringsavdelningen
- Infrastrukturavdelningen
- Lagberedningen

Ålands gymnasium

Högskolan på Åland

Räddningsmyndigheter

- Ålands polismyndighet
- Alarmcentralen

Övriga skolor

- Ålands folkhögskola
- Ålands musikinstitut
- Ålands sjösäkerhetscentrum

Övriga myndigheter

- Datainspektionen
- Ålands ombudsmannamyndighet
- Fordonsmyndigheten
- Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet
- Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet
- Ålands statistik- och utredningsbyrå
- Upphandlingsinspektionen
- Ålands energimyndighet

Personalen

Personalbokslutet redovisar statistik för allmänna förvaltningen, Ålands gymnasium, Högskolan på Åland, Polisen, övriga skolor samt myndigheter.

ÅHS upprättar ett eget personalbokslut och ingår därför inte i denna redovisning.

Med antalet anställda menas hur många personer som arbetade inom landskapsförvaltningen per den 31.12.2018. Det är inte möjligt att få ut årsverken i det nuvarande lönesystemet.

Det har inte skett någon utveckling av personalbokslutet på grund av att implementeringen av landskapsregeringens nya lönesystem dragit ut på tiden. Systemet tas i drift under år 2019 och det kommer därefter tas fram relevanta nyckeltal till kommande årsredovisningar.

Personalstruktur

31.12 2018 arbetade totalt 827 personer inom Ålands landskapsregering och underställda myndigheter. Det är fyra personer fler jämfört med samma tidpunkt föregående år. Av totalen är 446 kvinnor, vilket motsvarar 54 procent, och 381 män, vilket motsvarar 46 procent. Antalet anställda per den 31.12. har minskat med drygt 10 procent de senaste fem åren.

Antal anställda per verksamhet

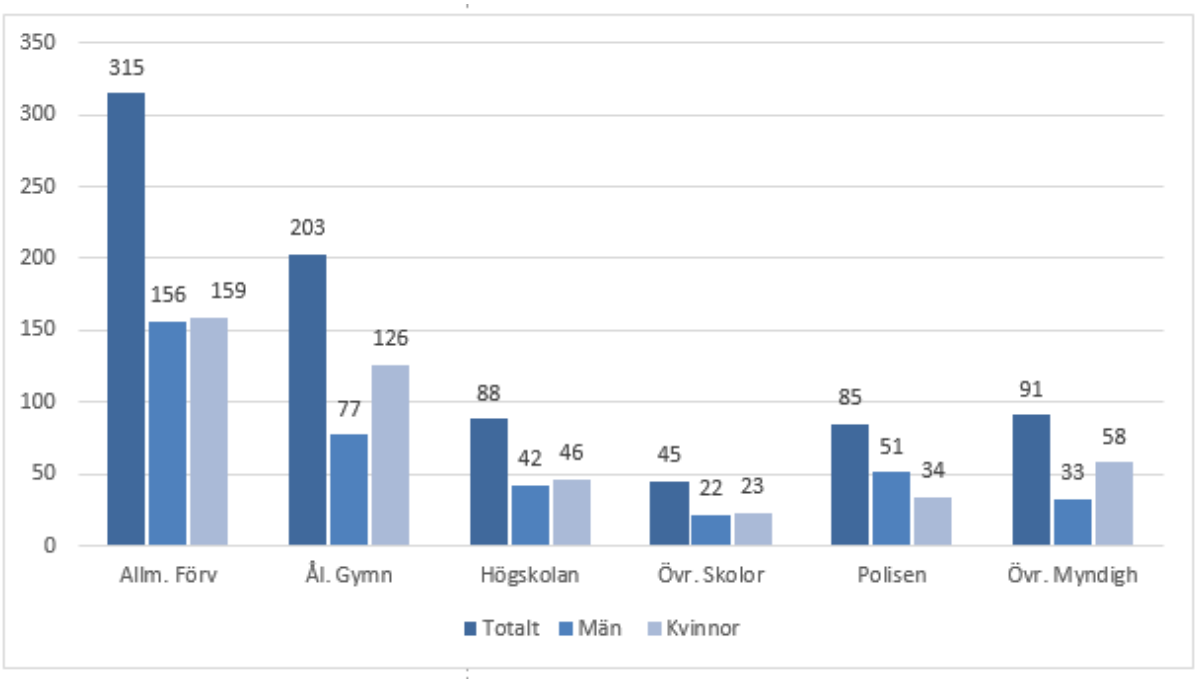

	2014	2015	2016	2017	2018
Anställda	920	984	860	823	827

Ålands landskapsregering tog emot 17 högskolepraktikanter under 2018, 10 praktiserade inom allmänna förvaltningen, 6 på Högskolan och 1 på ÅSUB.

Pensionsavgångar

En anställd har rätt att gå i ålderspension från 63 år 3 mån. till 68 års ålder. Arbetspensionssystemet omfattar även partiell förtida ålderspension, invalidpension och delinvalidpension.

Inom landskapsregeringen samt fristående myndigheter gick totalt 16 personer, 10 kvinnor och 6 män, i ålderspension. Av de 16 personer som gick i pension år 2018, arbetade fyra inom allmänna förvaltningen.

Under år 2018 fick en person delinvalidpension. 14 personer arbetade deltid samtidigt som de lyfte deltidspension, 11 kvinnor och 3 män. 6 personer arbetade deltid med delinvalidpension.

Pensionsavgångar	2014	2015	2016	2017	2018
Ålderspension	34	21	27	24	16
Deltidspension	1	7	12	2	
Invalidpension	6	3	4	1	
Delinvalidpension	1	2	2	2	1
Rehabiliteringsstöd	5	3	3	1	1
Yrkesinriktad rehabilitering (arbetsprövning)		2	2		
Totalt	**47**	**38**	**50**	**32**	**18**

Personalkostnader

Personalkostnaderna uppgick till 49 070 650 euro år 2018, vilket är en ökning med 271 494 euro från föregående år. Ålands landskapsregerings beräknade semesterlöneskuld inklusive lönebikostnader uppgick till 6 923 368 euro per 31.12.2018, vilket är en ökning med 258 436 euro jämfört med 31.12.2017

Personalkostnader*	2016	2017	2018
Löner och arvoden	-42 045 162,92	-40 132 662,19	-41 008 010,60
Pensionspremier	-7 470 385,90	-7 337 741,81	-7 727 516,86
Övriga lönebikostnader	-1 129 928,62	-663 304,32	-613 617,04
Personalersättningar	509 071,21	447 456,06	347 536,68
Personalrättelser	194 127,23	79 297,90	426 809,00
Periodiserad semesterlöneskuld (inkl lönebikostnader)	450 773,10	157 798,36	-258 436,40
Övriga periodiserade lönekostnader (inkl lönebikostnader)	-	-	-237 414,76
Löneutjämningsreservering	-	-1 350 000,00	0,00
Personalkostnader totalt	**-49 491 505,90**	**-48 799 156,00**	**-49 070 649,98**

** ÅLR inkl underliggande myndigheter och fristående enheter, exkl Åhs.*

Frånvaro

Semester, semesterpenningledighet och sparsemester var den vanligaste frånvaroorsaken år 2018 och utgjorde 60,2 procent av den totala frånvaron. Sjukfrånvaro var den näst vanligaste frånvaroorsaken 22,1 procent följt av familjeledighet på 8 procent.

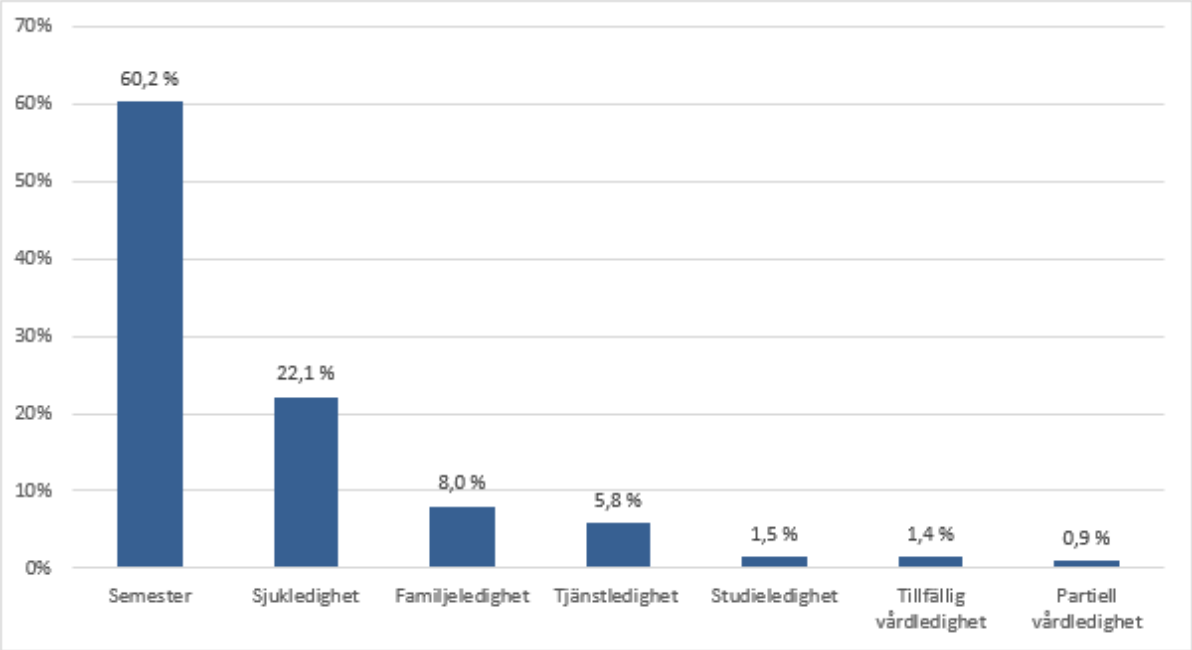

Inom allmänna förvaltningen uppgick sjukfrånvaron till i genomsnitt 9,6 dagar per anställd 2018, vilket är 0,6 dagar mer jämfört med föregående år. Den korta sjukfrånvaron (utan sjukintyg) uppgick till i genomsnitt 2,7 dagar per anställd.

Sjukdagar per anställd	2017	2018
Totalt	9	9,6
Utan sjukintyg	2,8	2,7

Företagshälsovård

Cityläkarna Ab tillhandahåller företagshälsovården för alla landskapets anställda.

Förutom den lagstadgade företagshälsovården klass I, erbjuds de anställda även sjukvård på allmänläkarnivå, klass II (ej lagstadgad).

Under år 2018 uppgick den totala kostnaden för företagshälsovården klass I och klass II till 354.520 euro, vilket är en minskning med ca 11 procent från föregående år. Företagshälsovård klass I, ersätts med 60 procent och klass II, med 50 procent från FPA. Ersättningen från FPA uppgick till 197.706 euro vilket ger en nettokostnad på totalt 156.814 euro eller 190 euro per anställd.

Under år 2018 erbjöds anställda kvinnor för första gången som förebyggande hälsovård, subventionerad gynekologisk undersökning där även ultraljud och cancerscreening prov ingick. 59 kvinnor utnyttjade subventioneringen. Även som tidigare hade männen som förebyggande hälsovård, möjlighet till cancerscreening, provtagning och prostataundersökning via företagshälsovården.

Fördelning av företagshälsovårdskostnader (brutto, klass I och klass II per verksamhet)

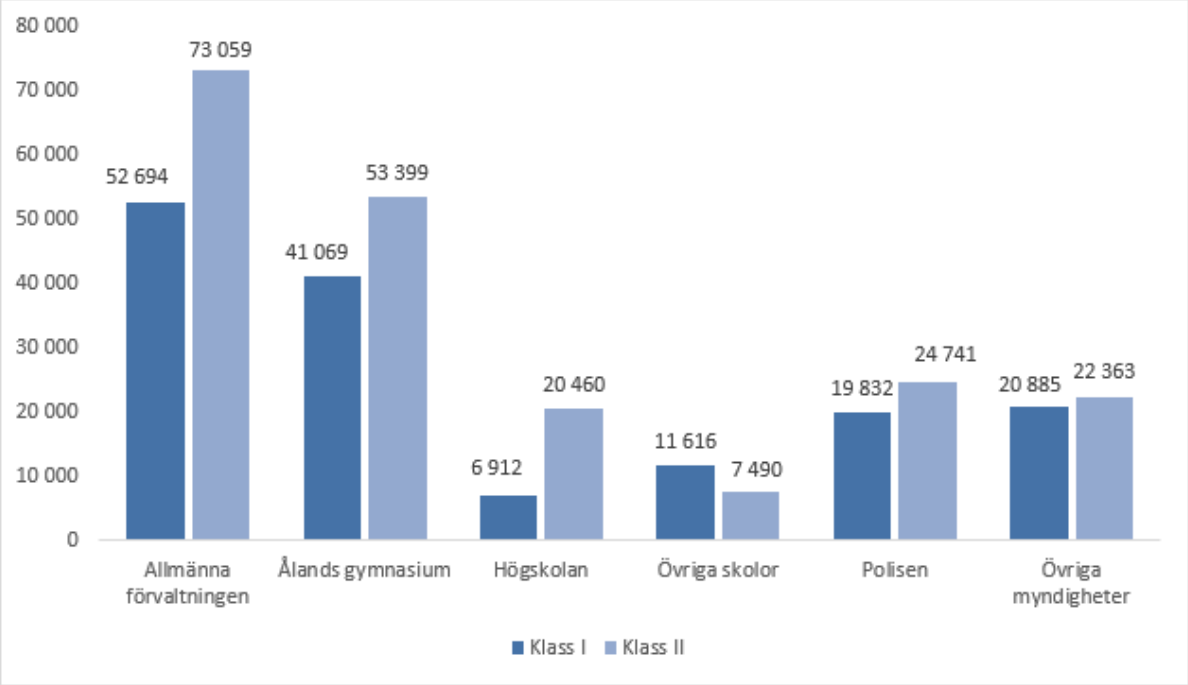

Företagshälsovårdskostnader brutto	€/anställd
Allmänna förvaltningen	399
Ålands gymnasium	465
Högskolan	311
Övriga skolor	425
Ålands polismyndighet	524
Övriga myndigheter	475

Bruttokostnaderna för den lagstadgade, förebyggande företagshälsovården, klass I, uppgick till 153.008 euro, 43 procent av den totala kostnaden för företagshälsovården år 2018 jämfört med 47 procent år 2017. Kostnaden för sjukvården, klass II, uppgick till 201.512 euro, vilket är 57 procent av den totala kostnaden för företagshälsovården år 2018 jämfört med 53 procent år 2017.

Att satsa på förebyggande företagshälsovård är en medveten strategi i hållbarhetsarbetet och förhoppningen är att kostnaderna för sjukvård ska minska.

Arbetsmiljö

För att upprätthålla och förbättra arbetsmiljön inom landskapsregeringen genomförs olika åtgärder både centralt och inom respektive myndighet/avdelning.

Under året genomfördes en riskkartläggning samt en arbetsvälbefinnande-enkät för att följa upp den fysiska och psykosociala arbetsmiljön inom allmänna förvaltningen.

Riskkartläggningen genomfördes av arbetarskyddet i maj och utifrån kartläggningen har avdelningarna arbetet vidare med riskbedömningar och åtgärdsplaner. Målet är att förbättra arbetsmiljön och arbetsförhållandena för att upprätthålla arbetsförmåga samt förebygga olycksfall och andra olägenheter i arbetet.

För att mäta arbetsvälbefinnandet inom allmänna förvaltningen genomförs varje år i november en enkät via Kiva Q. Kiva Q index är ett medeltal för enkätens sju standardfrågor och är ett enkelt sätt att följa med utvecklingen av arbetsvälbefinnandet. Årets Kiva Q index var 7,61, vilket är en försämring jämfört med år 2017 då resultatet var 7,72. Svarsprocenten i enkäten var 85,4 procent.

	2016	2017	2018
KivaQ-index	7,43	7,72	7,61

Arbetsolycksfall

Under år 2018 anmäldes 20 arbetsolycksfall till Ålands Ömsesidiga försäkringsbolag. Arbetsolycksfallen följs upp och hanteras i samarbete med företagshälsovården och arbetarskyddet.

Friskvård

I syfte att upprätthålla och förbättra personalens hälsa och välbefinnande erbjuds anställda inom landskapsregeringen möjlighet till subventionerade motionsaktiviteter, kulturaktiviteter och subventionerad massage.

Kostnaden för allmänna förvaltningens subventionerade motions- och kulturaktiviteter uppgick till 43.495 euro, vilket motsvarar ca 138 euro per anställd. Jämfört med föregående år är det 11 euro mer per anställd.

Under år 2018 använde 267 anställda inom allmänna förvaltningen friskvårdskuponger till ett värde av 41.700 euro. Det motsvarar i genomsnitt ca 132 euro per anställd, 162 euro/kvinna och 103 euro/man. Av de 41.700 euro som användes till friskvård, nyttjades 3.150 euro till kulturaktiviteter, vilket motsvarar ca 10 euro per anställd. Förutom kuponger erbjuds personalen skidkort och olika andra aktiviteter inom ramen för friskvårdskampanjer.

Personalen vid Ålands landskapsregering erbjuds även möjlighet till subventionerad massage hos ett antal leverantörer som har upphandlats. Subventionen är 10 euro/besök. År 2018 uppgick subventionen till 5.210 euro inom allmänna förvaltningen, vilket motsvarar knappt två besök per anställd.

Kompetensutveckling

Ålands landskapsregering arbetar aktivt med att höja och utveckla personalens kompetens. Det sker dels genom allmän personalutbildning som är gemensam för all personal eller större personalgrupper, men också genom yrkesspecifik utbildning som är specifik för den befattning tjänstemannen har.

Den allmänna personalutbildningen ordnades i enlighet med de områden som fastställts i utbildningsplanen, bl.a. grundläggande utbildning för nyanställda, IT-utbildningar inom Office 365, inspirationsföreläsningar, jämställdhet och likabehandling, tillgänglighet och bemötande samt lagstadgad utbildning inom första hjälp och allmän brandkunskap. Totalt arrangerades 28 utbildningstillfällen inom allmänna förvaltningen med 740 deltagare, 539 kvinnor och 199 män. Av deltagarna var 91 från underlydande myndigheter.

För att säkerställa att all personal har samma grundförutsättning för det strategiska utvecklings- och hållbarhetsarbetet ordnas det kontinuerligt inom allmänna förvaltningen en obligatorisk basutbildning i ämnet två gånger per år.

Inom allmänna förvaltningen uppgick kostnaderna för kompetensutveckling, både den allmänna och den yrkesspecifika utbildningen till 50.880 euro, eller i genomsnitt 162 euro per anställd. Kostnaden för den yrkesspecifika utbildningen uppgick till 38.847, vilket motsvarar ca 123 euro per anställd, 158 euro/kvinna och 88 euro/man.

Landskapsanställda har möjlighet att göra utbytestjänstgöring i en annan nordisk förvaltning både i syfte att utveckla verksamheten och möjliggöra individuell kompetensutveckling. Under år 2018 åkte en tjänsteman från allmänna förvaltningen på nordiskt tjänstemannautbyte. Omkostnader för boende och resor finansieras av stipendiemedel från Nordiska ministerrådet.

Regeringskansliet

Regeringskansliets översikt

Personal

En riskkartläggning genomfördes under året i samarbete med arbetarskyddet samt en arbetsvälbefinnande-enkät för att följa upp den fysiska och psykosociala arbetsmiljön inom allmänna förvaltningen.

Anställda inom landskapsregeringen erbjuds möjlighet till subventionerade motionsaktiviteter, kulturaktiviteter och massage i syfte att upprätthålla och förbättra personalens hälsa och välbefinnande. Massagetjänster upphandlades under året och avtal skrevs med fem olika tjänsteutövare, både kvinnor och män. Under år 2018 erbjöds personalen även subventionerad gynekologisk undersökning i förbyggande syfte.

Kompetensutveckling

Den allmänna personalutbildningen genomfördes under år 2018 i enlighet med de områden som tidigare fastställts i utbildningsplanen. I samband med övergången till Office 365 genomfördes olika IT-utbildningar kontinuerligt under året. Ledningsgruppen erbjöds kompetensutveckling gällande hantering av härskartekniker och utveckling av kommunikation för att öka förutsättningarna för arbetet med att skapa en jämställd och inkluderande organisation där mångfald främjas.

Utbildning för nyanställda och övrig personal i grundläggande förvaltningsrätt och offentlighetslagstiftning genomförs två gånger årligen i syfte att kvalitetssäkra personalens kompetens på området.

Enheten för rättsliga och internationella frågor höll under året en kurs för nyanställda och övrig personal i grundläggande förvaltningsrätt och offentlighetslagstiftning i syfte att höja personalens kompetens. Det har även under året hållits ett informationstillfälle för fastighetsmäklare rörande jordförvärvslagstiftningen i syfte att skapa en god dialog och förståelse för landskapsregeringens praxis i jordförvärvsfrågor.

Under året deltog tjänsteman i allmänna förvaltningen i nordiskt tjänstemannautbyte. För att garantera personalens grundförutsättning för det strategiska utvecklings- och hållbarhetsarbetet har en obligatorisk basutbildning i strategiskt utvecklings- och hållbarhetsarbete arrangerats två gånger under året.

Kommunikation

Regeringskansliet ansvarar för att utveckla och främja en hållbar kommunikation och information internt och externt. En kartläggning av olika ansvarsområden ligger som grund för arbetet med att förtydliga och konkretisera uppdraget gällande kommunikation och information. Det strategiska arbetet består till en del av att skapa struktur över vad som ska kommuniceras internt och/eller externt. Området är brett och mångfacetterat och kräver rätt kompetens och ett tydligt mandat för utföraren.

Under året togs ett nytt intranät i bruk samtidigt som genomgång och sortering av gammalt material gjordes. En ny Power Point mall utarbetades med utgångspunkt i grafiska manualen och kommunikationsstrategin. En kartläggning av landskapsregeringens närvaro på sociala medier har genomförts med målsättningen att också skapa struktur på detta område. Informationsfilmen om Åland lanserades under året under festliga former. Enhetens och Ålandskontoret i Helsingfors personalresurser användes för genomförande av Alandica Debatt, Almedalen och SuomiAreena.

Kartläggningen av för Åland relevanta samarbetspartners i Sverige genomfördes inte som planerat under året.

Ålandskontoret i Helsingfors är landskapsregeringens representationskontor med ansvarar för kommunikationen och kontakterna mellan målgrupper i Helsingfors och övriga Finland. Under året har detta förverkligats genom nätverkande med politiker, tjänstemän vid ministerier och kontakt med personer inom olika organisationer.

Den s.k. Ålandsakademin ordnades i samband med Skördefesten på Åland för andra året i rad. Genom den fick utvalda tjänstemän vid ministerierna information om Åland och direkta kontakter till tjänstemännen inom förvaltningen skapades.

Kontakten till riksdagen har upprätthållits genom regelbundna möten vid riksdagen med den åländska riksdagsledamoten och hans assistent samt den svenska riksdagsgruppens kansli.

Under året hölls olika möten på Ålandskontoret. Ålandsdelegationen har sedan länge Ålandskontoret som sin givna mötesplats i Helsingfors.

Rättsliga och internationella enheten

Arbetet med att förnya lagstiftningen inom rättsliga och internationella enhetens ansvarsområde har fortgått under året. Bland de större lagstiftningsprojekt som överlämnats till lagberedningen kan nämnas reformen av kommunindelningslagen. Under året har även revision av penningsinsamlingslagen samt landskapslagen om resebyrårörelser påbörjats. Enheten har även deltagit i beredningen av en ny landskapslag för stöd till vindkraften. En ny vallag har under året beretts i samarbete med lagberedningen. Dessutom har förberedande åtgärder inför lagtings- och kommunalvalen år 2019 vidtagits.

Ungdoms- och demokratiprojekt

Under slutet av året påbörjades ett tvåårigt ungdoms- och demokratiprojekt på regeringskansliet och en ungdoms- och demokratisamordnare rekryterades.

Under projektperioden ska nya former av medborgerlig samverkan och medborgardialog utvecklas med fokus på unga kvinnors och mäns förutsättningar och möjligheter till aktivt medborgarskap.

Under året genomfördes en nulägesanalys mot bakgrund av hur ungdomspolitik bedrivits historiskt och var frågor relaterade till ungdomsarbete och ungdomars inflytande befinner sig idag som en del av underlaget för arbetet med att utarbeta en projektplan.

Integration

Regeringskansliets integrationsansvariga har deltagit i rekryteringen av personal till projektet *En säker hamn* samtidigt som enheten under en period var en del av förverkligandet av projektplanen. Lika Olika projektet har fortsatt i de åländska skolorna, under år 2018 även med samarbete mellan Kumlinge och Brändö, genom att erbjuda utbildning för vårdnadshavare, lärare och elever.

Under året har enheten haft en aktiv roll i landskapsregeringens sektoröverskridande sociala forum för hållbarhetsutveckling och påtagit sig en roll i utarbetandet av ett handlingsprogram för att trygga HBTQI-personers rättigheter på Åland.

Enheten har aktivt deltagit i uppgörandet av statusrapport 2 (mål 1 och 2) gällande utvecklings- och hållbarhetsagendan och som medaktör inför statusrapport 3.

Jämställdhet

Jämställdhet är en viktig förutsättning för social hållbarhet. Jämställdhetsarbetet på Åland har kommit långt genom lagstiftning och politiska åtgärder men det krävs en jämställdhetspolitik som inte bara förbättrar situationen för individen utan som lyfter hela samhället. Det handlar om att identifiera, synliggöra och analysera de strukturer på Åland som bidrar till ojämställdhet och som utgör hinder för möjligheterna att förverkliga målet om ett Åland där alla kan blomstra. Arbetet med att utarbeta en agenda för jämställdhet med mål, strategisk inriktning fram till år 2030 samt

stödstrukturer för agendans förverkligande har pågått under året. Uppdatering av hemsidan www.jamstalldbarnomsorg.ax (http://www.jamstalldbarnomsorg.ax) har gjorts under året.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 2100 Regeringskansliet

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	76 534,05	252 000,00	175 465,95	30,4%
Avgiftsintäkter	2 584 503,44	2 572 000,00	-12 503,44	100,5%
Erhållna bidrag	251 975,79	28 000,00	- 223 975,79	899,9%
Övr verksamh intäkt	142 794,59	118 000,00	-24 794,59	121,0%
Summa Verksamhetens intäkter	**3 055 807,87**	**2 970 000,00**	**-85 807,87**	**102,9%**
Löner o arvoden	-1 824 812,61	-1 891 650,19	-66 837,58	96,5%
Pensionskostnader	- 323 395,30	- 344 280,42	-20 885,12	93,9%
Övr lönebikostnader	-25 611,01	-31 212,16	-5 601,15	82,1%
Summa Lönebikostnader	**- 349 006,31**	**- 375 492,58**	**-26 486,27**	**92,9%**
Personalersättningar	13 726,89		-13 726,89	
Summa Personalkostnader	**-2 163 185,15**	**-2 267 142,77**	**- 103 957,62**	**95,4%**
Köp av tjänster	-1 962 891,17	-2 127 777,83	- 164 886,66	92,3%
Material förnödenh	- 231 819,63	- 216 105,00	15 714,63	107,3%
Övr verksamh kostn	- 110 537,32	- 538 302,10	- 427 764,78	20,5%
Summa Verksamhetens kostnader	**-4 468 433,27**	**-5 149 327,70**	**- 680 894,43**	**86,8%**
Övr ink o kap överf	167 677,63	148 000,00	-19 677,63	113,3%
Summa Intäkt ink o kap	**167 677,63**	**148 000,00**	**-19 677,63**	**113,3%**
Summa Intäkt ink o kap öv	**167 677,63**	**148 000,00**	**-19 677,63**	**113,3%**
Undervisn kultur idr	-10 000,00		10 000,00	
Övriga ink kap överf	-2 674 462,10	-2 986 257,78	- 311 795,68	89,6%
Summa Utgift ink o kap öv	**-2 684 462,10**	**-2 986 257,78**	**- 301 795,68**	**89,9%**
Summa Kostn ink o kap öv	**-2 684 462,10**	**-2 986 257,78**	**- 301 795,68**	**89,9%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-3 929 409,87**	**-5 017 585,48**	**-1 088 175,61**	**78,3%**
Räntekostnader	-2,23		2,23	
Övr finansiella kost	-18,00		18,00	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-20,23**		**20,23**	
Summa Årsbidrag	**-3 929 430,10**	**-5 017 585,48**	**-1 088 155,38**	**78,3%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-3 929 430,10**	**-5 017 585,48**	**-1 088 155,38**	**78,3%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-3 929 430,10**	**-5 017 585,48**	**-1 088 155,38**	**78,3%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 2100 Regeringskansliet

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
21010 Regeringskansliet, verksamhet	-1 793 391,03	-1 678 020,56	-2 009 651,32	-2 201 224,22
21500 Kommunikationsverksamhet	-81 001,17	-48 386,84	-37 198,56	-37 371,70
21510 Ålandskontoret, Helsingfors	- 159 572,97	- 167 943,16	-55 774,68	-44 634,90
21520 Ålandskontoret, Stockholm	-80 716,65	-77 499,92	-6 088,09	0,00
22000 Främjande av jämställdhet	-73 571,16	-71 722,74	-69 268,80	- 105 743,40
22500 Främjande av integration	-73 311,15	-57 652,73	-54 815,43	-51 078,85
23000 Lagtingsval	- 157 176,00	-41 722,51	-10 790,14	-12 351,76
23200 Stöd till politisk verksamhet	180,00	-9 785,00	-9 785,00	-16 825,00
24000 Brand- och räddning	-22 449,89	-19 772,91	-28 061,16	-20 551,87

24010 Landsk stöd materialanskaffn	- 268 050,00		- 189 742,22	- 410 773,15
25000 Utbildn,företagshälsov,arbetar	- 381 874,22	- 240 765,51	- 356 845,01	- 221 308,69
25210 Serviceverksamhet	- 324 323,72	- 312 230,54	- 317 812,30	- 303 020,19
26000 Regeringen övriga kostnader	-61 531,74	- 141 166,63	- 216 047,62	- 325 061,11
26001 Central Baltic 2007-2013	-6 923,42			
26002 Central Baltic 2014-2020	1 271,22	-12 605,60	-4 453,34	- 148,02
26003 Utvecklo tillväxtp hållb Åland	0,00	- 104 449,93	- 162 843,39	- 156 876,55
26004 Ålandsdelegationen	-7 816,66	-5 731,14	-6 422,16	-4 694,87
26500 Konsumentskydd	-19 807,89	-14 584,99	-17 863,00	-17 765,82
27000 Radio- o TV-verksamhet	93 124,96	-13 411,03	-49 999,95	0,00
Summa 2100_7 Reg.kansliet allm by	**-3 416 941,49**	**-3 017 451,74**	**-3 603 462,17**	**-3 929 430,10**
Summa 2100 Regeringskansliet	**-3 416 941,49**	**-3 017 451,74**	**-3 603 462,17**	**-3 929 430,10**

Uppföljning av målsättningar

Jämställdhet

Mål: Agenda för jämställdhet samt utveckling av indikatorer

Förverkligat: Arbetsprocessen med att utarbeta agenda för jämställdhet jämte utveckling av indikatorer har pågått under året och förverkligas vinter 2019

Mål: Handlingsplan för våld i nära relationer utifrån kartläggningsresultat år 2017

Förverkligat: Arbetsprocessen med att utarbeta handlingsplan för noll-tolerans mot våld i nära relationer är i det närmaste slutförd. Förankringsprocessen hos berörda sektorer pågår och slutförs vintern 2019.

Mål: Vägledning för en jämställd och jämlik styrning.

Förverkligat: Utbildningsinsatser för jämställd och jämlik styrning har genomförts för olika målgrupper. I utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland lyfts viktiga jämlikhetsfrågor och indikatorer föreslås för arbetet och jämställdhet är en av de viktigaste aspekterna för att nå jämlikhet.

Mål: Ökad kunskap om olika aspekter av genus- och jämställdhet genom utbildningsinsatser.

Förverkligat: Seminarier har hållits för olika målgrupper

- Hur kan #metoo leda till ett välkomnande och respektfullt arbetsklimat?
- Metoo hur går vi vidare?
- Mäns våld, #metoo och förändring (tre olika tillfällen för olika målgrupper)
- Kvinnors hälsa – att göra skillnad

Integration

Mål: Ge inflyttade ökad kunskap om Åland.

Förverkligat: Enhetens avtal med informationskontoret Kompassen har fortsatt under året med fokus på att tillhandahålla information och rådgivning.

Mål: Offentligt anställda har stärkt sina kunskaper om integration, inkludering och mångfald, samt hur de kan främja dessa områden i sitt arbete

Förverkligat: Enheten har genomfört föreläsningar, seminarium, workshops och informationstillfällen med relevanta teman som riktat sig till offentligt anställda. Enheten har också initierat samarbete med Mångkulturellt centrum i Sverige gällande 2019 års Mångkulturella almanacka som spridits till allmänheten.

Mål: ökad kunskap bland myndigheter och föreningar vad gäller att främja delaktighet och goda relationer samt motverka främlingsfientlighet och diskriminering

Förverkligat: Arbetet med attitydförändringar och skapa metoder som minskar utanförskap och främlingskap har pågått under året genom föreläsningar, workshops och seminarium. Samarbeten med olika EU-projekt och föreningar har genomsyrat året. Under 2018 skapade enheten ett program under rubriken ”Integration och social hållbarhet 2018” i samband med Alandica Debatt.

Mål: inflyttade inkluderas i utvecklings- och hållbarhetsarbetet

Förverkligat: Enheten har genom expertpaneler, språkcaféer och övrig dialog direkt med inflyttade personer och tredje sektorn under året genomfört en viss kartläggning för att synliggöra strukturella hinder som finns för målgruppen.

Planering med Bärkraft har skett under 2018 och hållbarhetsagendan kommer att börja presenteras och diskuteras inom integrationsutbildningen fr.o.m. 2019. Att hållbarhetsagendan har kommit i en lättläst version –gynnar ett sådant upplägg ytterligare.

Mål: Flyktingmottagning på Åland genomförs på bästa sätt

Förverkligat: Koordinering kring kommunalt flyktingmottagande har letts från enheten genom dialog med berörda parter på kommunal- och landskapsnivå. Enheten har i kontakter med tre av 2018 års fyra mottagningskommuner vilket resulterade i ett gemensamt heltidsavtal samt bättre anställningsförhållande för flyktingsamordnaren.

Inom ramen för AMIF-projektet har en handbok tagits fram för kommunerna kring mottagande av kvotflyktingar och samordningen har skapat ett nätverk som genererar kunskapsutbyte

Enheten har lyft möjligheten till samarbete med ett annat AMIF-finansierat projekt som resulterat i att kommuner och ÅHS fått möjlighet att remittera krigstraumatiserade kvotflyktingar till Centrum för Psykotraumatologi alternativt till konsultationer, utbildningar och handledning kring vården och mottagandet av kvotflyktingar. Dialog mellan båda projektet påbörjades 2018 och resulterade i att både åländska kommuner och ÅHS kan skriva remisser för deltagande

Mål: Stärkt integrationsfrämjande arbete hos tredje sektorn

Förverkligat: Möjligheten för tredje sektorn att anhålla om finansieringsstöd vid PAF är en särskild satsning under året. Cirka 15 olika föreningar har varit representerade vid olika utbildningstillfällen som arrangerats med enheten.

Mål: Samordning och uppföljning av integrationsprogrammet 2016-2019

Förverkligat: Som en del i att förverkliga integrationsprogrammet 2016-2019 har enheten initierat lektioner för SFI-klasserna (integrationsundervisningen) vid Medborgarinstitutet.

Enheten har fördjupat samarbetet med socialvårdsavdelningen och lyft frågan kring rätten till studerandehälsovård för de inflyttade som går på integrationsutbildning på heltid. Arbetet med utbildningsavdelningen har fortsatt under året. Anställda vid ÅHS har också deltagit i fortbildning om integrationsfrågor

Mål: Ökad kunskap om integrationsarbetet genom utredning och framtagande av statistik

Förverkligat: Planering av statistikundersökning 2019 med ÅSUB har påbörjats. Enheten har också genom projektet påbörjat en kartläggning hos ÅHS-personal med fokus på hälso- och sjukvårdspersonalens egna upplevelser av sitt bemötande av inflyttade personer.

Brand- och räddningsväsendet

Mål: Att skapa förutsättningar för kurser, information, planering och övningar för myndigheter och personal som deltar i räddningsverksamhet. Under året kommer ungdomsverksamhet, och då

speciellt verksamhet som syftar till att få ett högre deltagande bland flickor/kvinnor inom de frivilliga brandkårerna, att prioriteras.

Förverkligat: Ålands brand- och räddningsförbund har erhållit bidrag för föreläsningsserie med Mary Juusela, ”Lika olika”.

Ersättning för kostnader för utbildning av dykledare har utgått till Mariehamns stad eftersom staden upprätthåller räddningsdykningsverksamheten i hela landskapet.

Mål: Att upprätthålla en räddningsdelegation för räddningsverksamhet med uppgift att följa med i utvecklingen och ta initiativ till utveckling inom området samt att samordna räddningsväsendet.

Förverkligat: En räddningsdelegation är tillsatt.

Mål: Att tillsammans med Statens ämbetsverk på Åland upprätthålla en organisation för befolkningsskyddet samt utföra och initiera förberedelser för förhållanden och händelser som avviker från det normala.

Förverkligat:

- Två utbildningstillfällen har arrangerats i samarbete med Statens ämbetsverk och ÅMHM, för olika målgrupper gällande nödvatten.
- En beredskapskurs för kommunerna och övriga samhällsviktiga aktörer har hållits tillsammans med Statens ämbetsverk på Åland.
- Landskapsregeringen har aktivt deltagit i planeringen av Uppsala läns kommande kärnenergiövning Havsörn.

Mål: Att utföra utredningar och utarbeta regelverk med syfte att förbättra säkerheten i samhället och effektiviteten hos räddningsmyndigheterna.

Förverkligat: En ny plan för anskaffning av fordon för kommunernas räddningstjänst har antagits av landskapsregeringen.

Radio- och TV verksamhet

Mål: Ett lagförslag om en ny finansieringslösning för Ålands Radio och TV Ab lämnas till lagtinget.

Förverkligat: En lagstiftningspromemoria överlämnades under året
till lagberedningen. Uppdateringar i faktureringssystemet har gjorts.

Kommunreformen

Mål: Slutföra beredningen för kommunreformen under året. Omgående börja arbetet med kommunsamordningsfrågorna.

Förverkligat: Förslag till reform av kommunstrukturen för Åland har överlämnats till lagtinget. Samordningsuppdraget sköttes genom att kommunindelningsutredningarna avropades och landskapsregeringens tjänstemän bistod kommunindelningsutredarna med det praktiska genomförandet av uppdraget samt svarade på kommunernas och allmänhetens frågor. Slutrapporterna färdigställs under år 2019. Landskapsregeringen fattade också beslut om att initiera ett ärende avseende en ändring i kommunindelningen mellan Mariehamns stad och Lemlands kommun respektive Vårdös och Lumparlands kommun.

Central Baltic

Det externfinansierade informationskontoret för EU:s Interreg Central Baltic-program, Contact Point Åland, som landskapsregeringen är värdorganisation för, har verkat i enlighet med sin arbetsplan och uppnått de interna målsättningarna.

Uppföljning av nyckeltal

Deltagare vid föreläsningar om jämställdhet	Kvinnor	Män	Totalt
Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer	186	18	204
Statistikverkstad	28	7	35
Vågar vi upptäcka och synliggöra kvinnor som våldsutövare	35	4	39
Hur mår man på Åland	39	18	57
Kvinnorshäla - fakta och myter	122	7	129
Totalt deltagande vid föreläsningar	**410**	**54**	**464**
Deltagare vid seminarier om genus och jämställdhet			
Frukostseminarium, Metoo går vi vidare?	26	7	33
Mäns våld, #metoo och förändring, 12.3.	18	2	20
Mäns våld, #metoo och förändring, 13.3.	32	6	38
Mäns våld, #metoo och förändring, 13.3.	21	1	22
Kvinnors hälsa - att göra skillnad	80	6	86
Totalt deltagande vid seminarier	**177**	**22**	**199**
Totalt	**587**	**76**	**663**

			2017			2018
Registrerade ärenden ÅLR	**Kvinnor**	**Män**	**Totalt***	**Kvinnor**	**Män**	**Totalt**
Januari	118	215	691	99	161	615
Februari	105	132	559	104	156	593
Mars	128	197	667	101	142	526
April	91	135	463	114	114	474
Maj	136	331	729	128	308	769
Juni	149	490	975	142	463	1 046
Juli	77	192	373	61	150	346
Augusti	114	249	596	68	221	573
September	123	159	506	118	171	539
Oktober	138	170	653	118	196	727
November	134	198	642	122	189	597
December	87	144	509	109	164	523
Totalt*	**1 400**	**2 612**	**7 363**	**1 284**	**2 435**	**7 328**

				2017				2018
Registrerade ärenden	DÄR	EU	Övriga W3D3	Arkiverade akter	DÄR	EU	Övriga W3D3	Arkiverade akter
Januari	6	4	3 637	284	7	96	5 072	308
Februari	7	51	3 278	324	4	59	4 053	293
Mars	6	60	3 015	257	5	139	4 487	310
April	5	76	2 726	198	5	58	4 283	204
Maj	7	134	3 118	213	8	78	3 276	258
Juni	12	98	3 055	188	7	96	5 105	381
Juli	4	65	1 803	122	2	172	1 997	152
Augusti	1	36	2 606	126	4	65	3 694	166
September	7	52	2 838	128	6	128	3 595	148
Oktober	9	60	3 470	235	5	98	4 105	130
November	6	78	3 106	237	2	104	4 030	204
December		59	2 623	214	4	94	3 507	94

Totalt	**70**	**773**	**35 275**	**2 526**	**59**	**1 187**	**47 204**	**2 648**

Inkomna försändelser		**2017**		**2018**
	Postförsändelser	**Leverantörsfakturor**	**Postförsändelser**	**Leverantörsfakturor**
Januari	1 789	1 173	1 891	1 074
Februari	1 668	982	2 203	939
Mars	1 569	1 006	1 818	1 190
April	2 217	1 099	1 683	983
Maj	1 643	1 108	1 920	1 133
Juni	2 935	2 019	1 746	1 109
Juli	1 326	698	1 589	791
Augusti	1 404	769	1 422	805
September	1 780	1 190	1 669	1 091
Oktober	1 950	1 017	1 679	1 175
November	1 583	1 125	1 688	1 199
December	1 569	1 066	1 823	1 146
Totalt	**21 433**	**13 252**	**21 131**	**12 635**

			2017			**2018**
Hembygdsrättsintyg	**Kvinna**	**Man**	**Totalt**	**Kvinna**	**Man**	**Totalt**
Januari	0	2	2	4	4	8
Februari	4	3	7	3	3	6
Mars	1	1	2	3	3	6
April	3	4	7	1	1	2
Maj	2	0	2	3	6	9
Juni	3	3	6	1	2	3
Juli	0	0	0	2	1	3
Augusti	1	1	2	1	4	5
September	5	5	10	0	1	1
Oktober	2	1	3	2	2	4
November	2	2	4	0	0	0
December	0	3	3	2	0	2
Totalt	**23**	**25**	**48**	**22**	**27**	**49**

		2017		**2018**
Kundkontakter i receptionen	**Besökare**	**Besvarade telefonsamtal**	**Besökare**	**Besvarade telefonsamtal**
Januari	1 596	4 150	1 582	3 974
Februari	1 566	2 231	1 531	3 582
Mars	1 955	4 284	1 435	3 872
April	1 481	3 547	1 510	3 755
Maj	1 586	3 803	1 599	4 154
Juni	1 387	3 595	1 773	3 473
Juli	548	2 340	859	2 339
Augusti	1 425	4 275	1 388	3 910
September	1 578	4 170	1 491	3 627
Oktober	1 477	4 004	1 948	4 073

November	1 630	3 293	1 522	3 487
December	1 207	2 900	1 103	2 451
Totalt	**17 436**	**42 592**	**17 741**	**42 697**

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Vid enheten för rättsliga och internationella frågor arbetar man med målsättningen att två tjänstemän inom enheten ska ha kompetens för varje ärendetyp som hanteras inom enhetens ansvarsområde. Därmed ökar effektiviteten och kvaliteten förbättras samtidigt som sårbarheten minskar vid personalomsättning eller frånvaro. Personalen uppskattar det nya arbetssättet och dess fördelar.

Sedan juli 2018 har regeringskansliet, genom överenskommelseförordning, ansvaret för tillsynen av fastighetsmäklare också då det gäller penningtvätt. Enheten har under året bedrivit rådgivande verksamhet till förvaltningen i syfte att utveckla kvaliteten vid handläggningen av ärenden och uppmärksammar regelbundet eventuella brister som kommer enheten till kännedom. Enheten har även uppdraget att företräda landskapsregeringen vid rättegångar.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

En av utmaningarna på regeringskansliet är att identifiera kompetens och erfarenhet så att tillgängliga resurser används optimalt.

Brist på sakkunnig personal försvårar möjligheterna att fullfölja regeringskansliets uppdrag. Regeringskansliet har tidvis haft svårigheter med att rekrytera behörig och kompetent personal vilket blir en utmaning i målsättningen att bedriva en verksamhet med hög kvalitet, rättssäkerhet för den enskilda och möjlighet till kontinuerlig utveckling.

Vid ett Ålandskontor med en anställd koncentreras uppdrag, erfarenhet och kompetens till en enda person vilket gör verksamheten sårbar.

Föråldrad lagstiftning inom olika områden innebär att tolkningssvårigheter kan uppstå vid beslutsfattande.

Redogörelse för den interna kontrollen

Delegeringsbeslutet och avdelningens arbetsordning uppdateras kontinuerligt för att optimera förutsättningarna för en effektiv förvaltning och ökar förutsättningarna gällande kvalitetssäkring av beslutsfattande.

Vid enheten för rättsliga och internationella frågor tillämpas principen om att två personer hanterar mera komplicerade beslutsförslag för att säkerställa rättssäkerhet och kvalitet.

En uppdaterad och modern lagstiftning är en förutsättning för kvalitetssäkrat och effektivt beslutsfattande och därför har arbetet med att uppdatera lagstiftning hög prioritet.

Lagberedningen

Lagberedningens översikt

I Ålands författningssamling publiceras landskapslagar, landskapsförordningar och vissa andra beslut som lagtinget och landskapsregeringen fattar och som är av allmän betydelse. Författningssamlingen administreras av lagberedningen. I författningssamlingen publicerades under året 102 nummer. Antalet lagförslag som tillställdes lagtinget var 27 under året.

Inför Republikens presidents behandling av de landskapslagar som antogs under året inhämtades Högsta domstolens utlåtande i fyra fall. Sammanlagt sex lagtingsbeslut om antagande av landskapslagar ingick i dessa. Att ett utlåtande av Högsta domstolen först inhämtas är enligt 19 § 2 mom. självstyrelselagen ett absolut krav för att presidenten ska kunna förordna ett lagtingsbeslut att förfalla.

I ett av dessa fall ansågs det inte finnas några hinder för att lagen träder i kraft, i ett fall ansågs en enstaka bestämmelse vara av en sådan natur att det fanns grund för ett partiellt veto och i två fall bedömdes behörighetsöverskridningarna var av en sådan natur att domstolen ansåg att lagtingbesluten bör förordnas att förfalla i sin helhet.

Det första ärendet gällde en ändring av lagstiftningen om Ålands polismyndigheten och pensionslagstiftningen för de landskapsanställda. Lagändringarna innebar att de särskilda avgångsåldrarna för poliser avvecklades. Behörigheten att lagstifta om avgångsåldern för de åländska poliserna och pensionsskyddet för dem konstaterades vara oproblematisk. Frågan som var föremål för bedömning var förhållandet mellan lagändringarna och vissa av de i grundlagen garanterade grundläggande fri- och rättigheterna (15 och 19 § 2 mom. grundlagen) samt författningsnivån för grunderna för tjänstemännens rättsliga ställning (80 § 1 mom. grundlagen). Högsta domstolen konstaterade att de antagna landskapslagarna var i linje med grundlagen och att de var i harmoni med grundlagsutskottets vedertagna praxis. Högsta domstolens slutsats var sålunda att det inte torde föreligga hinder för att landskapslagarna träder i kraft. Lagarna utfärdades och trädde i kraft den 1 juni 2018.

Det andra ärendet gällde ett lagtingsbeslut om ändring av landskapslagen om avbytarstöd. Lagändringarna genomfördes så att landskapsregeringen genom förordning skulle kunna besluta att ett antal djur av ett visst slag ska anses kräva en likvärdig daglig arbetsinsats som grund för avbytardagar eller vikariehjälp samt kunna besluta närmare om stödbeloppens storlek. Frågan i Högsta domstolen var om det var möjligt att, med beaktande av de krav som uppställs på grundlagsnivå, delegera normgivningsmakt till landskapsregeringen på det sätt som gjorts i lagtingsbeslutet.

Högsta domstolen konstaterade att vad som utgör en husdjursenhet är av väsentlig betydelse för vilka rättigheten den enskilde har enligt lagen. Detsamma gäller storleken på den ersättning som den enskilde ska betala avbytaren. Den valda lösningen med att det skulle ankomma på landskapsregeringen att i förordning slå fast vad som utgör en husdjursenhet och storleken på ersättningen till avbytaren ansågs inte var förenlig med grundlagens krav på att grunderna för enskildas rättigheter ska anges i lag.

Högsta domstolen fann att tre lagrum bör förordnas att förfalla. Eftersom lagen utan dessa tre lagrum inte skulle bli en fungerande helhet blev slutsatsen den att hela lagen bör förordnas att förfalla. Detta blev också presidentens beslut och därefter överlämnade landskapsregeringen ett nytt lagförslag till lagtinget där de av högsta domstolen påtalade bristerna korrigerades (LF 23/2017-2018). Det nya lagförslaget slutbehandlades av lagtinget under hösten 2018.

Det tredje ärendet som behandlades av Högsta domstolen var en ändring av fastighetsskattelagen för landskapet Åland. Lagtingsbeslutet fattades för att minska de skattemässiga effekterna av den omklassificering av markens beskattningsvärde vid fastighetsbeskattningen som

skattemyndigheterna genomfört. Högsta domstolen konstaterade att lagtingsbeslutet inte uppfyllde de krav på skattelagstiftningen som ställs i grundlagen och i grundlagsutskottets praxis.

De krav som måste vara uppfyllda är att skattskyldigheten entydigt framgår av lagen. Normalt ska det för de myndigheter som bestämmer skattens storlek handla om bunden prövning. Det betyder likväl inte att det inte är möjligt att lagstifta om att en skatt ska kunna nedsättas eller helt avlyftas, eftersom grundlagsutskottet accepterat sådan lagstiftning i sin praxis. Det förutsätts dock i ett sådant fall vara fråga om ett undantagssystem där besluten fattas enligt i lag fastställda grunder.

Högsta domstolen slutsats var att 2a § 1 och 2 mom. i lagtingsbeslutet utgjorde en behörighetsöverskridning men att hela lagen bör förordnas att förfalla, eftersom lagen inte blir en fungerande helhet utan de lagrum som utgör behörighetsöverskridningen.

Det fjärde ärende över vilket utlåtande begärdes från Högsta domstolen gällde ett lagtingsbeslut om förnyelse av den allmänna lagstiftningen om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning. Förutom en ny landskapslag om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning hörde följdändringar i plan- och bygglagen för Åland till ärendet.

I lagtingbeslutet om antagande av landskapslagen om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning ingick en bestämmelse med förbud mot att söka ändring i ÅMHM:s beslut i frågan om en miljökonsekvensbedömning krävs eller inte. Detta besvärsförbud var det inte möjligt att införa i lagtingsbeslutet, eftersom den projektansvarige har besvärsrätt i motsvarande fall enligt rikslagstiftningen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och rätten att införa besvärsförbud faller under rikets behörighet enligt 27 § 23 punkten självstyrelselagen.

Högsta domstolens slutsats var att den bestämmelse som innehåller besvärsförbudet bör förordnas att förfalla. Till övriga delar kunde dock de antagna lagarna få träda i kraft. Landskapsregeringen utfärdade lagarna för ikraftträdande den 1 september och samtidigt beaktades att presidenten förordnade huvudlagens 6 § 2 mom. att förfalla. Ett nytt lagförslag lämnades också till lagtinget där de delar av 6 § 2 mom. som var oproblematiska ingick. Den lagändringen trädde i kraft den 1 december 2018.

Naturen på de lagförslag som tillställdes lagtinget under året varierar. Det finns bl.a. sådant som har sin grund i regeringsprogrammet och sådant som har sin grund i krav som följer av medlemskapet i den Europeiska unionen och också sådant som har en annan grund. Det kanske mest betydande lagförslaget, inte bara för året utan för hela mandatperioden, var lagförslaget med en reform av kommunstrukturen på Åland som kunde färdigställas efter en omfattande beredning. Lagförslaget slutbehandlades under året men lagstiftningskontrollen slutfördes inte under året.

Ett lagförslag överlämnades till lagtinget med en reform av skyddet av personuppgifter där en anpassning gjordes till Europeiska unionens nya dataskyddsförordning. Allmänhetens förutsättningar att på lika villkor använda de webbplatser och mobila applikationer som tillhandahålls av myndigheterna förbättras enligt ett lagförslag om tillgängliga webbplatser och mobila applikationer inom förvaltningen. Också dessa lagförslag slutbehandlades under året medan lagstiftningskontrollen inte slutfördes under året.

Landskapsregeringen lade även fram ett lagförslag med en ny moderniserad vallag, i vilken bland annat väljare som är bosatta utanför Åland ges möjlighet att rösta via internet i lagtingsvalet. Lagförslaget slutbehandlades och godkändes av lagtinget utan större förändringar i början av år 2019.

Under året pågick också beredningen av samhälleligt betydelsefulla reformer som inte kunde färdigställas under året. Bland dem kan nämnas en ny vattenlag och en ny grundskolelagstiftning.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 2050 Lagberedningen

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	8 140,90	5 000,00	-3 140,90	162,8%
Summa Verksamhetens intäkter	**8 140,90**	**5 000,00**	**-3 140,90**	**162,8%**
Löner o arvoden	- 654 516,94	- 761 874,06	- 107 357,12	85,9%
Pensionskostnader	- 119 121,94	- 138 661,09	-19 539,15	85,9%
Övr lönebikostnader	-9 359,60	-12 570,95	-3 211,35	74,5%
Summa Lönebikostnader	**- 128 481,54**	**- 151 232,04**	**-22 750,50**	**85,0%**
Personalersättningar	862,13		- 862,13	
Summa Personalkostnader	**- 786 583,13**	**- 913 106,10**	**- 126 522,97**	**86,1%**
Köp av tjänster	-77 704,25	- 110 000,00	-32 295,75	70,6%
Material förnödenh	-2 109,74	-3 000,00	- 890,26	70,3%
Övr verksamh kostn	- 149,06	- 893,90	- 744,84	16,7%
Summa Verksamhetens kostnader	**- 866 546,18**	**-1 027 000,00**	**- 160 453,82**	**84,4%**
Summa Verksamhetsbidrag	**- 858 405,28**	**-1 022 000,00**	**- 163 594,72**	**84,0%**
Summa Årsbidrag	**- 858 405,28**	**-1 022 000,00**	**- 163 594,72**	**84,0%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**- 858 405,28**	**-1 022 000,00**	**- 163 594,72**	**84,0%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**- 858 405,28**	**-1 022 000,00**	**- 163 594,72**	**84,0%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 2050 Lagberedningen

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
28010 Lagberedning	- 762 337,37	- 772 592,82	- 865 507,75	- 858 405,28
Summa 2050_7 Lagberedningen	**- 762 337,37**	**- 772 592,82**	**- 865 507,75**	**- 858 405,28**
Summa 2050 Lagberedningen	**- 762 337,37**	**- 772 592,82**	**- 865 507,75**	**- 858 405,28**

Uppföljning av målsättningar

En ny lagbok i pappersformat utkom, efter stora förseningar. Den elektroniska miljön för lagsamlingen på nätet färdigställdes. Uppdateringen av den elektroniska lagsamlingen blev dock eftersatt till följd av det extraarbete som förseningarna i arbetet med lagsamlingen i pappersformat medförde. Målsättningen att ha en uppdaterad lagsamling tillgänglig på landskapsregeringens webbplats har därför skjutits fram tidsmässigt. För närvarande synes våren 2019 vara en realistisk tidpunkt.

Uppföljning av nyckeltal

Publiceringar	2017	2018
Ålands författningssamling	146	102
Landskapslagar	99	37
Självstyrelselagen (ändring)	0	0
Landskapsförordningar	21	21
Beslut om budget	4	4
Beslut av lagtinget	9	21
Beslut av landskapsregeringen	7	17
Överenskommelseförordning	6	2
Lagförslag	34	27

Kompletterande lagförslag	0	0
Totalt	**326**	**231**

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Mot slutet av år 2018 avvecklade lagberedningen till stor del sitt deltagande i arbetet med att revidera självstyrelselagen. De två tjänstemän som varit avdelade för revisionsarbetet återvände sålunda till arbetet vid lagberedningen.

En ny tjänst som lagberedare inrättades och samtidigt försvann en tillfällig tjänst som lagberedare.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Eftersom arbetet är personalintensivt och också kunskapsintensivt kan oförutsedda händelser inom personalen medföra problem. Till den del det handlar om mera allmänna frågor har målet alltid varit att upprätthålla en viss dubblering av kompetensen eller parallella strukturer för att minska sårbarheten.

Till den del det handlar om mera omfattande enskilda ärenden finns det en risk för störningar. Störningarna kan få direkt genomslag. Effekten är huvudsakligen på kort sikt och det är i praktiken inte realistiskt att bygga upp strukturer för att undvika den. Störningarna kan dock kräva omprioriteringar som har en kortare eller längre inverkan.

Risk finns för felaktiga bedömningar och misstag som inte upptäcks under vare sig lagtingsbehandlingen eller lagstiftningskontrollen. Sådana kan få konsekvenser.

Trögheten i systemet innebär också den en viss risk. Detta gäller särskilt i förhållande till de krav som den Europeiska Unionens organ och unionsrätten ställer.

Riskerna på lång och medellång sikt bedöms mot ovanstående bakgrund vara hanterliga, men förutsätter ständig uppmärksamhet.

Finansavdelningen

Finansavdelningens översikt

Ekonomin

Arbetet med att få landskapets ekonomi i balans har fortsatt med tillfredsställande resultat. I bokslutet uppvisas ett årsbidrag om 25,1 miljoner euro vilket är knappt 9,1 miljoner euro bättre än budgeten för år 2018. Årets överskott uppgår till 30,9 miljoner euro eller drygt 8,6 miljoner euro bättre än budgeterat belopp. De positiva avvikelserna förklaras främst med lägre verksamhetskostnader, överföringskostnader och avskrivningar än budgeterat. I sammanhanget kan noteras att det utöver budgeten för år 2018 fanns drygt 13 miljoner euro i resultatpåverkande anslag tillgängliga vilka överförts från tidigare år.

Budgetuppföljningen för finansavdelningens förvaltningsområde visar att utfallet understiger tillgängliga anslag med sammanlagt ca 7,5 miljoner euro. Det beror främst på att understöden ur penningautomatmedel, landskapsandelarna och kostnaderna för IT-drifts- och utvecklingskostnaderna är lägre än tillgängliga anslag, men även att avdelningens verksamhetskostnader understiger budgeterat belopp. Utfallet för pensionskostnaderna netto är mycket nära budgeterade anslag. Vid en jämförelse mot föregående år kan en kraftig ökning av landskapsandelarna noteras beroende på landskapsandelsreformen som trädde i kraft år 2018. Även pensionskostnaderna och IT-drifts- och utvecklingskostnaderna ökar betydligt. Avdelningens verksamhetskostnader ökar något huvudsakligen beroende på kollektivavtalsenliga lönejusteringar.

Avdelningens resurser har också under år 2018 till stor del använts i arbetet med totalrevideringen av självstyrelselagen. Efter att arbetet med revideringen lades ned under hösten fortsatte arbetet med sikte på att i ett första skede ändra ekonomibestämmelserna i självstyrelselagen.

Hållbarhet

Finansavdelningen har lagt stort fokus på att uppnå en långsiktig ekonomisk hållbarhet, bland annat på it-samordningen. Förutom det ekonomiska perspektivet har också sociala hållbarhetsaspekter beaktats. Det handlar om t.ex. tillgänglighet till elektroniska tjänster och information. I sammanhanget har också fokus legat på att processer och system är säkra, lättanvända och har flexibel funktionalitet för att på sikt tillgodose goda arbetsförutsättningar på arbetsplatsen.

Årsredovisningen för år 2018 upprättas för första gången i verksamhetsstyrningssystemet och det kommer på sikt att förenkla uppföljningen av hållbarhetsperspektivet. Den första hållbarhetsredovisningen som var integrerad i årsredovisningen upprättades för (verksamhetsår 2017) under året. Basutbildning om hållbarhet har hållits för nyanställda vid flera tillfällen under året. Arbetet handlade fortsättningsvis om att planera och säkerställa processerna så att hållbarhetsperspektivet beaktas och att redovisningsprinciperna beaktas så att uppföljningen är verifierbar.

Intressentperspektivet utvidgades genom en riktad enkät till samtliga underlydande myndigheterna exklusive ÅHS för att få information om vilka hållbarhetsfrågor som är väsentliga i deras verksamheter. Fortfarande återstår analysen av resultatet och därför kan inga slutsatser ännu dras om huruvida dessa resultat kommer att påverka vilka prioriterade hållbarhetsfrågor som ska ingå i hållbarhetsredovisningen. De som nu ingår i årsredovisningen fastställdes utgående från intressentdialogen med personalen vid allmänna förvaltningen som utfördes under år 2017. Återkopplingen av resultatet till myndigheterna återstår också. Man kan konstatera att hållbarhet som perspektiv integreras allt mer i verksamhetsplanering, budgetering och uppföljning.

Elektronisk upphandling implementerades under året och därmed förbättrades tillgängligheten av upphandlingarna. Upphandling är ett effektivt styrmedel för hållbara inköp då hållbarhetskrav kan

ställas både på leverantören samt på de produkter eller tjänster som köps. Andra åtgärder för att uppnå hållbarhet i upphandlingar har varit:

- Flera hållbarhetskrav i upphandlingar.
- Utbildning inom socialt hållbar upphandling.
- Regelbunden och kontinuerlig rådgivning om hållbarhet i upphandlingsprocessen.
- Olika typer av tredjepartscertifieringar krävs när så är relevant för att de varor som köps ska vara producerade på ett hållbart sätt.
- Upphandlingar delas upp i mindre delar enligt olika produktkategorier då det är möjligt för att öka de små leverantörernas möjlighet att ge anbud.

Finansavdelningen har operativt en övergripande roll i styrningen av hanteringen av penningautomatmedel. Syftet med medlen är att främja en bred och mångfacetterad medborgarverksamhet i det åländska samhället. Med beaktande av att stödprinciperna omfattar kriterier för att bidra till förverkligandet av utvecklings- och hållbarhetsagendans vision och strategiska utvecklingsmål ska även stödmottagarnas verksamheter genomsyras av ett verifierbart hållbarhetsarbete. De organisationer som beviljades penningautomatmedel uppfyllde de kriterier som var relevanta inom deras verksamhet och som prioriterades av landskapsregeringen. Dessa kriterier var förnyelse, jämställdhet, integration, tillgänglighet, delaktighet och inklusion, hållbar utveckling och demokrati. Utöver dessa prioriterades även projekt som är innovativa, utvecklar samhället, främjar medborgarnas hälsa samt är miljöförbättrande.

Landskapet och kommunerna

Det nya landskapsandelssystemet implementerades från år 2018. I budgeten för 2018 planerades även en tidigare aviserad sparåtgärd som innebär en sänkning av landskapsandelarna till kommunerna med sammanlagt 4 miljoner euro, varav ca 3 miljoner euro år 2018 och ytterligare ca 1 miljon euro från och med år 2019. Den för år 2018 planerade sparåtgärden sköts genom ett rättelsebeslut upp till 2019 då lagen visade sig vara tvetydig vad gällde hur basbeloppen för grundskolan skulle räknas ut, därmed uteblev den planerade besparingen om ca 3,2 miljoner euro. En teknisk rättelse av mindre ekonomisk betydelse gjordes också i kalkylen av de sociala landskapsandelarna.

Nytt tjänstekollektivavtal möjliggör flexibla arbetstider

Flexibla arbetstider är en permanent del av det nya tjänstekollektivavtalet. Med flexibla arbetstider avses förlängd arbetstid, individuell arbetstid, komprimerad arbetstid, distansarbete och arbetstidsbank. Inom förvaltningen har det en längre tid funnits en efterfrågan särskilt på möjlighet till distansarbete. Distansarbete kan öka arbetets effektivitet och flexibilitet, främja arbetsförmågan och underlätta samordnandet av arbete och privatliv, vilket är positivt både för arbetsgivaren och personalen.

It-utveckling och -samordning

It-utvecklingen har under året inriktats på samordning av landskapsförvaltningens it-verksamhet samt modernisering och konsolidering av den tekniska driftsmiljön, vilken innefattar såväl serverhallar, server- och nätverksutrustning som e-postsystem och kontorsprogramvara. Landskapsregeringen har under året inlett ett treårigt program för samordning av landskapsförvaltningens it-verksamhet med fokus på Ålands hälso- och sjukvård samt Ålands gymnasium. Målsättningen med programmet är dels att samordna landskapsregeringens it-verksamhet inom ramen för Åda dels att utveckla Åda till det offentliga Ålands proaktiva IT-leverantör.

Hanteringen av penningautomatmedel i budget och bokföring

Arbetet har under året inletts med att ändra landskapsförordningen om Ålands Penningautomatförening så att den s.k. Paf-snurran avskaffas. Detta innebär att tidigare ofördelade medel, amorteringar på lån och outnyttjade reservationsanslag inte längre ska återföras genom att kostnadsföras och sedan intäktsföras i landskapets budget och bokföring. Istället reserveras de ofördelade medlen på ett särskilt balanskonto i landskapets balansräkning inför ny fördelning kommande år.

Beskattningen

Landskapsregeringen fortsätter att följa utvecklingen kring *mervärdesbeskattningen* med fokus på hur det åländska skatteundantaget och handeln till och från Åland påverkas. Finansavdelningen har i budget 2019 begärt medel för att förstärka avdelningen med en skattejurist bland annat för att förstärka möjligheterna att jobba proaktivt med skattefrågorna.

De regelbundna, kvartalsvisa informationsmötena med finansministeriets skatteavdelning om aktuella skattefrågor har fortsatt under året. Landskapsregeringen har tillsammans med skatteförvaltningen och finansministeriet arbetat med införandet av inkomstregistret med koppling till landskapets lagstiftningsbehörigheter.

I september besökte skatteförvaltningens generaldirektör Markku Heikura Åland. Då diskuterades landskapets lagstiftningsbehörighet och aktuella frågor inom den åländska beskattningen.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 3000 Finansavdelningen

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	184 410,37	125 000,00	-59 410,37	147,5%
Avgiftsintäkter	57 795,00	30 000,00	-27 795,00	192,7%
Övr verksamh intäkt	33 194,07		-33 194,07	
Summa Verksamhetens intäkter	**275 399,44**	**155 000,00**	**- 120 399,44**	**177,7%**
Löner o arvoden	-1 696 998,26	-1 548 356,08	148 642,18	109,6%
Pensionskostnader	- 308 871,69	- 281 800,82	27 070,87	109,6%
Övr lönebikostnader	-24 266,88	-25 547,90	-1 281,02	95,0%
Summa Lönebikostnader	**- 333 138,57**	**- 307 348,72**	**25 789,85**	**108,4%**
Personalersättningar	19 976,74	20 000,00	23,26	99,9%
Summa Personalkostnader	**-2 118 037,60**	**-1 835 704,80**	**282 332,80**	**115,4%**
Köp av tjänster	-3 041 439,71	-3 836 823,70	- 795 383,99	79,3%
Material förnödenh	- 286 592,97	- 256 500,00	30 092,97	111,7%
Övr verksamh kostn	-4 086 679,19	-4 757 431,09	- 670 751,90	85,9%
Summa Verksamhetens kostnader	**-9 532 749,47**	**-10 686 459,59**	**-1 153 710,12**	**89,2%**
Pensionsintäkter	16 000 000,00	16 000 000,00	0,00	100,0%
Pensionskostnader	-33 474 055,94	-33 500 000,00	-25 944,06	99,9%
Summa Pensioner	**-17 474 055,94**	**-17 500 000,00**	**-25 944,06**	**99,9%**
Summa Pensionsint o kostn	**-17 474 055,94**	**-17 500 000,00**	**-25 944,06**	**99,9%**
Övr ink o kap överf	50,00	200 000,00	199 950,00	0,0%
Summa Intäkt ink o kap	**50,00**	**200 000,00**	**199 950,00**	**0,0%**
Summa Intäkt ink o kap öv	**50,00**	**200 000,00**	**199 950,00**	**0,0%**
Allmänna stöd	-17 464 839,54	-17 760 000,00	- 295 160,46	98,3%
Övriga ink kap överf	-5 786 093,58	-11 943 687,88	-6 157 594,30	48,4%

Summa Utgift ink o kap öv	**-23 250 933,12**	**-29 703 687,88**	**-6 452 754,76**	**78,3%**
Summa Kostn ink o kap öv	**-23 250 933,12**	**-29 703 687,88**	**-6 452 754,76**	**78,3%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-49 982 289,09**	**-57 535 147,47**	**-7 552 858,38**	**86,9%**
Ränteintäkter	70,51		-70,51	
Övr finansiella int	-1,86		1,86	
Räntekostnader	- 130,26		130,26	
Övr finansiella kost	-3 594,57		3 594,57	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-3 656,18**		**3 656,18**	
Summa Årsbidrag	**-49 985 945,27**	**-57 535 147,47**	**-7 549 202,20**	**86,9%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-49 985 945,27**	**-57 535 147,47**	**-7 549 202,20**	**86,9%**
Ökning eller minskning av reserver	-12 000,00		12 000,00	
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-49 997 945,27**	**-57 535 147,47**	**-7 537 202,20**	**86,9%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 3000 Finansavdelningen

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
30010 Finans, verksamhet	-2 295 416,85	-2 259 605,11	-2 134 823,38	-2 206 491,60
33000 LR andel o stöd kommunerna	-2 393 920,15	-2 556 710,88	-1 377 502,38	-17 464 839,54
34000 Särskilda stöd, lån	-6 729,17	68 102,06	1 020,32	50,00
34002 Bidrag bygg likströmskabel	0,00	0,00		
35000 Penningautomatmedel	-8 138 595,59	-6 341 921,67	-6 375 886,60	-5 951 017,04
39000 It-drifts o utvecklingskostn	-1 147 161,74	- 874 516,50	-1 157 022,37	-2 377 332,39
39099 Internhyra	-5 214 000,00	-5 232 821,04	-3 990 000,00	-4 085 494,20
Summa 3100 Finans allm byrån	**-19 195 823,50**	**-17 197 473,14**	**-15 034 214,41**	**-32 085 124,77**
38000 Pensioner o pensionsrelat utg	-11 326 411,14	-12 514 873,57	-15 959 371,22	-17 932 886,44
Summa 3200 Avtals- o pensionsby	**-11 326 411,14**	**-12 514 873,57**	**-15 959 371,22**	**-17 932 886,44**
39050 Förändr semesterlöneskuld	633 214,61	421 444,78	-1 114 622,99	-67 045,56
Summa 3300 Redovisningsbyrån	**633 214,61**	**421 444,78**	**-1 114 622,99**	**-67 045,56**
Summa 3000 Finansavdelningen	**-29 889 020,03**	**-29 290 901,93**	**-32 108 208,62**	**-50 085 056,77**

Budgetuppföljningen inkluderar både resultatposter och balansposter som inte rör investeringar, varför utfallet avviker från resultaträkningen.

Uppföljning av målsättningar

I enlighet med regeringsprogrammet fortsätter arbetet med att uppnå hållbarhet i landskapsekonomin. Finansavdelningen har en central roll i detta arbete. Avdelningen kommer att arbeta vidare med styrning och samordning av landskapsförvaltningens resurser. De processer som berörs är budget- och verksamhetsplanering, uppföljning och rapportering, ekonomiförvaltning, intern styrning och kontroll, intern säkerhet, systemutveckling, upphandlingsfrågor samt styrningen av myndigheter och bolag.

Förverkligat: Arbetet med hållbarhet i landskapsekonomin fortsatte under året bl.a. genom de budgetramar som togs fram för arbetet med budgeten för år 2019.

Med anledning av kommunreformen justeras landskapsandelssystemet.

Ej förverkligat: Arbetet med att justera landskapsandelssystemet inleddes 2018.

Arbetet med att uppnå jämlika löner fortsätter. I förlikningsbudet som omfattades i samband med Tehy strejken år 2014 står det att tillräckliga medel måste ges för att en löneförhöjning med arbetsvärdering som grund ska kunna genomföras. Avtalsparterna ska komma överens om ett löneutvecklingsprogram som landskapsregeringen verkställer senast den 1 juni 2020. De lönepotter som finns avsatta per den 1 februari 2016 och den 1 maj 2017 används för att höja de grundlöner som ligger under minimigrundlönerna.

Förverkligat: Arbetet fortsätter, men medel har avsatts för arbetsvärdering i det nya tjänstekollektivavtalet, avtalsparterna har kommit överens om ett löneutvecklingsprogram och lönepotterna per den 1 februari 2016 och den 1 maj 2017 har delats ut.

Nya tjänste- och arbetskollektivavtal förhandlas fram.

Förverkligat: Alla avtalsförhandlingar blev inte klara under år 2018 utan fortsatte in på år 2019.

Uppföljning av nyckeltal

Överföringar till kommunerna	Utfall 2017	Budget 2018	Utfall 2018	Utfall i %
Landskapsandelar*				
Skattekomplettering	2 445 502	14 220 000	14 199 411	100 %
Allmän landskapsandel	1 843 300	0	0	
Socialvårdsområdet	21 897 198	11 660 000	11 619 588	100 %
Grundskola och träningsundervisning	12 164 615	10 328 000	9 768 823	95 %
Kultur	0	447 000	446 974	100 %
Medborgarinstitut	283 752	202 000	201 373	100 %
Bibliotek	620 307	0	0	
Ungdom, idrott och kulturarv	756 707	0	0	
Samarbetsstöd	0	200 000	35 170	18 %
Justering	-3 865 753	0	0	
Totalt landskapsandelar	**36 145 628**	**37 057 000**	**36 271 339**	**98 %**
Kompensationer				
Komp. för utebliven kapitalinkomstskatt	954 453	850 000	850 000	100 %
Komp. för förlust av övriga skatteintäkter	0	2 490 000	2 380 259	96 %
Totalt kompensationer	**954 453**	**3 340 000**	**3 230 259**	**97 %**
Totalt landskapsandelar och kompensationer	**37 100 081**	**40 397 000**	**39 501 598**	**98 %**
Övriga bidrag och stöd **				
Projektbidrag ur penningautomatmedel	615 758		3 122 049	
Övriga stöd	1 368 076		1 448 353	
Totalt övriga bidrag och stöd	**1 983 834**		**4 570 402**	
Totalt överföringar till kommunerna	**39 083 915**		**44 071 999**	

**Ny lag om landskapsandelar till kommunerna från 2018*
***Budgeterade medel går inte att sammanställa*

Skattefinansiering	År 2014	År 2015	År 2016	År 2017	År 2018
Förskott för året	215 311 000	221 568 000	220 758 000	231 454 000	245 068 515
Slutreglering föregående år	496 393	-792 362	-1 197 406	2 162 482	-419 653
Totalt avräkningsbelopp	**215 807 393**	**220 775 638**	**219 560 594**	**233 616 482**	**244 648 862**
Skattegottgörelse	5 278 521	6 987 664	9 508 580	23 945 287	15 196 476
Total skattefinansiering	**221 085 914**	**227 763 302**	**229 069 174**	**257 561 769**	**259 845 338**

Pensions-tagare			2015			2016			2017			2018
	K	M	Totalt	K	M	Totalt	K	M	Totalt	K	M	Totalt
Beviljade	202	107	309	187	131	318	204	115	319	209	95	304
Varav ålderspension	140	81	221	124	98	222	138	84	222	140	64	204
Utbetalda i december	1 601	929	2 530	1 662	980	2 642	1 772	1 038	2 810	1 854	1 052	2 906

Beviljade			2015			2016			2017			2018
Pens.form	**K**	**M**	**Totalt**	**K**	**M**	**Totalt**	**K**	**M**	**Totalt**	**K**	**M**	**Totalt**
Ålders-	139	81	220	124	97	221	138	84	222	140	64	204
Förtida ålders-	1		1	-	1	1	-	-	0	-	-	0
Partiell förtida ålders-							14	8	22	17	8	25
Invalid-/ rehab.stöd	36	12	48	21	17	38	22	13	35	30	16	46
Delinvalid-	6	3	9	8	3	11	6	1	7	7	-	7
Yrkesinriktad rehab.	3	1	4	2	-	2	-	-	0	-	-	1
Deltids-	6	6	12	16	6	22	2	-	2	-	-	0
Familje-	11	4	15	16	7	23	22	9	31	14	7	21
Totalt	**202**	**107**	**309**	**187**	**131**	**318**	**204**	**115**	**319**	**209**	**95**	**304**

Leverantörsfakturor	2015	%	2016	%	2017	%	2018	%
E-fakturor	6 398	15 %	6 448	16,7 %	7 930	20 %	8 140	20 %
PDF-fakturor	4 967	12 %	8 013	20,7 %	8 987	23 %	9 943	24 %
Pappersfakturor	30 172	73 %	24 232	62,6 %	22 385	57 %	23 077	56 %
Totalt	**41 537**		**38 693**		**39 302**		**41 160**	

Antal lönespecifikationer	2015	%	2016	%	2017	%	2018	%
Papper	529	54,3 %	471	50,2 %	447	49,5 %	414	46,6 %
E-specifikation	446	45,7 %	467	49,8 %	456	50,5 %	474	53,4 %
Totalt	**975**		**938**		**903**		**888**	

Antal årsanmälningar	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Löner och arvoden	2 092	2 048	1 971	1 899	1 906	1 882	1 752	1 727
Pensioner	2 230	2 329	2 451	2 540	2 685	2 786	2 915	3 068
Studiestöd	2 588	2 575	2 612	2 669	2 676	2 647	2 582	2 526
Arbetslöshetsersättning	594	712	874	907	911	917	889	908
Totalt	**7 504**	**7 664**	**7 908**	**8 015**	**8 178**	**8 232**	**8 138**	**8 229**

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Penningautomatmedel

Under år 2018 förändrades budgeteringen av inkomsterna från Ålands Penningautomatföreningen så att avkastningen intäktsförs endast en gång i landskapets budget. Den s.k. Paf-snurran har tidigare inneburit att, utöver intäktsföring av den årliga avkastningen från Ålands Penningautomatföreningar har även återförda medel och outnyttjade reservationsanslag, som inte använts inom de fyra år de funnits tillgängliga, intäktförts för ny fördelning. De outnyttjade och återförda medlen kommer istället reserveras på ett särskilt balanskonto. När det fattas beslut om användning av dessa reserverade medel kommer de att ingå i det årliga fördelningsbara beloppet. I denna reservering kommer även amorteringar på utgivna lån ingå.

Personalsituationen

Antalet anställda på avdelningen den 31 december 2018 var 36 (38) personer, varav 30 kvinnor och 6 män. Därtill har fem projektanställningar pågått under året, två som arbetat med förvaltningens nya personaladministrativa system, en som arbetat med GIS databasen för den fysiska planeringen, en projektledare för Multiprimus samt en TV-avgiftsadministratör, samtliga kvinnor.

Utvecklingsarbetet har under året varit fortsatt mycket intensivt. Detta kombinerat med de allmänna åtstramningarna i budgetekonomin utsätter personalen för en allt högre arbetsbelastning. Trots detta har sjukfrånvaron fortsatt sjunka från fjolårets nivå.

Under år 2018 genomfördes en planeringsdag med temat att kunna ha roligt på arbetet. Arbetet med att förbättra personalens hälsa och välbefinnande fortsätter att vara högt prioriterat.

I syfte att underlätta styrningen av avdelningen och förbättra ledningsfunktionen har en ny ledningsgrupp bildats för avdelningen. Avdelningens ledningsgrupp består av finanschefen, biträdande finanschefen, avtalschefen samt redovisningschefen. Avsikten är att ledningsgruppen ska arbeta med planering, rapportering, arbetsprocesser och aktiviteter för avdelningen.

Utveckling av självstyrelsen

Avräkningsgrunden

I mars 2016 sändes en formell anhållan om att höja avräkningsgrunden till 0,48 procent till finansministeriet. Under år 2017 togs denna fråga med i arbetet rörande en ny självstyrelselag för Åland. Arbetet renderade under hösten 2018 i en överenskommelse med statsmakten om att en separat framställning om ändring av ekonomibestämmelserna i självstyrelselagen ska lämnas och att landskapets grundfinansiering ska höjas med 10 miljoner euro i samband med det. Arbetet strandade under slutet av året och ingen regeringsproposition om ändring av självstyrelselagen överlämnades till riksdagen under budgetåret. Under början av år 2019 avlämnades en proposition till riksdagen och vid skrivandet av föreliggande årsberättelse har riksdagen redan godkänt ändringen av ekonomibestämmelserna. Se vidare rubriken Vård- och landskapsreformen i riket nedan.

Vård- och landskapsreformen i riket

Beträffande den beredning av vård- och landskapsreformen som fortfarande pågått i riket har avdelningen även under år 2018 tidvis aktivt arbetat med att nå en lösning som skulle neutralisera de ekonomiska effekterna för Ålands del såväl för de åländska medborgarna och kommunerna som landskapets finansiering enligt självstyrelselagen. Under året har arbetet pågått såväl på tjänstemannanivån som på den politiska nivån. Landskapsregeringen har avgett flera utlåtanden och skrivelser såväl till statsrådet som riksdagen samt blivit hörda i riksdagsutskott. Under året blev det klart att reformen i riket skjuts fram med ett år för att träda ikraft år 2021 och vid tidpunkten för uppgörandet av föreliggande årsredovisning blev det känt att reformen inte kommer att antas och som en följd av det avgår regeringen Sipilä. De ändringar av självstyrelselagens ekonomibestämmelser som riksdagen antagit under februari 2019 är anpassade till vård- och landskapsreformen. Eftersom reformen inte kommer att genomföras i den tidigare planerade utformningen behöver avräkningsgrunden i det nya ekonomiska systemet justeras för att uppnå den ökning i grundfinansiering som avsågs.

Fastighetsförvaltning

Från ingången av år 2018 överfördes förvaltningen av Ålands hälso- och sjukvårds fastigheter till fastighetsverket. I samband med kalkyleringen av internhyresnivån för ÅHS:s fastigheter gjordes även en uppdatering av övriga hyresnivåer. Under året fattade landskapsregeringen beslut om att till fastighetsverket överföra förvaltningen av två fastigheter vilka landskapsregeringen köpte in under året för naturskyddsändamål för utvidgning av Natura 2000-programmet.

Landskapets fastighetsverk upprättar en egen årsberättelse som innehåller verksamhetsberättelse och bokslut. Fastighetsverkets balans- och resultaträkningar ingår som bilaga 1 till landskapets årsredovisning.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Informationssäkerhet och it-utveckling

Enligt säkerhetspolicyn för allmänna förvaltningen är information en av förvaltningens viktigaste tillgångar och hanteringen av den är en viktig del av landskapsregeringens interna arbete. Trots detta och med tanke på att informationssäkerhet är en central fråga för allmänhetens förtroende för myndigheten sätts för lite resurser på att utveckla arbetet med informationssäkerheten, exempelvis saknas dedikerade budgetmedel för säkerhetsarbetet. Enligt den säkerhetspolicy som landskapsregeringen antog år 2016 ska man arbeta utgående från ISO 27000. Det saknas dock en nulägesanalys av förvaltningens informationssäkerhetsarbete, mål för i vilken grad man ska följa standarden eller utvärdering av eventuell certifiering. Inte heller finns någon åtgärdsplan för det informationssäkerhetsarbete som planeras eller uppföljning av organisationens informationssäkerhetsarbete. För att hantera dessa brister och de risker detta medför behövs en oberoende analys av nuläget och tydliga mål för vad som ska uppnås, en åtgärdsplan samt en plan för uppföljning.

Landskapsregeringens mål är att landskapsförvaltningen genom Åda Ab samarbetar gällande it-investeringar, utveckling, upphandling, drift, support, kompetens och affärsmässig förvaltning för myndighetsgemensam it. Då all it är utlagd på Åda är förvaltningen motpart som beställare. Denna roll ska agera professionellt som kravställare av landskapsförvaltningens verksamhets- och funktionella behov och planera införandet tillsammans med leverantören. Utöver att formulera verksamhetens egna behov ska allmänna förvaltningen också fungera som en stödfunktion för underställda myndigheter.

Det är därför en risk för it-samordningen att allmänna förvaltningen hittills inte lagt tillräckliga resurser på omvandlingen till beställarorganisation. Allmänna förvaltningen har tagit på sig rollen att driva samordningen, men saknar personella resurser för att arbeta effektivt med den interna it-förvaltningen av de ca 90 applikationer som förvaltningen (exkl. ÅHS, högskolan på Åland och Ålands gymnasium) använder. Detta kan i sin tur påverka effektiviteten, skapa en osäkerhet avseende kostnaden för nuvarande och kommande it investeringar samt påverka attityden till samordning hos de underställda myndigheterna. Det är av största vikt att allmänna förvaltningen, som kräver it-samordning av myndigheterna, har tillräckliga resurser för att agera som beställarorganisation internt inom landskapsförvaltningen.

Avräkningsbeloppet och skattegottgörelsen

Landskapets huvudsakliga finansieringskälla; avräkningsbeloppet, påverkas i hög grad av den ekonomiska utvecklingen i Finland, men även i viss mån av tillfälliga statsinkomster. Ålandsdelegationen beviljade ett tilläggsförskott i september 2018 om drygt 7,9 miljoner euro på basis av ökade inkomster i och med statens första tilläggsbudget. Största delen av tilläggsförskottet berodde på ökade statsinkomster av engångsnatur. Utgående från preliminära uppgifter om statens totala inkomster år 2018 är utfallet nära den nivå som upptogs i statsbudgeten inklusive två tilläggsbudgeter för år 2018. Med beaktande av det uppgår avräkningsbeloppet till närmare 247 miljoner euro för år 2018. Förskottet på avräkningsbeloppet för år 2019 är fastställt till drygt 242,6 miljoner euro. Avräkningsbeloppet enligt den antagna statsbudgeten inklusive första tilläggsbudgeten för år 2019 är dock ca 1 miljon euro lägre än det fastställda förskottet. Det råder för närvarande osäkerhet kring den framtida utvecklingen av statsinkomsterna och därmed avräkningsbeloppet till följd av att det kan skönjas en avmattning i den ekonomiska utvecklingen. Utgående från statens plan för de offentliga finanserna 2019 – 2022 är det dock svårt att dra några större slutsatser om inkomstnivån för år 2020 i och med att vård- och landskapsreformen i riket då var planerad att träda ikraft år 2020 vilket skulle förändra statens inkomster kraftigt. Den då planerade reformens effekter på statsinkomsterna och avmattningen i den ekonomiska utvecklingen medför att nivån på statens totala inkomster år 2020 är svårbedömd vid tidpunkten för uppgörande av föreliggande årsredovisning.

Bestämmelserna i självstyrelselagen om överföringarna till landskapet ändrar från ingången av år 2021 om regeringens proposition till ändring av självstyrelselagen (RP 320/2018 rd) antas av lagtinget och av den nya riksdagen som tillträder efter valet våren 2019. Avsikten enligt propositionen är att landskapets grundfinansiering ska öka med 10 miljoner euro per år. Avräkningsgrunden var dimensionerad utgående från att vård- och landskapsreformen skulle träda i kraft från år 2021 och statsinkomsterna i form av mervärdesskatt därmed skulle öka. I och med att nämnda reform inte genomförs i enlighet med tidigare avsikt kommer det nya ekonomiska systemet inte att medföra en ökad grundfinansiering om 10 miljoner euro för landskapet om inte avräkningsgrunden höjs. Enligt beräkningar som har gjorts på historiska data skulle systembytet medföra en ökning av överföringarna till landskapet med i genomsnitt ca 3 miljoner euro exklusive ökade mervärdesskatter i samband med en vård- och landskapsreformen. I regeringspropositionens övergångsbestämmelser finns skrivningar där det framgår att i det fall ökningen av mervärdesskatteintäkterna om 1,6 miljarder euro i samband med landskaps- och vårdreformen inte skulle realiseras ska avräkningsgrunden ändras för att trygga grundfinansieringen i enlighet med vad som beskrivs under propositionens konsekvenser om ökad grundfinansiering med 10 miljoner euro. Under år 2019 kommer arbetet med att åstadkomma en höjning av avräkningsgrunden i det nya systemet att pågå. I det fall att en höjning av grundfinansieringen inte faller väl ut finns en uppenbar risk att landskapets offentliga förvaltning ekonomiskt kommer att stagnera då verksamheten gradvis blir alltmer underfinansierad. Nödvändiga investeringar riskerar att utebli, och utvecklingsarbetet ges allt mindre resurser.

Skattegottgörelsen som utbetalades år 2018 uppgick till ca 15,2 miljoner euro år 2018 och sjunker till ca 11,7 miljoner euro år 2019. Vid tidpunkten för uppgörandet av föreliggande årsredovisning finns inga indikationer på att den skattegottgörelse som betalas år 2020 skulle öka.

Vård- och landskapsreformen i riket

Vid tidpunkten för uppgörandet av föreliggande årsredovisning blev det känt att vård- och landskapsreformen inte kommer att antas av riksdagen. Det är rimligt att anta att nästa riksdag och regering kommer att arbeta för att en reform ska göras. Landskapsregeringen behöver följa med utvecklingen och arbeta för att det i förhållande till Åland leder till en i såväl finansiellt som behörighetsmässigt neutral lösning.

Konkurrenskraftsavtalet

De beräknade indirekta inbesparingarna till följd av att landskapet gått in för motsvarande avtal som i riket är svåra att bedöma. Kostnadstrycket kommer att öka till år 2020 i och med att de temporära inbesparingsåtgärderna i samband med det s.k. konkurrenskraftsavtalet gäller under perioden 2017 – 2019.

Personberoendet

Redan i årsredovisningen för 2017 lyftes denna problemställning. Där konstaterades att avdelningen är liten i förhållande till de uppgifter som ska skötas och att personberoendet är mycket stort. Under 2018 har detta problem förvärrats. Under stora delar av året har flera nyckelpersoner, bland annat finanschefen, varit uppbundna av arbetet med en ny självstyrelselag för Åland och därefter arbetet med en separat framställning om ändring av ekonomibestämmelserna i självstyrelselagen. Detta har i mycket stor utsträckning medfört att det interna utvecklingsarbetet på avdelningen fått stå tillbaka under året.

Redogörelse för den interna kontrollen

Avdelningen ansvarar för många varierande områden och tillhörande arbetsuppgifter. Därför säkerställs att bestämmelser, föreskrifter och beslut följs på olika sätt beroende på vilket som är mest ändamålsenligt.

Finansavdelningens tjänstemän deltar kontinuerligt i fortbildning inom sina verksamhetsområden för att ta del av ny lagstiftning, anvisningar, utlåtanden, EU:s krav på uppföljning av EU-programmen samt skatteförvaltningens anvisningar för att säkerställa att bestämmelser, föreskrifter och beslut beaktas i arbetet. Besluten förs in i landskapsregeringens system för ärendehantering. För att säkerställa den övriga förvaltningens kunskap inom ekonomi håller finansavdelningen årligen internutbildning inom ekonomi, intern styrning och kontroll, budget, användningen av verksamhetssystemen och upphandling. Anvisningar för upprättande av budget, verkställande av budget och uppföljning i årsredovisning revideras årligen för att beakta förändrade behov. I år rörde de största förändringarna tillämpningen av hållbarhetsprinciperna i verksamheterna. Årsredovisningen upprättas för första gången i år i verksamhetsstyrningssystemet. Det leder till en tydligare process och bättre möjligheter att följa upp verksamheterna.

Nya principer för fördelning av penningautomatmedel har tagits fram och blanketterna har reviderats. I samband med detta utvärderades även arbetsprocesserna och bedömningsgrunderna. Målsättningen är att kontroller av beviljande av penningautomatmedel och uppföljning av kostnadsredovisningar ska eliminera risker för felhantering.

Uppnående av målen, kompetent och tillförlitlig bedömning av verksamheten

Inom arbetsgrupper hålls möten för information och uppföljning med varierande frekvens. Några protokollförs och andra är muntliga genomgångar. Dessutom används checklistor, rutinbeskrivningar och olika typer av kontrollaktiviteter, så som avstämningar och stickprov för att säkerställa en korrekt hantering och att målen uppnås. Vissa kontrollaktiviteter är integrerade i en arbetsprocess och utförs varje gång medan andra utförs t.ex. månatligen.

Alla verksamheter har möjlighet att följa upp upparbetade kostnader och intäkter i förhållande till budget i rapporteringsverktyget. Uppföljning fås nu även i budget- och verksamhetsstyrningssystemet som togs i bruk under år 2017. I det systemet är kopplingen mellan mål, åtgärder och budget tydligare i och med att dessa delar kan integreras i samma system. Uppföljningen kan göras både på mål, åtgärder och olika objektstyper enligt behov, t.ex. budgetmoment, kostnadsställe, projekt, aktivitet och frikod. Därmed ges förvaltningen bättre möjligheter att göra en tillförlitlig bedömning av verksamheten och få en rättvisande bild av ekonomin. Fortsättningsvis behöver tillräckliga resurser avsättas för underhåll och utveckling av systemet. Utbildningar har hållits i det nya verksamhetsstyrningssystemet i förvaltningen. Ytterligare utbildningar planeras allt eftersom ny funktionalitet utvecklas och tas i bruk.

Likviditetshanteringen har skötts i enlighet med rådande regler och kassalikviditeten är fortsättningsvis god. Årligen fastställs en finansierings- och placeringsplan.

Tillsynsskötsel

Landskapsregeringens upphandlingsregler följs och mallar som stöd i upphandlingsprocessen har tagits fram. Finansförvaltningslagen innehåller bestämmelser för överlåtelse av både fast och lös egendom. Dessutom har anvisningar för överlåtelse förtydligats i anvisningarna till verkställande av budgeten. Både fasta och lösa tillgångar registreras i en anläggningsreskontra.

Ordnande av riskhantering

I ekonomisystemet finns funktionalitet för att lägga upp mallar med behörigheter beroende på behov och ansvarsområde/uppgift. Tjänstemännen kopplas sedan till respektive mall för att på det sättet ge behörighet exakt till det data och den funktionalitet uppdraget kräver. Därmed styrs behörigheten på nivåerna databas, affärsenhet, dataregister, applikationer och operationer. I det elektroniska fakturahanteringssystemet styrs behörigheterna utifrån de fastställda arbetsordningarna. Behörighetsnivåerna inom budget- och verksamhetsstyrningssystemet är fortsättningsvis under utveckling och utgår från fastställda arbetsordningar och informationsbehov utgående från tilldelade arbetsuppgifter samt i förhållande till de system som integreras.

Avdelningen följer principen om separering av funktioner genom att dela upp arbetsuppgifter så att s.k. farliga arbetskombinationer inte förekommer. Det görs t.ex. genom att en tjänsteman som deltar i verkställandet av utbetalningar i banksystemet inte har behörighet att uppdatera uppgifter i leverantörsregistret eller registrera in utbetalningar i reskontran. Därutöver kan inte en tjänsteman ensam verkställa utbetalningar.

Under året fortsatte implementeringen av budget- och verksamhetsstyrningssystemet. Målsättningen med det nya systemet är att i ett system hantera både budget och uppföljning av genomförda åtgärder och aktiviteter så att man får en tydlig överblick. Arbetet fortgick under året och budgetprocessen från och med grundbudgeten för år 2018 har hanterats i systemet. Därtill pågår en övergång så att en större del av uppföljningen av budgeten sköts i systemet. Internutbildning har hållits för förvaltningen under året inom ekonomi, kontering och de verksamhetssystem som används.

Varje verksamhet ansvarar för sina egna ingångna avtal och avtalen läggs in i ärendehanterings-systemet för en enkel uppföljningsmöjlighet under avtalsperioden.

Bankgarantierna och vissa gamla avtal hanteras fortsättningsvis i det gamla registret men alla nya avtal läggs in i ärendehanteringssystemet.

Ekonomiadministration

Kundfakturor och påminnelser hanteras vid avdelningen. Indrivningsärenden sker, beroende av ärende, antingen av inkassobyrå eller av landskapsfogdeämbetet. Åtskillnad mellan funktioner tillämpas, t.ex. den som bokför inbetalningar sköter inte faktureringen.

Alla leverantörsfakturor skannas in och attesteras i fakturahanteringssystemet. Attesträtten i systemet följer budgetanvisningarna. Varje förvaltningsenhet granskar att fakturorna motsvarar beslut och beställningar och att de belastar rätt budgetmoment. Egna kostnader granskas av någon annan behörig tjänsteman innan attestering. Finansavdelningen utför stickprovsbaserade kontroller på fakturorna i fakturaflödena enligt riskbaserade urval under året för att säkerställa en korrekt fakturahantering med avseende på betalningsmottagare, budget och moms.

Bedömning av den interna styrningen och kontrollen inom avdelningen

Inom lagstiftningsområdet och EU-initiativ som berör landskapet finns utmaningar att hantera. Landskapsregeringen bör lämna utlåtanden avseende både förslag till ändring av rikslagstiftning och EU-initiativ inom områden som berör landskapet i synnerhet om ändringsförslagen berör landskapets lagstiftningsområde. Vad gäller ändring av rikslagstiftning är det ansvarigt ministeriums ansvar att lämna begäran om utlåtande om förslaget till landskapsregeringen. Landskapsregeringen har inte någon bevakningsmöjlighet av ärenden förrän de lämnas till riksdagen eftersom de då först framgår på riksdagens hemsida. Det är dock upp till varje tjänsteman att i så fall bevaka riksdagens hemsida för att se över om något förslag lämnas som berör landskapet, men som landskapsregeringen inte tidigare hörts om. Eftersom ansvaret att höra landskapsregeringen ligger på ministerierna och utskotten finns en risk att rikslagstiftning som är av intresse för landskapet antas av riksdagen utan att landskapsregeringen hörts i ärendet. Tyvärr har det inträffat att landskapsregeringen inte hörts av ministeriet, utan tidigast under riksdagens utskottsbehandling.

Social- och miljöavdelningen

Social- och miljöavdelningens översikt

Vid allmänna byrån har handlagts ärenden som gäller den övergripande förvaltningen och utvecklingen inom avdelningens verksamhetsområden. Ett särskilt tyngdpunktsområde har varit att ansvara för avdelningens kompetensförsörjning.

Vid socialvårdsbyrån har handlagts ärenden som gällt främjande av social välfärd och förebyggande av sociala problem. Särskilt utvecklingsmål 2: *Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället* har operationaliserats. Den allmänna planeringen, ledningen och övervakningen av socialvården ankommer på landskapsregeringen. Det långsiktiga målet för socialpolitiken har varit att på ett hållbart sätt trygga den grundläggande välfärden med tillräckliga resurser för vård och omsorg samt verka för social rättvisa och för minskade ekonomiska och sociala klyftor i det åländska samhället.

Vid hälso- och sjukvårdsbyrån har handlagts ärenden som gäller främjande av hälsa och förbyggande av sjukdomar. Särskilt utvecklingsmål 1: *Välmående människor vars inneboende resurser växer* har operationaliserats. Den övergripande målsättningen med hälso- och sjukvården har varit att främja den hållbara utvecklingen genom satsningar på hälsofrämjande och förebyggande åtgärder samt för att verka för att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha tillgång till en god hälso- och sjukvård. Därtill har byrån utvecklat lagstiftningen på området.

Vid miljöbyrån har handlagts ärenden som gällt miljömedvetenhet, miljöskydd, biologisk mångfald, minimerad klimatpåverkan, avfall, hälsosam livsmiljö för människor, djurhälsa, djurvälfärd, livsmedelssäkerhet samt ärenden som gäller vattenvård. Den övergripande målsättningen med landskapsregeringens miljö- och hälsoskyddsarbete har varit att bidra till att nå ett hållbart samhälle.

Socialvård

Till de aktuella reformer inom den offentliga sektorn på Åland som har direkta eller indirekta konsekvenser för hur socialpolitiken förverkligas hör såväl Kommunernas socialtjänst (KST) som kommunreformen. Det omfattande reformarbetet av den sociala lagstiftningen har pågått hela året. Arbetet har haft fokus på tidiga, förebyggande insatser, sektorövergripande samarbete och ökad klientorientering.

Landskapsregeringen har noggrant följt utvecklingen av den tänkta SOTE-reformen i riket och dess påverkan på socialvården på Åland.

Landskapsregeringen har vid upprepade tillfällen under året noterat bristfälligheter och fel i den svenska versionen av lagstiftning på socialvårdsområdet och framfört dessa till riksmyndigheter.

Landskapsregeringens jämlikhetsråd arbetade under året främst med strategiska frågor, inklusive utveckling av lagstiftningen, med tanke på ekonomisk utsatthet.

Landskapsregeringens forum för social hållbarhetsutveckling har fungerat som referensgrupp för den tillitsstudie som utförts av Ålands statistik- och utredningsbyrå.

Hälso- och sjukvård

Landskapsregeringens mål för hälso- och sjukvården på Åland har varit att främja förutsättningarna för en god hälsa hos befolkningen. Denna målsättning befrämjas främst genom hälsofrämjande och förebyggande åtgärder. Exempel på sådana åtgärder är rökavvänjningskampanjen och sprut- och kanylutbytesprogrammet. Tobakskampen, det femåriga samarbetsprojektet mellan landskapsregeringen och Ålands hälso- och sjukvård, hade sitt sista projektår. Ett av tobakskampens mål var att sammanlagt minst 50 frekventa tobaksrökare som varit föremål för insats inom ramen för ”Tobakskampen” projektår 1–4 förblivit varaktigt fria från tobaksrökning (>12 månader efter insatsen) vid uppföljning. Tobakskampen hade nått sitt mål med många flera än 50 personer som

blev rökfria. Tobakskampen hade även tätt samarbete med Tobaksfri Duo-projektet som riktar sig till skolorna.

Då målet att öka ÅHS självfinansieringsgrad uppnåtts vidtog en utvärdering av vårdavgifterna, eftersom målsättningen var att sjukvårdskostnaderna för den enskilde inte får bli avgörande för om man söker vård eller inte. Det av landskapsregeringen tillsatta jämlikhetsrådet betonade särskilt inför översynen av vårdavgifterna att den skulle göras med tanke på de ekonomiskt mest utsatta samt barn- och ungdomars situation. Den gjorda översynen resulterade i revideringar av högkostnadsskydden.

Under året togs ett tandvårdsprogram fram med förslag på åtgärder för förbättrad mun- och tandhälsa. Åtgärderna sträcker sig från år 2019 till år 2023.

Den svenska läkarutbildningen görs i grunden om från juli 2020 och för att möjliggöra ett fortsatt utbildningssamarbete med ÅHS har landskapsregeringen aktivt påverkat utformningen av den aktuella lagstiftningen.

Rikets social- och hälsovårdsreform har aktivt följts och utlåtanden om olika delar i reformen har givits.

Allmän miljövård

Den övergripande målsättningen har varit en hållbar utveckling där miljön skyddas och vårdas i så hög grad som möjligt. I arbetet med att uppnå målsättningen krävs insatser för bevarande och skyddande, kartläggningar och utredningar av nuläget, utvecklingsarbete samt informationsinsatser.

Penningautomatmedel om sammanlagt 600.000 euro beviljades i verksamhetsbidrag till ideella miljöföreningar och för miljörelaterade särskilda ändamål. I beslutet om fördelningen beaktades särskilt nya initiativ som stöder arbetet med en omställning av Åland till ett hållbart samhälle.

Yttrande gavs till lagtinget över republikens presidents framställning om förordningen om ändring av konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang. Yttrande gavs till miljöministeriet över miljökonsekvensförfarande enligt Esbokonventionen för utökning av befintligt slutförvar för kortlivat låg- och medelaktivt radioaktivt avfall i Forsmark i Sverige. Ett ställningstagande till kommunikationsministeriet samt informationsärende till lagtinget skickades om förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om mottagningsanordningar i hamn för avlämning av avfall från fartyg.

Miljöbyrån har deltagit i lagberedningens arbete med en ny lag om miljöbedömningar, om genomförande av direktiv om bränslekvalitet och arbete med ändring av landskapslagen om miljöskydd för genomförande av direktivet om medelstora förbränningsanläggningar, direktivet om minskning av nationella utsläpp av vissa luftföroreningar samt EU-förordningen om kvicksilver. En ny landskapsförordning om tillämpning på Åland av statsrådets förordning om kompetenskrav för den som hanterar anordningar som innehåller fluorerade växthusgaser eller ämnen som bryter ned ozonskiktet utfärdades.

Ett flertal EU-direktiv om farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning, buller, leksakers säkerhet, dricksvatten, havsplanering, miljökonsekvensbedömning, livsmedel samt bränslekvalitet genomfördes under året.

I slutet av sommaren tillsattes en sakkunnig arbetsgrupp för en bevattningsstrategi. Beslut om taxan för Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet utfärdades.

Naturvård

Målsättningen för naturvården har varit att bevara livskraftiga populationer av våra ursprungsarter samt att skydda både naturliga livsmiljöer och sådana artrika miljöer, som traditionellt jordbruk har skapat. Verktyg i arbetet är informationsarbete, utveckling av lagstiftning, deltagande i sådant nationellt och internationellt samarbete som främjar de ovannämnda målsättningarna, samt att på

bästa möjliga sätt sköta de skyddsområden som redan är etablerade. För naturvården finns även många skyldigheter enligt både nationell lagstiftning och EU-lagstiftning samt internationella avtal.

Naturvårdsarbetet bidrar särskilt till det strategiska utvecklingsmålet 4: *Ekosystem i balans och biologisk mångfald*.

Det praktiska skötselarbetet inom landskapets naturreservat har fortsättningsvis utförts av landskapets fastighetsverk med medel från miljöbyråns budget. Arbetet med upprättande av skötselplaner har fortsatt. Röjningar av igenväxta partier har under året utförs inom flera reservat. Fastighetsverket har fortsatt att anlita personer bosatta på orten som hjälp vid tillsyn och skötsel av vissa naturreservat samt för skötsel av kulturbiotoper inom dessa. Naturvårdsansvariga har under året gjort planerings- och övervakningsbesök till tio av naturreservaten och Natura 2000–områdena.

Enligt EU-lagstiftning måste alla medlemsländer inrätta ett nätverk av skyddsområden, kallat Natura 2000. Ålands Natura 2000-program innefattar 88 områden, varav 27 fortsättningsvis inte är inrättade. Förhandlingar om flera av de oinrättade områdena har pågått under hela året. Två helt nya områden har förvärvats under året för komplettering av det åländska programmet. Fyra nya naturreservat inrättades under året vilket också bidrar till fullföljandet av Natura 2000-programmet. Inom Ålands Natura 2000-program finns ett 50-tal privatägda vatten- och landområden. Arbete pågår även för att inrätta nya marina Natura 2000-områden för att efterleva kraven i EU-lagstiftningen.

Landskapsregeringen har enligt både åländsk och EU:s lagstiftning skyldighet att övervaka och bevara att en gynnsam skyddsnivå för sådana arter och biotoper som förekommer i landskapet bibehålls. Därvid ska speciell uppmärksamhet inriktas på sådana arter och biotoper som kommissionen anser har värde för hela gemenskapen. Denna övervakningsskyldighet sköts både genom naturinventeringar och administrativa åtgärder. Administrativa åtgärder har vidtagits genom expertutlåtanden om större markanvändningsplaner, liksom detaljplanering, granskning av byggplaner för ellinjer, granskning av skogsbruksplaner och granskning av vägplaner.

Miljöbyrån har deltagit i följande samarbetsprojekt: miljöministeriets arbetsgrupp för rapportering enligt habitatdirektivet och fågeldirektivet samt en arbetsgrupp för bevarandet av odlingsväxternas vilda släktingar. Den nordiska arbetsgruppens slutrapport med en nordisk IPBES-tillämpning kring ekosystemtjänsterna i de nordiska kustområdena har publicerats. Miljöbyrån har deltagit i arbetet med rapporten, dessutom behandlas Lumparn som en case-studie i rapporten. Miljöbyrån deltar också i den nationella genresursnämndens arbete. Under det gångna året har arbete med uppdatering av det nationella genresursprogrammet varit aktuellt.

Miljöbyrån har även deltagit i hotbedömningsgrupper av Finlands arter och biotoper (myrar, vårdbiotoper och kärlväxter). Hotbedömning av biotoper publicerades hösten 2018, Röda listan av arter publiceras i mars 2019.

Vattenvård

I enlighet med utvecklingsmål 3, *Allt vatten har god kvalitet*, är landskapsregeringens målsättning att uppnå god vattenkvalitet i hav, sjöar och grundvatten och att skapa en ekosystembaserad och långsiktigt hållbar vattenförvaltning. Tyngdpunkten ligger på lagstadgat vattenvårdsarbete som utgår från krav i EU-direktiv. I arbetet ingår att genomföra åtgärdsprogrammet för grundvatten, sjöar, kustvatten och hav för åren 2016-2021 och att utveckla samarbeten inom och utom Åland. Målet är att på ett kostnadseffektivt sätt utveckla vattenvården och genomföra vattenförbättrande åtgärder.

Viktiga verktyg är dialog med berörda verksamhetsutövare, samt samarbete och samordning med övriga avdelningar inom förvaltningen. Miljöbyrån deltog under året i lagberedningens arbete med ny vattenlagstiftning. Ett förslag till reviderad vattenlag överlämnades i slutet av året för politisk beredning innan förslaget skickas ut på premiss.

Landskapsregeringen fortsatte utveckla en långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning och avloppsvattenhantering. I detta ingick att fortsätta arbetet med nya och reviderade

vattenskyddsplaner och att undersöka några större grundvattenområden i syfte att klargöra deras potential som dricksvattentäkter. Vattenförbättrande åtgärder och projekt i samverkan med andra aktörer påbörjades. Bland dessa kan nämnas att en mångfunktionell våtmarksdamm planerades inom Ålands Vatten Ab:s vattenskyddsområde vid Markusbölefjärden. Byggandet av våtmarken kommer att ske under år 2019 med finansiering via penningautomatmedel för miljöförbättring. Under hösten tog landskapsregeringen initiativ till och startade en arbetsgrupp för ägarkommunerna till Ålands Vatten Ab med syfte att genomföra åtgärder för att trygga kvalitet och tillgång till råvatten. Inom ramen för arbetsgruppens arbete har landskapsregeringen gett ett uppdrag till Fastighetsverket att införskaffa markområden för anläggande av andra typer av våtmarker inom vattenskyddsområden. Åtgärden genomförs inom ramen för ett samarbete med Ålands Vatten Ab och bolagets ägarkommuner.

Landskapsregeringen har stött det fortsatta samarbetet mellan kommunerna och Ålands Vatten Ab med VA-planering för hela Åland och inventeringar av enskilda avlopp. Analyser av drogförekomst i avloppsvatten genomfördes.

De tre internationella samarbetsprojekten Coast4us, Seabased Measures och PanBaltic SCOPE inleddes under årn2018. Projektet Coast4us är inriktad på en hållbar kustzonsplanering och integrerad förvaltning i lokal samverkan. Seabased Measures är inriktat på kretsloppsåtgärder, däribland användning av näringsrikt bottenvatten för bevattning, i syfte att förbättra vattenkvalitén. PanBaltic SCOPE är inriktat på hållbar havsplanering i samarbete med omgivande regioner. Projekten påbörjades i januari 2018. De två förstnämnda projekten är treåriga (2018 - 2020) medan PanBaltic SCOPE varar två år (2018 - 2019).

Cirkulär ekonomi

Landskapsregeringens målsättning är att sträva mot en cirkulär ekonomi, ett kretsloppssystem som innebär att produkternas mervärde bevaras så länge som möjligt och att avfall minimeras.

Under året godkände lagtinget landskapsregeringens lagförslag om cirkulär ekonomi. En avfallsförordning togs fram och flera andra förordningar på området antogs. Ett samråd hölls med lagtinget om Europaparlamentets och rådet förslag till direktiv om minskning av plastprodukters inverkan på miljön.

Fem nya företag fick märkningen Miljönär och nu finns det totalt tolv verksamheter med märkningen. Miljöbyrån deltog i juryn för Green Key-märkning av hotell, gästhem och restauranger. Kampanjen Plastkasse nej tack upprepades under året genom annonser.

Stöd utbetalades för sluttäckning av avfallsdeponin på Kökar.

Miljöhälsovård

Den övergripande målsättningen för miljöhälsovården är att garantera säkerhet och kvalitet för livsmedel, främja djurens hälsa och välfärd samt se till att förutsättningarna för en hållbar djurproduktion uppfylls. Den internationella handeln har ökat markant, klimatet förändras och nya hot och faror konstateras på olika områden i världen. Landskapsregeringen är förberedd för risker som kan äventyra livsmedelssäkerheten eller sjukdomar som kan hota djurens hälsa. Genom förebyggande arbete och övervakning av djursjukdomar tillförsäkras människors och djurs hälsa samt en hållbar miljö. Arbetet består främst av lagstadgade uppgifter och styrs framförallt av flertalet EU-förordningar, landskapslagen (2007:26) om tillämpning av livsmedelslagen i landskapet Åland, lagen om djursjukdomar (FFS 441/2013) och djurskyddslag (1998:95) för landskapet Åland.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 4000 Social o miljöavdeln

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	1 061,39	33 000,00	31 938,61	3,2%
Avgiftsintäkter	50 396,44	10 000,00	-40 396,44	504,0%
Erhållna bidrag	197 472,83	421 000,00	223 527,17	46,9%
Summa Verksamhetens intäkter	**248 930,66**	**464 000,00**	**215 069,34**	**53,6%**
Löner o arvoden	-1 124 243,29	-1 270 991,47	- 146 748,18	88,5%
Pensionskostnader	- 204 375,62	- 231 320,47	-26 944,85	88,4%
Övr lönebikostnader	-16 061,08	-20 971,26	-4 910,18	76,6%
Summa Lönebikostnader	**- 220 436,70**	**- 252 291,73**	**-31 855,03**	**87,4%**
Personalersättningar	8 981,20		-8 981,20	
Summa Personalkostnader	**-1 332 417,52**	**-1 523 283,20**	**- 190 865,68**	**87,5%**
Köp av tjänster	- 858 696,75	-1 330 786,70	- 472 089,95	64,5%
Material förnödenh	-11 683,38	-6 000,00	5 683,38	194,7%
Övr verksamh kostn	- 264 672,14	- 329 898,00	-65 225,86	80,2%
Summa Verksamhetens kostnader	**-2 467 469,79**	**-3 189 967,90**	**- 722 498,11**	**77,4%**
Soc hälsovård utksk	-27 651 946,57	-28 420 875,04	- 768 928,47	97,3%
Övriga ink kap överf	-25 445,11	- 306 000,00	- 280 554,89	8,3%
Summa Utgift ink o kap öv	**-27 677 391,68**	**-28 726 875,04**	**-1 049 483,36**	**96,3%**
Summa Kostn ink o kap öv	**-27 677 391,68**	**-28 726 875,04**	**-1 049 483,36**	**96,3%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-29 895 930,81**	**-31 452 842,94**	**-1 556 912,13**	**95,1%**
Övr finansiella kost	-13,42		13,42	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-13,42**		**13,42**	
Summa Årsbidrag	**-29 895 944,23**	**-31 452 842,94**	**-1 556 898,71**	**95,1%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-29 895 944,23**	**-31 452 842,94**	**-1 556 898,71**	**95,1%**
Ökning eller minskning av reserver	-29 193,03		29 193,03	
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-29 925 137,26**	**-31 452 842,94**	**-1 527 705,68**	**95,1%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 4000 Social o miljöavdeln

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
40010 Soc- och miljö, verksamhet	-1 298 524,54	-1 372 195,88	-1 379 134,85	-1 217 156,00
Summa 4100 Soc o miljö allm byr	**-1 298 524,54**	**-1 372 195,88**	**-1 379 134,85**	**-1 217 156,00**
41000 Övriga sociala uppgifter	-43 762,22	-70 217,77	-58 036,07	-84 935,98
41010 Övr sociala uppg, överföring	-11 013 909,20	-11 308 252,54	-11 767 163,35	-12 106 599,58
41500 LR andel o stöd socialv område	-20 663 382,97	-21 616 851,91	-21 972 165,59	-11 693 163,29
44510 Paf-medel sociala sektorn	-3 247 110,31	-3 043 522,95	-3 215 669,26	-3 297 080,75
Summa 4200 Socialvårdsbyrån	**-34 968 164,70**	**-36 038 845,17**	**-37 013 034,27**	**-27 181 779,60**
42000 Övrig hälso- och sjukvård	-60 881,22	-66 826,10	-56 723,74	-37 172,24
Summa 4300 Hälso o sjukvårdsbyr	**-60 881,22**	**-66 826,10**	**-56 723,74**	**-37 172,24**
43000 Allmän miljövård	-52 083,97	-56 675,13	-93 664,89	- 157 694,08
44000 Naturvård	- 308 802,49	- 337 487,13	- 261 327,30	- 319 142,49
44520 Paf-medel miljö sektorn	- 382 400,00	- 361 206,97	- 447 277,47	- 561 230,78
45000 Vattenförsörjning- och vård	- 154 326,82	- 273 180,66	- 285 165,76	- 296 888,46
46000 Cirkulär ekonomi	-26 770,98	-29 319,07	-21 312,47	-47 431,95
47000 Miljöhälsovård		-19 442,21	-32 572,46	-64 892,16

Summa 4400 Miljöbyrån	**- 924 384,26**	**-1 077 311,17**	**-1 141 320,35**	**-1 447 279,92**
Summa 4000 Social o miljöavdeln	**-37 251 954,72**	**-38 555 178,32**	**-39 590 213,21**	**-29 883 387,76**

Budgetuppföljningen inkluderar både resultatposter och balansposter som inte rör investeringar, varför utfallet avviker från resultaträkningen.

Uppföljning av målsättningar

Social omsorg

Mål: Målet för socialpolitiken är alla människors lika rätt till trygghet under livets alla skeenden.

Förverkligat: Målsättningen är övergripande och långsiktig och genomsyrar hela socialvårdsbyråns verksamhet.

Mål: Landskapsregeringen verkar för att alla ska ha tillgång till likvärdiga sociala omsorger och stödinsatser.

Förverkligat: Målsättningen är övergripande och långsiktig. Likvärdig och trygg socialvård för kvinnor och män, flickor och pojkar uppnås huvudsakligen genom de lagstadgade serviceformerna och stödsystemen. Trygg socialvård förverkligas främst genom överföringar till kommunerna så att kommunerna kan tillhandahålla vård och omsorg efter behov och genom utvecklingsarbete.

Mål: Landskapsregeringen avser under år 2018 att överlämna lagförslag till lagtinget angående såväl lag om behörighet inom socialvården, lag om stärkande av funktionsförmågan och hälso- och socialvårdstjänster för äldre samt lag om klienthandlingar.

Delvis förverkligat: Under år 2017 har underlag till lag om stärkande av funktionsförmågan och social- och hälsovårdstjänster för äldre samt underlag till lag om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården lämnats till lagberedning och år 2018 överlämnades underlag till lag om klienthandlingar till lagberedning. Lagberedningen slutfördes ändå inte under år 2018.

Mål: Landskapsregeringen avser att under år 2018 överlämna underlag till ny socialvårdslag till lagberedning med syftet att uppnå en hållbar välfärd genom fokus på tidiga, förebyggande insatser, sektorövergripande samarbete och ökad klientorientering.

Förverkligat: Landskapsregeringen överlämnade underlaget till ny socialvårdslag i enlighet med syftet till lagberedning i maj 2018.

Mål: Landskapsregeringen tillsätter en särskild partssammansatt arbetsgrupp med uppdrag att samordna processen kring den kommunala socialtjänsten med bildandet av de nya kommunerna.

Förverkligat: Arbetsgruppen överlämnade sin slutrapport i mars 2018.

Mål: Tilläggsbudget för samordning av kommunernas socialtjänst.

Förverkligat: Lagtinget beviljade 60.000 euro för ändamålet. Den tänkta mottagaren, Ålands omsorgsförbund inkom ändå inte med begäran om eller redogörelse för hur medlen skulle användas varför ingen utbetalning skett.

Externa relationer (regeringsprogrammet)

Mål: Aktivt sträva efter ett gott samarbetsklimat med ministrar och ministerier, för att nå bästa möjliga lösning för landskapet.

Förverkligat: Målsättningen är övergripande och långsiktig. Socialvårdsbyrån har kontinuerliga kontakter med social- och hälsovårdsministeriet.

Mål: Det nordiska samarbetet är fortsatt viktigt.

Förverkligat: Representation finns i ämbetsmannakommittén för sociala frågor. Socialvårdsbyrån deltar även i nordiskt samarbete på funktionshinders- samt risk- och missbruksområdet. En tjänsteman har deltagit i nordiskt tjänstemannautbyte.

Mål: Landskapsregeringen utvecklar och stärker det åländska inflytandet i de olika EU-processerna. Av särskild betydelse är beredningsprocessernas tidiga stadier.

Delvis förverkligat: Byrån deltar i mån av möjlighet i beredningssektionerna för Sociala frågor (EU 25), Människors rörlighet/Social trygghet (EU 27) och Narkotika (EU 39).

Barn och unga

Mål: Landskapsregeringen fortsätter att verka för effektiv samverkan mellan instanser som kommer i kontakt med barn och unga. Arbetet omfattar även förebyggande och främjande arbete och innefattar även tredje sektorns resurser.

Förverkligat: Genom förslag till ny lagstiftning gällande sektors- och myndighetsövergripande samarbete förtydligas och effektiveras samverkan för alla klientgrupper inom socialvården, inklusive barn och unga, t.ex. om socialvårdens åtgärder inte är tillräckliga för att möta klientens behov, ska den anställda kontakta den myndighet som kan vidta de åtgärder som behövs.

Mål: Bidrag till forsknings- och utvecklingsprojekt inom barnskyddet.

Delvis förverkligat: Med anledning av Ålands landskapsregerings utredning om vanvård av samhällsvårdade barn på Åland 1953-1971 avsatte landskapsregeringen medel för forsknings- och utvecklingsprojekt som bl a syftat till att öka kunskapen i barnskyddsfrågor. Medlen beviljades under åren 2015- 2017, för att genomföras under åren 2016-2018. Merparten av de anslagna medlen har under år 2018 använts för implementering och förankring av den tidigare framtagna samverkansmodellen för barnskyddsarbete. En utbildningsinsats för de åländska social- och familjearbetarna sköts fram och avses förverkligas under år 2019.

Mål: I enlighet med det utbildningspolitiska programmet och av en kommande strukturförändring av socialsektorn, genomförs en överföring av barnomsorg och förundervisning till utbildningssektorn.

Förverkligat: Genom överförande av personalresurs under år 2018, har förutsättningarna för överflyttande av barnomsorg och förundervisningen till utbildningssektorn inletts.

Mål: I beredningen av ny socialvårdslagstiftning beaktas särskilt de förändringar i barnskyddets organisation och arbetssätt som förutsätts.

Förverkligat: Genom förslag om överföring av serviceformer från barnskyddslagen till en ny landskapslag om socialvård, blir det i högre grad möjligt för barn, unga och familjer att få stöd och service utan att vara klienter inom barnskyddet. Detta i sin tur förväntas ge bättre förutsättningar för barnskyddsmyndigheterna att hjälpa dem som är i behov av stödåtgärder och insatser från barnskyddet. Genom landskapsregeringens förslag till ny lagstiftning kommer tillämpningen av lagarna att bli tydligare vilket i sin tur stärker rättssäkerheten.

Familje- och vuxensocialarbete

Mål: I utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland har uppställts som mål att senast år 2030 ska inga hushåll, i synnerhet barnfamiljer och pensionärer, leva i en ekonomiskt utsatt position. Ökad klientorientering och tidiga insatser är områden som ligger i fokus för den nya socialvårdslagstiftningen som överförts till lagberedning och är ett led i att stärka personers egen livskompetens och möjliggöra egen försörjning. Information och statistik är avgörande för rätt insatser och för att utvärdera att de insatser som gjorts har haft avsedd effekt. Att motverka ekonomisk utsatthet är en viktig del av ett arbete för ett socialt hållbart Åland. En uppföljning av ÅSUB:s rapport om ekonomisk utsatthet genomförs och åtgärder tas fram utifrån resultaten.

Delvis förverkligat: ÅSUB:s rapport Ekonomisk utsatthet och social trygghet 2016 publicerades i november 2018. Arbetet med att utarbeta förslag till åtgärder utifrån rapporten för att förbättra situationen för de ekonomiskt mest utsatta påbörjades.

Mål: För att uppnå ett samhälle där alla känner tillit och kan vara delaktiga i samhället, krävs ett samhälle som tillgodoser de grundläggande behoven. Utkomststödet är en sista utväg för den som inte kan försörja sig själv. Likabehandling av utkomststödsklienter förväntas uppnås genom landskapslagen (2016:2) om en kommunalt samordnad socialtjänst. Även effekterna av överförandet av utkomststödet till FPA i riket uppföljs.

Delvis förverkligat: Arbetet med att utreda utkomststödets möjliga underutnyttjande och klienternas likabehandling påbörjades.

Mål: För att uppnå ett samhälle där alla känner tillit och delaktighet krävs aktivt arbete för att avskaffa alla former av fysiskt, sexuellt och psykiskt våld och övergrepp. Ett led i detta arbete är att garantera stöd åt de som utsätts för våld i nära relationer.

Förverkligat: Landskapsregeringen har finansierat skyddshemstjänsterna enligt avtal med producenten för skyddshemstjänsterna. Landskapsregeringen har sörjt för att det i förhållande till behovet finns tillgång till tillräckliga skyddshemstjänster för invånare i hela landskapet. Landskapsregeringen har ansvarat för styrningen av skyddshemsverksamheten och samordningen av skyddshemstjänsterna.

Omsorg och stöd till de äldre

Mål: I framtagande av den nya lagstiftningen ska det vara centralt att äldre kan påverka innehållet i tjänsterna, delta i beredningen av beslut, själv och tillsammans med sina anhöriga ges reella möjligheter att påverka hur omsorgen och boendet ska utformas och ordnas. Den ska även säkerställa att kommunerna förbereder sig på ett ökande servicebehov till följd av befolkningens förändrade åldersstruktur och att äldre människor får vård och omsorg efter sina individuella behov på lika villkor i hela landskapet, med hjälp av högkvalitativa social- och hälsovårdstjänster. Tanken med målen är även att påskynda omstruktureringen så att det erbjuds mer service i hemmet och mindre på institution. Bestämmelser om egenkontroll och personalens anmälningsskyldighet kommer att främja kvaliteten inom äldreomsorgen liksom inom övrig socialvård. I processen att omstrukturera demensvården behöver kommunikation och teambaserad samverkan mellan kommunala aktörer och ÅHS utvecklas.

Delvis förverkligat: Till lagberedningen överfördes den 17 maj 2018 lag-PM om förslag till förnyande av socialvårdslagstiftning och den 3 oktober 2018 lag-PM gällande förslag till lag om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre i enlighet med målen.

Mål: Landskapsregeringen avser under år 2018 uppdatera Riktlinjer för omsorg och vård vid demens för att kvalitetssäkra demensvården i landskapet.

Delvis förverkligat: Utvärdering av riktlinjerna pågår.

Mål: Det pågående treåriga projektet *Äldres psykiska ohälsa* kommer under år 2018 att vara centralt med tanke på kunskapslyft inom äldreomsorgen genom metoden Mental Health First Aid (MHFA), inriktning äldre.

Delvis förverkligat: Under året har 150 vård- och omsorgspersonal genomgått utbildningen för äldreprogrammet och åtta personer vuxen/standardprogrammet. Projektet upphör 30 april 2019. Projektets slutrapport har påbörjats och slutseminarium är under planering.

Tillgänglighet och funktionshindersservice

Mål: Landskapsregeringen fortsätter att arbeta systematiskt med att förbättra tillgängligheten och livsvillkoren för alla i samhället oavsett funktionsförmåga.

Delvis förverkligat: Landskapsregeringen har fortsatt med att förbättra tillgängligheten och livsvillkoren för alla i samhället oavsett funktionsförmåga genom förverkligande av *Ett tillgängligt Åland*, åtgärdsprogram för Ålands landskapsregerings funktionshinderspolitik 2017 - 2020.

Mål: Med anledning av FN-konventionen är en stor reform på gång i riket, där handikappservicelagen och lagen om specialomsorger samordnas till en ny funktionshinderslag. Lagen avses preliminärt träda i kraft i riket i två skeden, åren 2018 och 2019.

Ej förverkligat: Landskapsregeringen bevakar den pågående reformen. Den 27 september 2018 överfördes RP 159/2018 förslag till lag om funktionshindersservice till riksdagen för behandling.

Mål: Pågår en fortsatt beredning av en lag om klienters och patienters självbestämmanderätt, i vilken ingår såväl riks- som åländsk behörighet, tidtabellen för lagen är ännu inte fastslagen. Reformen kommer, förutom lagstiftningsåtgärder, att kräva informations- och utbildningsåtgärder.

Ej förverkligat: Landskapsregeringen lämnade den 6 september 2018 remissyttrande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till klient- och patientlag och till vissa lagar som har samband med den. Enligt SHM pressmeddelande 145/2018 hinner lagen inte till riksdagen denna regeringsperiod.

Mål: Ålands landskapsregering samarbetar med de nordiska länderna och övriga självstyrande områdena inom Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder samt inom det nordiska expertnätverket för FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Förverkligat: Landskapsregeringen har deltagit i det nordiska funktionshindersrådets verksamhet. Rådets inriktning, mål och aktiviteter framgår i rådets årsrapport för år 2018. Funktionshindersrådet har bland annat genom sitt mandat, bidragit till utformning och implementering av ministerrådets handlingsplan för nordiskt samarbete om funktionshinder 2018–2022. Mandatperioden för det nordiska expertnätverket för FN-konventionen upphörde den 31 december 2017.

Mål: Ålands landskapsregering har en sakkunnigmedlem i den nationella samordningsmekanismen Delegationen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som avses i FN:s konvention.

Förverkligat: Landskapsregeringens sakkunnigmedlem har deltagit i delegationens möten samt lämnat utlåtanden på begäran till delegationen.

Mål: Under år 2017 inrättade landskapsregeringen en koordineringsmekanism på Åland, Råd för personer med funktionsnedsättning för landskapet Åland.

Förverkligat: Landskapsregeringen har den 11 december 2018 fattat beslut om att förlänga rådets mandatperiod till och med 31 december 2019.

Mål: Under år 2018 ska den första rapporteringen överlämnas till FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning CRPD, i enlighet med artikel 35.1 i konventionen och de riktlinjer kommittén utarbetat. Rapporteringen omfattar konventionens samtliga artiklar.

Förverkligat: I maj 2018 antog Ålands landskapsregering sin första rapport om genomförande av FN konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Rapporten utgör en del av Finlands första periodiska rapportering till FN:s kommitté.

Mål: I enlighet med strategiska utvecklingsmålet 2, om att inkludera alla och minska ojämlikheten i samhället stöds även genom att till Ålands Post Ab kompensera för extra kostnader för distribution av post till personer med funktionsnedsättning.

Förverkligat: Landskapsregeringen har kompenserat för extra kostnader för distribution av post till personer med funktionsnedsättning.

Mål: Under året sätts särskild vikt vid hur man genom bättre kunskap och fokus i alla delar av den fysiska planeprocessen kan undvika tillgänglighetsproblem och framtida kostnader.

Förverkligat: Landskapsregeringen har i större utsträckning granskat hur sökande uppfyller tillgänglighetskraven före beslut om eventuellt understöd till flerbostadshus. Ändringarna i Plan och bygglagen ÅFS 2018/72 som trädde ikraft 1 januari 2018 har förtydligat tillgänglighetskraven både för byggnader och allmänna områden vilket borde resultera i större medvetenhet hos planerarna. Nytt

är att man anger att byggnadsverk (PBL 25§) skall vara tillgängliga, vilket innebär att tillgängligheten nu även är ett krav på bygglovspliktiga anläggningar enligt PBL 67 §.

Risk- och missbruk

Mål: Landskapsregeringens ANDTS-politiska (Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak och Spel) program för åren 2017 - 2020 innehåller övergripande politiska målsättningar och formulerar åtgärder som avdelningar vid landskapsregeringen och landskapsmyndigheterna planerar under programtiden. Programmet följs upp och verkställs med hjälp av en parlamentarisk referensgrupp, en operativ samverkans- och referensgrupp samt ett ANDTS-råd.

Förverkligat: Programmets målsättningar och åtgärder har följts upp i den parlamentariska referensgruppen och dialog har förts med ANDTS-rådet vad gäller programmets fortsatta förverkligande. Den operativa samverkans- och referensgruppen har varit aktiv. Insatserna bidrar till förverkligandet av utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland vad gäller utvecklingsmålen om välmående människor vars inneboende resurser växer och om att alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället.

Mål: Verksamhet med utbyte av sprutor och kanyler till personer som missbrukar narkotika understöds, med syftet att främja smittskyddsarbetet i landskapet och sänka tröskeln till hälso- och sjukvård och övriga missbrukarvårdstjänster.

Förverkligat: Verksamhet för utbyte av sprutor och kanyler till personer som missbrukar narkotika har ordnats inom hälso- och sjukvården, med ekonomiskt understöd från landskapsregeringen.

Mål: Landskapsregeringen fortsätter stöda samordningsprojekt som avser främja rusmedelsförebyggande arbete i landskapet med information, handledning, utbildningstillfällen och kampanjer.

Förverkligat: Landskapsregeringen finansierar och för dialog med Folkhälsans samordningsprojekt för ANDTS-arbete, som genom olika insatser har främjat sektorsövergripande samverkan och kunskaps- och informationsspridning samt initierat särskilda insatser på området rusmedelsprevention.

Mål: Arbete i enlighet med metoden ansvarsfull alkoholservering främjas genom kursverksamhet riktad till serveringspersonal.

Förverkligat: Ålands yrkesgymnasium har på uppdrag av landskapsregeringen ordnat kurs i metoden våren 2018.

Mål: Landskapsregeringen avser under år 2018 att delta i trafiknykterhetsskapande projekt.

Förverkligat: Åtgärden har förverkligats som ett samarbete mellan landskapsregeringen och tredje sektorn. Skolor i landskapet har tagit fram audiovisuellt material som lyfter trafiknykterhetstemat.

Mål: Landskapsregeringen idkar erfarenhetsutbyte och samarbete i rusmedelspolitiska frågor med de nordiska länderna och de övriga självstyrande områdena.

Förverkligat: Den nordiska tjänstemannagruppen för alkoholpolitiskt samarbete har gett kunskap och en möjlighet att samordna alkoholpolitik på en nordisk nivå och internationellt. Gruppen har samarbetat med tjänstemannagrupperna för narkotika- och tobakspolitiska frågor.

Övriga sociala uppgifter

Mål: Understöd för familjepolitiska förmåner samt tryggande av skälig utkomst, vilket stöder utvecklingsmål 2 ifråga om att inga hushåll ska leva i ekonomiskt utsatt position.

Förverkligat: Landskapsregeringen bekostade under året 160 (176) moderskapsförpackningar och utbetalade ersättning till kommunerna motsvarande 88 (95) moderskapslådor för moderskapsunderstöd utbetalade i pengar. Inga adoptionsbidrag (0) har redovisats. Den del av konsumentprisindex för Åland som motsvarar de varor och tjänster som täcks med utkomststödets

grunddel steg med 1,2 procent mellan december månad 2016 och december månad 2017 varför utkomststödets grunddel justerades i samma mån för år 2018. Kommunerna ersätts för stöd direkt eller genom uppdragsavtal för vård av barn i hemmet som bor i EU- eller EES-länder eller i Schweiz då rätt till förmån från landskapet Åland uppkommer enligt rådets förordning (EEG) nr 1408/71 eller nr 883/2004 om tillämpningen av systemen för social trygghet. En utbetalning har verkställts under 2018. Bostads- och barnbidragsärendena sköts av Folkpensionsanstalten i enlighet med ingånget avtal. Anstalten gav 1.266 (1.252) beslut beträffande allmänt bostadsbidrag, 661 (578) barnbidragsbeslut samt 124 (120) beslut om utbetalningar av underhållsstöd.

Vid redovisningstillfället saknades uppgifter för fem kommuner över moderskapsunderstöd och adoptionsbidrag. Enligt landskapslag (1994:10) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om moderskapsunderstöd ska kommunen söka ersättning av landskapsregeringen senast den 30 april, kalenderåret efter att utbetalning skett.

Understöd för kommunernas sociala tjänster

Mål: I enlighet med LL (1993:71) om planering av socialvården antar landskapsregeringen årligen en socialvårdsplan som innehåller riktgivande mål och anvisningar till kommunerna för ordnandet av socialvården i landskapet under de fem följande åren.

Förverkligat: Planen för ordnande av socialvården i landskapet Åland under åren 2017 - 2021 antogs den 9 januari 2018.

Mål: Till kommunerna betalas årligen landskapsandel för driftskostnaderna för socialvården i enlighet med landskapslag (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna och socialvårdsplanen ska innehålla dessa.

Förverkligat: Landskapsandelar har utbetalats i enlighet med Socialvårdsplan 2018 - 2022.

Mål: Stöd för anläggningsprojekt som är nödvändiga för ordnandet av socialvård kan på ansökan beviljas kommuner i ytterskärgården.

Förverkligat: Inga förslag över anläggningsprojekt med angiven tid för byggstart under år 2018 - 2022 inkom till landskapsregeringen.

Mål: Landskapsregeringen stöder kommunerna med ekonomiskt stöd till undervisning i svenska till barn som behöver det.

Förverkligat: Efter kommunernas redovisning av stöd till barn i barnomsorgen betalades fördelade medel ut samt nya ansökningar för 2019 års behov behandlades.

Penningautomatmedel för social verksamhet

Mål: Landskapsregeringen fördelar penningautomatmedel i form av verksamhetsstöd till ideella organisationer inom social- och hälsovården.

Förverkligat: Stöd beviljas efter ansökan, i enlighet med bedömd samhällsnytta samt till sådan verksamhet som når grupper som inte annars skulle komma tillrätta i samhället. År 2018 fördelades 3.301.503 euro bland 40 föreningar som verkar inom det sociala området och ÅHS (tobaksavvänjning) samt medel för socialvårdsbyråns utvecklingsarbete med äldres psykiska hälsa.

Hälso- och sjukvård

Mål: Tillsammans med ÅHS och andra åländska aktörer analysera vilka tjänster som ska köpas utanför Åland och vilka som bör produceras på Åland

Delvis förverkligat: Inom ÅHS där den psykiatriska verksamheten analyserats.

Mål: Utreda tillsammans med ÅHS, föreningar och privata aktörer utvecklingsbehov inom cancerscreening.

Ej förverkligat: Ogjort på grund av vakant tjänst som landskapsläkare.

Mål: Studie om flickors och pojkars psykiska hälsa.

Ej förverkligat: Omprioritering av kunskapsbehovet gjordes under året.

Mål: Fortsätta finansiera telefonjour för personer med självmordstankar.

Ej förverkligat: Ingen svenskspråkig lösning som fyllt kraven har kunnat hittas.

Allmän miljövård

Mål: Utveckla lagstiftningen som styrmedel för miljö- och hälsoskyddsområdet så att den är relevant, tillräcklig och tydlig.

Förverkligat: Från september har en ny lag och förordning om miljöbedömningar trätt ikraft. Under sommaren och hösten vidtogs snabba förordningsändringar för att underlätta för bönder att ta bevattningsvatten med mindre byråkrati där det bedömdes miljömässigt acceptabelt. En ny förordning om bullerbekämpning och en om kompetenskrav för den som hanterar anordningar som innehåller fluorerade växthusgaser eller ämnen som bryter ned ozonskiktet antog.

Mål: Slutföra uppföljande mätningar av partikelhalten i luften.

Delvis förvekligat: Den ettåriga mätningen av partikelhalten i luften inleddes i februari 2018.

Mål: Informera om miljö- och hälsoskyddsområden.

Förvekligat: Information har givits vid olika tillfällen bl.a. vid ett seminarium om cirkulär ekonomi.

Mål: Fortsätta det långsiktiga programmet för uppföljning och utvärdering av LBU-programmets påverkan på miljö och biologisk mångfald.

Förverkligat: Arbetet har fortsatt planenligt både gällande uppföljningen av vattenkvaliteten och biologiska mångfalden.

Naturvård

Mål: Lagskydd för flera Natura 2000-områden ges under året, i enlighet med EU-krav (habitatdirektivet 92/43/EEG och fågeldirektivet 2009/147/EG samt pilotärende om utnämnande av Natura 2000-områden).

Förverkligat: Lagskydd för fyra Natura 2000-områden har getts under året genom att inrätta dem som naturreservat.

Mål: Arters och biotopers bevarandestatus och uppfyllande av fredningens syfte följs upp genom systematiska naturinventeringar inom minst ett naturreservat.

Förverkligat: Systematiska naturinventeringar har genomförts inom fem naturreservat.

Mål: Fortsatt kartering genomförs av de åländska förekomsterna, såväl i de terrestra som inom de marina områden, av de arter och biotoper som enligt habitatdirektivet 92/43/EEG måste bevaras och som ingår i rapporteringen av nämnda direktiv. Inventeringarna utgör även en viktig del av den lagstadgade uppföljningen av arterna och biotoperna.

Förverkligat: Fortsatt kartering har genomförts av de åländska förekomsterna inom de marina områden, av de arter och biotoper som enligt habitatdirektivet 92/43/EEG måste bevaras och som ingår i rapporteringen av nämnda direktiv. Dessutom har en kartering av naturbeten påbörjats under året som en del av den lagstadgade uppföljningen av arterna och biotoperna.

Mål: Arbete med en ny naturvårdsförordning samt reviderade fridlysningsbestämmelser i naturvårdslagen fortsätter under år 2018 för att ge tillräckligt skydd till de mest hotade arterna och biotoperna samt för att uppfylla kraven som direktiven 92/43/EEG och 2009/147/EG ställer om skyddet av vissa arter och biotoper.

Delvis förverkligat: Arbete med en ny naturvårdsförordning samt reviderade fridlysningsbestämmelser i naturvårdslagen har avancerat endast i någon mån under år 2018 även om behovet kvarstår att ge tillräckligt skydd till de mest hotade arterna och biotoperna. Däremot har arbetet med hotbedömning gett mer insikter om behovet av skydd vad gäller flera arter och biotoper.

Vattenvård

Mål: Genomföra lagstadgade åtgärdsprogram 2016 - 2021 för grundvatten, sjöar, kustvatten och hav.

Förverkligat: Arbetet med åtgärdsprogrammen fortsatte planenligt. En delrapportering gjordes och skickades till riket och EU.

Mål: Genomföra vattenförbättrande åtgärder och projekt i samverkan med lokala aktörer.

Förverkligat: I samarbete med föreningen Rädda Lumparn r.f. och Sunds kommun har landskapsregeringen och Fastighetsverket planerat åtgärder inom avrinningområdet till sjön Träsk och övriga sjöar nära Guttorp fiskodling i Sund, däribland dragning av avloppsvattenledning till stamledning i Finby, och beslutat att ge penningautomatmedel för detaljplanering av vattenförbättrande projekt i området. Åtgärder och projekt i samverkan med lokala aktörer har genomförts inom ramen för internationella samarbetsprojekt.

Mål: Delta i internationella samarbetsprojekt.

Förverkligat: Under våren 2018 startades tre internationella samarbetsprojekt: Coast4us, Seabased Measures och PanBaltic SCOPE.

Mål: Ta ibruk och utveckla modellverktyg för bedömning av vattenkvalitet.

Förverkligat: Ett modellverktyg togs i bruk under året. Verktyget har främst använts för bedömning av olika utsläppskällors storlek inom olika delavrinningsområden. En kurs planeras för att öka tillgängligheten och användningen av modellen.

Mål: I samverkan med övrig förvaltning, kommuner samt verksamhetsutövare utveckla ett långsiktigt hållbart vattenvårdsarbete inom de viktigaste sektorerna jordbruk, skogsbruk, fiskodling, sjöfart och båttrafik.

Förverkligat: Miljöbyrån har medverkat i uppföljning och utvärdering av för LBU-programmet, bl. a. genom genomförande av omfattande undersökningar i s.k. typområden för jordbruksmark. Miljöbyrån har deltagit i HELCOM:s pågående arbete med riktlinjer för hållbara vattenbruksmetoder. Landskapsregeringen har fortsättningsvis stött arbetet för hållbar sjöfart inom ramen för internationella organ som IMO och HELCOM. Arbete med lokaliseringsplanering och -styrning har påbörjats inom ramen för projektet Pan Baltic Scope.

Mål: Fortsätta utveckla långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning och avloppsvattenhantering i samverkan med Ålands Vatten Ab och de åländska kommunerna.

Förverkligat: Arbetet med vattenskyddsplaner i samarbete med bland annat Ålands Vatten Ab och ÅMHM har fortsatt. Undersökningar av några större grundvattenområden inleddes i syfte att klargöra deras potential som dricksvattentäkter. Analyser av drogförekomst i avloppsvatten genomfördes. Landskapsregeringen har stött det fortsatta samarbetet mellan kommunerna och Ålands Vatten Ab med VA-planering och inventeringar av enskilda avlopp. Under hösten tog landskapsregeringen initiativ till och startade en arbetsgrupp för ägarkommunerna till Ålands Vatten Ab med syfte att genomföra åtgärder för att trygga kvalitet och tillgång till råvatten.

Mål: Delta i och utveckla det internationella vattenvårdsarbetet främst genom deltagande i möten i HELCOM och Nordiska ministerrådet.

Förverkligat: Miljöbyrån har under året deltagit i möten med HELCOM i normal utsträckning. Aktiviteten i Nordiska ministerrådets Hav- och Kustgrupp som under några år varit passivt ökade

genom beslutet att koordinatorn under de kommande åren ska vara stationerad på Åland. En nordisk IPBES-studie om ekosystemtjänster i kustzonen slutfördes.

Mål: Medverka i arbetet med handlingsplan för skyddet av den marina biologiska mångfalden samt implementeringen av ballastvattenkonventionen.

Förverkligat: Undersökningar av invasiva arter i de större hamnarna har förberetts, för genomförande under de kommande åren.

Mål: Slå fast, genomföra och utveckla det lagstadgade programmet för vattenövervakning samt fortsätta det mer än femtioåriga forskningsrelaterade samarbetet med Husö biologiska station.

Förverkligat: Övervakningen och samarbetet med Husö har genomförts enligt fastslagna program.

Mål: Sammanställa och presentera information om den övervakning och forskning som genomförs. Ett större internationellt kustvattenseminarium genomförs i början av år 2018.

Förverkligat: Ett kustvattenseminarium genomfördes i början av året. Information om den övervakning som genomförs presenterades på hemsidan.

Cirkulär ekonomi

Mål: Utveckla indikatorer för att mäta omställningen till cirkulär ekonomi i samarbete med ÅSUB.

Delvis förverkligat: Inledande diskussioner har förts, men inga nya indikatorer har tagit fram.

Mål: Skapa en fungerande skrothantering av uttjänta fordon i samarbete med bilbranschen.

Förverkligat: Landskapsregeringen beslutade om en stödordning för hämtning av avställda skrotfordon.

Mål: Förbättrad avfallshantering genom framtagande av en uppdaterad avfallsplan för landskapet när den nya avfallslagen är antagen.

Ej förverkligat: Avfallslagen trädde i kraft 1 januari 2019.

Mål: Informera om den nya avfallslagen.

Ej förverkligat: Avfallslagen trädde i kraft 1 januari 2019.

Mål: Genomföra kampanjer tillsammans med andra organisationer i syfte att förebygga avfall.

Förverkligat: Strandstädning genomfördes under våren och kampanjen Europa minska avfall under hösten.

Mål: Informera om cirkulär ekonomi och influera till en beteendeförändring i samhället.

Förverkligat: Ett seminarium om cirkulär ekonomi anordnades i september. Miljönär-annonser publicerades i tidningarna och information om Miljönär på radio SteelFM.

Mål: Delta i det nordiska arbetet för omställning till cirkulär ekonomi.

Förverkligat: Deltog i arbetet med att ta fram ett nytt nordiskt samarbetsprogram för miljö och klimat 2019 - 2024.

Miljöhälsovård

Mål: Övervaka samt organisera provtagning och inspektioner av bisjukdomen varroa för bibehållandet av landskapets varroafria status.

Förverkligat: Årlig övervakning samt provtagning och inspektioner genomfördes på biodlingar angående bisjukdomen Varroa (Varroa destructor) för att bevara landskapets varroafria status genom rapportering till EU kommissionen.

Mål: Leda det fleråriga utrotningsprogrammet för fisksjukdomen VHS (viral hemorrhagisk septikemi).

Förverkligat: Provtagning och inspektioner i samband med utrotningsprogrammet för fisksjukdomen VHS genomfördes och det aktuella läget rapporterades till EU kommissionen. Under våren togs ett särskilt beslut om utrotning av VHS vid tre fiskodlingar.

Mål: Övervaka märkning och registrering av produktionsdjur.

Förverkligat: Övervakning av märkning och registrering av produktionsdjur i enlighet med lagen (FFS 238/2010) utfördes genom en överenskommelseförordning (2012:31) av Statens ämbetsverk på Åland som fakturerar miljöbyrån för de utförda uppgifterna. Landskapsregeringen granskade och drog slutsatser av övervakningen i enlighet med EU-lagstiftningen.

Mål: Säkerställa att övervakningsprogrammet för främmande ämnen i animaliska livsmedel genomförs.

Förverkligat: Övervakning av främmande ämnen i animaliska livsmedel genomfördes genom analyser vid Evira på uppdrag av landskapsregeringen.

Mål: Etablera ett systematiskt samarbete mellan landskapsregeringen och den underlydande myndigheten ÅMHM, privata veterinärer samt andra aktörer angående kontroll av illegal införsel av djur och övervakning av rävens dvärgbandmask.

Förverkligat: Anmälningspliktiga djursjukdomar och andra sjukdomar har rapporterats månadsvis till livsmedelsverket Evira i samarbete med ÅMHM och privata veterinärer. I ett samarbete med ÅMHM, tullen, polisen, rederierna och hamnar genomfördes dokumentkontroll och identitetskontroll avseende förflyttning av sällskapsdjur mellan EU:s medlemsstater. Kontrollerna har ägt rum vid Västra hamnen, Mariehamn och Berghamn, Eckerö i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 576/2013. Sällskapsdjur som inte uppfyllde införselkravet återavvisades till avsändarlandet.

Mål: Informera allmänheten om riskerna med zoonoser och smittsamma djursjukdomar.

Förverkligat: Antikroppar mot rabies hos importerade gatuhundar från Rumänien undersöktes. Allmänheten har informerats genom ett flertal pressmeddelanden, intervjuer och material som publicerades på Ålands landskapsregerings hemsidan om risker med zoonoser och smittsamma djursjukdomar.

Mål: Upprätta ett fungerande beredskapslager och uppdatera dess innehåll med tanke på bekämpningsåtgärder mot djursjukdomar som lätt sprids.

Delvis förverkligat: Arbetet pågår, placeringen av nuvarande beredskapslager är inte optimal. Sökandet efter en lämplig lokal för beredskapslager pågår.

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Avdelningens alla byråer har inte haft chefstjänsterna ordinarie tillsatta vilket delvis syns i förverkligandegraden av målsättningar.

Budgeten underskreds mer än året innan vilket betyder att den ekonomiska förverkligandegraden sjönk. Orsaker till att förverkligandegraden sjönk är förutom vakanta tjänster främst fyraåriga anslag inom budgetmomentet för penningautomatmedel och cirkulär ekonomi.

Budgeten för år 2018 justerades i den första tilläggsbudgeten med ett tillägg om 60.000 euro att användas för att bistå kommunerna vid planeringen och förverkligandet av samarbetet för den kommunalt samordnade socialtjänsten (KST). Som en budgetteknisk åtgärd ombudgeterades 30.000 euro för luftkvalitetmätningar och 76.000 euro i överföringskostnader för sluttäckning av deponier. i den andra tilläggsbudgeten beslöts om ett verksamhetstillägg om 13.000 euro för kostnadsökningar föranledda av arbetsvärderingen, ett tillägg om 30.000 euro för framtagandet av ett underlag för att slå fast lägsta vattennivån för uttag av bevattningsvatten och ett nytt användningsområde för anslaget inom momentet för cirkulär ekonomi så att anslag skulle kunna användas för att städa bort

avställda bilar som lämnats i naturen. Därtill beslutades om ett tillägg om 261.000 euro för högre kostnader än beräknat för barnbidrag och underhållskostnader medan anslaget för det allmänna bostadsbidraget kunde minskas. I den tredje tilläggsbudgeten beslöts om ett tillägg om 20.000 euro för att täcka kostnader till följd av det nya tjänstekollektivavtalet.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Arbetets mängd och komplexitet i förhållande till tillgängliga resurser utgör den enskilt största risken gällande avdelningens möjlighet att fullfölja sina åligganden. Enskilda tjänstemän har komplexa och breda rättsområden att handha. Kompetensförsörjningen är en utmaning till tjänster som kräver akademisk utbildning och därtill kunskap och erfarenhet av förvaltning. För att självständigt kunna handlägga ärenden på avdelningen krävs i grunden hög utbildningsnivå, gedigen erfarenhet på förvaltningsområdet ifråga och lång introduktion till bland annat självstyrelseaspekterna. Vakanta tjänster innebär mer jobb för alla och särskilt för cheferna som därmed blir involverade i handläggning av ärenden. Därtill belastas cheferna i allt högre grad av administrativa krav på planering och redovisning som urholkar möjligheterna till att leda och utveckla verksamheten på ett mer strategiskt plan.

Redogörelse för den interna kontrollen

På avdelningen iakttas bestämmelser, föreskrifter och beslut. Delegeringsbeslutet följs och tjänstemän har i arbetsordningen getts föredragnings- och beslutanderätt och fler tjänstemän har budgetansvar på moment eller projektnivå. Tjänstemannabesluten dokumenteras elektroniskt och har följt god förvaltningssed. Interna kontroller av handläggningen av förvaltningsärenden har gjorts avseende handläggningstiderna. Föredragningar delges avdelningschefen. Verksamhetsmålen följs upp under året. Systematiska riskbedömningar och åtgärdsplaner för hur man säkerställer en relevant riskhantering för verksamheten har inte införts. Avdelningen tecknar avtal i ringa omfattning och de avtal som tecknats har inte fått oönskade följder. Ansvaret för att teckna och följa upp avtal är i tillräcklig utsträckning fördelat. Fakturering och reskontra hanteras centralt från finansavdelningen. Avdelningen ger finansavdelningen faktureringsunderlag. Avdelningens budget och kostnader följs kontinuerligt utgående från rapportmöjligheterna i verksamhetsstyrnings- och budgetsystemet. Bedömningen är som helhet att verksamheten ifråga om arbetssätt, metoder och arbetsrutiner säkerställer lagligheten, att god förvaltningssed upprätthålls och att verksamhetsmålen uppnås på ett föreskrivet och resurseffektivt sätt.

Uppföljning av nyckeltal

Ärenden	Pleni		Enskilda		TjB-TjF		Brev	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Allmänna byrån	3	3	12	19	184	187	214	219
Socialvårdsbyrån	2	2	82	78	42	33	162	113
Hälso- och sjukvårdsbyrån	0	1	9	10	169	182	70	71
Miljöbyrån	8	10	112	95	47	55	189	192
Totalt hela avdelningen	**13**	**16**	**215**	**202**	**442**	**457**	**635**	**595**

Utbildnings- och kulturavdelningen

Utbildnings- och kulturavdelningens översikt

En av självstyrelsens grundläggande behörigheter ligger på utbildnings- och kulturområdet. Ansvarsområdet utgör en väsentlig del av landskapsbudgeten och påverkar direkt eller indirekt de flesta ålänningars vardag. Området omfattar grundskoleverksamhet, utbildning på gymnasialstadiet och högskolenivå. Studier bedrivs av barn, unga och vuxna, flickor och pojkar, kvinnor och män. Till ansvarsområdet hör även att medverka till att skapa förutsättningar för ett rikt kulturutbud för ålänningarna. Kulturarv och kunskapsförmedling är områden som berör historia, identitet, förvaltning och respekt inför kommande generationers möjligheter att fortsätta axla förvaltningen av vår gemensamma historia.

Ett hållbarhetsperspektiv har präglat verksamhetsplaneringen på alla områden. Utbildningsmålen genomgår stora förändringar i och med att grundskollagen är föremål för en omfattande revidering. På gymnasienivå har läroplaner uppdaterats utgående från nya läroplansgrunder och en anpassning av yrkesutbildningen har inletts utgående från ändrad lagstiftning i riket.

På det kulturella området har särskild vikt lagts på social hållbarhet. En stor satsning på området är etableringen av Ungdomens hus som samlokaliserar service till unga i åldern 16–29 år.

Inom kulturarvsområdet är Ålands museum en central aktör för att åskådliggöra på ett mycket påtagligt sätt hållbarhet genom tiderna. Museets kultur- och konsthistoriska utställningar utgör landskapets flaggskepp och förevisas gärna för ålänningar och besökare utifrån. Att öka antalet besökare är en utmaning för alla museer. Ett arbete för att öka attraktionskraften sker kontinuerligt.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 5000 Utbildn o kulturavd

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	347 062,22	379 000,00	31 937,78	91,6%
Avgiftsintäkter	13 720,00	6 000,00	-7 720,00	228,7%
Erhållna bidrag	70 553,67		-70 553,67	
Övr verksamh intäkt	36 225,88	103 000,00	66 774,12	35,2%
Summa Verksamhetens intäkter	**467 561,77**	**488 000,00**	**20 438,23**	**95,8%**
Löner o arvoden	-2 541 854,03	-2 574 562,46	-32 708,43	98,7%
Pensionskostnader	- 460 544,22	- 468 570,33	-8 026,11	98,3%
Övr lönebikostnader	-36 148,81	-42 480,71	-6 331,90	85,1%
Summa Lönebikostnader	**- 496 693,03**	**- 511 051,04**	**-14 358,01**	**97,2%**
Personalersättningar	23 796,26		-23 796,26	
Summa Personalkostnader	**-3 009 342,36**	**-3 085 613,50**	**-76 271,14**	**97,5%**
Köp av tjänster	-1 857 377,49	-2 134 341,20	- 276 963,71	87,0%
Material förnödenh	- 174 411,73	- 177 743,00	-3 331,27	98,1%
Övr verksamh kostn	-1 448 829,34	-1 526 391,88	-77 562,54	94,9%
Summa Verksamhetens kostnader	**-6 489 960,92**	**-6 924 089,58**	**- 434 128,66**	**93,7%**
Återbet av överf	26 855,21	50 000,00	23 144,79	53,7%
Summa Intäkt ink o kap	**26 855,21**	**50 000,00**	**23 144,79**	**53,7%**
Summa Intäkt ink o kap öv	**26 855,21**	**50 000,00**	**23 144,79**	**53,7%**
Undervisn kultur idr	-14 732 095,49	-15 381 026,08	- 648 930,59	95,8%
Soc hälsovård utksk	-7 559 309,79	-8 478 000,00	- 918 690,21	89,2%
Summa Utgift ink o kap öv	**-22 291 405,28**	**-23 859 026,08**	**-1 567 620,80**	**93,4%**
Summa Kostn ink o kap öv	**-22 291 405,28**	**-23 859 026,08**	**-1 567 620,80**	**93,4%**

Summa Verksamhetsbidrag	**-28 286 949,22**	**-30 245 115,66**	**-1 958 166,44**	**93,5%**
Övr finansiella int	-53,76		53,76	
Räntekostnader	-2,15		2,15	
Övr finansiella kost	-88,56		88,56	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**- 144,47**		**144,47**	
Summa Årsbidrag	**-28 287 093,69**	**-30 245 115,66**	**-1 958 021,97**	**93,5%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-28 287 093,69**	**-30 245 115,66**	**-1 958 021,97**	**93,5%**
Ökning eller minskning av reserver	-31 929,38		31 929,38	
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-28 319 023,07**	**-30 245 115,66**	**-1 926 092,59**	**93,6%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 5000 Utbildn o kulturavd

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
50010 Utb och kultur, verksamhet	-2 561 889,62	-2 943 315,40	-2 938 499,67	-3 077 095,24
50200 Studiestöd	-7 601 650,65	-7 642 078,02	-7 615 352,41	-7 532 454,58
Summa 5100 Utb.avd allm byrån	**-10 163 540,27**	**-10 585 393,42**	**-10 553 852,08**	**-10 609 549,82**
52000 Grundskola stöd för undervisn	-12 409 108,89	-12 616 951,98	-12 652 902,81	-10 387 732,23
53000 Kostnader för skolfartyg	- 578 006,82		0,00	
53500 Vuxen utbildning	0,00	- 450 000,00	- 515 392,13	- 895 251,69
56000 EU, ESF	-91 775,73	57 519,26	43 214,46	
Summa 5200 Utbildningsbyrån	**-13 078 891,44**	**-13 009 432,72**	**-13 125 080,48**	**-11 282 983,92**
50500 Bibliotek	- 182 924,60	- 170 794,94	- 131 940,36	- 132 463,87
50510 Underst författare o översätta	- 636 523,75	- 639 278,76	- 644 807,22	-33 000,00
51000 LR andel medb.insti o kulturv	-1 041 668,44	-1 044 580,61	-1 040 459,17	- 648 346,78
51010 Ål Kulturdeleg o nord.kultursa	- 123 927,44	-80 581,34	-93 055,30	-93 395,77
51500 Paf-medel ungdom och idrott	-1 867 782,54	-2 047 590,00	-2 112 650,58	-2 256 790,57
51600 Paf-medel kultur	-1 564 166,06	-1 967 568,22	-1 729 391,64	-1 651 645,56
54000 Kulturarvs o museiverksamh	-1 740 292,21	-1 755 271,31	-1 586 948,77	-1 565 484,78
Summa 5300 Kulturbyrån	**-7 157 285,04**	**-7 705 665,18**	**-7 339 253,04**	**-6 381 127,33**
Summa 5000 Utbildn o kulturavd	**-30 399 716,75**	**-31 300 491,32**	**-31 018 185,60**	**-28 273 661,07**

Budgetuppföljningen inkluderar både resultatposter och balansposter som inte rör investeringar, varför utfallet avviker från resultaträkningen.

Uppföljning av målsättningar

Grundskola och utbildning efter grundskolan – utvecklingsarbete

Mål: Revidera grundskolelagen och -förordningen.

Förverkligat: Revideringen av grundskolelagen och -förordningen har fortgått under året under ledning av en projektledare på deltid. Den politiska referensgruppen avlämnade sitt slutbetänkande till landskapsregeringen i juni 2018. Arbetet har fortsatt utifrån i rapporten överenskomna målsättningar.

Mål: Fortsätta genomgripande revidering av läroplanen.

Förverkligat: Revideringsprocessen av grundskolans läroplan har fortgått under året under ledning av byråns sakkunniga tjänstemän och en referensgrupp har tillsatts som stöd för arbetet. Ett förslag till allmän del har utarbetats och revideringen av ämnesdelen har påbörjats genom att ämnesvisa lärargrupper haft diskussioner kring struktur, innehåll och bedömningskriterier. Läroplansarbetet fortskrider parallellt med arbetet med grundskolans lag.

Mål: Revidera kriterierna för undervisningen i svenska som andraspråk samt komplettera läroplanen med anvisningar för undervisning i svenska som andraspråk.

Förverkligat: Under beaktande i den under revidering varande grundskolelagen och läroplanen.

Mål: Fortsätta stöda kompetensutveckling och fortbildning för att främja digital utveckling i skolan.

Förverkligat: Målet är en fortgående process där olika åtgärder genomförs enligt behov. En ny IT-strategi för undervisningssektorn antogs i januari. Under året har skolorna getts möjlighet att testa en ny pedagogisk lärplattform, *Itslearning,* och i samband med det har lärare och blivande administratörer givits möjlighet till fortbildning. I februari ordnades seminariet *Dialog* som vände sig till undervisningssektorn, ca 250 personer deltog under dagarna.

I november gick utbildnings- och kulturavdelningen med i ett nordiskt projekt *Nordic CRAFT*, där målet är att skapa en gemensam förståelse för programmering och datalogiskt tänkande inom grundskolan. Elever från grundskolan deltar aktivt i projektet och resultat kommer att redovisas runt om i Norden. Åland har en observatörsplats i projektet, men deltar fullt ut då det gäller elevernas medverkan. *eTwinning* är en samarbetspartner i projektet.

I början av året lanserades webbplatsen *www.utbildning.ax* (http://www.utbildning.ax), som i första hand vänder sig till skolorna och lärarna på Åland. Innehållet och materialet på webbplatsen stöder lärarna i det dagliga arbetet, men även i skolutvecklingen.

Mål: Utbildningsalternativ för studerande med behov av särskilt stöd samt inom yrkesträningsundervisningen kommer att prioriteras.

Förverkligat: Ett arbete med att revidera gymnasielagen har påbörjats som ska möjliggöra utbildningsalternativ för personer med det största behovet av särskilt och omfattande stöd.

Ett arbete pågår för att utveckla boendeträning inom yrkesträningsundervisningen i samarbete med omsorgsförbundet, samt möjliggöra för vuxna utvecklingsstörda personer inom specialomsorgen att delta i fortsättningsstudier inom ramen för yrkesträninginsundervisningen.

Mål: Lösningar för att ta fram strukturer för gemensamma elevdatabaser och antagningssystem för hela undervisningssektorn är ett prioriterat utvecklingsområde.

Förverkligat: Ett nytt antagningssystem för Åland har planerats under året och förväntas att stegvis tas i bruk år 2020. Förberedande arbete har även gjorts för ett gemensamt skoladministrativt system för skolorna på Åland, där sammanslagningen beräknas göras under åren 2019-2020. En ny pedagogisk lärplattform har introducerats i skolorna på Åland och skolorna kan själva avgöra ifall de vill byta lärplattform och när.

Mål: Utveckla ett system för tjänster inom vägledning till studier och karriärval.

Förverkligat: Förverkligas genom ett ESF–finansierat projekt med en deltidsanställd projektledare. Inom projektet pågår arbete för att utveckla ett system i samverkan mellan flera parter, och därigenom starta en kompletterande vägledningsverksamhet i landskapet. Vägledningsverksamheten ska tillgodose det behov av karriärvägledning som finns i det åländska samhället, och som inte kan sörjas för genom andra tjänster och verksamheter. Projektet har förlängts fram till 31.7.2019, varefter en treårig försöksverksamhet tar vid.

Mål: Öka flexibiliteten som möjliggör individuella studievägar utreds inom den yrkesinriktade utbildningen.

Förverkligat: Ett arbete med att revidera gymnasielagen har påbörjats för att möjliggöra en ökad flexibilitet och individuella studievägar inom den yrkesinriktade utbildningen.

Mål: Säkra likvärdig kompetensutveckling och fortbildning för personal som arbetar med småbarnspedagogik och utbildning i ljuset av det livslånga lärandet genom att tillgängliggöra högkvalitativt utbud på Åland.

Förverkligat: Landskapsregeringen har gett Högskolan på Åland, Öppna högskolan, i uppdrag att ordna en examensinriktad utbildning till barnträdgårdslärare. Kravspecifikation och kriterier för upphandling har diskuterats under året, liksom villkor för genomförande av utbildning.

Mål: Bidra med systemutveckling för att motverka marginalisering och utslagning i tidig ålder genom att koordinera insatser från olika aktörer inom ramen för samnordiska projekt.

Förverkligat: Systemutvecklingen har ersatts med en observatörsroll i det samnordiska projektet vilket ger möjlighet till att ta del av de nordiska ländernas och självstyrande områdenas erfarenheter av arbetet.

Mål: Kompensationsåtgärder i form av tilläggsstudier vid Öppna högskolan i samarbete med Åbo Akademi i enlighet med erkännandelagstiftningen för erhållande av klasslärarbehörighet i grundskolans lågstadium.

Förverkligat: Öppna högskolan har i enlighet med erkännandelagstiftningen i uppdrag att anordna lämplighetsprov. Utformningen har påbörjats.

Grundskola och utbildning efter grundskolan – utvärdering och uppföljning

Mål: Inom ramen för utbildningsbyråns egen utvärderingsplan utvärdera hälsa och välbefinnande i skolan, valfria språk i åk 8, samt undervisningen i engelska.

Förverkligat: Under året deltog samtliga grundskolor i undersökningen om barns- och ungdomars motions- och idrottsvanor i Finland, *LIITU,* samt i WHO:S skolelevstudie. Under vårterminen inleddes även en longitudinell studie i årskurs 1 i alla grundskolor gällande basfärdigheter i modersmål och matematik samt en utvärdering av lärresultaten i engelska i årskurs 7. Resultaten av alla utvärderingar presenteras i mars 2019.

Yrkesinriktad vuxenutbildning

Mål: Köp av enskilda studieplatser inom yrkesinriktad utbildning enligt avtal och utbildningsinsatser för att möta akuta behov föranledda av konjunkturläget.

Förverkligat: För att säkerställa en kontinuerlig tillgång på enskilda studieplatser inom olika yrkesområden har landskapsregeringen ett avtal med Yrkesakademin i Österbotten. Enskilda studieplatser tillhandahålls också i form av läroavtal. Därtill har två sysselsättningsfrämjande kurser inom hotell och restaurangbranschen och en utbildning i att assistera klienter hållits.

Utbildning för inflyttade

Mål: Skapa utbildningsmöjligheter för inflyttade och utveckla utbildningsformer som motsvarar behoven genom att stärka kunskaper i svenska, ökad kännedom om det åländska samhället, möjligheter till yrkesutbildning samt genom ökade kontakter till arbetslivet.

Förverkligat: En läroplan för integrationsutbildningen har utarbetats och gäller från och med år 2018. Läroplanen ska tillämpas i integrations- och språkundervisning för invandrare och för andra inflyttade med annat modersmål som passerat läropliktsåldern och som är i behov av språkkunskaper i svenska. Läroplanen innehåller också samhällskunskap, studiehandledning och perioder med praktik i arbetslivet.

Mål: Bidra med förenklade system för inträde på den åländska arbetsmarknaden för vuxna kvinnor och män med utländsk utbildning eller vuxna i behov av utbildning.

Förverkligat: Systemutveckling påbörjad beträffande karriärvägledning och erkännande av utländsk examen.

Mål: Ny upphandling gällande undervisning i svenska för inflyttade, kvotflyktingar och för personer med ingen eller kort skolgång.

Förverkligat: Ett nytt treårigt ramavtal har ingåtts med Medborgarinstitutet under året. Totalt var 132 personer (90 kvinnor, 42 män) inskrivna i sfi-utbildning på olika nivåer under året. Utbildningen ordnas med sysselsättningsfrämjande medel.

Mål: Ny upphandling gällande undervisning i svenska för inflyttade i arbete, d.v.s. språkcoachning på arbetsplatser i samarbete med arbetsgivare på Åland.

Förverkligat: Ett nytt treårigt avtal har ingåtts med Medborgarinstitutet från årets början. Totalt har 72 personer deltagit i språkcoachning ute på arbetsplatser under året.

Kultursamarbeten

Mål: Genom avtal med Nordiska ministerrådet lyfta fram det nordiska kultursamarbetet där Nordens institut på Åland har ett uppdrag som kulturinstitution att vara en mötesplats och förmedlare av nordisk kultur.

Förverkligat: Under året inleddes arbetet med sekretariatet i Nordiska ministerrådet om att förnya avtalet mellan Åland och Nordiska ministerrådet gällande Nordens institut på Åland. Det nya avtalet förväntas träda ikraft under år 2019. Ålands landskapsregeringen har överenskommit med en privat aktör om nya lokaler för NipÅ som ska ge verksamheten större synlighet. Inflyttning sker under år 2019.

Inom ramen för projektet *Inkluderande kulturliv i Norden* (Nordiska ministerrådet/Kulturdepartementet, Norge) har Ålands konstmuseum beretts representation i nätverket *Network for Artmuseums in the Nordic Countries*. Projektets mål är att aktivt inkludera inflyttade från andra länder och möjliggöra synlighet inom det åländska kulturlivet. I arbetet med inkludering och integrationsarbete har Ålands museum uppmärksammat Lettlands 100 års jubileum i samarbete med lettiska föreningen på Åland, NipÅ och Mariehamns stad.

Mål: Deltagande i Europeiska kulturarvsåret som kommissionen har utlyst år 2018.

Förverkligat: Med anledning av det europeiska kulturarvsåret 2018 anordnades lördagen den 8 september en kulturarvsdag på Ålands kulturhistoriska museum.

Teater och film

Mål: Fastställa en långsiktig strategi för landskapets filmsatsning, strategin ska beakta möjligheterna att successivt utveckla ett filmcentrum med filmutbildning på grundläggande nivå.

Förverkligat: Efter förslag från film- och medienämnden antog landskapsregeringen en strategi som avses vara i kraft till år 2027. Strategin är dock ett levande dokument som kan revideras vid behov.

Ålands kulturdelegation

Mål: Penningautomatmedel används för kulturell verksamhet och kulturprojekt inom föreningsverksamheten. Även stipendier till enskilda kulturutövare fördelas. Prioriterade områden som beaktas vid fördelningen av medel är förnyelse av verksamheten, jämställdhet, hållbarhet och tillgänglighet.

Förverkligat: Ålands kulturdelegation har under året fördelat ca 1.156.000 euro i form av verksamhets-, investerings- och projektbidrag till föreningar och organisationer samt stipendier till enskilda kulturutövare, varav tre ettåriga arbetsstipendier om vardera ca 20.000 euro. Den största andelen medel, ca 766.000 euro, har fördelats som verksamhetsunderstöd till föreningar. Ytterligare 34.000 euro har fördelats som understöd till författare och översättare.

Kulturdelegationen har under året utsett kulturprismottagare och landskapsregeringen har, genom litteraturnämnden, nominerat författare till Nordiska rådets litteraturpris samt Nordiska rådets barn- och ungdomslitteraturpris. Landskapsregeringen har även nominerat en kandidat för Nordiska rådets musikpris.

Pilotprojektet *Kreativa barn* startade i augusti med barn från årskurs 3 och 4 i Geta och Rangsby skola samt barn från träningsundervisningen i Kyrkby, Jomala.

I november hölls ett litteraturseminarium. Målgruppen var författare, skribenter, journalister, bibliotekarier och bokhandlare samt övriga intresserade och syftet var att diskutera hur litteraturen på Åland kan utvecklas.

Under året beviljades 18 stipendievistelser på Källskär och i Eckerö Post- och tullhus.

Mål: Utveckla landskapets gästbostadsverksamhet.

Förverkligat: För att utreda möjligheterna om utökad *Artist in residence* verksamhet i Eckerö Post- och tullhus året runt, upplät kulturdelegationen gästbostaden till författare under vintern 2017-2018. Utfallet var positivt. Både delegationen och restauratören hade önskemål om att ibrukta den angränsande lägenheten för sina verksamhetsbehov. Eftersom förvaltningen inlett byggnadsminnesmärkning av huset blev inte dessa planerings- och förändringsarbeten aktuella i detta skede.

Kulturbyråns tjänstemän har under året även besökt ”Domiken” vid Prästö gamla telegrafstation för att undersöka möjligheterna till gästbostadsverksamhet där. Beslut om att inleda gästbostadsverksamhet i dessa utrymmen är inte taget.

Mål: Kartlägga verksamheter inom de så kallade kreativa näringarna för att få underlag för beslut om stöd.

Förverkligat: Åsub har på beställning av kulturbyrån genomfört en undersökning av verksamheten inom kreativa näringar på Åland. Det visar sig att ca 700 personer är aktiva inom denna bransch. Landskapsregeringen avser att under år 2019 följa upp undersökningen genom att ordna ett diskussionstillfälle med aktiva inom de kreativa näringarna. Detta för att utröna på vilket sätt landskapsregeringen kan främja utvecklingen av de verksamheter som är berörda.

Mål: Inleda planeringen inför firandet av Ålands självstyrelses 100 års jubileum.

Förverkligat: Planeringen inledd i samverkan med i huvudsak regeringskansliet som får det övergripande ansvaret för jubileets genomförande. Ett projektdirektiv och en organisationsstruktur utarbetades under hösten 2018. Landskapsregeringen beslöt även utlysa uppdraget som projektledare under året.

Ungdoms- och idrottspolitik

Mål: Penningautomatmedel fördelas till ungdoms- och idrottsorganisationer. Vid fördelningen beaktas särskilt förnyelse i verksamheterna. Stor vikt läggs även vid jämställdhet, demokrati, hållbarhet och tillgänglighet.

Förverkligat: Hösten 2017 antogs landskapsregeringens *Program för Idrott, motion, hälsa och en aktiv fritid.* Programmet har ett tydligt fokus på landskapets utvecklings- och hållbarhetsagenda. Med anledning av programmet tillsatte regeringen Rådet för idrott, motion och hälsa (RIMH) vars uppgift är att förverkliga de olika åtgärdspunkter som finns i programmet.

Under året har RIMH arbetat för en portal där information om idrotts- och motionsaktiviteter, motionsanläggningar och deras öppethållning och annat relevant som har med fysisk aktivitet och hälsofrämjande insatser tillgängliggörs. En särskild målgrupp utgörs av nyligen inflyttade. Landskapsregeringen har ingått avtal med ÅDA angående förverkligandet av portalen.

RIMH har även planerat för ett projekt som kallas *Motion på recept*. Syftet är att personer som behöver mera fysisk aktivitet ska få tillgång till det via projektet. Projektet avses bli förverkligat under år 2019 i samverkan med Ålands idrott, ÅHS och social- och miljöavdelningen.

Mål: Arbeta för att tillgodose barn och ungas kulturella rättigheter oavsett kön, etnicitet, funktionshinder eller särskilda behov, bostadsort eller ekonomisk situation.

Förverkligat: Ålands kulturdelegation har givits uppdraget att inleda projektet *Kreativa barn* – en motsvarighet på kulturens område till Ålands idrottssatsning *Starka barn*. Ett pilotprojekt genomfördes i samverkan med några skolor hösten 2018 och förlängs under vårterminen 2019. Tanken är att projektet blir treårigt och en projektledare anställs sommaren 2019.

Mål: Fortsatt uppmärksamma kommunerna på vikten av läsfrämjande insatser för flickor och pojkar.

Förverkligat: En inledande diskussion med enskilda bevakare för att ta fram material som kan tryckas upp och distribueras till olika målgrupper har förts under året.

Arkivväsendet

Mål: Öka tillgängligheten till digitalt arkivmaterial i allmänhet.

Förverkligat: Utvecklingsarbetet och uppgraderingen av webbplatsen www.arkivet.ax (http://www.arkivet.ax) inleddes under året. Utvecklandet av tjänsterna för denna plattform har närmat sig ett skede där den nya plattformen har genomgått en gedigen uppgradering av innehållet. Överföringen av lagfarts- och bouppteckningsregistret har inneburit att funktionalitet utöver vad som ingår som standard i landskapsregeringens lösning för webbplatser har behövts byggas, vilket inneburit att övergången till den nya webbportalen tagit längre tid än beräknat. Även den nordiska arkivportalen www.nordiskarkivportal.org (http://www.nordiskarkivportal.org) har försetts med information om verksamheten vid Ålands landskapsarkiv under året 2018.

Mål: Fortsätta satsningen på digitalisering av ljud- och bildupptagningar, Det audiovisuella arkivet. Syftet är att trygga materialets framtida tillgänglighet.

Förverkligat: Digitaliseringen har utförts i Ålands Radio och TV:s lokaliteter. Leveranserna har skett enligt ingångna avtal och antalet filmer som erhållits för arkivering är ansenligt (151 fodral i två uppsättningar). Ett antal av dessa filmer har även tillgängliggjorts i media, som upprätthålls av Ålands Radio och TV Ab.

Mål: Prioritera utvecklingsarbete med arkivplaner.

Förverkligat: Landskapsarkivet har bistått olika arkivbildare med instruktioner och hjälp. Detta arbete och övriga projekt som berör arkivfunktionen och dokumentförvaltningen har föranlett besök hos myndigheter, handledning, möten med olika arbetsgrupper, inspektioner, styrning samt handräckningsuppdrag. Eftersom arkivplanerna överförs till Riksarkivet för utlåtanden enligt arkivlag för Åland (ÅFS 2004:13, 2004:26) är arbetet även kopplat till Riksarkivets arbetsprocesser.

Kulturarvsförvaltning

Mål: Ansvara för frågor som rör fornminnen, kulturlandskap, kulturmiljö och kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. I uppdraget ingår att verka för att kulturmiljöintressena i bebyggelse och landskap tas tillvara vid samhällsplanering och byggande.

Förverkligat: Under verksamhetsåret har enheten för kulturarvsförvaltning givit sammanlagt 145 yttranden eller beslut inom fornminnesärenden, byggnadsvård och kulturmiljö i samhällsplanering. Därtill har sammanlagt 78 utrednings- och undersökningsuppdrag inom arkeologi och kulturmiljö slutförts, vilket bl.a. resulterat i att 23 tidigare okända fasta fornlämningar har påträffats och uppgifter angående 27 fornlämningar har korrigerats. Enheten har under verksamhetsåret prövat ärende gällande skydd av Eckerö Post- och tullhus.

Mål: Utöka kunskapsunderlaget genom arkeologiska undersökningar som görs i avgränsande syfte och som är av betydelse vid handläggning av markanvändningsplaner i anslutning till fasta fornlämningar.

Förverkligat: Arkeologiska undersökningar i syfte att kartlägga utbredning, karaktär och datering av stenåldersboplatser i Långbergsöda, Saltvik påbörjades år 2017 och fortsatte under året med undersökning av fasta fornlämningar Sa 20.8 och Sa 20.9. Årets resultat ger en efterlängtad

uppdatering av underlaget för handläggning av fornminnesärenden gällande registrering av boplatslämningar från stenåldern samt aktuella planer för ändrad markanvändning.

Museal verksamhet

Mål: Ålands museum ska främja kunskapen om och intresset för Ålands historia och konst. I uppdraget ingår att förvalta de landskapsägda samlingarna och ha verksamhetsansvar för samtliga museer och sevärdheter i landskapets ägo.

Förverkligat:

Publikt arbete

Ålands kulturhistoriska museum har under året visat fem större specialutställningar; *Då farfars mormor var ung, Mod, hopp och kraft, MOPIC, Det ligger i tiden* och *Brännpunkt Åland*. Därtill har fem mindre utställningar visats. Museet har i samband med utställningarna anordnat ett flertal föreläsningar, specialguidningar och en teaterföreställning.

Ålands konstmuseum har visat sju specialutställningar; *Kom in..., Between No Bodies, Mer än 100, Tage Wilén Bildhuggaren, Nomads in Time And Space, Axplock* och *PopUp II.* I anslutning till utställningarna anordnades ett flertal föreläsningar, guidningar och filmvisningar. Även en workshop, en dansföreställning och en konsert har erbjudits under året. Konstmuseet arrangerade för första gången Busisdagen, en dag då barnfamiljer bjuds in till kalas med pedagogiska och lekfulla aktiviteter kring konst.

Vid Kastelholms slott erbjöds under högsäsong dagliga guidningar i samarbete med Ålands guider r.f. och Kappsäcksteatern gav tolv föreställningar av *Hans & Greta* i juni. Året avslutades med traditionell slottsglögg i samband med Lilla-jul marknaden.

På Jan Karlsgården hölls landskapets officiella midsommarfirande arrangerad av Sund Kultur r.f, i samarbete med Kastelholmsnejdens byalag, Västra Sunds Marthaförening, Fastighetsverket och Kulturbyrån. Onsdagar i juli genomfördes *Hantverkardagar* i egen regi. Den traditionella julmarknaden arrangerades i samarbete med Sund Kultur r.f. och Fastighetsverket. *Forneldarnas natt* firades för andra året, i samarbete med övriga turistaktörer i Kastelholmsområdet.

I Eckerö post- och tullhus visades under sommaren jubileumsutställningen *NITTI* med utgångspunkt i Ålands slöjd- och konsthantverksförenings nittioåriga verksamhet. Förutsättningarna för långsiktig planering och utveckling av verksamheten vid post- och tullhuset har stärkts genom att en ordinarie intendenttjänst inrättats. Under hösten påbörjades arbetet med en rumsplan för optimering av utrymmena till utställningsverksamhet samt aktiviteter inom konsthantverk- och designområdet.

Publikationer

Ålands museums årsskrift Åländsk Odling gavs ut som en samlingsvolym för åren 2014 - 2017. Publikationens innehåll har ägnats åt att beskriva tillblivelsen av, och arbetet bakom, Ålands kulturhistoriska museums och Ålands konstmuseums nya basutställningar. Med anledning av minnesåret 1908 publicerades skriften Brännpunkt Åland i samband med specialutställningen med samma namn i Ålands kulturhistoriska museum.

Samlingar

Samlingarna har, förutom genom museets egna utställningsverksamhet, tillgängliggjorts genom föreläsningar, specialvisningar och tematiska magasinsvisningar, artiklar och publikationer, drygt 150 forskar- och kundbesök, ca 200 inlägg på Instagram, skollovsaktiviteter, uppsökande verksamhet till bl.a. skolor och äldreboenden samt genom Kulturnattens tävling *En ska bort*. Inom det digitala projektet *Äldrevård på distans* har sex direktsändningar gjorts. Champagenfyndet från år 2010 uppmärksammades genom ett reportage i SVT:s serie *På spåret*.

För att förbättra kvaliteten på hanteringen och förvaringen av känsliga museiföremål har ett flertal inventeringar, investeringar och omflyttningar gjorts. Transportmedel specialanpassade för föremålstransporter och nya förvaringssystem har införskaffats och underlättat logistiken vid materialflödet och förbättrat den långvariga förvaringen.

Med anledning av att ett hyllsystem rasat har ett magasinsutrymme i Ribacka tömts och det arkeologiska stenmaterialet förts till tillfällig förvaringsplats. Arkeologiskt läder från Kastelholms slott har flyttats och ompaketerats, och Bomarsundsarkivet har flyttats från Ribackaateljén till klimatanpassade utrymmen i Ålands museums huvudbyggnad.

Identifieringen av kontextlösa föremål i magasinet har påbörjats och en omdisponering av utrymmen för dessa har fastställts. Etnologiska föremål som haft tillfälliga placeringar har flyttats tillbaka till centralmagasinet.

Samlingarna har genom donation utökats med 45 etnologiska föremål, 76 textilier och 275 fotografier. Drygt 7.000 fotografier har köpts in. Arkeologiska samlingen har utökats med 243 lösfynd och 2.563 fyndposter har inkommit genom arkeologisk undersökning.

Ca 30 etnologiska föremål och drygt 200 arkeologiska fynd/fyndposter har förts utanför landskapet för konservering, och 150 ljudband och 6 arkivfilmer har digitaliserats. I museets egen textilateljé har konserveringsåtgärder och föremålsvård utförts på drygt 100 textilier och ca 50 textilier har konserverats och monterats inför utställningar. Arbetet med att frystorka, fotografera, rengöra och mögelsanera textilierna på Hermas museigård fortgår.

Mål: Inleda samarbeten med externa aktörer för att stärka det åländska kulturarvet i syfte att främja kunskapen om och intresset för Ålands historia och konst.

Förverkligat: Ålands museum har åtagit sig huvudmannaskapet för samverkan mellan Ålands landskapsregerings museer och övriga åländska museer. Ålands museum ska sammankalla Museigruppen till möten samt därtill erbjuda föreläsningar, kurser och rådgivning i syfte att öka kunskapen om samlings- och föremålsvård. Museigruppen uppmärksammade gemensamt Internationella museidagen den 18 maj. Ålands museum deltog genom att arrangera en busstur med guidade besök vid fyra museer.

Flera utställningsproduktioner har skett genom samarbeten med åländska föreningar så som Cancerföreningen på Åland, Ålands Marthadistrikts hemslöjdsförening, Folkhälsan på Åland r.f. och med åländska skolor. Ålands konstmuseum har samverkat inom Svenska Kulturfondens skolsatsning Konsttestarna som riktat sig mot landets alla klasser i årskurs åtta.

Mål: Stärka konsthantverkets status genom avtal för utställningsverksamheten vid Eckerö post- och tullhus samt genom utredning gällande insamling av konsthantverk och design.

Förverkligat: Utställningssamarbetet mellan Eckerö post- och tullhus och Ålands slöjd- och konsthantverksförening r.f. har tryggats genom ett treårigt avtal. Ålands museum har därtill arbetat fram en plan för hur en ny museisamling av åländskt konsthantverk och design kan byggas upp. Planen omfattar målsättning, riktlinjer, insamlingspolicy, kriterier och en initial plan för uppstart och förverkligande.

Mål: Projektet *Det digitala Bomarsund* lanseras där besökare med hjälp av digital teknik kan ta del av områdets historia på ett tillgängligt sätt.

Förverkligat: Kulturbyrån har varit delaktig i förverkligandet av Visit Ålands projekt *Det digitala Bomarsund* genom att bidra med sakkunskap, bildmaterial och digitala modeller. Projektet lanseras våren 2019.

Mål: Planeringsarbetet påbörjas för att hitta en helhetslösning för utvecklingen av Bomarsundsområdet som besöksmål.

Förverkligat: Under året tillsattes en arbetsgrupp med målet att förverkliga planerna på att bygga ett besökscentrum i Bomarsund. Besökscentret ska bidra till en effektiv förmedling av områdets historia med hänsyn till de olika besökskategorier och ska fungera som både fysisk och digital mötesplats. Arbetsgruppen fick i uppdrag att titta på besökscentrets placering, dimensionering, infrastruktur samt riktlinjer till besökscentrets innehåll. Utvecklingen av Bomarsundsområdet som besöksmål planeras utgöra en del i firandet av Åland 100 år och ett led i att stärka Ålands attraktionskraft som destination.

Mål: Förnyelsen av Kastelholms slotts permanenta utställning och skyltprogram. Den nya utställningens ambitionsnivå slås fast, projektledare tillsätts och en projektering görs inför vidare investeringar.

Förverkligat: En sakkunniggrupp har arbetat fram ett förslag till den nya utställningens innehåll, rumslig och tematisk indelning, åtgärder som kan öka sevärdhetens nyttjandegrad samt förslag till tillgänglighetsanpassningar. En budgetberäkning över investeringen har sammanställts. Förnyelsen ska ske i tre etapper, under åren 2019-2021.

Mål: Digitala satsningar till Ålands kulturhistoriska museum och Ålands konstmuseum i form av interaktiva stationer (inkl. programmering, bildrättigheter och immateriella rättigheter), audioguider, audiovisuella kunskapsfördjupningar och modell.

Förverkligat: Ålands kulturhistoriska museum har i den permanenta utställningen uppdaterat den interaktiva stationen *Självstyrelsen*, och påbörjat arbetet med ny audiovisuell teknik vid stationen *Forntiden*. För utställningens audioguider har textbearbetning och manusarbetet slutförts, medan dramatiseringen och inläsningen görs våren 2019. En app för pekplattor har byggts och testkörts. Arbete med en taktil modell av Bogskärs fyr i skala 1:20 har pågått under året, och beräknas färdigställas innan sommaren 2019.

Ålands konstmuseum har kompletterat informationen kring den permanenta utställningens konstverk med två nya appar till pekplattor under temarubrikerna *Människans spår* och *Karl-Emanuel Jansson*. Apparna *Djurens magi* och *När blickar möts* har kompletterats. Apparna är på tre språk.

Inköp av konst

Mål: Ålands konstmuseums inköp av konst, som omfattar såväl utövande konstnärer som äldre konst, där särskild uppmärksamhet fästs vid genusperspektiv. Konstinköpen innefattar såväl traditionell bildkonst som modern foto- och videokonst, installationer etc.

Förverkligat: Under året har 15 konstverk köpts in till konstsamlingen. En donation har emottagits, glasskulpturen *One Way ticket no:3* av Tii Heilimo.

Uppföljning av nyckeltal

Studerande efter grundskola hösten 2018	Gymnasienivå	Högskolan på Åland	Övrig utbildning	Totalt
Hemort				
Åland	998	292	68	1 358
Finland	50	112	2	164
Sverige	5	48	9	62
Övriga	-	3	-	3
Ålder				
15-19	892	21	33	946
20-24	72	191	3	266
25-29	20	127	3	150
30-39	25	75	4	104

40-49	26	28	16	70
50-59	18	13	11	42
60+	-	-	9	9
Kön				
Kvinnor	504	183	50	737
Män	549	272	29	850
Totalt	**1 053**	**455**	**79**	**1 587**

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Stöd för grundskole-elever hösten 2018			**Flickor**			**Pojkar**			**Alla**
	Låg-stadiet	**Hög-stadiet**	**Totalt**	**Låg-stadiet**	**Hög-stadiet**	**Totalt**	**Låg-stadiet**	**Hög-stadiet**	**Totalt**
Allmänpedagogiskt stöd	62	39	101	100	39	139	162	78	240
Specialpedagogiskt stöd	99	41	140	162	37	199	261	78	339
Mångprofessionellt stöd	14	17	31	34	30	64	48	47	95
Träningsundervisning	4	4	8	10	9	19	14	13	27
Antal elever	**179**	**101**	**280**	**306**	**115**	**421**	**485**	**216**	**701**
Allmänpedagogiskt stöd	6,4	8,3	7,0	9,9	7,9	9,2	8,2	8,1	8,2
Specialpedagogiskt stöd	10,3	8,7	9,8	16,0	7,5	13,2	13,2	8,1	11,5
Mångprofessionellt stöd	1,5	3,6	2,2	3,4	6,1	4,2	2,4	4,9	3,2
Träningsundervisning	0,4	0,9	0,6	1,0	1,8	1,3	0,7	1,3	0,9
Andel av alla elever, procent	**18,6**	**21,5**	**19,5**	**30,2**	**23,2**	**27,9**	**24,5**	**22,4**	**23,8**

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik

Stödundervisning i svenska för elever med annat modersmål under läsåren 2012–2013 till 2017-2018 efter antal skolor, timmar och elever.

Stödundervisning per läsår	**2012-2013**	**2013-2014**	**2014-2015**	**2015-2016**	**2016-2017**	**2017-2018**
Skolor	14	19	13	13	17	20
Elever	64	100	110	117	125	156
Timmar	11 576	13 557	18 696	20 677	22 146	23 912

Källa: ÅSUB Utbildningsstatistik. Tabellen visar elevernas totala stödtimmar, inte lärarnas stödundervisningstimmar.

Antal besök till Ålands landskapsarkivs forskarservice	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**
Kvinnor	881	747	718	880	697	682	745
Män	966	805	897	901	724	783	794
Totalt	**1 847**	**1 552**	**1 615**	**1 781**	**1 421**	**1 465**	**1 539**

Antal utlånade arkivalier från Ålands landskapsarkiv	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**
Forskare							
Kvinnor	371	208	299	481	307	311	481
Män	718	605	1 293	589	545	603	611
Forskare totalt	**1 089**	**813**	**1 592**	**1 070**	**852**	**914**	**1 092**

Tjänstebruk							
Kvinnor	215	345	346	412	348	497	432
Män	144	314	192	302	207	300	278
Tjänstebruk totalt	**359**	**659**	**538**	**714**	**555**	**797**	**710**
Totalt	**1 448**	**1 472**	**2 130**	**1 784**	**1 407**	**1 711**	**1 802**

Forskarservicen vid landskapsarkivet noterade 117 (år 2017: 142) skriftligen besvarade förfrågningar. Antalet inkomna arkivleveranser 89 (81) motsvarande 245 (137) hyllmeter. Uppgjorda och reviderade arkiv var till antalet 68 (61).

Ålands landskapsarkivs forskarservice - antal besök år 1979-2018

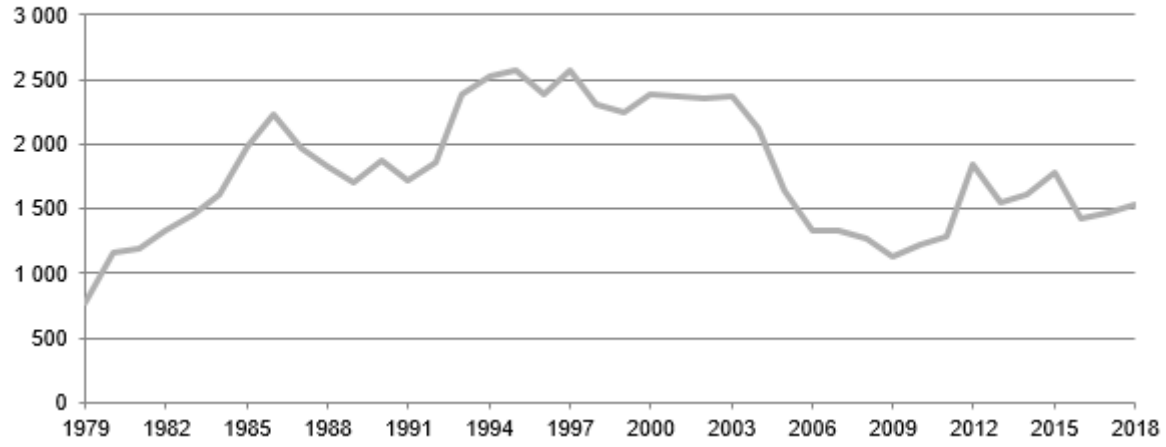

Besöksstatistik	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**
Ålands museum & Ålands konstmuseum*	21 424	3 126	-	-	-	-	
Ålands kulturhistoriska museum & Ålands konstmuseum*	-	-	-	-	9 267	19 512	18 264
Lilla Ålands konstmuseum/Norra Dörren**	-	-	-	3 016	2 042	0	0
Kastelholms slott	33 183	32 469	29 067	33 317	34 490	36 431	33 144
Fängelsemuseet Vita Björn	12 682	16 659	16 327	16 175	15 960	19 067	16 587
Lotsstugan i Bomarsund	2 015	2 228	1 680	1 932	2 062	1 848	1 964
Skärgårdshemmenet Hermas	605	584	350	476	474	485	561
Ålands skolmuseum	624	470	400	927	592	482	322
Eckerö post- och tullhus***	-	-	-	12 457	14 412	17 325	14 785
Totalt	**70 533**	**55 536**	**47 824**	**68 300**	**79 299**	**95 150**	**85 627**

** Ålands museum och Ålands konstmuseum stängde 1.3.2013 för renovering. Den 12.8.2016 öppnade Ålands kulturhistoriska museum och Ålands konstmuseum (notera den nya benämningen, och att Ålands museum fr.o.m. 1.1.2016 inbegriper samtliga museer och sevärdheter).*
*** Ålands konstmuseum bedrev 2015-2016 verksamhet i Norra Dörren, i stadsbibliotekets byggnad.*
**** Utställningsverksamheten i Eckerö Post- och tullhuset i Ålands museums regi fr.o.m. 2015.*

Ålands kulturhistoriska museum och Ålands konstmuseum	**2017**	**2018**
Besökare i grupp		
Daghem	140	278
Grundskola	635	1 296
Ålands gymnasium	750	384
Medis SFI	155	156

Övriga grupper	1 589	1 062
Totalt	**3 269**	**3 176**
Evenemang		
Barnaktiviteter	1 186	413
Lunchguidningar	575	227
Kulturnatten	3 623	3 072
Övrigt	2 153	3 415
Totalt	**7 537**	**7 127**

Ålands konstmuseum, inköp av konst	**Konstverk och teknik**	**Inköp 2019**
Johan Knutson	Kastelholms ruin, olja på pannå	
Johan Knutson	Svartbäcks fjärd, olja på pannå	pris för par, 4 720,00
Nayab Ikram	Self Portrait/In between I, foto	800,00
Nayab Ikram	Self Portrait/In between III, foto	800,00
Nayab Ikram	Self Portrait/In between IV, foto	800,00
Erika Signell	Tvätt i solljus, akryl på duk	400,00
Erika Signell	Fifty shades of Grey, akryl på duk	880,00
Karl-Henrik Edlund	Solur, Föglö, fotografi	1 410,00
Tage Wilén	Människan och naturen, oljemålning	3 800,00
Tage Wilén	Fiskaren och sjöjungfrun, linoliumsnitt	300,00
Tage Wilén	Motgång, linoleumsnitt	220,00
Guy Frisk	Stilleben, blandteknik	400,00
Håkan Brunberg	Societetshuset, olja på duk	2 500,00
Ture Bengtz	Venedig, litografi	400,00
Henrik Nylund	Blandteknik	400,00
Caroline Pipping	Skulptur, Nomads in Time & Space, rakubränd keramik	7 200,00
Caroline Pipping	Skulptur, Nomads in Time & Space, rakubränd keramik	7 200,00
Totalt		**27 510,00**

Stipendier till enskilda för kulturverksamhet	**Kvinnor**	**Belopp**	**Män**	**Belopp**	**Summa**
Konststipendier	9	22 100	5	6 590	28 690
Arbetsstipendier	1	20 400	-	-	20 400
Konst totalt	**10**	**42 500**	**5**	**6 590**	**49 090**
Litteraturstipendier	5	15 800	2	1 500	17 300
Arbetsstipendier *	1	20 400	-	-	20 400
Stipendier för utgiven litteratur	3	2 500	7	4 000	6 500
Litteratur totalt	**9**	**38 700**	**9**	**5 500**	**44 200**
Musikstipendier	5	4 615	10	18 500	23 115
Arbetsstipendier	1	20 400	0	0	20 400
Musik totalt	**6**	**25 015**	**10**	**18 500**	**43 515**
Teater-, film- och övr. stipendier	_	0	1	4 000	4 000
Arbetsstipendier	_	0	0	0	0
Teater,dans, film och övrigt totalt	**_**	**0**	**1**	**4 000**	**4 000**
Totalt	**25**	**106 215**	**24**	**34 590**	**140 805**

** Arbetsstipendierna inom litteratur har delvis belastat annat budgetmoment än övriga (Litteraturmomentet BM 50510 hade ett anslag om 34 000 euro år 2018)*

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Överföring av verksamhet till fastighetsverk

Verksamhet har avförts från kulturbyrån i och med att Landskapets fastighetsverk bildades. Detta innebär att utförandet av den hantverksmässiga vården, restaurering och underhåll samt fastighetsdrift av samtliga de fastigheter som förvaltades av tidigare museibyrån, främst kulturhistoriska byggnader, kulturmiljöer och fornminnen, centraliserats. En diskussion om styrningen pågår.

Organisationsutvecklingen är en kontinuerlig process

Genom LF 2011:35 och LF 2015:120 har avdelningen under åren regelbundet sett över interna processer och organisationsstrukturer i syfte att öka ärendegenomströmningen genom att effektivera, fördela och tillgängliggöra befintliga resurser efter behov. Under året utfördes en allmän intern genomlysning av organisationsstrukturen med avsikt att gå mot en mindre hierarkisk verksamhetsform som genomsyras av ett agilt arbetssätt med fler engagerade medarbetare. Inom allmänna byrån och utbildningsbyrån har detta lett till att fler medarbetare involverats i olika processer och förvaltningsärenden men med uttalat enskilt ansvar. För kulturbyråns del utmynnade arbetet i ett förslag på att skilja publik verksamhet och administrativ kulturproduktion från myndighetutövning och rådgivning inom kulturmiljöområdet.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Ledning, utveckling och tillsyn är avdelningens viktigaste uppgifter inom utbildningsområdet men uppdraget är också resurskrävande. Arbetet ska vara visionärt och sikta mot utvidgade möjligheter för medborgarna att påverka sin framtid. Nya verktyg för tillsyn är nödvändiga för att en förvaltning inte ska vara tandlös i sin myndighetsutövning.

Omvärldsbevakningen bidrar till att det åländska samhället utvecklas i takt med de närliggande regionerna. Det krävs fortlöpande kraftansträngningar för att den åländska utbildningslagstiftningen och övriga styrdokument ska vara anpassade till utvecklingen inom den europeiska gemenskapen.

En stor utmaning kvarstår när det gäller systemutveckling- och digitalisering. Landskapsregeringen har en kompetensutvecklande och samordnande roll för de olika IT-satsningarna som görs, likaså inom undervisningssektorn. IKT är resurskrävande, såväl kompetens- som resursmässigt, varför grundliga analyser ska föregå de beslut som tas inom området för att inte äventyra de målsättningar som ställts.

Inom kulturarvsförvaltningen utgör den allmänna samhällsplaneringen ett särskilt ansvarsområde som även ofta ges fokus i den offentliga samhällsdebatten. Det är viktigt att en fruktbar dialog kan föras bland alla intressenter som berörs av förvaltningen av vårt gemensamma kulturarv.

Kulturbyrån arbetar till stora delar med fördelning av penningautomatmedel. Under många år har fördelningsbara medlen täckt behoven trots att den tredje sektorns verksamhet är betydande. Så gott som hela idrottsverksamheten och den största delen av kulturlivet samt många stora verksamheter inom det sociala frivilligarbetet kan utvecklas och tillhandahålla aktiviteter tack vare dessa medel. Tillsynen över att tilldelade medel använts till avsett ändamål är ett område som kräver systemutveckling och utökade resurser och som för tillfället saknas vilket behöver uppmärksammas i framtiden.

Redogörelse för den interna kontrollen

Ibruktagandet av verksamhetsstyrningssystemet har medfört ökade möjligheter till intern styrning och kontroll gällande resurseffektiv budgetering och måluppfyllande. Finansiella rapporter tas vid behov från landskapsregeringens ekonomisystem. Ekonomisamordnaren har en nyckelroll i sammanhanget utgående från hur budgetansvaret fördelats genom arbetsordningen.

Iakttagande av bestämmelser, föreskrifter och beslut

Utbildnings- och kulturavdelningens organisation, byråernas och enheternas ansvarsområden och uppgifter framgår i landskapslagstiftningen om allmänna förvaltningen. Föreskrifter och bestämmelserna i bl.a. förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland, landskapslagen (1977:72) om allmänna handlingars offentlighet och landskapslagen (2007:88) om behandling av personuppgifter har fungerat som hörnstenar för handläggning och beslutsfattande på avdelningen. Vid beslutsfattandet har landskapsregeringens delegeringsbeslut följts. Arbetsordningen har utvecklats i en riktning som föresvävats av delaktighet under ansvar och agilt medarbetar- och ledarskap.

Uppnående av målen, kompetent och tillförlitlig bedömning av verksamheten

Genom LF 2015:120, arbetsordning och reviderat delegeringsbeslut har uppnåendegraden succesivt höjts. Avdelningens chefsgrupp fungerar som forum för koordinering av byråöverskridande arbete, planering och uppföljning av verksamheterna.

Tillsyn över anskaffning, överlåtelse och skötsel av tillgångar

Ansvarsområdet har överförts till Landskapets fastighetsverk. Landskapsregeringens reviderade beslut om upphandlingar följs.

Ordnande av riskhantering

Organisationsutvecklingen har omfattat en revidering av arbetsordningen och delegeringsbeslutet i syfte att skapa funktioner för att förbättra den interna styrningen och kontrollen på avdelningen. Syftet är även att effektivera flöden och genomströmningar i ärendehanteringen, särskilt inom områden där anhopningar identifierats. En avbyråkratisering har skett i och med att tjänstemannabeslutsnivåerna har justerats. Det finns dock fortfarande processer som bör genomlysas i syfte att effektivera dem. Karaktäristiskt för små organisationer är sårbarheten som uppkommer då specialkunskaper besitts av ett fåtal personer, ibland t.o.m. enskilda tjänstemän. Därför är kunskapsöverföringen viktig i såväl form som format.

Avtalsverksamhet

Avdelningen har allmänjuridisk kompetens på området. Vissa områden som t.ex. inom bolagisering och affärsjuridik är inriktningar som krävt extern förstärkning.

Fakturahantering

Underlag för fakturering av kundfordringar görs fortlöpande inom avdelningen för en stor bredd av verksamhetsområden. Underlag görs till exempel gällande avgift för erkännanden av utbildningar, utlägg i nordiska samarbetsprojekt, exploatörers kostnader för arkeologiska undersökningar samt gruppentréer till Ålands museum. Fakturering och reskontra hanteras centralt från finansavdelningen.

Näringsavdelningen

Näringsavdelningens översikt

Näringsavdelningens verksamhetsområde är att främja näringarna, sysselsättningen och en regional balans. Till avdelningens uppgifter hör därmed att allmänt planera, leda, utveckla, samordna, följa upp och utöva tillsyn inom områdena utveckling av näringarna och innovationssystem, regional utveckling, arbetsmarknadsfrågor, jordbruk med binäringar, fiske, fiskodling, fiskevård, skogsbruk, jakt och viltvård.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 6000 Näringsavdelningen

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	123 119,04	151 500,00	28 380,96	81,3%
Avgiftsintäkter	179 097,59	183 500,00	4 402,41	97,6%
Erhållna bidrag	344 828,94	445 000,00	100 171,06	77,5%
Övr verksamh intäkt	5 132,00		-5 132,00	
Summa Verksamhetens intäkter	**652 177,57**	**780 000,00**	**127 822,43**	**83,6%**
Löner o arvoden	-1 985 032,09	-1 915 868,52	69 163,57	103,6%
Pensionskostnader	- 361 105,12	- 348 688,25	12 416,87	103,6%
Övr lönebikostnader	-28 365,25	-31 611,93	-3 246,68	89,7%
Summa Lönebikostnader	**- 389 470,37**	**- 380 300,18**	**9 170,19**	**102,4%**
Personalersättningar	4 795,54		-4 795,54	
Summa Personalkostnader	**-2 363 160,10**	**-2 296 168,70**	**66 991,40**	**102,9%**
Köp av tjänster	- 564 095,01	- 649 548,90	-85 453,89	86,8%
Material förnödenh	- 149 136,68	- 213 889,00	-64 752,32	69,7%
Övr verksamh kostn	- 283 144,90	- 446 506,26	- 163 361,36	63,4%
Summa Verksamhetens kostnader	**-3 359 536,69**	**-3 606 112,86**	**- 246 576,17**	**93,2%**
Överföring fr EU	3 773 360,91	7 020 141,00	3 246 780,09	53,8%
Övr ink o kap överf		25 941,00	25 941,00	
Summa Intäkt ink o kap	**3 773 360,91**	**7 046 082,00**	**3 272 721,09**	**53,6%**
Summa Intäkt ink o kap öv	**3 773 360,91**	**7 046 082,00**	**3 272 721,09**	**53,6%**
Undervisn kultur idr	- 926 048,60	- 736 556,94	189 491,66	125,7%
Primärnäringar	-10 224 965,60	-16 468 669,20	-6 243 703,60	62,1%
Övrigt näringsliv	-2 161 443,34	-4 883 147,00	-2 721 703,66	44,3%
Övriga ink kap överf	-91 766,01	- 154 806,00	-63 039,99	59,3%
Summa Utgift ink o kap öv	**-13 404 223,55**	**-22 243 179,14**	**-8 838 955,59**	**60,3%**
Summa Kostn ink o kap öv	**-13 404 223,55**	**-22 243 179,14**	**-8 838 955,59**	**60,3%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-12 338 221,76**	**-18 023 210,00**	**-5 684 988,24**	**68,5%**
Ränteintäkter	299,47		- 299,47	
Övr finansiella kost	- 874,90		874,90	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**- 575,43**		**575,43**	
Summa Årsbidrag	**-12 338 797,19**	**-18 023 210,00**	**-5 684 412,81**	**68,5%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-12 338 797,19**	**-18 023 210,00**	**-5 684 412,81**	**68,5%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-12 338 797,19**	**-18 023 210,00**	**-5 684 412,81**	**68,5%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 6000 Näringsavdelningen

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
60010 Näringsavdelningen, verksamhet	-2 048 987,04	-1 808 421,60	-1 842 885,25	-1 899 492,54
61000 Näringslivets främjande	- 833 402,68	-2 219 018,51	- 994 410,44	-2 217 419,26
61100 Ålands landsbygdscentrum	- 125 538,59	-43 238,45	-85 652,22	- 109 352,69
62100 EU, ERUF och ESF 2014-2020	-2 351 226,73	- 659 899,72	754,66	- 461 317,68
62110 Förvaltningskostnader ERUF-ESF		-60 000,00	-60 000,00	- 100 798,84
68000 Ål teknologi o energicentrum	- 140 969,62	-79 230,12	-92 864,81	
Summa 6100 Näringsavd allm byrå	**-5 500 124,66**	**-4 869 808,40**	**-3 075 058,06**	**-4 788 381,01**
61500 Främj av livsmedelsproduktion	- 505 791,14	- 789 915,14	- 766 691,95	- 639 166,10
61550 Avbytarservice	- 376 660,50	- 201 283,14	- 188 909,11	- 195 734,43
62300 EU, EJFLU 2014-2020	- 696 616,48	-5 581 371,24	-5 419 288,80	-4 810 732,57
62390 Leaderfinansiering m paf-medel		-61 500,00		-71 289,72
63100 EU, ERUF 2007-2013	691 742,46	472 013,16	22 697,84	4 169,74
63300 EU, EJFLU 2007-2013, tekn stöd	- 132 862,08	-53 623,92		
63310 EU - EJFLU 2007-2013	208 734,10	489 518,26		
Summa 6200 Jordbruksbyrån	**- 811 453,64**	**-5 726 162,02**	**-6 352 192,02**	**-5 712 753,08**
62500 EU, EHFF 2014-2020	-1 592 942,00	- 390 851,17	- 427 705,81	- 898 401,01
63500 EU, EFF 2007-2013	-1 397 681,57	5 502,23	-22 560,06	
67000 Främj av fiskerinäringen	-81 624,10	- 118 633,04	-87 050,90	-83 535,39
67010 Fiskevård				
86500 Ål fiskodling,Guttorp	- 954 144,06	- 916 868,23	- 651 513,28	- 589 149,79
Summa 6300 Fiskeribyrån	**-4 026 391,73**	**-1 420 850,21**	**-1 188 830,05**	**-1 571 086,19**
64000 Främjande av skogsbruket	- 350 404,12	- 262 069,06	- 307 308,56	- 282 953,94
65000 Jakt- och viltvård	68 373,18	9 198,65	-8 631,53	16 377,03
Summa 6400 Skogsbruksbyrån	**- 282 030,94**	**- 252 870,41**	**- 315 940,09**	**- 266 576,91**
Summa 6000 Näringsavdelningen	**-10 620 000,97**	**-12 269 691,04**	**-10 932 020,22**	**-12 338 797,19**

Uppföljning av målsättningar

Näringsliv

Mål: Det övergripande målet för näringspolitiken är att bidra till att skapa förutsättningar för ett livskraftigt och lönsamt näringsliv som bidrar till den ekonomiska tillväxten och ger möjlighet till sysselsättning på hela Åland. Förutsättningar ska ges för; hög sysselsättning, att bevara de arbetsplatser som finns samt att vara med och skapa nya arbetsplatser, ökat antal hållbara arbetsplatser, ökad export av tjänster och varor, diversifiering av näringsstrukturen i landskapet och stimulera tillväxtbranscher som kan ge fler jobb samt utvecklade möjligheter till fortbildning och omskolning och ökad tillgänglighet inom turismsektorn.

Förverkligat: Kärnan i de näringslivsutvecklande åtgärderna under år 2018 har bestått av projekt och företagsfinansiering i form av bidrag, lån, garantier och riskkapital. Stöd har beviljats utgående från befintlig lagstiftning, EU:s regelverk för statsstöd, av kommissionen godkända program med finansiering från de europeiska strukturfonderna, landskapets årliga budget samt landskapsregeringen utfärdade principer, där landskapsregeringen prioriterar åtgärder som ökar företagens export av tjänster och varor, internationalisering samt åtgärder som stöder en året runt detaljhandelsverksamhet i skärgården.

Mål: Öka det utåtriktade arbetet, förbättra servicen till och kommunikationen med kunder.

Informationstillfällen om gällande regelverk har anordnats dels i egen regi dels tillsammans med andra näringslivsaktörer, t.ex. inom ramen för företagarskolan som drivs av näringslivets

branschorganisation och består av ett koncept av flera kurstillfällen för personer som planerar att starta eller som nyligen har startat företag. Under året har också informationen på landskapsregeringens webbplats uppdaterats ifråga om företagsfinansiering och motsvarande information finns länkad på sidan Startaeget.ax, som sedan november 2016 administreras av Ålands Näringsliv.

Avdelningen har också varit engagerade i politikerveckan i Almedalen på Gotland samt i Alandica Debatt, en arena för samhällsfrågor, som anordnades för första gången i Mariehamn i juni 2018.

Jordbruk

Den övergripande målsättningen är att utveckla lantbruket och livsmedelsklustret med tonvikt på råvaror av hög kvalitet för förädling inom den åländska livsmedelsindustrin. Det viktigaste instrumentet för arbetet utgörs av landsbygdsprogrammet. Landsbygdsprogrammet är målstyrt och följs löpande upp av en övervakningskommitté och enligt en utvärderingsplan. Programmets genomförande mäts i förhållande till ett antal s.k. milstolpar som ska avrapporteras till kommissionen under år 2019 med aktiviteter genomförda fram till och med år 2018. Landskapsregeringen kan konstatera att genomförandetakten är mycket bra enligt de mål som satts upp enligt den obligatoriska resultatram som fastställts för programmet. Programmet delas in i fyra målområden; jordbruk, livsmedelskedjan, ekosystemen och landsbygden innehållande särskilda insatser som utvecklar respektive område. Måluppfyllelsen (mål enligt resultatram) per år 2018 är 24 % för jordbruket (20 %), 74 % för livsmedelskedjan (20 %), 68 % för ekosystemen (50 %) och 18 % för landsbygden (15 %). De områden med lägre genomförande är jordbruket och landsbygden. Jordbruket som insatsområde omfattar utvecklande av konkurrenskraften inom jordbruket innefattande investeringsstöd och startstöd samt kunskapsutveckling. Landsbygden omfattar Leaderstödet som insatsområde. Gällande investeringsstödet har antalet ansökningar motsvarat förväntningarna men investeringsprojekten har varit mindre och därmed har det beviljats mindre medel än förväntat. Gällande Leaderstödet konstaterades ett lägre intresse inledningsvis men där har antalet ansökningar under perioden ökat. Leaderföreningen har också tagit initiativ till tillfälliga projektlotsar för att öka förbättra projektmobiliseringen.

Inom rådgivningen har arbetet fortsatt med att effektivera och mobilisera utvecklingsarbetet för vilket Hushållningssällskapet erhåller särskild finansiering. Arbetet har resulterat i ett utvecklat utbud av kurser under året. Arbetet med att ytterligare effektivera och tydliggöra utvecklingsarbetet fortgår.

Genomförande av den hållbara livsmedelsstrategin har under året förändrat sin organisation. Från att ha varit ett branschdrivet projekt genomförs arbetet nu gemensamt i ett offentligt-privat samarbete av en arbetsgrupp och leds av en styrgrupp med representanter från näringen och det offentliga. Arbetet under år 2018 har främst bestått i att formalisera organisationen med ledning och nätverksgrupper och förberedelser med sikte på aktiviteter och fortsatt genomförande under år 2019.

Växtinspektionen har under året avslutat de särskilda restriktioner kring buffertzon och bekämpningsdirektiv för karantänskadegöraren Päronpest.

Skogsbruk

Mål: Programmet ”SkogsÅland2027” utgör ett sektorspecifikt bidrag till utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland och innefattar ett flertal målsättningar för skogens nyttjande och bevarande. Under året påbörjas förverkligandet av skogsprogrammet.

Förverkligat: För att stimulera till ökade röjnings- och första gallringsarealer har gemensamma diskussioner förts med näringen. Som ett resultat av dessa har stödtaket för röjningar höjts och riktade utskick har gjorts genom portalen MinSkog.fi till skogsägare med röjnings- och gallringsbehov på sina fastigheter. Åtgärderna har dock inte fått önskat resultat eftersom röjningsarealerna minskade jämfört med tidigare år. Den extremt varma och torra sommaren antas vara en bidragande

orsak till detta då motormanuell röjning inte kunnat genomföras. Volymerna industrivirke ökade något och uppgick till drygt 228 000 m3. Under året etablerades en ny aktör inom virkeshandeln.

Ett ökat byggande i trä kräver ett nytänkande och beslutsfattande hos såväl beställare, arkitekter som entreprenörer. För att väcka intresset deltog parter från flera organisationer och branscher i seminariet Wood Building Nordic i Växjö.

För att minska skogsbrukets påverkan på våra vatten har landskapsregeringen samarbetat med Östersjöfonden och Ålands Vatten.

Mål: Utveckla tillgången till aktuell skogs- och miljödata i webbtjänsten MinSkog.fi för att främja den privata skogsnäringen och för att behålla skogscertifieringen.

Förverkligat: Under året har tjänsten utökats med information om naturvårds- och skogsvårdslagens skyddade biotoper. Vidare har skogsdatan delvis uppdaterats med tidigare utförda avverkningar.

Mål: En välfungerande rådgivningsverksamhet för att aktivera och motivera skogsägarna till ett hållbart och kvalitetsinriktat skogsbrukande.

Förverkligat: Landskapsregeringen har, genom Ålands Hushållningssällskap, subventionerat den skogliga rådgivningsverksamheten som bedrivs av Ålands skogsvårdsförening r.f. Som en del av hållbarhetsarbetet fortgår även certifieringen av skogsägare enligt skogscertifieringssystemen PEFC och FSC i skogsvårdsföreningens regi.

Jakt och viltvård

Under året har vargar vandrat in till landskapet. På vårvintern observerades en varg i skärgården när den kom över isen och sedan observerades två vargar på fasta Åland. I oktober observerades även tre vildsvin på fasta Åland. Landskapsregeringens målsättning är att vildsvin inte ska etablera en fast stam på Åland och omkring årsskiftet 2018-2019 var två vildsvin fällda av jägarna.

Mål: Verka för en god jaktkultur med aktiv viltvård, bra möjligheter till övningsskytte och sunda viltstammar i landskapet.

Förverkligat: Landskapsregeringen färdigställde en ny handledning för jägarexamen. Den nya boken presenterades under Jaktens dag som anordnades på jakt- och fiskemuseet i Eckerö den 21 april 2018. Dagens föreläsare berättade om eftersök på vilt och utöver detta presenterade landskapsregeringen resultat från åtgärdsplanen för ejderstammen. En utställning över de senaste årens troféer av medaljklass ordnades samtidigt. Ur influtna jaktvårdsavgifter beviljade landskapsregeringen 15 jaktvårdsföreningar sammanlagt 52.282 euro i bidrag för den ordinarie verksamheten och fem föreningar 6.800 euro för skjutbaneverksamheten. Utöver detta beviljades Föglö jaktvårdsförening 11.424 euro för att installera elektronisk markering på älgbanan i Granboda och Lemlands jaktvårdsförening 2.348 euro för att förbättra säkerheten vid skjutbanan i Haddnäs. Tre föreningar beviljades 16.155 euro i bidrag för att inrätta viltvårdsområden inom ramarna för åtgärdsplanen för ejderstammen på Åland. Landskapsregeringen har också arbetat för att bygga en organisation kring hantering av eftersök på trafikskadat vilt. De treåriga tillstånden för jakt på rådjur och älg förnyades. 203 jaktlag beviljades tillstånd till jakt på rådjur och 15 jaktvårdsföreningar beviljades älglicenser för treårsperioden 2018 - 2020. Avskjutningen på rådjur ökade med 11 % medan avskjutningen på älg sjönk med 20 %.

Mål: Verkställa åtgärdsplanen för ejderstammen och förbättra kunskapsläget gällande sjöfågelstammarna.

Förverkligat: Jaktvårdsföreningarna har inrättat fem nya viltvårdsområden och genomfört en storskalig inventering av stammen. Resultatet av inventeringarna presenteras under år 2019. Landskapsregeringen har deltagit i en vetenskaplig studie som har utrett ådornas kondition inför häckningen vilken publicerades under år 2018. Kommissionen meddelade den 8 mars 2018 att det

pågående överträdelseärendet gällande vårjakt på guding hänvisas till EU-domstolen för avgörande. Den 10 april 2018 fattades beslut om att tillåta jakt på 2.000 gudingar under 1-14 maj.

Mål: Färdigställa nytt studiematerial för jägarexamen och ta fram en kurshandledning som stöd för jaktvårdsföreningarnas verksamhet.

Förverkligat: En ny handledning för jägarexamen är publicerad och arbetet med kurshandledningen är påbörjat.

Fiskerinäring

Landskapsregeringens övergripande målsättning är att den åländska fiskerinäringen ska vara konkurrenskraftig, ekonomiskt lönsam samt ekologiskt och socialt hållbar. De fiskbestånd och ekosystem som nyttjas av näringen ska skyddas och vårdas för att även i framtiden kunna tillhandahålla livsmedel av hög kvalitet. Landskapsregeringen arbetar för denna målsättning genom förverkligandet av Europeiska havs- och fiskerifondsprogrammet för perioden 2014 – 2020. Vid utgången av år 2018 hade landskapsregeringen beviljat totalt offentligt stöd genom programmet till ett belopp av sammanlagt 5.534.755 euro vilket utgör 65 % av programmets totala budget. Av detta beviljades 1.508.890 euro under år 2018. Till följd av att en större planerad investering inte kommer att genomföras har landskapets medfinansiering inom programmet under året minskats med 1.805.000 euro. Programmets finansieringsram är nu totalt 8.560.000 euro, varav landskapets del är 50 % och Europeiska unionens 50 %.

I syfte att stödja en långsiktigt hållbar förvaltning av fiskresurserna har landskapsregeringen planenligt utfört provfisken på Kumlinge och i Lumparn. Landskapsregeringens fiskevårdsarbete har under året även särskilt syftat till att främja fiskbeståndens naturliga reproduktion. Inom ramen för det fiskevårdsprojekt som drivs med Ålands Fiskodling i Guttorp som huvudman har lekområden runt hela Åland karterats. Det årliga samarbetsprojektet med Husö Biologiska station resulterade i en inventering av vandringsleder för fisk. Målet var att identifiera vandringshinder och att bedöma vandringsledernas lämplighet för fiskvandring. Resultaten finns i rapporten ”Vandringsleder för fisk på Åland”, No. 150 (2018), Forskningsrapporter från Husö biologiska station.

Stödjandet av branschorganisationerna har fortsatt planenligt i enlighet med gällande avtal mellan Ålands landskapsregering och Ålands Hushållningssällskap. En utbetalning om 50.000 euro har gjorts, vilket har fördelats mellan Ålands fiskare r.f. och Ålands fiskodlarförening.

Uppföljning av nyckeltal

		2017		2018
Beviljad finansiering för näringslivets främjande	**Antal**	**Beviljat**	**Antal**	**Beviljat**
Turismens främjande VÅ	1	1 105 000	1	1 330 000
Skärgårdsutveckling	1	37 000	1	35 000
Nationellt företagsstöd				
Internationalisering	9	137 336	8	128 827
Investeringsbidrag	10	445 048	10	1 478 039
Detaljhandeln i skärgården i form av driftsbidrag	10	146 094	8	138 934
Investeringsbidrag	3	14 045	8	152 483
Skärgårdsstöd	4	6 000	3	24 000
SSA stöd i skärgården	48	0	0	0
Internationella utvecklingsprojekt, avser slutliga medfinansieringsåtaganden	2	285 548	4	345 070
Förordade lån till Finnvera	6	78 000	5	144 000
Förordade garantier till Finnvera	8	281 000	8	2 800 400
Stöd från EU-medfinansierade program				
Eruf 2014-2020 *	1	79 683	0	0

ESF 2014-2020 *	5	1 349 450	4	926 049
LBU, livsmedelsinvesteringar 2014-2020	5	1 636 419	7	430 122
Leader projekt 2014-2020	6	224 108	17	306 548
Leader verksamhetsbidrag **	0	0	0	0
Eruf finansieringsinstrument (förvaltningsarvode)	0	0	2	160 799
Totalt	**119**	**5 824 731**	**86**	**8 400 271**

Jordbrukets nyckeltal	**2016**	**2017**
Lantbrukets totalproduktion (ton)	59 110	60 785
Lantbrukets bruttointäkter (1000 euro)	24 400	25 800
Medelareal (ha), gårdar	32,0	34,3
BNP-andel; jord- och skogsbruk, fiske	2,1 % (år 2015)	2,2 % (år 2016)
Jordbrukets fosforbelastning av total belastning	1,7 ton, motsvarar 5,5 %	3,8 ton, motsvarar 10,2 %
Jordgrukets kvävebelastning av total belastning	152 ton, motsvarar 25,9%	282 ton, motsvarar 36,5 %

Antal	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**
Förnyelseplaner	190	150	136	192	189
Anmälan om beståndsvård	338	304	306	388	395
Totalt	**528**	**454**	**442**	**580**	**584**

Källa: Ålands landskapsregering, Skogsbruksbyrån

Stöd för skogsbruksåtgärder	**2016**	**2017**	**2018**
Markberedning	36 940,00	25 892,00	27 240,63
Kompletteringsplantering	1 983,70	4 953,25	4 758,40
Röjning	83 454,60	86 793,57	79 144,40
Skydds- och iståndsättningsdikning	2 132,50	3 558,00	5 040,00
Grundförbättring av vägar	12 106,00	0,00	0,00
Skogsbruksplanering	1 569,00	2 623,05	1 863,45
Bekämpning av rotröta	0,00	20 218,00	919,00
Rådgivning	90 000,00	145 000,00	130 000,00
Totalt	**228 185,80**	**289 037,87**	**248 965,88**

Källa: Ålands landskapsregering, Skogsbruksbyrån

Utförd plant- och ungskogsröjning	**2014**		**2015**	**2016**	**2017**	**Mål 2018**	**Förverkligat 2018***
Hektar, ha	817,4		837,5	686,3	679,3	ca 1500	617,6

** Inkusive landskapets egna skogar.*
Källa: Ålands landskapsregering, Skogsbruksbyrån

		2016		**2017**		**2018***
Utförda skogsvårdsarbeten	**Ha**	**Medelkostn. /ha**	**Ha**	**Medelkostn. /ha**	**Ha**	**Medelkostn. /ha**
Markberedning högläggare	187,5	360,00	117,6	360,34	154,0	360,00
Markberedning grävmaskin	45,1	421,21	38,0	389,78	15,5	422,34
Sf-plantering	4,0	i.u.	8,5	i.u.	22,2	i.u.
Plant- och ungskogsröjning	686,3	281,37	679,3	295,26	617,6	281,07
Preparat mot rotröta	241,1	37,74	542,4	20,50	539,9	22,72
	Meter	**Medelkostn. /m**	**Meter**	**Medelkostn. /m**	**Meter**	**Medelkostn. /m**

Skydds- och iståndsättningsdikning	2 460	1,94	2 865	1,99	4 410	2,11
Grundförbättring av skogsbilväg	7 000	7,35	-	-	-	-

** Inklusive landskapets egna skogar*
Källa: Ålands landskapsregering, Skogsbruksbyrån

Vilt	Sökande	Sökande			Fällda		
		2016	2017	2018	2016	2017	2018
Älg	Jaktvårdsföreningar	15	15	15	170	162	128
Rådjur	Jaktlag	200	200	203	4 066	4 117	4572
Vitsvanshjort					95	107	113
Guding	Jägare	2 052	2 052	1 956	2 408**	2 079*	1 715*
Säl	Jägare	0*	0*	0*	73	72	128
Skarv	Jägare	221	313	433	1 002	841	938

** Inga personliga tillstånd år 2016 och 2017, ** kvot 3800, *** kvot 2000.*
Källa: Ålands landskapsregering, Skogsbruksbyrån

Antal jaktkort	2015	2016	2017	2018
Män	3 191	3 231	3 204	3 146
Kvinnor	216	229	240	262
Åländska jägare	**3 407**	**3 460**	**3 444**	**3 408**
Män	953	984	934	942
Kvinnor	43	43	15	15
Utländska jägare	**996**	**1 027**	**949**	**957**
Totalt	**4 403**	**4 487**	**4 393**	**4365**
Avlagda jägarexamina	69	83	47	72
Män		62	32	39
Kvinnor		21	15	33
Influtna jaktvårdsmedel (euro)	154 105	157 045	153 755	152 775

Källa: Ålands landskapsregering, Skogsbruksbyrån

Bidrag till jaktvårdsföreningarna	2015	2016	2017	2018
Verksamhet	60 883	62 840	57 254	52 282
Skjutbanor	5 457	19 557	38 866	20 572
Viltvårdsprojekt			25 658	16 155
Totalt	**66 340**	**82 397**	**121 778**	**89 009**

Beviljade stöd till fiskerinäringen	Antal	2018
Europeiska havs- och fiskerifonden 2014-2020		
Hållbart fiske	6	390 168
Hållbart vattenbruk	6	975 706
Fiskerikontroll- och övervakning	1	34 599
Leader	4	48 417
Förädling och saluföring	1	60 000
Totalt	**19**	**1 508 890**
Nationella stöd	**5**	**57 186**

Utveckling av fiskerinäringen	2013	2014	2015	2016	2017
Yrkes- och binäringsfiske					

Förstahandsvärde (€)	2 060 116	3 234 033	3 563 886	3 812 900	3 980 221
På Åland landad fisk (€)	746 980	866 109	863 019	837 188	764 585
Registrerade fiskare/män	227	226	223	237	218
Registrerade fiskare/kvinnor	25	23	22	22	22
Registrerade fiskebåtar	293	285	265	274	256
Fiskodling					
Förstahandsvärde (milj. €)	24,73	25,40	22,70	29,77	37,13
Försäljning av matfisk (kg)	5 123 574	5 364 313	5 361 540	5 621 417	5 997 997
Värde (milj €)	21,09	22,23	20,86	27,66	33,50
Försäljning av rom (kg)	234 308	232 356	229 568	224 470	243 010
Värde (milj €)	3,64	3,17	1,84	2,11	3,58
Antal verksammma företag	5	5	4	6	6
Antal produktionsenheter	26	26	27	26	27
Sysselsättning (heltid)	74,67	74,55	73,70	87,6	94,5
Direkt fiskodling, män	32,0	29,7	31,3	40,5	44,0
Direkt fiskodling, kvinnor	1,0	1,1	-	1,5	3,5
Fiskodlingens förädling, män	28,9	30,0	28,0	27,0	33,0
Fiskodlingens förädling, kvinnor	13	13,75	14,40	18,60	14,0
Fiskhandel och förädling					
Omsättning	52 682 000	54 138 000	51 515 400	68 536 500	65 956 056
Sysselsättning, män	51,00	43,50	41,25	46,60	48,0
Sysselsättning, kvinnor	18,00	20,00	19,75	18,50	19,5

Landskapets andelar av Finlands fiskekvoter	**% av Finlands kvoter**	**2017**	**2018**
Årskvot, strömming Bottniska viken	**5,8667**	**6 781 847**	**4 844 996**
Överföringar och köpta kvoter		771 933	658 399
Slutlig kvot		7 553 780	5 503 395
Årsfångst		5 357 282	4 640 057
Nyttjandegrad		**71 %**	**84 %**
Årskvot, strömming centrala Östersjön och Finska viken	**15,1506**	**6 350 222**	**7 620 297**
Överföringar och köpta kvoter		3 401 729	3 498 298
Slutlig kvot		9 751 951	11 118 595
Årsfångst		8 935 791	9 698 388
Nyttjandegrad		**92 %**	**87 %**
Årskvot, vassbukskvot	**8,6000**	**1 159 022**	**1 164 870**
Överföringar och köpta kvoter		-	-
Slutlig kvot		1 159 022	1 164 870
Årsfångst		1 159 022	1 164 870
Nyttjandegrad		**100 %**	**100 %**
Årskvot, lax	**8,3640**	**2 073**	**1 970**
Överföringar och köpta kvoter		236	231
Slutlig kvot		2 309	2 201
Årsfångst		2 041	2 041
Nyttjandegrad		**88 %**	**93 %**

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Under året har planeringsarbetet inletts för jordbrukets EU-finansierade insatser perioden 2021 - 2027. Europeiska kommissionen publicerade i maj 2018 förslag till förordningar om regelverket för stöd som finansieras av EU:s jordbruksfonder. Enligt förslagen ska det t.ex. i medlemsstaterna formuleras en gemensam CAP-strategiplan som omfattar insatser till jordbruket både från jordbrukspolitikens första pelare innefattande inkomststöd samt marknadsinsatser och från andra pelaren innefattande landsbygdsutvecklingsinsatser. Landskapsregeringen har behörighetsansvaret för insatserna inom andra pelaren medan riket har ansvaret för första pelaren. Jord- och skogsbruksministeriet har tillsatt en arbetsgrupp med representanter för riksmyndigheter och landskapsregeringen för att behandla frågor som ska samordnas mellan landskapet Åland och fastlandet gällande Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik 2021 - 2027. Arbetsgruppen är tillsatt fram till 31.12.2020 men delresultat av arbetet och hur CAP-strategiplanen ska utformas ska bli färdigt under år 2019.

Sommaren 2018 kännetecknades av extrem torka som har påverkat lantbruket och livsmedelsförädlingen starkt. Väldigt låga nederbördsmängder i kombination med en höga temperaturer påverkade växtodlingen och djurproduktionen kraftigt. Låga skördar, lägre mjölkproduktion och ökad slakt för att anpassa djurantalet till fodermängden är faktorer som kommer att påverka lönsamheten och likviditeten också kommande år. Landskapsregeringen tog fram ett krispaket i tredje tilläggsbudgeten för år 2018 som ska godkännas av Europeiska kommissionen i syfte att förbättra likviditeten för gårdarna inför kommande odlingssäsong.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Det sker ett löpande utvecklingsarbete för att höja kvaliteten och säkerheten inom administrationen bl.a. för att erbjuda bättre digital service till kunderna och öka automatiseringen av rapporteringen. Det är dock viktigt att arbetet tilldelas tillräckliga resurser, såväl ekonomiska som personella så att arbetet kan slutföras utifrån de målsättningar som finns och de krav som följer av fastställda regelverk. Ett fullt fungerande IT-system för stödhantering är inte slutfört till alla delar, vilket krävs för att förvalta EU-medfinansierade program.

Redogörelse för den interna kontrollen

Näringsavdelningens ansvarsområden gäller huvudsakligen finansiella överföringar till externa parter, myndighetsutövning genom inspektions- och planeringsverksamhet och tilldelning av rättigheter. Förvaltningsområdena på avdelningen följer i huvudsak fleråriga verksamhetsprogram med uppställda mål på kort och lång sikt som i den årliga budgeten och interna verksamhetsplaneringen bryts ner till konkreta åtgärder och arbetsuppgifter. Bland styrdokumenten kan nämnas förutom lagstiftning, regeringsbeslut om principer för finansieringsstöd för olika ändamål och systembeskrivningar för verksamheten.

Avdelningschefen följer dels löpande upp att avdelningens lista med öppna ärenden inte är orimligt lång när det gäller externa intressenter, att avdelningens budgetmoment inte överskrids eller nyttjas i låg utsträckning, dels avdelningens föredragningslistor för att kunna upptäcka eventuella avvikelser från styrdokument. Byråvis sker en uppföljning av att målen nås samt löpande även avdelningsvis. Avdelningens byråchefer tillämpar avvikelserapportering så att uppmärksammade avvikelser meddelas avdelningschefen.

Risker hanteras genom framtagning av kontrollplaner som uppgörs delvis på basen av riskanalyser, skrivbordskontroller och kontroll på plats och dokumentation av kontrollåtgärder och -resultat. Det finns ett detaljerat delegeringsbeslut för avdelningen med fördelade uppgifter samt en arbetsordning med budgetansvar för respektive tjänsteman med utnämnda ersättare, vilket ger en tydlig ansvarsfördelning. Det sker ett löpande utvecklingsarbete för att höja kvaliteten och säkerheten

inom administrationen bl.a. för att öka automatiseringen av bl.a. rapportering. Avdelningen har låg personalomsättning och en kompetent personal.

Huvuddelen av näringsavdelningens verksamhet omfattas av, delvis externa, krav på en omfattande kontroll, uppföljning genom årsrapporter, regelbunden revision av ärenden och system samt utvärdering vilket görs av antingen landskapsrevisionen eller externa aktörer. Därför finns en etablerad rutin för intern styrning och kontroll. Andelen rättelseyrkanden eller besvär som har lett till ändrade beslut och beslut om återkrav är låg i förhållande till ärendevolymen. Sammantaget tillgodoser de tillämpade systemen kraven för att säkerställa lagligheten, att verksamhetsmålen uppnås på ett resurseffektivt sätt och att den finansiella rapporteringen är korrekt.

Inom ramen för landsbygdsutvecklingsprogrammets administration (programmet är budgetmässigt störst bland avdelningens överföringsutgifter) genomförs ett formaliserat system innehållande kvalitetskontroll, uppföljning och egenkontroll för att upprätthålla en hög kvalitativ nivå. Rådgivningsverksamheten upprätthålls genom ett resultatavtal med Ålands hushållningssällskap. Övriga verksamhetsområden inom jordbruksbyrån som växtinspektion och certifiering och styrning av ekologiska produktionen är detaljstyrd av lagstiftning och EU-regleringar.

Infrastrukturavdelningen

Infrastrukturavdelningens översikt

Infrastrukturavdelningens uppdrag är att utveckla och förvalta landskapets infrastruktur på ett så miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbart sätt som möjligt, så att trafikanternas berättigade krav och förväntningar på tillförlitliga och säkra trafiklösningar tillgodoses. Avdelningen ansvarar även för plan- och bygglagsfrågor, geografiska informationssystem (GIS), bostadsärenden samt el- och energifrågor. Avdelningen är organiserad som en beställar-utförarorganisation, och består av tre byråer. Till avdelningen hör även två underställda myndigheter; Ålands energimyndighet och Fordonsmyndigheten.

När Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland antogs, började arbetet med att implementera agendans mål i verksamheten. En första utbildningsdag hölls i slutet av år 2016 för att senare följas upp av en omfattande back-castingprocess inom teamen under år 2017. Detta arbete har fortsatt även under år 2018. Avdelningen försöker arbeta för ökad hållbarhet genom att se över arbetsmetoder, i de beslutsunderlag som produceras och med de materialval som görs. Eftersom möjligheten att påverka är större ju tidigare i processen man kommer in, är det avdelningens ambition, att redan i förstudierna väga in hållbarhet ur både miljö, klimat, socialt och ekonomiskt perspektiv, med utgångspunkt i hållbarhetsagendan. Inför varje större projekt görs en miljöutredning där konsekvenserna för sociala-, klimat-, miljö- natur- och kulturvärden utreds. I detaljprojekteringen ställs krav på material, arbetsmetoder och tekniska lösningar för att redan i upphandlingen tillgodose hållbarhetsmålen. Avdelningen försöker aktivt bevaka omvärlden för att hålla sig i framkant av utvecklingen på hållbarhetsområdet.

Under många år prioriterades underhåll av vägnätet framför nybyggnation, för att minska underhållsskulden. Med de vägmätningar som utförts i landskapets vägnät kan det konstateras att underhållet och reinvesteringarna på nuvarande nivå upprätthåller balans med slitaget på vägarna. Situationen för broar och hamnar har inte varit densamma. Många broar och hamnar är i stort behov av renovering då de påverkas mer än vägarna av den allt tätare och tyngre trafiken. Reinvesteringskostnaderna för broinfrastrukturen beräknades uppgå till minst 30 miljoner euro. Under år 2017 påbörjades ett projekt som väntas löpa på en tidsperiod om tio år med syfte att komma ikapp med underhållet på landskapets broar. Syftet är även att säkerställa att konstruktionerna håller för de volymer och tyngder som dagens trafik medför. Arbetet fortsatte under år 2018 genom förstudier på broar med körbana av trä i landskapets vägnät.

Gällande kortruttsprojekten finns en investeringsfullmakt om 40 miljoner euro för att förverkliga projekten västra och östra Föglö. Planeringen av de olika delar som ingår i projektet ”Kortrutt södra skärgården” fortsatte i enlighet med projektdirektivet som fastställdes utgående från regeringens beslut i tilläggsbudget 1/2017. För projekt västra Föglö delgavs vägplaneförslagen för båda delarna av projektet. Den 31 maj 2018 fastställdes del ett av vägplanen. Besvär mot beslutet att fastställa vägplanen för sträckan inkom och ligger ännu för behandling i HFD. I övrigt fortsatte projekteringsarbetet för alla ingående delar av projektet med målsättning att ha ett förfrågningsunderlag klart till början av maj 2019.

Projektet med att ersätta Vårdöbron fortsatte under året. Den nya bron stod klar i slutet av september 2018, varefter rivningen av den gamla bron inleddes. Förutom rivningen av den gamla bron fanns även vid tidpunkten för invigningen av bron några markarbeten kvar att genomföra. Mark- och rivningsarbetet beräknas vara färdigt i mars 2019.

Inom färjetrafiken har projektet med att energioptimera de frigående fartygen färdigställts under året. Projektering av en lindragen färja med eldrift har slutförts och upphandling av en frigående färja med hybriddrift på totalentreprenad har inletts. Den långsiktiga planen är att fasa ut beroendet av fossila bränslen inom färjetrafiken. Befintliga fartyg har dockats och underhållits enligt uppgjort

schema. Utredningar har även inletts om hur fartygen kan anpassas för att uppfylla kraven i tillgänglighetsdirektivet.

Trafiksäkerhetsarbetet har bedrivits enligt plan. Under året lades fokus på seniorer i trafiken och trafiksäkerhetsutbildning för barnomsorgsledare. Utbildning av skolpoliser och en säkerhetskurs för motorcyklister är årligen återkommande aktiviteter. Diskussioner om att ta fram en ny trafiksäkerhetsplan under år 2019 inleddes.

Under året har byggnad och energi allt tydligare identifierats som prioriterat hållbarhetsområde. Viktning av krav genom lagstiftning och riktade välbalanserade stöd till företag och privatpersoner behövs för att nå utvecklingsmål 6 om högre andel förnyelsebar energi.

GIS-arbetet har under året haft en framträdande roll inom hållbarhetsarbetet, genom att bidra till att öka förståelsen av mark- och vattenanvändning och dess utveckling över tid, som grund för en hållbarare samhällsutveckling. Utveckling av den GIS-baserade kulturarvsdatabasen har fortsatt under året. Löpande utveckling av systemen har skett och en ny GIS-plattform installerats, vilken kommer driftsättas år 2019.

Genomförda hållbarhetsåtgärder

För att koordinera arbetet med implementeringen av utvecklingsmål 6 i Utvecklings och hållbarhetsagendan, ”Markant högre andel energi från förnyelsebara källor och ökad energieffektivitet” har ett bygg- och energiteam med sakkunniga från olika områden bildats. Teamet arbetar målmedvetet med utbildning, kunskapsspridning och information till politiker, allmänhet och företag inom sitt verksamhetsområde; bygg och energi. Detta arbete är viktigt för att nå både utvecklingsmål 6 om energi men även utvecklingsmål 5 om attraktionskraft och utvecklingsmål 7 om produktions- och konsumtionsmönster.

Under år 2018 inrättades tjänsten teknisk samhällsstrateg vid infrastrukturavdelningen. Uppgiften är att leda och samordna arbetet för att åstadkomma en samhällsförändring som leder till ett mer hållbart samhälle. Den tjänsten ger också bygg- och energiteamet stöd i sitt arbete. Det skapar möjlighet till bättre dialog med politiska beslutsfattare, näringsliv och offentliga aktörer. Genom inrättandet av tjänsten uppnås bättre samordning av expertkompetens och en starkare röst i hållbarhetsfrågor, både externt och internt.

Genom målmedvetet arbete uppnås de strategiska utvecklingsmålen i enlighet med den energi och klimatstrategi som fastställdes under år 2017. Strategin preciserar målsättningar om vilka åtgärder som behövs under tidsperioden fram till år 2030. Inom teamet identifierades att interaktionen med omgivningen är en av de kritiska framgångsfaktorerna, varför fokus har lagts på att förbättra såväl extern som intern kommunikation.

Under året har samarbetet med Fastighetsverket utvecklats, bland annat genom att stödja konvertering av oljepannor till fossilfria alternativ. Nya smarta energisystemlösningar har utvärderats i nära samarbete med Flexens/Smart Energy Åland. I samarbete med andra aktörer i samhället tillsattes en utredning med syfte att undersöka möjligheten att upprätta en biogasanläggning på Åland.

Under året blev det möjligt att tanka fossilfri diesel på Åland. I samband med detta erbjöds stöd för att övergå till fossilfri diesel i den av landskapet finansierade kollektivtrafiken. Då intresset hos entreprenörerna var stort övergick samtliga bussbolag inom den landskapsunderstödda trafiken till fossilfri diesel. Även landskapets egna arbetsfordon har påbörjade övergången till förnyelsebar diesel och möjligheten att övergå till förnyelsebart bränsle i skärgårdstrafiken utreddes.

Ett programförslag för fysisk strukturutveckling togs fram under året och presenterades på tjänstemannanivå i de åländska kommunerna. Det övergripande målet med programmet är att bidra till att såväl bebyggelse som övrig samhällsstruktur möjliggör ett socialt och miljömässigt hållbart framtida samhälle. Ett lagförslag som ger driftstöd för el producerad med vindkraft utarbetades

under året och förslaget förväntas antas under år 2019. Turistföretagare har under året beviljats stöd för installation av destinationsladdare.

En anbudsbegäran för en frigående färja med elhybriddrift har offentliggjorts under år 2018. Upphandlingen genomförs som en totalentreprenad och färjan planeras enligt kortruttsförslaget trafikera Föglö linjen. Kontraktsteckning är planerad att ske under år 2019. Genom den nya fartygskonstruktionen och elhybriddrift beräknas bunkerförbrukningen sjunka med uppskattningsvis ca. 1.000.000 liter per år, vilket bidrar till att uppnå utvecklingsmål 6. Färjan byggs av den entreprenör som vinner kontraktet på linjen i enlighet med specifikationer uppställda av landskapsregeringen. Den nya färjans fordonskapaciteten uppgår till 90 personbilar, vilket innebär en ökning från 62 personbilar på m/s Skarven. Färjan blir därmed den största frigående färjan som trafikerar en linje i landskapets regi.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 7000 Infrastrukturavdeln

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	6 273 717,44	5 650 536,00	- 623 181,44	111,0%
Avgiftsintäkter	38 809,68	67 000,00	28 190,32	57,9%
Övr verksamh intäkt	105 025,31		- 105 025,31	
Summa Verksamhetens intäkter	**6 417 552,43**	**5 717 536,00**	**- 700 016,43**	**112,2%**
Löner o arvoden	-4 291 942,49	-4 379 501,18	-87 558,69	98,0%
Pensionskostnader	- 773 543,71	- 797 069,11	-23 525,40	97,0%
Övr lönebikostnader	-62 231,86	-72 261,61	-10 029,75	86,1%
Summa Lönebikostnader	**- 835 775,57**	**- 869 330,72**	**-33 555,15**	**96,1%**
Personalersättningar	56 051,01		-56 051,01	
Summa Personalkostnader	**-5 075 643,38**	**-5 248 831,90**	**- 173 188,52**	**96,7%**
Köp av tjänster	-17 833 457,66	-17 811 743,70	21 713,96	100,1%
Material förnödenh	-5 351 847,53	-5 342 500,30	9 347,23	100,2%
Övr verksamh kostn	- 384 951,76	- 486 629,05	- 101 677,29	79,1%
Summa Verksamhetens kostnader	**-28 645 900,33**	**-28 889 704,95**	**- 243 804,62**	**99,2%**
Övr ink o kap överf	245 946,22	230 000,00	-15 946,22	106,9%
Summa Intäkt ink o kap	**245 946,22**	**230 000,00**	**-15 946,22**	**106,9%**
Summa Intäkt ink o kap öv	**245 946,22**	**230 000,00**	**-15 946,22**	**106,9%**
Bostadsproduktion	- 246 488,70	- 559 917,00	- 313 428,30	44,0%
Övrigt näringsliv	-3 078 621,37	-4 366 656,45	-1 288 035,08	70,5%
Allmänna stöd		-40 000,00	-40 000,00	
Övriga ink kap överf		-39 477,00	-39 477,00	
Summa Utgift ink o kap öv	**-3 325 110,07**	**-5 006 050,45**	**-1 680 940,38**	**66,4%**
Summa Kostn ink o kap öv	**-3 325 110,07**	**-5 006 050,45**	**-1 680 940,38**	**66,4%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-25 307 511,75**	**-27 948 219,40**	**-2 640 707,65**	**90,6%**
Övr finansiella int	-66,09		66,09	
Räntekostnader	- 876,42		876,42	
Övr finansiella kost	-34,01		34,01	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**- 976,52**		**976,52**	
Summa Årsbidrag	**-25 308 488,27**	**-27 948 219,40**	**-2 639 731,13**	**90,6%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-25 308 488,27**	**-27 948 219,40**	**-2 639 731,13**	**90,6%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-25 308 488,27**	**-27 948 219,40**	**-2 639 731,13**	**90,6%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 7000 Infrastrukturavdeln

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
70010 Infrastruktur, verksamhet	-1 554 760,97	-1 618 437,47	-1 782 389,31	-1 939 472,83
71000 Planläggning- och byggnad	-25 058,25	-28 930,70	-23 102,04	-19 461,32
71500 Stöd byggn relaterade åtg	- 188 706,86	-73 725,87	-65 388,00	- 132 792,00
71510 Räntest o landsb.borgen, bost	- 125 824,15	-90 618,87	- 109 197,08	- 113 696,70
72000 Elsäkerhet och energi	39 649,89	47 005,47	535,83	- 170,09
72010 Främj hållbar energiomställn		- 884 531,99	- 581 811,56	- 326 037,30
72030 Samhällsteknikutveckling				-88 792,04
Summa 7100 Infra avd allm byrån	**-1 854 700,34**	**-2 649 239,43**	**-2 561 352,16**	**-2 620 422,28**
74000 Ålandstrafiken	- 371 476,38	- 361 205,36	- 398 522,30	- 447 938,48
74500 Oljeskydd	-88 055,83	- 136 025,67	- 161 734,27	185 088,57
74700 Understöd för övrig trafik	-2 978 517,73	-3 036 527,43	-2 967 197,45	-2 454 706,13
75010 Upphandling av sjötrafik	-15 292 699,83	-13 476 225,89	-13 410 711,14	-14 205 657,06
75030 Upphandling av linfärjetrafik	-2 470 427,61	-2 263 609,96	-2 082 658,56	-2 197 005,98
75100 Varutransporter i skärgården	- 246 765,73	- 232 231,13	- 252 595,43	- 336 513,81
87100 Rederienheten	-35 881,74	- 676 758,29	-76 190,72	-9 280,15
87300 Verkstad och lager	-12,35	76 011,41	5 550,63	50 000,00
Summa 7400 Transportbyrån	**-21 483 837,20**	**-20 106 572,32**	**-19 344 059,24**	**-19 416 013,04**
76000 Understöd kommunalvägar	-10 950,20	0,00	0,00	
76010 Utg drift o underhåll vägar	-2 160 540,35	-2 316 814,42	-2 241 487,88	-1 945 747,11
76030 Utg underh farleder o fiskefyr	- 252 486,42	-1 215 310,93	- 380 462,59	- 417 295,54
76050 Utg drift o underh färjfäst mm	- 971 414,23	- 596 188,94	- 620 206,51	- 820 336,06
76200 Farleder och fiskefyrar				
87200 Vägunderhållet	6 536,85	0,00	0,00	-88 674,24
Summa 7600 Vägnätsbyrån	**-3 388 854,35**	**-4 128 314,29**	**-3 242 156,98**	**-3 272 052,95**
Summa 7000 Infrastrukturavdeln	**-26 727 391,89**	**-26 884 126,04**	**-25 147 568,38**	**-25 308 488,27**

Uppföljning av målsättningar

Allmänna byrån

Mål: Fortsätta arbetet med att revidera plan- och bygglagen.

Förverkligat: På grund av tillfällig brist på resurser fick arbetet skjutas på framtiden.

Mål: Följa upp byggbestämmelselagen och genomföra vissa mindre justeringar för att möta kommande EU-krav på nära nollenergibyggande.

Förverkligat: EU:s reviderade direktiv om byggnaders energiprestanda utkom 14.5.2018. Medlemsstaterna har 20 månader på sig att implementera de nya reglerna. Avdelningen samarbetar med boverket i Sverige och kommer revidera byggbestämmelserna i samråd med dem.

Mål: Bevilja landskapsborgen och BSP-premier för köp eller byggande av ägarbostäder.

Förverkligat: Under året har sammanlagt 24 BSP-premier utbetalats.

Mål: Stödja produktionen av hyresbostäder genom räntestöd och landskapsborgen.

Förverkligat: Under året har sammanlagt 41 697 euro utbetalats i räntestöd. De fortsatt låga marknadsräntorna har medfört att förhållandevis få låntagare är i behov av räntestöd.

Mål: Möjliggöra för pensionärer att bo kvar längre i bostaden genom beviljande av inkomstbeprövade reparationsbidrag.

Förverkligat: Under året har sammanlagt 28.331 euro betalats ut i fem olika ärenden, för att understödja reparationer av bostäder.

Mål: Genom olika stöd främja klimatvänliga åtgärder, energieffektivisering och tillgänglighetsanpassningar bidra till att förverkliga hållbarhetsagendans mål 2,5 och 6.

Förverkligat: Stöd har beviljats såsom tidigare år. Sammanlagt 42 ärenden, med ett totalt utbetalt stödbelopp om 101.461 euro.

Mål: Verksamhetsutveckling av webbGIS/GeoSecma

Förverkligat: WebbGIS-plattformen GeoSecma har genomgått uppdateringar under året. Utveckling och uppbyggnad av ny GIS-baserad kulturarvsdatabas som påbörjades under år 2017 har fortsatt under år 2018 och driftsatts i en första webbaserad version i den interna GIS-plattformen. Vägdatabasen har fortsättningsvis utvecklats med ny funktionalitet och datamängder. Allmän utveckling av systemet har fortlöpande gjorts. En ny GIS-plattform har installerats i slutet på året, vilken kommer att driftsättas under år 2019.

Mål: Implementera EU-direktiv om offentliggörande av vissa GIS-data.

Förverkligat: Datamängder har registrerats och uppdaterats i den nationella metadataportalen och gjorts tillgängliga i form av visningstjänster (WMS). Innehållet på landskapets öppna kartportal www.kartor.ax har utökats under året, både i form av karttjänster och nedladdningsbar geodata.

Mål: Fortsätta utveckla GIS-plattformen för att skapa bättre förutsättningar för att arbeta mobilt.

Förverkligat: En extra webbserver har installerats för att ge bättre förutsättningar till extern åtkomst vid arbete i fält. Uppdateringar kan numera göras direkt mot verksamhetsdatabas och följas i realtid. Flera mobila tillämpningar finns tillgängliga för olika verksamhetsområden.

Mål: Främja elfordon, laddinfrastruktur och transportsystem.

Förverkligat: För att skapa förutsättningar för användning av elfordon på Åland har landskapsregeringen medverkat till etableringen av fyra snabbladdare, utplacerade i Mariehamn, Jomala och Godby. Dessa har hög effekt och möjliggör att på kort tid ladda ett elfordon. För att underlätta möjligheten för turister att använda sitt elfordon på Åland har stöd utbetalats till turistföretagare som investerat i laddstationer för elfordon. Detta är en typ av destinationsladdare med begränsat effektuttag, där fordonet behöver längre tid på sig för att laddas. Stöd har utbetalts till fem företag.

Mål: Fortsätta utveckla Åland som testområde för smarta energisystem inom ramen för FLEXe-projektet.

Förverkligat: Under året bolagiserades FLEXe-projektet. Ett aktivt arbete har skett för att göra bolagiseringen möjlig. Genom bolagiseringen har ytterligare ett steg tagits för att skapa möjligheter för att genomföra fullskaliga test av flexibla energilösningar.

Mål: Utföra tillsyn av alla aktiva el-entreprenörsbolag och elnätsinnehavare.

Förverkligat: Kontinuerlig tillsyn av el-entreprenörer utförs. I några fall har myndigheten fått utdela anmärkningar på el-entreprenörer som inte uppfyllt kraven, men generellt sett är nivån på elsäkerhet på Åland god. Under våren arrangerades en utbildning för aktiva entreprenörer om nya och förändrade standarder inom el-området. Ungefär 80 personer deltog i utbildningen. Elsäkerhetsexamination har vid två tillfällen hållits under år 2018. Godkänd examen är en förutsättning för att få behörighet att arbeta som ledare av elarbeten.

Mål: Genom rådgivning och upplysningsverksamhet främja energieffektivisering, övergång till förnybar energi och tryggande av energiförsörjningen.

Förverkligat: Bygg och energiteamet har förstärkts med ytterligare personal under året. Teamet håller en kontinuerlig dialog med företag och kommuner om hur man på bästa sätt ska fortsätta arbetet med energieffektivisering. Arbetet fortgår med att förverkliga målsättningarna i energi- och klimatstrategin, enligt landskapets hållbarhetsagenda.

Mål: Upprätthålla ett stödsystem för att bibehålla den åländska vindkraftsproduktionen genom utbetalning av stöd per producerad megawattimme.

Förverkligat: För att behålla kärnan i den befintliga åländska vindkraftsproduktionen beslöt landskapsregeringen att under en sjuårsperiod införa ett stödsystem som gäller till och med år 2022. Under året har produktionsstöd utbetalats till befintliga vindkraftverk. Fyra verk har avskrivits och exkluderas därmed ur stödsystemet. Under året har även ett nytt stödsystem för att främja nyinvesteringar inom vindkraften påbörjats, med ambitionen att ha stödmodellen klar under år 2019.

Transportbyrån

Mål: Fatta beslut om hur avdelningen går vidare med utvecklingen av en ny boknings-, biljetterings- och faktureringsplattform för skärgårdstrafiken och kollektivtrafiken i syfte att samordna system, säkra statistik och betalningar samt kombinera färje- och bussbokning. I samband med detta utvärderas även ett gemensamt zon- och betalningssystem framför bussbiljetter, där även stadstrafiken ingår.

Förverkligat: Landsortsbussarnas zonindelning granskades under året, för att säkerställa att alla zoner är korrekta, i förhållande till startpunkten för respektive linje. Visst förberedande arbete inför utvecklingen av boknings-, biljetterings- och faktureringsplattformen, utfördes under året.

Mål: Upprätthålla flygtrafik på linjen Arlanda-Mariehamn.

Förverkligat: Efter att Nextjet AB, som hade kontrakt på att trafikera Mariehamn-Stockholm (Arlanda) gått i konkurs 16.5.2018 upphörde de att trafikera linjen. Omgående påbörjades ett arbete med att finna en ny operatör. Danish Air Transport A/S övertog avtalet 1.6.2018 och började trafikera, men då de inte uppfyllde alla avtalskrav bl.a. avseende storleken på flygplan var de inte berättigade till ersättning. Kontraktatet överfördes till Air Leap AB som började trafikera avtalsenligt 25.10.2018, varmed de erhåller landskapsunderstöd för trafiken på linjen.

Mål: Utföra bränsletransporter med eget tonnage under lågsäsong och med upphandlat tonnage under högsäsong.

Förverkligat: Bränsletransporter sköttes med eget tonnage under låg- och mellansäsong som bränsleturer i ordinarie turlista. Under högsäsong utnyttjades ramavtalet för sjötransporter för infrastruktur i den åländska skärgården och transporterna sköttes utanför den ordinarie turlistan.

Mål: Utreda möjligheten att övergå till förnyelsebar diesel i skärgårdstrafiken.

Förverkligat: Utredningen gjordes och visade att accisfrågan behöver lösas. Skärgårdsflottan drivs med accisfri lätt brännolja. Det finns för tillfället ingen accisfri förnyelsebar lätt brännolja, varför frågan behöver utredas vidare. Däremot kom utredningen fram till att vissa av vägunderhållets fordon, som drivs med diesel, kan byta till förnyelsebar diesel. En upphandling för detta genomfördes och avtal tecknades för förnyelsebar MyDiesel.

Mål: I enlighet med oljeskyddsplanen införskaffa utrustning, hålla utbildningar och påbörja det förberedande arbetet inför den nya oljeskyddsplanen.

Förverkligat: Under året fortsatte arbetet i enlighet med 2015-2019 års oljeskyddsplan. En upphandling av oljeskyddsutrustning inleddes, som kommer att fullföljas under år 2019. Arbetet med att skapa en ny oljeskyddsplan under år 2019 förbereddes.

Mål: Driftsätta Ålandstrafikens system för incheckning och direktförsäljning av biljetter i hamnarna.

Förverkligat: På grund av resursbrist och dåliga möjligheter till uppkoppling i vissa av hamnarna kunde inte arbetet slutföras. Avdelningen söker en lösning på de tekniska hinder som gjort att systemet ännu inte kunnat tas i bruk.

Mål: Erbjuda tre dagars gratis kollektiv i samband med ”den bilfria dagen”.

Förverkligat: Med start den 22 september genomfördes kampanjen med tre dagars möjlighet att åka gratis kollektivtrafik.

Mål: Lägga förslag på en ny kollektivtrafiklag, omfattande bl.a. tilldelning och en ny kollektivtrafikmyndighet för att uppfylla kraven i EU:s kollektivtrafikförordning.

Förverkligat: Den nya landskapslagen som reglerar kollektivtrafiken har varit ute på remiss under år 2018 och behandlas nu hos lagtinget. Den förväntas träda i kraft under hösten 2019. I samband med att den nya lagen antas kommer ett trafikförsörjningsprogram som ska ligga till grund för den framtida kollektivtrafiken att utarbetas.

Mål: Fortsätta arbetet med att fastställa servicenivåer för skärgårdstrafiken i syfte att trygga levnadsmöjligheterna och långsiktig planering av företagsverksamhet i skärgården. På ett resurseffektivt sätt ordna trafik till bebodda öar.

Förverkligat: Till följd av resursbrist och omprioriteringar har projektet inte fortsatt i den takt som ursprungligen planerades. Det är komplicerat att skapa en modell med servicenivåer t.ex. per ö som uppfyller den uppställda målsättningen. Däremot har underlag och material från projektet använts vid beredning av befintliga turlistor, framför allt vid framtagning av turlistor för nya trafiksystem som kortrutten.

Mål: Avtalsuppföljning i fält för skärgårdstrafiken och förbättringar i trafikledningen för att minska konsekvenserna av störningar i färjetrafiken.

Förverkligat: Regelbundna fältbesök genomförs för att hålla en fungerande dialog med besättningarna och är samtidigt ett stöd för att kontrollera att entreprenörerna sköter sina skyldigheter enligt avtalet. Driftsstörningar i färjetrafiken har hanterats enligt inarbetade rutiner med checklistor. Fjärrstyrda displayer har installerats under år 2018 på Töftölinjen och Seglingelinjen.

Mål: Utreda konsekvenserna av införandet av turlistor på linfärjor och förankra ärendet politiskt.

Förverkligat: En tidigare genomförd utredning visade att det finns möjligheter till kostnadsinbesparing och minskat slitage på linfärjor. Därmed fattades beslut om att införa turlistor under högsäsongen juni-augusti på Töftö- och Seglingelinjen år 2017. Under året beslutades att införa permanent turlista året runt för Töftölinjen.

Mål: Upphandla trafiken på de linjer där avtalen löper ut.

Förverkligat: Under året genomfördes följande:

- Trafiken på linjerna Svinö-Degerby och Södra linjen upphandlades.
- Enklinge-Kumlingelinjens och Åva-Osnäslinjens trafik fortsattes genom att förlängningsoptionerna utnyttjades.
- I menföres- och passbåtstrafiken för Ålands södra skärgård förlängdes avtalen genom att förlängningsoptionerna utnyttjades.
- Äppelötrafiken organiserades för år 2019.
- Ramavtalet för sjötransporter utnyttjades för bränsletransporterna till Sottunga och Kökar under högsäsongen.
- Förutom trafikupphandlingarna gjordes upphandling av bränsle till färjorna och upphandling av förnyelsebar diesel till vägunderhållet.

Mål: Begära in anbud på nytt tonnage till Prästö-Töftölinjen med elektrisk drift.

Förverkligat: Enligt tidigare upptagna budgetmedel år 2017 för nytt tonnage till linjen Töftö-Prästö startades investeringsprojekt ÅLR 2017/9298 ”El-Linfärja NB-124”. En specifikation för fartyget har tagits fram genom avrop på ramavtal för projekteringstjänster för nybyggnation av fartyg.

Mål: Upphandla färskvarutransporterna.

Förverkligat: Medel för fortsatta färskvarutransporter föreslogs inte i budgeten för år 2019. Gällande avtal fullföljdes under år 2018. Under hösten påbörjades ett arbete med att finna nya sätt att stödja skärgårdens butiker, då kostnaderna för de upphandlade färskvarutransporterna hade ökat markant och skulle ökat ytterligare om förlängningsoptionen hade verkställts. Ansvaret för transportstöden överfördes till en annan avdelning och omformades till ett ökat butiksstöd.

Mål: Dockningar, reparationer och klassningar på samtliga linfärjor enligt uppgjort docknings- och översynsschema.

Förverkligat: Under året har samtliga linfärjor förutom Simskäla linfärja dockats enligt uppgjort dockningsschema. Seglinge linfärja har uppgraderas till lastfartyg för att kunna ersätta m/s Doppingen på Åva-Jurmo linjen, i samband med dockningar eller översyner.

Mål: Dockningar reparationer och klassningar på samtliga frigående färjor, enligt uppgjort docknings- och översynsschema.

Förverkligat: Under året har dockningar på frigående färjor mestadels skett enligt plan. Några oförutsedda händelser gjorde dock att vissa dockningar fick förskjutas tidsmässigt.

Dockningar under året:

- M/s Ejdern: På grund av läckage mellan bunker- och grå-/svartvattentank fick fartyget dockas i förtid. Samtliga arbeten gjordes i samband med reparationen av tanken. Nya vakuumpumpar installerades, hytekväxel för bogpropeller och vulkankoppling på huvudmotorn renoverades.
- M/s Skiftet: Propelleraxeltätningen började läcka vilket gjorde att dockningen fick tidigareläggas. I samband med den byttes även plåtar i tankarna, växeln för bogpropellern renoverades, och energioptimeringen slutfördes.
- M/s Gudingen: Årsöversyn skedde planenligt. Ny X-band radar installerades och energioptimeringen slutfördes.
- M/s Viggen: Dockad enligt plan för underhåll och upprätthållande av klass. Propellerautomatiken uppgraderades i samband med dockning.
- M/s Knipan: Dockad enligt plan för underhåll och upprätthållande av klass. I samband med dockningen byttes plåtar i gråvattentanken, då korrosion kunde konstateras.
- M/s Alfågeln: Årlig översyn på verkstaden i Möckelö. Under översynen uppgraderades propellerautomatiken.
- M/s Skarven: Oplanerad dockning i april p.g.a. akut reparation av läckande boxkylare. Planenlig dockning i september, där oljeseparereringssystemet för huvudmotorerna uppgraderades av miljö- och kostnadsskäl. I samband med dockning uppmärksammades oljeläckage inne i maskinrummet, vilket krävde reparation av aktre propelleraggregatet.

Mål: Begära in anbud på hybridfärja med el-drift på totalentreprenad för att trafikera Föglölinjen.

Förverkligat: Anbud begärdes in på nybygge för att trafikera linjen i 15 år, med en option som ger möjlighet att lösa in fartyget efter avtalets slut.

Vägnätsbyrån

Mål: Drift och underhåll av grunda farleder.

Förverkligat: Drift och underhåll av grunda farledernas har under året fortsatt i enlighet med pågående avtal. På grund av den sena våren startade islossningen senare än vanligt, vilket försenade arbetet ca. en vecka. Under vårgranskningen placerades 26 nya remmare ut som ersättning för de som försvunnit under vintern. Landskapsregeringen gjorde tilläggsbeställningar på utplacering av nya remmare enligt de farledsplaner som färdigställdes under år 2017 och vintern 2018.

Mål: Fräsnings- och beläggningsarbete utförs på befintliga vägar enligt plan.

Förverkligat: Beläggningsarbete har utförts på 47,1 kilometer väg och fräsningsarbete på 15,7 kilometer väg, vilket var enligt plan.

Mål: Påbörja två större vägprojekt.

Förverkligat: Under året har byggandet av gång- och cykelbana mellan sektionerna 360 till 3550 på sträckan Möckelö-Kungsö färdigställts, samt ombyggnaden av LV 40. Nya projekt som påbörjats är byggandet av gång- och cykelbana mellan Lemström och Söderby, samt ombyggnad av LV 40 på sträckan Emkarby – Tingsbacka, jämte byggande av parallell gång- och cykelbana på samma sträcka.

Mål: Fortsätta arbetet med att förverkliga kortrutten i södra skärgården.

Förverkligat: Arbetet fortsätter med att förverkliga projektet ”Kortrutt södra skärgården”, i enlighet med det projektdirektiv som fattades år 2017. Projekteringsunderlaget kompletterades med geotekniska undersökningar för hamnen, bron över Spettarhålet och vägsträckningen på både Gripö och Degerö. I farledsområdena, som ingår i bägge projekten, kompletterades sjömätningarna för att erhålla ett fullständigt underlag. Farledsplanering och upprättande av förslag till farledsplaner avropades av ramavtalskonsult. I projekt östra Föglö inleddes vägplaneprocesserna för bägge etapperna. Geotekniska undersökningar har gjorts för bron över Brändöström och vägsträckningen inom etapp 1. Projekteringen av nödvändiga vägbyggnadsarbeten, en ersättande bro över Brändöström samt hamnen i Hastersboda har inletts. Målsättningen är att upphandla entreprenaderna för projekten under år 2019.

Mål: Färdigställa byggandet av ny Vårdöbro och inleda rivningen av den gamla bron.

Förverkligat: Den nya vårdöbron invigdes i september 2018 och rivningen av den gamla bron påbörjades. Rivningsarbetet beräknas vara färdigt i mars 2019. Markarbeten i anslutning till bron kommer även att färdigställas under våren 2019.

Mål: Färdigställa renoveringen av Färjsundsbron.

Förverkligat: Renoveringen av Färjsundsbron påbörjades sommaren 2018 med byte av brofogar och beläggning i norrgående fil. Södergående fil, samt gång- och cykelbanan kommer att renoveras under år 2019. Renoveringen kunde inte slutföras under året eftersom delar av brobanan var ojämn och i behov av en mer omfattande renovering än beräknat.

Mål: Fortsätta reparations- och utbytesprojektet för att säkerställa långsiktig hållbarhet och lastkapacitet på landskapets broar och hamnar.

Förverkligat: Under år 2018 fortsatte arbetet i broutbytesprojektet i enlighet med målsättningarna i projektdirektivet. Arbetet med att ta fram förfrågningsunderlag för att byta ut bron över Bomarsund samt Karlbybron på Kökar inleddes. Avdelningens ramavtal för konsulttjänster har använts för att resurssätta projekten. Under året har vägplanen för broutbytet i Karlby fastställts. För utbytet av Bomarsundsbron har en nödvändig delgeneralplaneändring initierats hos Sunds kommun och vägplaneförslaget för åtgärderna delgetts. Under året har också en förstudie med målsättning att utreda om existerande broar med körbana av trä kan ersättas med moderna broar av trä. Åtgärden är nödvändig för att klara de lastkapacitetskrav som dagens trafik ställer på allmänna vägar och

uppfylla dimensioneringsförutsättningarna i ”eurocoden”. Målsättningen är att hitta gemensamma och kostnadsoptimerade konstruktionslösningar för de ersättande broarna.

Mål: Drift och underhåll av broar och hamnar.

Förverkligat: Under året har broinspektioner utförts för att säkerställa konstruktionernas säkerhet och kontroll av broarnas skick. Under hösten påbörjades en kartläggning av skicket på hamnar och undervattenskonstruktioner. Kartläggningen skedde med dykare och koncentrerades till norra skärgården. Rapporter med tillståndsbedömning har tagits fram, för att kunna planera kommande reinvesteringar i hamnarna. Löpande underhåll av broar och hamnar har utförts under året.

Mål: Upprätthålla ett tekniskt broregister och utföra broinspektioner i enlighet med avdelningens inspektionsplan.

Förverkligat: Broinspektioner har utförts enligt plan under året.

Mål: Ta uppkörnings- och övningsbanan vid Motorfordonsbyrån i bruk för att effektivisera verksamheten.

Förverkligat: Under början av året skrevs överlåtelse- och ägoregleringsavtal, samt avtal om markanvändning och överlåtelse av fast egendom. Kommunen antog senare en detaljplaneändring. Arbete påbörjades under hösten med att ta fram entreprenadhandlingar och entreprenaden planeras att kunna bjudas ut under våren 2019.

Mål: Upphandla och beställa vägunderhåll enligt infrastrukturavdelningens funktions- och standardbeskrivning för vägunderhållet.

Förverkligat: Funktions- och standardbeskrivningen nyttjas vid beställning av vägunderhåll. Regelbundna möten hålls mellan utförar- och beställarsidan. Skriftlig rapportering sker kontinuerligt i enlighet med vad som framgår av beskrivningen.

Mål: Effektivisering av verksamheten genom stängning av Godby vägstation och flytt av personal och maskinpark till Möckelö.

Förverkligat: De mer ändamålsenliga och verksamhetsanpassade lokalerna i Möckelö färdigställdes under år 2017 och slutbesiktigades i januari 2018. Vägstationen i Godby stängdes i mars 2018 och bjöds därefter ut till försäljning av Fastighetsverket.

Uppföljning av nyckeltal

Skärgårdstrafikens försäljningsinkomster	Ombord	Web	Ombord + web	På Ålandstrafiken	Företag	Totalt
Januari	4 020,02	49 214,22	53 234,24	147 175,05	20 900,00	221 309,29
Februari	6 038,40	21 991,21	28 029,61	62 606,40	15 700,00	106 336,01
Mars	4 683,10	26 912,32	31 595,42	35 880,10	14 200,00	81 675,52
April	8 109,74	25 682,46	33 792,20	36 867,15	19 300,00	89 959,35
Maj	21 612,57	30 710,24	52 322,81	23 712,20	18 200,00	94 235,01
Juni	47 396,46	36 503,54	83 900,00	19 276,95	22 200,00	125 376,95
Juli	110 720,65	53 566,29	164 286,94	16 210,80	24 000,00	204 497,74
Augusti	50 365,33	25 085,69	75 451,02	7 593,05	19 400,00	102 444,07
September	23 134,98	8 618,17	31 753,15	4 710,55	23 500,00	59 963,70
Oktober	9 790,95	6 858,06	16 649,01	3 918,30	22 600,00	43 167,31
November	6 508,26	4 079,10	10 587,36	2 353,35	16 600,00	29 540,71
December	4 430,28	3 067,53	7 497,81	3 536,20	14 000,00	25 034,01
Totalt	**296 810,74**	**292 288,83**	**589 099,57**	**363 840,10**	**230 600,00**	**1 183 539,67**
	25 %	25 %		31 %	19 %	

Inkomsterna från skärgårdstrafiken har ökat med 2,78% från 2017 till 2018. Försäljningen via webben har under samma tid ökat med 12 % och fakturering till företagskunder har ökat med 11 %, samtidigt som försäljningen på fartygen har minskat med 7 %. Avdelningen ser positivt på trenden, att allt fler kunder kunde styras över till förskottsbetalning, för att på så vis få smidigare lastning av fartygen. Försäljningen över disk och per telefon på Ålandstrafiken var oförändrad mellan 2017 och 2018. Avdelningens målsättning är att kunderna ska förboka och betala sina platser via webben, så att den manuella hanteringen i hamnarna kan minimeras.

		2017		2018		
Passagerare/linje	**Passagerare**	**Fordon**	**Passagerare**	**Fordon**	**Passagerare**	**Fordon**
Asterholmalinjen	4 356	2 555	6 430	3 999	48 %	57 %
Björkölinjen	9 456	6 539	8 833	6 058	-7 %	-7 %
Brändö - Osnäs	64 378	30 979	59 958	29 334	-7 %	-5 %
Embarsundlinjen	54 446	38 443	52 424	36 374	-4 %	-5 %
Enklinge - Kumlinge	9 426	5 536	9 931	5 573	5 %	1 %
Föglölinjen	169 680	106 320	172 045	109 805	1 %	3 %
Norra linjen	87 184	48 559	85 620	47 173	-2 %	-3 %
Seglingelinjen	22 077	14 480	23 054	14 729	4 %	2 %
Simskälalinjen	32 955	19 132	30 687	19 287	-7 %	1 %
Södra linjen	100 642	36 049	95 780	29 565	-5 %	-18 %
Tvärgående linjen	15 457	10 127	16 159	10 821	5 %	7 %
Töftölinjen	320 771	211 937	323 810	207 943	1 %	-2 %
Åva-Jurmolinjen	17 358	8 778	16 628	8 375	-4 %	-5 %
Ängösundlinjen	14 198	9 661	14 054	9 853	-1 %	2 %
Totalt	**922 384**	**549 094**	**915 413**	**538 889**	**-0,76 %**	**-1,86 %**

Passagerarmängderna, såväl som antalet fordon, på de flesta linjer är relativt oförändrade med en sammanlagd marginell minskning mellan 2017 och 2018. Den största förändringen sker på Asterholmalinjen. Där beror förändringen troligen till en inte försumbar del på tidigare missvisande statistik. För att öka kvaliteten och tillförlitligheten på statistiken som rapporteras in har en förbättrad mall för rapporteringen utvecklats.

Inresande/månad		**Via Galtby**		**Via Osnäs**	**Totalt/månad**	**Totalt/månad**
MÅNAD	**Pass**	**Fordon**	**Pass**	**Fordon**	**Pass**	**Fordon**
Januari	169	92	1 168	664	1 337	756
Februari	231	122	1 034	590	1 265	712
Mars	248	119	1 836	1 080	2 084	1 199
April	272	123	1 658	856	1 930	979
Maj	407	198	3 387	1 322	3 794	1 520
Juni	712	289	4 660	1 659	5 372	1 948
Juli	5 963	2 528	7 250	5 506	13 213	8 034
Augusti	1 431	620	5 059	1 787	6 490	2 407
September	560	237	1 359	674	1 919	911
Oktober	311	150	2 031	1 163	2 342	1 313
November	239	136	1 742	1 045	1 981	1 181
December	240	109	1 443	760	1 683	869
Totalt	**10 783**	**4 723**	**32 627**	**17 106**	**43 410**	**21 829**

Trenden gällande antalet inresande via Galtby och Osnäs har varit negativ mellan åren 2009 och 2015, speciellt på passagerarsidan, men även på fordonsidan. Under 2016 skedde ett litet trendbrott där inresandenivåerna ökade något, men under 2017 minskade antalet inresande med ca. 2,5 %. Under 2018 har såväl passagerarmängderna som antalet transporterade fordon minskat något jämfört med 2017.

Underhåll av vägar, km	2016	2017	2018
Grundförstärkta vägar	23	18,8	15,7
Ny- och ombeläggning	54	50,9	47,1
Ny och ombyggnad av väg	5	6,8	2,7

På sträckan Möckelö - Kungsö (landsväg nr.1) har 3,2 km gång- och cykelbana färdigställts. På sträckan Bjärström - Emkarby (landsväg 40) har vägen byggts om och försetts med 2,7 km gång- och cykelbana. Nya projekt som påbörjats är byggandet av 6,5 km gång- och cykelbana mellan Lemström och Söderby och ombyggnad av sträckan Emkarby - Tingsbacka (landsväg 40) där 2,4 km parallell gång- och cykelväg byggts på samma sträcka.

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Regeringsskiftet i slutet av år 2015 ledde till besparingskrav. I budgetförslaget för år 2018 fanns krav på besparing motsvarande 500 000 euro. Det minskade utrymmet i budgeten ledde till omprioriteringar, lade utvecklingsinsatser åt sidan och fördröjde andra planerade insatser. Större förändringar i driftsbudgeten kräver politiska ställningstaganden om vilken servicenivå som ska upprätthållas. Då avtal ofta ingås för flera år är det nödvändigt med den politiska diskussionen tidigt i processen.

Budgetutfallet på de flesta anslag ligger i linje med tidigare års utfall och alla anslag följer plan. Arbetet med att ta fram vägplaner, gör att infrastrukturinvesteringarna även under år 2018 är relativt stora. Den totala kostnaden sjunker något jämfört med år 2017, till 11,5 miljoner euro, mestadels beroende på att kostnaderna för Vårdöbron under året minskade och att kortruttsprojektet ännu så länge befinner sig i planeringsskedet. Kostnaden ligger ändå över genomsnittet för de senaste fem åren.

De sista farlederna som ingår i Sjömätnings- och farledsplaneringsprojektet godkändes i december 2018. Projektet startades för att säkerställa att de grunda farleder landskapsregeringen ansvarar för bibehålls i officiella sjökort i framtiden. Sjömätnings och farledsplaneringsstadiet av projektet är helt slutfört, dock återstår viss dokumenthantering. I projektet har 43 farleder om totalt 505 km farleder mätts och planerats. Totalt har genom projektet 169 km2 vattenområden undersökts med multibeam-ekolod, 9,5 km2 har ramats och 141 km2 har planerats under ca fyra år. Projektet startade i november 2014 och avslutades i december 2018 vilket var i enlighet med tidsplanen.

Den landskapsunderstödda flygtrafiken på sträckan Mariehamn – Arlanda bedrevs av Nextjet som gick i konkurs under år 2018. Direkt efter Nextjets konkurs startade arbetet med att säkra trafiken på linjen. För tiden mellan Nextjets trafikavslut och tills en operatör kunde ta över avtalet och uppfylla trafikplikten betalades ingen ersättning ut, vilket gjorde att totalkostnaden för flygtrafiken under året blev lägre än budgeterat.

Driftsprivatiseringen av de frigående färjorna som påverkade organisationen under många år krävde även under året resurser på grund av de domstolsprocesser som följt i dess spår.

Under året uppmärksammades att grå- och svartvattentankarna på m/s Ejdern på grund av korrosion läckte till närliggande bunkertank. I samband med dockning kontrollerades även tankarna på m/s Skiftet och även där fann man korrosion. På båda fartygen fick tankarna repareras genom utbyte av plåtar. Tonnagets generellt höga ålder gör att reparationsbehov kan uppstå väldigt hastigt vilket

medför att reparations och underhållskostnaderna blir allt svårare att beräkna. Bunkerpriset steg under året vilket gjorde både trafiken med linfärjor och frigående färjor dyrare än planerat. Oförutsedda kostnader under slutet på året gjorde att sjötrafikmomentet överskred budget.

Efter att rederienheten lades ner år 2017 sköts trafiken och administrationen av såväl linfärjor som de frigående färjornas av transportbyrån. Ansvaret för linfärjeförarna överfördes från rederienheten till verkstads- och lagerenheten i samband med nedläggningen. De frigående färjorna är driftsentreprenader som upphandlats och byråns roll är att beställa trafiken. Verkstads- och lagerenheten, som organisatoriskt tillhör transportbyrån, samt vägunderhållsenheten, som organisatoriskt tillhör vägnätsbyrån, är fortsättningsvis fristående enheter med resultatansvar, som utför uppdrag på beställning.

Under året har landskapsregeringen haft en aktiv roll i FLEXe-projektet (tidigare kallat clic-projektet) vars mål är att på sikt göra Åland till en testplattform för smarta energinät. Under september bildades bolaget Flexens Ab Oy där landskapsregeringen är en av flera företag och organisationer som gemensamt äger bolaget. Företaget har som målsättning att kommersialisera arbetet med att skapa flexibla energilösningar inför framtiden. Tanken är att Åland ska fungera som testplattform för nya energilösningar. Den verksamhet som bedrivs inom bolaget kommer troligen få stor påverkan både på Åland och i omvärlden. Projektet är ett samarbete som omfattar aktörer och förvaltningar både på riks- och åländska sidan.

Infrastrukturavdelningen är beroende av specialistkompetenser och produktiviteten hämmas direkt vid frånvaro av nyckelpersoner. Få tjänster har en naturlig back-up resurs och många tjänstemän arbetar i en struktur som kan likställas med entreprenörskap. I förändringsprocessen har stor vikt lagts vid att skapa naturliga team, såsom infrastrukturteamet, trafiktjänsteteamet osv. Genom att strukturera avdelningen i team skapas bättre förutsättningar för kunskapsspridning, en klarare styrning, ett bättre nyttjande av olika kompetenser, samt ett naturligt erfarenhetsutbyte som är essentiellt, då relativt många tjänster är tillsatta med helt ny personal och arbetsfältet komplicerat. Personerna i teamen lär sig ta ansvar för sina uppgifter och naturliga back-up strukturer bildas samtidigt som teamet delar på det gemensamma ansvaret inom sitt verksamhetsområde.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Till skillnad från privat verksamhet, utgår alltid styrningen i det offentliga från lagar, förordningar och politiska beslut. Målsättningen med riskstyrning, är att utveckla verksamheten i rätt riktning genom ett mer effektivt och resursbesparande arbete, där eventuella problem identifieras och löses på ett tidigt stadium. Under året har arbetet med att utveckla och förbättra riskstyrningsverktygen fortsatt. Den finansiella situationen kan uppmuntra till insatser som ger en mätbar effekt på kort sikt, men som eventuellt inte är den bästa på längre sikt. Alla är väl införstådd med behovet av beslutsunderlag som gynnar en långsiktig hållbar utveckling.

Enhetlig och korrekt information ger förutsättningar för allmänhetens förtroende för organisationen och verksamheten. Stor kraft har därför lagts på att kunna besvara allmänhetens frågor snabbt och konstruktivt med korrekt information.

Identifierade risker

Organisatorisk risk: Ändrade förutsättningar att uppfylla verksamhetsplanen påverkar resurs- och kostnadseffektivitet. För att minska riskerna informerar avdelningen löpande regeringen om sitt arbete för att eliminera risken att ställningstaganden fattas på grundval av felaktig information eller missuppfattningar.

Begränsade personalresurser och beroende av sakkunskap som tjänstemän besitter medför begränsade möjligheter för andra att träda in. Långvariga sjukskrivningar eller personalomsättning kan få en direkt påverkan på verksamhetsförutsättningarna. Genom tillsatta vakanta tjänster och utökat teamarbete minskar sårbarheten.

Ekonomisk risk: Vid stora projekt kan konsekvensen av ekonomisk risk vara betydande. Om fördyringen ligger utanför marginalen i kalkylen kan tilläggsbudget krävas för att säkerställa finansiering, vilket innehåller inslag av osäkerhet, fördröjning och anpassning. Fördröjningen som uppstår för att säkerställa finansieringen är i sig också kostnadsdrivande.

Juridisk risk: I samband med infrastrukturprojekt är det vanligt att vägplaner överklagas, där tvister även kan uppstå med markägare, intresseföreningar eller andra aktörer. En juridisk process kan försena ett projekt, skapa osäkerhet för inblandade och i värsta fall helt stoppa projektet. För att minska risken görs gedigna förarbeten angående miljökonsekvenser, kultur- och fornminnesinventeringar, vattenflödesanalyser o.s.v.

Redogörelse för den interna kontrollen

Iakttagande av bestämmelser, föreskrifter och beslut

Delegeringsbeslut, lagar och förordningar, arbetsordning samt anvisningar, följs och enskilda tjänstemän har genom tjänstemannabeslut givits föredragnings- och beslutanderätt. Alla beslut som föredras för ansvarig minister eller i plenum ska först skickas till tjänstemannens närmaste förman för godkännande. Till följd av den kvalitetssäkring vid beslutsfattande som införts, har såväl beslutstexter som motiveringar tydligt förbättrats och flera mallar för typbeslut tagits fram. Syftet är att fatta rättssäkra och korrekta beslut, som följer samma struktur, oavsett vilken tjänsteman som föredrar ett visst ärende.

Verksamheten granskas i några rättprocesser årligen, men oftast är resultatet ett korrekt agerande. Rättsprocesser rörande tidigare personal inom sjötrafiken har pågått under år 2018 och kommer att fortgå även under år 2019. Både avslutade och pågående processer belyser olika delar av de avtal och lagstiftning som gäller sjöavtalen, vilket klargör såväl den anställdes som arbetsgivarens skyldigheter och rättigheter.

Flera vägplaner överklagas och rättsprocesserna tar lång tid, med fördröjningar av projekt som följd. Planering och budgetering försvåras då man varken kan förutse vilka planer som kommer att överklagas eller när ett utslag från domstolen kommer. Med grundligare förstudier kan vägplanerna förtydligas och motiveras bättre. Genom att tillföra mer resurser i dialogen för att fånga upp, beakta och bemöta intressenternas argument i planeringen av infrastruktur, förväntas att antalet besvär minskar. Under året har bl.a. kommunikationen med miljöbyrån och kulturbyrån ytterligare förbättrats och extra möten hållits i kommuner berörda av kortrutten.

Under året har arbetet framskridit med den långsiktiga målsättningen; att alltid ska göra riskanalyser i samband med större infrastrukturprojekt. Utvecklingen av processerna kring riskanalyser sker kontinuerligt. Avsikten är att skapa bästa möjliga underlag för att hantera och bemöta riskerna under processen att förverkliga projektet för att på så sätt höja kvaliteten och skapa större ekonomisk förutsägbarhet.

Uppnående av målen, kompetent och tillförlitlig bedömning av verksamheten

Regelbundna avdelningsmöten, byråmöten och arbetsgruppsmöten hålls för att stämma av att arbetet bedrivs i enlighet med fastställda mål. Även de årliga medarbetarsamtalen med uppföljning är viktiga instrument för arbetsledningen. Inom transport- och vägnätsbyrån hålls dessutom veckovisa möten för att följa upp tidigare arbete och stämma av kommande arbete samt vilket stöd eller hjälp den enskilde tjänstemannen behöver. Ledningsgruppen träffas varje vecka och har även avstämningsmöte med ansvarig minister en gång i veckan.

Som styrdokument fungerar den detaljerade verksamhetsplanen som följs upp och uppdateras kontinuerligt. Med ansvar för många olika sakområden, är det viktigt att planering och uppföljning anpassas till respektive område. Målstyrning i balanserade styrkort, återanskaffningsplaner och projektplanering i Gantt-scheman används. Dessa ger en överskådlig presentation av de olika

arbetsskedena och hur mycket arbetstid som bör reserveras. Uppföljningsprocessen har använts under några år och fungerar väl.

Avtalsverksamhet

Inom verksamheten genomförs många och ofta komplicerade upphandlingar. De två trafikupphandlarna genomför de mest komplicerade trafikupphandlingarna, men upphandlingar görs av på de flesta tjänster inom verksamheten. Trots det upphandlingsstöd som finns centralt i förvaltningen, genomförs även fortsättningsvis upphandlingar inom verksamheten på grund av att särskilt sakkunskap avseende teknik, verksamhet, kvalitet, funktion, miljö mm. krävs. Den verksamhetsansvarige som genomfört upphandlingen följer även upp och utvärderar ingångna avtal. En viktig del av upphandlingsverksamheten är den politiska diskussionen och förankringen av vad som ska upphandlas, såväl rörande prioriteringar som servicenivå.

För att förtydliga rollerna mellan interna beställare och utförare upprättas avtal över respektive parts förpliktelser. Det ger också förutsättningar till bättre planering, uppföljning av leveranser och ekonomi.

Bättre mallar, utvecklad internkontroll, höjd kunskapsnivå, kunskaps- och erfarenhetsutbyte samt avtalsuppföljning i fält rörande driftentreprenaderna har höjt kvaliteten på arbetet. En god insikt i entreprenörernas vardag skapar möjligheter att genomföra bättre upphandlingar.

Bedömning av den interna styrningen och kontrollen inom avdelningen

Den interna styrningen och kontrollen inom avdelningen är integrerad i verksamhetsprocesserna och bedöms vara välfungerande. Antalet styrdokument varierar mellan de olika byråerna och enheterna. Avsaknad av styrdokument innebär en ökad risk för att uppgifter genomförs på olika sätt, samt att beroendet av nyckelpersoner ökar, då endast ett fåtal personer känner till hur arbetet ska skötas. Som en effekt av den interna utvecklingen av kvalitetssäkring och organisation, har både befintliga och nya styrdokument utvecklats under året.

Fristående enheter

Ålands fiskodling, Guttorp

Övergripande mål

Upprätthålla goda förutsättningar för småskaligt yrkesmässigt kust- och skärgårdsfiske samt sportfiske och fisketurism.

Årets målsättningar

För att uppnå det övergripande målet har landskapsregeringen satt upp följande delmål för verksamheten år 2018:

- Verksamheten inriktas huvudsakligen på produktion av fiskyngel för utplanteringsändamål i syfte att stärka och upprätthålla lokala fiskbestånd som är föremål för yrkes- och fritidsfiske samt driva ett projekt för att stärka den naturliga fiskreproduktionen.
- Under året produceras ca 120.000 smolt av havsöring och ca 150.000 1-somriga sikyngel samt att leverera cirka 2 miljoner nykläckta gäddyngel varav en halv miljon inköpes från privata aktörer och 1,5 miljoner produceras vid Ålands fiskodling.

Årets produktionsresultat

Havsöring: 195.000 st. varav 92.000 såldes

Sik: 195.000 st. varav 135.000 såldes

Gädda: 1.960.000 st. varav samtliga såldes

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 86500 Ål fiskodling,Guttorp

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	109 499,58	140 000,00	30 500,42	78,2%
Erhållna bidrag	72 360,53	68 000,00	-4 360,53	106,4%
Summa Verksamhetens intäkter	**181 860,11**	**208 000,00**	**26 139,89**	**87,4%**
Löner o arvoden	- 320 329,87	- 251 156,04	69 173,83	127,5%
Pensionskostnader	-58 300,00	-45 710,45	12 589,55	127,5%
Övr lönebikostnader	-4 580,52	-4 144,11	436,41	110,5%
Summa Lönebikostnader	**-62 880,52**	**-49 854,56**	**13 025,96**	**126,1%**
Summa Personalkostnader	**- 371 979,19**	**- 301 010,60**	**70 968,59**	**123,6%**
Köp av tjänster	-29 655,64	-28 500,00	1 155,64	104,1%
Material förnödenh	- 103 343,62	- 152 489,00	-49 145,38	67,8%
Övr verksamh kostn	- 266 031,45	- 335 000,40	-68 968,95	79,4%
Summa Verksamhetens kostnader	**- 771 009,90**	**- 817 000,00**	**-45 990,10**	**94,4%**
Summa Verksamhetsbidrag	**- 589 149,79**	**- 609 000,00**	**-19 850,21**	**96,7%**
Summa Årsbidrag	**- 589 149,79**	**- 609 000,00**	**-19 850,21**	**96,7%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**- 589 149,79**	**- 609 000,00**	**-19 850,21**	**96,7%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**- 589 149,79**	**- 609 000,00**	**-19 850,21**	**96,7%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 86500 Ål fiskodling,Guttorp

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
86500 Ål fiskodling,Guttorp	- 954 144,06	- 916 868,23	- 651 513,28	- 589 149,79

Verkstad och lager

Verkstaden underhåller landskapets tonnage och vägunderhållets maskinpark. Lagret sköter lagring av vissa förbrukningsmaterial och reservdelar för hela förvaltningen och finansieras av serviceavgifter och hanteringspåslag för lagerhållna varor. Enheten har även det administrativa ansvaret för linfärjeförarna.

Enhetens målsättning kan kortfattat beskrivas enligt punkterna nedan:

Hålla en låg timdebitering genom att hålla en personalstyrka anpassad till behovet.

Hålla en bra service genom att ha en bra planering och vid oförutsedda händelser, som t.ex. haverier, ha personal tillgänglig som snabbt kan åtgärda dem.

Hålla en hög kompetensnivå genom att kunna anställa fackmän, genom att erbjuda en bra arbetsplats, samt behålla personal med lång och gedigen kunskap kvar i anställning hos landskapsregeringen.

Verksamheten ska vara självfinansierad och därutöver lämna ett nettoöverskott. Resultatet för år 2018 var ett nettoöverskott om cirka 50 000 euro, vilket var helt enligt plan. Enheten kan konstateras ha uppfyllt verksamhetsmålen.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 87300 Verkstad och lager

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	2 299 107,32	1 922 000,00	- 377 107,32	119,6%
Övr verksamh intäkt	25 695,02		-25 695,02	
Summa Verksamhetens intäkter	**2 324 802,34**	**1 922 000,00**	**- 402 802,34**	**121,0%**
Löner o arvoden	-1 360 550,36	-1 384 107,90	-23 557,54	98,3%
Pensionskostnader	- 244 469,93	- 251 907,60	-7 437,67	97,0%
Övr lönebikostnader	-20 233,45	-22 837,70	-2 604,25	88,6%
Summa Lönebikostnader	**- 264 703,38**	**- 274 745,30**	**-10 041,92**	**96,3%**
Personalersättningar	19 958,72		-19 958,72	
Summa Personalkostnader	**-1 605 295,02**	**-1 658 853,20**	**-53 558,18**	**96,8%**
Köp av tjänster	- 463 179,99	-63 300,00	399 879,99	731,7%
Material förnödenh	- 195 528,74	- 149 300,00	46 228,74	131,0%
Övr verksamh kostn	-10 756,98	- 546,80	10 210,18	1967,3%
Summa Verksamhetens kostnader	**-2 274 760,73**	**-1 872 000,00**	**402 760,73**	**121,5%**
Summa Verksamhetsbidrag	**50 041,61**	**50 000,00**	**-41,61**	**100,1%**
Övr finansiella int	-41,61		41,61	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-41,61**		**41,61**	
Summa Årsbidrag	**50 000,00**	**50 000,00**	**0,00**	**100,0%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**50 000,00**	**50 000,00**	**0,00**	**100,0%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**50 000,00**	**50 000,00**	**0,00**	**100,0%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 87300 Verkstad och lager

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
87300 Verkstad och lager	-12,35	76 011,41	5 550,63	50 000,00

Vägunderhållsverksamhet

Vägunderhållet sköter underhåll och mindre arbeten inom landskapets trafikinfrastruktur. Arbetet utförs enligt funktions- och standardbeskrivningen för vägnätet och enligt beställning av vägingenjör och trafikingenjör, samt bro- och hamningenjör. Arbetet har under året löpt enligt plan. Under året slutbesiktigades de nya lokalerna i Möckelö varefter Godby vägstation stängdes för att sedan säljas av fastighetsverket. Hela vägunderhållets personal på fasta Åland är nu placerad på Möckelö vägstation.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 87200 Vägunderhållet

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	2 419 851,28	2 525 536,00	105 684,72	95,8%
Övr verksamh intäkt	15 741,94		-15 741,94	
Summa Verksamhetens intäkter	**2 435 593,22**	**2 525 536,00**	**89 942,78**	**96,4%**
Löner o arvoden	-1 131 754,67	-1 164 861,40	-33 106,73	97,2%
Pensionskostnader	- 202 361,48	- 212 004,70	-9 643,22	95,5%
Övr lönebikostnader	-16 058,81	-19 220,20	-3 161,39	83,6%
Summa Lönebikostnader	**- 218 420,29**	**- 231 224,90**	**-12 804,61**	**94,5%**
Personalersättningar	9 674,97		-9 674,97	
Summa Personalkostnader	**-1 340 499,99**	**-1 396 086,30**	**-55 586,31**	**96,0%**
Köp av tjänster	- 380 730,36	- 383 300,00	-2 569,64	99,3%
Material förnödenh	- 608 190,68	- 566 649,50	41 541,18	107,3%
Övr verksamh kostn	- 194 114,50	- 179 500,00	14 614,50	108,1%
Summa Verksamhetens kostnader	**-2 523 535,53**	**-2 525 535,80**	**-2 000,27**	**99,9%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-87 942,31**	**0,20**	**87 942,51**	**-43971155,0%**
Räntekostnader	- 731,93		731,93	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**- 731,93**		**731,93**	
Summa Årsbidrag	**-88 674,24**	**0,20**	**88 674,44**	**-44337120,0%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-88 674,24**	**0,20**	**88 674,44**	**-44337120,0%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-88 674,24**	**0,20**	**88 674,44**	**-44337120,0%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 87200 Vägunderhållet

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
87200 Vägunderhållet	6 536,85	0,00	0,00	-88 674,24

Motorfordonsbyrån

Motorfordonsbyråns verksamhet bedrivs från och med 1 maj 2018 under namnet Fordonsmyndigheten Åland. Se Fordonsmyndighetens redogörelse för beskrivning av årets verksamhet.

Rederienheten

Rederienheten lades ner år 2017 och därefter sköts trafiken och administrationen av såväl linfärjor som de frigående färjornas av transportbyrån. Ansvaret för linfärjeförarna överfördes från rederienheten till verkstads- och lagerenheten i samband med nedläggningen, medan de frigående färjorna är driftsentreprenader som upphandlats och där avdelningens roll är att beställa trafiken.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 87100 Rederienheten

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Löner o arvoden	-7 563,51		7 563,51	
Pensionskostnader	-1 347,09		1 347,09	
Övr lönebikostnader	- 354,55		354,55	
Summa Lönebikostnader	**-1 701,64**		**1 701,64**	
Summa Personalkostnader	**-9 265,15**		**9 265,15**	
Köp av tjänster	-15,00		15,00	
Övr verksamh kostn		- 134 169,25	- 134 169,25	
Summa Verksamhetens kostnader	**-9 280,15**	**- 134 169,25**	**- 124 889,10**	**6,9%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-9 280,15**	**- 134 169,25**	**- 124 889,10**	**6,9%**
Summa Årsbidrag	**-9 280,15**	**- 134 169,25**	**- 124 889,10**	**6,9%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-9 280,15**	**- 134 169,25**	**- 124 889,10**	**6,9%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-9 280,15**	**- 134 169,25**	**- 124 889,10**	**6,9%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 87100 Rederienheten

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
87100 Rederienheten	-35 881,74	- 676 758,29	-76 190,72	-9 280,15

Myndigheter

Ålands Statistik- och utredningsbyrå

Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi

I lagen om Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB) (ÅFS 116/93) stadgas att statistik- och utredningsbyrån har till uppgift att verka som Ålands officiella statistikmyndighet samt att bedriva kvalificerad utredningsverksamhet. ÅSUB leds av en direktion bestående av sju sakkunniga och representanter för de som efterfrågar byråns tjänster. Under verksamhetsåret har direktionen haft sammantaget tre sammanträden.

Statistikproduktionen regleras i statistiklag för Åland (ÅFS 42/94). Utrednings- och forskningsverksamhetens övergripande målsättning är att utveckla en kunskapsbas om centrala drag inom det åländska samhället och att erbjuda analyskompetens för samhällets beslutsfattare.

ÅSUB:s totala personalresurser har bestått av tio fasta heltidstjänster. Härtill kommer knappt 1,5 tillfälliga tjänster som under berättelseåret använts inom utrednings- respektive statistikverksamheten för att täcka upp för myndighetens uppdragsverksamhet samt utvecklingen av myndighetens databaser och dataskydd.

EUs dataskyddsförordning som trädde i kraft 25 maj 2018 har präglat ÅSUB:s utvecklingsarbete under året. I tilläggsbudget 1 för år 2018 beviljades ÅSUB 35 000 euro extra för att täcka merkostnader för dataskyddsarbetet under år 2018. Tillägget finansierades med delar av det överskott som ÅSUB:s verksamhet medförde år 2017.

Hållbarhetsstyrning

Landskapsregeringen fastställer de övergripande målen för ÅSUB. Bland dessa mål har tre särskild bäring för landskapsregeringens prioriterade hållbarhetsfrågor. (1) ÅSUBs status som oberoende myndighet innebär att de producerade resultaten av verksamheten inte får styras av utomstående intressen. (2) Produktionen inom ÅSUB ska vara samhällsrelevant, aktuell och tillgänglig för användarna. (3) ÅSUB ska vara en attraktiv arbetsgivare som förmår dra till sig och behålla personal med hög kompetens.

Målen förverkligas via byråns verksamhetsprogram och årliga verksamhetsplaner. Verksamhetsprogrammet för 2016-2019 lyfter fram fem bärande strategier för perioden, nämligen (1) aktiv förmedling och interaktion med användarna, (2) underlätta för uppgiftslämnarna, (3) ökad växelverkan med samarbetspartners, (4) utveckla kompetenserna och metoderna samt trygga arbetsklimatet och slutligen (5) teknisk förnyelse och säker datahantering. I verksamhetsprogrammet fastslås även tre horisontella fokusområden varav två har relevans för det långsiktiga hållbarhetsarbetet, nämligen genusperspektivet och hållbar utveckling. Därutöver har tre av de fyra fastställda tematiska fokusområdena i verksamhetsprogrammet bärkraft i centrum: individen i samhället, bärkraftiga välfärdssystem, bärkraftig offentlig sektor samt bärkraftig ekonomi och miljö.

Genomförda hållbarhetsåtgärder

Hållbar utveckling beaktas i ÅSUB:s dagliga verksamhet, hållbarhetsperspektivet synliggörs i alla projekt där frågan är av relevans. ÅSUB:s främsta roll i hållbarhetsarbetet är att utveckla och presentera oberoende statistik och indikatorer som beskriver utvecklingen. Temaområdet Hållbar utveckling på hemsidan uppdaterades och utvecklades för att närmare följa FN:s 17 globala mål. Utvecklingen av nyckelindikatorer belystes även i översikten Hållbarbar utveckling år 2018. Vidare slutfördes under året ett internt projekt som innebar att miljöeffekter nu inbegrips i ÅSUB:s makroekonomiska modell över den åländska ekonomin. Innehållet i temaområdet om kvinnor och män på hemsidan utökades ytterligare.

ÅSUB bidrog till arbetet med de hållbarhetsindikatorer som redovisades i Statusrapport 2 för landskapets Utvecklings- och hållbarhetsagenda. Som ett underlag för landskapets budget gjordes en jämställdhetsanalys som år 2018 hade fokus på förändringar som har skett i samhälle och arbetsliv under 2010-talet. Analysen publicerades även i en särskild översikt. Den första tillitsstudien för Åland gjordes på uppdrag av landskapsregeringen som ett led i hållbarhetsarbetet.

ÅSUB:s verksamhet är till betydande delar forskningsbaserad och kräver gedigen metod- och databearbetningskunskap hos de anställda. Under året har kompetensinsatserna fortsatt med ÅSUB:s kompetensutvecklingsprogram som grund. Generellt har kompetensinsatserna till betydande delar fokuserat på datasäkerhet, ekonomisk modellanalys samt statistik- och andra programvaror. Därtill har merparten av de anställda gått specifika utbildningar för sina uppgiftsområden.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 8200_7 ÅSUB

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	328 693,48	297 000,00	-31 693,48	110,7%
Summa Verksamhetens intäkter	**328 693,48**	**297 000,00**	**-31 693,48**	**110,7%**
Löner o arvoden	- 631 513,37	- 609 400,29	22 113,08	103,6%
Pensionskostnader	- 114 518,39	- 110 910,89	3 607,50	103,3%
Övr lönebikostnader	-9 023,44	-10 055,12	-1 031,68	89,7%
Summa Lönebikostnader	**- 123 541,83**	**- 120 966,01**	**2 575,82**	**102,1%**
Personalersättningar	1 014,37		-1 014,37	
Summa Personalkostnader	**- 741 001,86**	**- 730 366,30**	**10 635,56**	**101,5%**
Köp av tjänster	- 149 342,92	- 153 033,70	-3 690,78	97,6%
Material förnödenh	-11 270,78	-18 600,00	-7 329,22	60,6%
Övr verksamh kostn	-69 009,53	-68 000,00	1 009,53	101,5%
Summa Verksamhetens kostnader	**- 970 625,09**	**- 970 000,00**	**625,09**	**100,1%**
Summa Verksamhetsbidrag	**- 641 931,61**	**- 673 000,00**	**-31 068,39**	**95,4%**
Summa Årsbidrag	**- 641 931,61**	**- 673 000,00**	**-31 068,39**	**95,4%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**- 641 931,61**	**- 673 000,00**	**-31 068,39**	**95,4%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**- 641 931,61**	**- 673 000,00**	**-31 068,39**	**95,4%**

Resultaträkningen för 2018 visar att ÅSUBs samlade budgetomslutning uppgick till 970.625 euro (832.177 euro 2017) och verksamhetsbidraget till 641.932 euro (509.810 euro 2017). De externa projekt- och försäljningsintäkterna var rekordhöga för tredje året i rad och uppgick sammantaget till 328.693 euro (322.368 euro 2017), vilket är 10,7 procent över budget. Projektaktiviteten har under de två senaste verksamhetsåren varit hög. Nettoresultatet för verksamhetsåret uppgick till +31.068 euro (+50.190 euro 2017).

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 8200_7 ÅSUB

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
82000 ÅSUB	- 604 344,53	- 549 054,88	- 509 809,75	- 641 931,61
Summa 8200_7 ÅSUB	**- 604 344,53**	**- 549 054,88**	**- 509 809,75**	**- 641 931,61**

Uppföljning av målsättningar

De aktiviteter inom statistikproduktionen och utredningsverksamheten som finns i verksamhetsplanen för året har genomförts. Utöver de projekt som var kända när verksamhetsplanen fastställdes tillkom nya uppdrag under året. Bland dessa nya projekt kan nämnas

ovan nämnda tillitsstudie samt en undersökning om ungdomsgårdarna i Mariehamn som var ett led i att öka delaktigheten bland de unga i frågor som berör dem. Den senare publiceras i början av år 2019.

Uppföljning av nyckeltal

ÅSUB:s produktion	ÅSUB generellt	Statistisk	Utredningar	Totalt
Rapporter		4	6	10
Meddelanden		54		54
Översikter & indikatorer	5			5
Webb-publiceringar		33		33
Övrigt	2	2		4
Publiceringar, totalt	7	93	6	106
Databaser		240	178	418

Hemsidan (www.asub.ax) är ÅSUBs främsta plattform för förmedling av den officiella statistiken, utrednings- och forskningsverksamhetens resultat samt indikatorer för samhällsutvecklingen. Under berättelseåret har utrednings- och statistikrapporterna publicerats i två olika serier, ÅSUB Rapport respektive ÅSUB Statistik. Därtill finns serien Statistiska meddelanden samt publikationsserien Översikter och indikatorer som omfattar såväl statistik som indikatorer. Antalet webb-publiceringar uppgick under år 2018 till 33 stycken. Förutom dessa webb-publiceringar gav ÅSUB ut 73 olika publikationer under året, vilket ger en samlad volym på 106 publiceringar. Därtill upprätthåller ÅSUB dynamiska databaser på hemsidan. Antalet databastabeller uppgick till 418 vid årets slut.

Utöver dessa publiceringar har ÅSUBs personal under 2018 publicerat en vetenskaplig artikel och en rapport för konferensdeltagande. Det samlade antalet publiceringar är något högre än den enligt budgeten planerade aktiviteten. Antalet databastabeller ökade också snabbare än enligt plan.

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

EU:s dataskyddsförordning som började tillämpas fullt ut från den 25 maj har inneburit att ÅSUB ytterligare har sett över tekniska krav och tekniska processer, organisationen och dess processer med avseende på dataskyddet samt genomfört flera utbildningsinsatser riktade till hela personalen. Därtill har statistiklagen reviderats för att anpassas till dataskyddsförordningen. Ändringen träder ikraft i början av år 2019.

Under året har såväl pensionsavgångar och föräldraledigheter varit aktuella varför sammantaget tre rekryteringar av ny personal genomförts.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Under året genomfördes en riskbedömningskartläggning bland de anställda som följdes upp med åtgärder bland annat för att förebygga stress och överbelastning samt för att förbättra kunskaperna inom första hjälpen. Systemet för områdesansvariga med biträdande ansvar och ersättare inom såväl statistikproduktionen som utredningsverksamheten förnyades med anledning av rotation inom personalstyrkan. Arbetet med att hålla manualer och processbeskrivningar uppdaterade för alla produktionsområden fortsatte.

Redogörelse för den interna kontrollen

De europeiska riktlinjerna (Code of Praxis) för officiell statistik liksom FN:s tio principer för officiell statistik har varit utgångspunkter för det fortgående kvalitetsarbetet som syftar till att höja effektiviteten och göra statistiken mera relevant, opartisk och aktuell. Därutöver regleras verksamheten främst av lagen om Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB) (ÅFS 116/93), statistiklag för Åland (ÅFS 42/94) samt EU:s allmänna dataskyddsförordning. Under berättelseåret

fortsatte satsningarna i enlighet med personalens kompetensutvecklingsprogram med särskild fokus på dataskydd och säkerhet för att säkerställa verksamheten i förhållande till dataskyddsförordningen. Utvecklingen av manualer, dokumentation av produktionsprocesserna samt uppdateringen av registerbeskrivningarna har varit prioriterade.

Datainspektionen

Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi

Myndighetens mandat utgår ifrån Landskapslag (2007:89) om Datainspektionen, där det i 1 § framgår att Datainspektionen är tillsynsmyndighet enligt landskapslagen (2007:88) om behandling av personuppgifter.

Sedan den 25 maj 2018 gäller EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) som lag på Åland. Den engelska och ofta vedertagna förkortningen av förordningen är GDPR och står för The General Data Protection Regulation. GDPR gäller som lag på Åland och ska tillämpas före den tidigare landskapslagen (2007:88) om behandling av personuppgifter vid eventuell konflikt.

Datainspektionen är tänkt att vara den officiella tillsynsmyndigheten för att säkra regelefterlevnaden hos åländska myndigheter i och med GDPR. Tilläggslagstiftning att ersätta landskapslag (2007:88) om behandling av personuppgifter är under beredning.

Datainspektionens personal bestod i början av året av en heltidsanställd myndighetschef och under våren även av en jurist. Rekrytering av en ny myndighetschef pågick under hösten, personalen bestod då av en person under ett tillfälligt förordnande om 20 % av en heltidstjänst.

Införandet av GDPR den 25 maj 2018 har krävt att Datainspektionens arbete under året fokuserat på utåtriktad informationsverksamhet i form av information på webbplatsen och utbildningsinsatser.

Merparten av myndighetens budget under år 2018 gick till personalkostnader, då myndighetens verksamhet inte är resurskrävande utöver eventuellt humankapital finns inte anledning att tro att detta kommer att ändras väsentligt i framtiden.

Hållbarhetsstyrning

Myndigheten har en lagstadgad skyldighet att agera transparent och att göra en särskild separat årsberättelse tillgänglig för allmänheten, därigenom finns möjlighet för allmänheten att få insyn i verksamheten och även kritisera densamma. Genom denna transparens är myndighetens förhoppning att misstankar om korruption kan skingras.

I och med att myndighetens huvudsakliga resurs är dess personal har fortbildning varit en viktig del i verksamheten, exakt vilka utbildningar som gåtts under året är inte dokumenterat.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 82200 Datainspektionen

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Löner o arvoden	-78 287,02	-65 352,57	12 934,45	119,8%
Pensionskostnader	-14 248,22	-11 894,16	2 354,06	119,8%
Övr lönebikostnader	-1 119,51	-1 078,37	41,14	103,8%
Summa Lönebikostnader	**-15 367,73**	**-12 972,53**	**2 395,20**	**118,5%**
Personalersättningar	368,26		- 368,26	
Summa Personalkostnader	**-93 668,19**	**-78 325,10**	**15 343,09**	**119,6%**
Köp av tjänster	-15 279,63	-56 500,00	-41 220,37	27,0%
Material förnödenh	-1 534,26	-4 175,00	-2 640,74	36,7%
Övr verksamh kostn	-6 572,00	-12 000,00	-5 428,00	54,8%
Summa Verksamhetens kostnader	**- 117 054,08**	**- 151 000,10**	**-33 946,02**	**77,5%**

Summa Verksamhetsbidrag	**- 117 054,08**	**- 151 000,10**	**-33 946,02**	**77,5%**
Summa Årsbidrag	**- 117 054,08**	**- 151 000,10**	**-33 946,02**	**77,5%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**- 117 054,08**	**- 151 000,10**	**-33 946,02**	**77,5%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**- 117 054,08**	**- 151 000,10**	**-33 946,02**	**77,5%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 82200 Datainspektionen

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
82200 Datainspektionen	-70 351,35	-94 925,76	- 129 002,41	- 117 054,08

Uppföljning av målsättningar

Myndighetens målsättningar under året har i kort sammanfattning varit att förbereda Åländska myndigheter för ikraftträdandet av GDPR den 25 maj 2018.

Detta har gjorts i huvudsak genom att utbildningstillfällen anordnats och genom att information om förordningen och dess konsekvenser redogjorts för på webbplatsen.

Samverkan med de övriga nordiska myndigheterna har även fortskridit, vilket är en förutsättning för att tillgodose principen om "a one stop shop", vilket är begreppet som används för att förklara att alla Europeiska tillsynsmyndigheter under GDPR ska tillämpa lagstiftningen på samma sätt. Under det nordiska mötet i maj 2018 beslutades att den första tillsynen skulle fokusera på personuppgiftsansvarigas anställande av dataskyddsombud.

Arbetet med att kartlägga myndighetsregister har fortgått under året i samarbete med landskapets och kommunernas myndigheter.

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

I samband med införandet av GDPR uppstod behov av tillfällig personalförstärkning inom Datainspektionen och en jurist anställdes. Under hösten har arbetet med rekrytering av en ny myndighetschef till myndigheten pågått. Under hösten har personalstyrkan uppgått till en person med ett förordnande om 20% av en heltidstjänst.

Datainspektionens webbplats uppgraderades i början av året.

De huvudsakliga förändringarna på webbplatsen är att information om GDPR och verktyg för att underlätta myndigheternas implementering av densamma har publicerats. Detta gjordes i god tid innan ikraftträdandet, det är oklart om materialet är tillräckligt då någon feedback ifrån åländska myndigheter inte har dokumenterats.

Totalt har åtta nyhetsbrev publicerats under år 2018, där detaljerna av webbplatsens uppdateringar förtydligas. Dessa nyhetsbrev skickas även till prenumeranter. Merparten av dessa nyhetsbrev publicerades i april och maj, d.v.s. i nära anslutning till att GDPR trädde i kraft.

Ny information på webbplatsen är de allmänna råd och riktlinjer som publicerades under april och maj gällande tillämpningen av GDPR.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

I och med den nya lagstiftningen förändras Datainspektionens roll från att vara mindre rådgivande till mer övervakande. Myndighetens kontakter med tillsynsobjekten ska i så stor omfattning som möjligt hållas med de respektive myndigheternas dataskyddsombud. Dataskyddsombuden har i sin tur ett ansvar att stödja myndigheterna med goda råd och expertkunskap om personuppgiftsbehandling och praktisk tillämpning av GPDR i enskilda fall.

I praktiken innebär detta att Datainspektionens roll bör förändras ifrån rollen att vara en rådgivande expertmyndighet till att agera mer uppsökande och kravställande.

För att myndigheten ska kunna utföra sitt arbete effektivt fordras tydligt mandat i lagstiftning att agera, vilket idag saknas. I samband med att tilläggslagstiftning till GPDR införlivas i den Åländska lagsamlingen kommer detta mandat att förtydligas.

Redogörelse för den interna kontrollen

Det finns inget dokumenterat om intern kontroll av verksamheten år 2018.

Ålands energimyndighet

Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi

År 2018 var det andra verksamhetsåret för Ålands energimyndighet. Myndighetens uppgift är bl.a. energifrågor, tillsyn och övervakning av elmarknad, samt utsläppshandel av växthusgaser. Myndigheten främjar landskapsregeringens energipolitik, bevakar omvärlden i energifrågor, tar initiativ till lagstiftning och bistår övriga delar av organisationen med beredning av ärenden. Vissa uppgifter är årligen återkommande t.ex. att godkänna utsläppskontrollörens rapporter och åländska verksamheter som ingår i EU:s utsläppssystem. Myndigheten har till uppgift att fastställa El-systemnätsbolagets och distributionsbolagens årliga nättariffer.

Energimyndigheten tilldelades under året uppdraget som tvistlösningsmyndighet som etablerades i samband med lagen om främjande av utbyggnad av bredband. Under det gångna året har uppdrag som hänförts till tvistlösningsmyndigheten inte uppkommit.

Hållbarhetsstyrning

Energimyndigheten är en av de viktigaste aktörerna för att uppnå strategiskt utvecklingsmål 6 och har under året medverkat i den arbetsgrupp som ansvarar för energimålsättning i landskapsregeringens hållbarhetsagenda.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 82300 Ålands energimyndighet

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Avgiftsintäkter		7 000,00	7 000,00	
Övr verksamh intäkt	146 382,95	30 000,00	- 116 382,95	487,9%
Summa Verksamhetens intäkter	**146 382,95**	**37 000,00**	**- 109 382,95**	**395,6%**
Löner o arvoden	-21 775,81	-23 855,50	-2 079,69	91,3%
Pensionskostnader	-3 963,18	-4 341,70	- 378,52	91,3%
Övr lönebikostnader	- 296,16	- 393,60	-97,44	75,2%
Summa Lönebikostnader	**-4 259,34**	**-4 735,30**	**- 475,96**	**89,9%**
Summa Personalkostnader	**-26 035,15**	**-28 590,80**	**-2 555,65**	**91,1%**
Köp av tjänster		-22 409,20	-22 409,20	
Summa Verksamhetens kostnader	**-26 035,15**	**-51 000,00**	**-24 964,85**	**51,0%**
Summa Verksamhetsbidrag	**120 347,80**	**-14 000,00**	**- 134 347,80**	**-859,6%**
Summa Årsbidrag	**120 347,80**	**-14 000,00**	**- 134 347,80**	**-859,6%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**120 347,80**	**-14 000,00**	**- 134 347,80**	**-859,6%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**120 347,80**	**-14 000,00**	**- 134 347,80**	**-859,6%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 82300 Ålands energimyndighet

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
82300 Ålands energimyndighet	-22 299,49	-24 730,02	26 155,38	120 347,80

Uppföljning av målsättningar

Mål: Utöva tillsyn och övervakning av elmarknaden på Åland.

Förverkligat: Myndigheten har under året utövat tillsyn över elmarknaden i enlighet med sitt uppdrag.

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Myndighetschefstjänsten var tillfällig under tiden myndigheten ännu var under uppbyggnad. Tjänsten utlystes som ordinarie under år 2018. Den tidigare tillfälliga myndighetschefen tillträdde i april som ordinarie myndighetschef.

Myndigheten har till uppgift att utöva tillsyn och övervakning inom energiområdet. Under året tillkom tillsyn gällande Europaparlamentets och rådets direktiv 98/70/EG om kvaliteten på bensin och dieselbränslen, det s.k. bränslekvalitetsdirektivet. Direktivet har tillsammans med andra direktiv inom området under året införlivats i den åländska lagstiftningen.

Myndigheten gick med ett överskott på ca 120.000 euro vilket är långt över den budgeterade nettokostnaden på 16.000 euro. Verksamhetens kostnader stannade på ca 26.000 mot budgeterade 51.000 euro. Den största avvikelsen är att verksamhetens intäkter blev ca 146.000 mot budgeterade 51.000 euro. Myndighetens intäkter består dels utav avgifter för övervakning av elmarknaden och dels intäkter från utsläppsrättsauktioner. Många faktorer spelar in i hur priset på utsläppsrätter utvecklar sig och intäkterna är därför svåra att förutspå.

Ålands polismyndighet

Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi

Polismyndigheten bedrivs i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen och landskapsförordningen om Ålands polismyndighet (ÅFS 2000:26, 2000:34) samt enligt ett av styrelsen för Ålands polismyndighet fastställt reglemente. I 1 § polislagen (ÅFS 2013:87) stadgas om polisens uppgifter. Polismyndigheten ansvarar inom sitt område för tryggandet av rätts- och samhällsordningen, upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet, förebyggandet, utredningen och sörjandet för att brott blir föremål för åtalsprövning samt ansvarar för att som allmän säkerhetsmyndighet inom sitt uppgiftsområde ge hjälp till allmänheten.

Utfallet av 2018 års nettoanslag är 95,3 %. Verksamhetens kostnader uppgår till 97,2 % och intäkterna till 119,3 %. På grund av bland annat ökade personalkostnader efter arbetsvärderingen och avtalsförhandlingar och ökade intäkter p.g.a. återbetalning av en pensionsförsäkring har budgeten justerats i två tilläggsbudgetbehandlingar.

Hållbarhetsstyrning

Fokus i hållbarhetsarbetet inom polismyndigheten har varit på interaktion och transparens i beslutsfattandet samt upprätthållandet av personalens välmående och kompetens. Personalen har en omfattande representation i beslutsfattande organ och arbetsgrupper har bildats i frågor som berör personalen. År 2018 genomfördes en personalbarometer och på basen av resultatet väljs tyngdpunktsområden som polismyndigheten kommer att arbeta med framöver. Kompetensfrågan är lika aktuell som tidigare och polismyndigheten har arbetat mycket med att försöka arrangera svenskspråkig utbildning.

Polismyndigheten kommer att i mån av möjlighet i sin verksamhet att beakta lösningar som förbättrar och främjar hållbarhet även i fortsättningen. Bland annat har polismyndigheten i sin städupphandling beaktat miljöaspekter och hållbarheten beaktas också vid det nya polishusbygget. Personalen uppmanas till ökad miljömedvetenhet bl.a. genom sortering, användning av elektricitet och andra enkla åtgärder som kan genomföras i det dagliga arbetet.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 82500 Ålands polismyndighet

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	67 608,59	20 000,00	-47 608,59	338,0%
Avgiftsintäkter	429 083,70	410 000,00	-19 083,70	104,7%
Övr verksamh intäkt	171 379,89	130 000,00	-41 379,89	131,8%
Summa Verksamhetens intäkter	**668 072,18**	**560 000,00**	**- 108 072,18**	**119,3%**
Löner o arvoden	-5 656 177,90	-5 015 364,53	640 813,37	112,8%
Pensionskostnader	-1 057 591,70	- 921 796,45	135 795,25	114,7%
Övr lönebikostnader	-80 999,63	-82 753,42	-1 753,79	97,9%
Summa Lönebikostnader	**-1 138 591,33**	**-1 004 549,87**	**134 041,46**	**113,3%**
Personalersättningar	70 998,62	40 000,00	-30 998,62	177,5%
Summa Personalkostnader	**-5 703 223,63**	**-5 979 914,40**	**- 276 690,77**	**95,4%**
Köp av tjänster	- 521 686,73	- 476 709,50	44 977,23	109,4%
Material förnödenh	- 244 537,47	- 198 554,00	45 983,47	123,2%
Övr verksamh kostn	- 547 635,40	- 554 822,00	-7 186,60	98,7%
Summa Verksamhetens kostnader	**-7 017 083,23**	**-7 209 999,90**	**- 192 916,67**	**97,3%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-6 349 011,05**	**-6 649 999,90**	**- 300 988,85**	**95,5%**
Summa Årsbidrag	**-6 349 011,05**	**-6 649 999,90**	**- 300 988,85**	**95,5%**

Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-6 349 011,05**	**-6 649 999,90**	**- 300 988,85**	**95,5%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-6 349 011,05**	**-6 649 999,90**	**- 300 988,85**	**95,5%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 82500 Ålands polismyndighet

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
82500 Ålands polismyndighet	-6 051 593,17	-6 072 753,92	-6 075 373,34	-6 349 011,05

Uppföljning av målsättningar

Inriktningsmålen för år 2018 var polisens närhet och tillgänglighet för ökad trygghet i samhället, arbetet mot våld i nära relationer samt hög prioritet av bekämpning av narkotika.

Polisen har i sin verksamhet utgått ifrån att vara synlig och tillgänglig vid de tidpunkter där man upplever att polisen behövs. Polispatruller har aktivt övervakat speciellt stadens centrum under helger vid krogstängning och vid större tillställningar och evenemang runtom i landskapet. Tillsammans med sjöbevakningen har man besökt skärgården. Det s.k. PTG-samarbetet (polis, tull, gränsbevakning) har varit aktivt under året. I slutet av året gjordes förändringar i ungdomspolisverksamheten i syfte att förbättra tillgängligheten för unga och för ett mer strukturerat ungdomspolisarbete.

Vad gäller arbetet med våld i nära relationer har polismyndigheten utbildat ytterligare personal inom detta område. Efter förändringar i organisationen har ärenden som berör våld i nära relationer koncentrerats mer än tidigare till vissa specifika utredare. På så sätt har man fått en bättre överblick men målsättningen är fortfarande att utredningstiden ska förkortas i dessa ärenden.

Narkotikabekämpningen har förlöpt planenligt även efter att narkotikaprojektet från år 2017 avslutades. Narkotikagruppen är väl resurserat med en egen undersökningsledare. Narkotikagruppens och fältgruppernas samarbete har förlöpt bra och fältgrupperna är aktiva speciellt inom narkotikaövervakning i trafiken och i fältövervakningen.

Tillståndsenhetens resultat översteg budget med ca 28.000 euro vilket främst beror på ökade pass- och identitetskortsansökningar. Man kan även konstatera att ansökningar via nätet har ökat. Sammanlagt behandlade tillståndsenheten 10.127 ärenden.

Inom Alarmcentralen har man arbetat aktivt med att förbereda det nya in- och utalarmeringssystemet Ålarm. Projektet är omfattande och mycket arbete återstår. Personalresurserna har varit oförändrade och intäkterna ökade p.g.a. fakturering av automatlarm som inleddes under året.

Gatusäkerhetsindexet har förbättrats märkbart i jämförelse med år 2017. I Mariehamn var gatusäkerhetsindexet 80,80 (56,01 år 2017) och på hela Åland 129,74 (91,29 år 2017). Det krävs en noggrannare analysering av faktorerna som inverkat på gatusäkerhetsindexet, men utvecklingen är mycket positiv.

Antalet anmälda brott har hållits ungefär på samma nivå. Till myndigheten anmäldes år 2018 sammanlagt 2 248 misstänkta brott (år 2017, 2 255 st.). Av dessa var 1252 brott mot strafflagen (exkl. trafikbrott). Gällande trafikbrotten märks fortfarande problematiken med bötesförfarandet som fortfarande inte fungerar optimalt p.g.a. bristande lagstiftning. Trafikförseelserna har ökat jämfört med år 2017 (294 st. vs. 158 st.) men ligger fortfarande under de tidigare årens statistik, d.v.s. cirka 500-600 förseelser per år.

Uppklarningsprocenten har förbättrats ytterligare från år 2017. Uppklarningsprocenten för alla anmälda brott var 70,8 % (2017 66,5 %) medan uppklarningsprocenten för brott mot strafflagen (exkl. trafikbrotten) var 52,2 % (2017 56 %). Sammanfattningsvis kan konstateras att utredningen har gjort ett bra arbete, även om belastningen och ärendemängden har varit stor.

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Under år 2018 gjordes förändringar i verksamheterna och särskilt inom utredningen. Genom en tydligare fördelning av ärenden och placering av befäl i nya uppgifter eftersträvades förbättrade resultat samt arbetsro för utredningspersonalen. Förändringen upplevs som positiv, vilket också framkom ur utredningspersonalens svar i personalbarometern.

Ändringen av 9 § landskapslagen om Ålands polismyndighet gällande polismans avgångsålder trädde i kraft 1 juni 2018 vilket innebar en återbetalning av tilläggsförsäkringen som betalats av myndigheten sedan år 2015. Ökade intäkter från tillståndsenheten och alarmcentralen samt ersättning från Inrikesministeriet för en polispraktikant har gjort att inkomstbudgeten överskridits. Resultatet av arbetsvärderingen innebar en väsentlig höjning av polismyndighetens personalkostnader. Dessa kostnader, både faktiska och beräknade, justerades i tilläggsbudget 2 och 3. Under året har frånvaro i form av oavlönade familjeledigheter och tjänstledigheter varit svåra att ersätta med vikarier och långtidssjukskrivningar har gjort att FPA ersättningarna överstigit det budgeterade.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Personalbristen utgör den största risken och osäkerhetsfaktorn. Polismyndigheten saknar reserv och det har varit svårt att rekrytera polismän. Även om de inrättade polistjänsterna kan anses vara tillräckliga (69 polismän), så har polismyndigheten i praktiken ett underskott på ca 4-5 personer. Bland annat p.g.a. tre befälsstuderande som genomför studier vid Polisyrkeshögskolan, flertalet föräldraledigheter och längre sjukskrivningar. Det största behovet finns inom fältverksamheten och polismyndigheten har varit tvungen att avhjälpa situationen genom övertid.

Upprätthållandet och förbättrandet av kompetensen är fortfarande en av de största utmaningarna inom polismyndigheten. Problemet med svenskspråkig utbildning består och ingen förbättring har setts under året, även om myndigheten aktivt har påtalat problemet och inom ramen för sina egna möjligheter arrangerat utbildning.

Polismyndigheten har tampats med problem i anknytning till bristfällig eller försenad lagstiftning. Detta orsakar problem i det praktiska arbetet.

Redogörelse för den interna kontrollen

Polismyndigheten har följt de bestämmelser, föreskrifter och beslut som berör polisverksamheten, men också de bestämmelser som reglerar den allmänna förvaltningen inom myndigheten. Intern övervakning har genomförts inom myndigheten på förmansnivå och stickprovskontroller har gjorts inom de områden som nämnts i laglighetsövervakningsplanen.

En omfattande internrevision genomfördes år 2018 och resultatet offentliggörs i februari 2019. Polismyndigheten har redan påbörjat åtgärder med anledning av det som framkommit i revisionen.

Ålands ombudsmannamyndighet

Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi

Myndigheten avger en separat verksamhetsberättelse med mer omfattande och specifika uppgifter om verksamheten.

Ålands ombudsmannamyndighet har till uppgift att främja och trygga jämlikhet och förhindra diskriminering. Orsaker till diskriminering kan vara kön, könsidentitet, könsuttryck, sexuell läggning, funktionshinder, ålder, etnisk tillhörighet, religion eller annan övertygelse. Barnombudsmannen bevakar de åländska barnens intressen och ska vara med och påverka beslut kring allt som rör barns och ungdomars liv på Åland. Myndigheten arbetar genom rådgivning för att främja och trygga jämlikhet i frågor som gäller rättigheter för klienter i socialvården och patienter i hälso- och sjukvården. Myndighetens uppdrag omfattar även rådgivning vad gäller konsumenters rättigheter.

Verksamheten regleras av följande lagar: landskapslagen (2005:66) om förhindrande av diskriminering i landskapet, landskapslagen (1989:27) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män, landskapslagen (2014:33) om Ålands Ombudsmannamyndighet, landskapslag (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård, landskapslagen (1993:61) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter, lag om konsumentrådgivning (FFS 800/2008) samt förordning om skötseln i landskapet Åland av uppgifter som gäller konsumentrådgivning (FFS 1180/2009).

Myndighetens uppdrag har under år 2018 skötts av en personalstyrka på motsvarande 2,4 heltidsanställda.

Hållbarhetsstyrning

All myndighetens verksamhet och uppdrag omfattar frågor med bäring på social hållbarhet som i utvecklings- och hållbarhetsagendan framförallt är uttryckt i de strategiska utvecklingsmålen; välmående människor vars inneboende resurser växer; alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället. Verksamheten inriktar sig på att, genom rådgivning och information, stötta de kvinnor, män, flickor och pojkar som inte omfattas av målskrivningarna, de som faller utanför samhällets system och skyddsnät. De som vänder sig till myndigheten står ofta långt bort från att vara välmående, lever ibland i ekonomiskt utsatt position och känner sannolikt låg eller ingen tillit till och delaktighet i det åländska samhället.

Myndigheten är liten och det är framförallt de två ombudsmännen som är engagerade i hållbarhetsarbetet. En utvecklingsdialog förs fortlöpande internt och med ombudsmannanämnden. Myndigheten är medaktör i nätverket bärkraft.ax och myndighetschefen deltar även i landskapsregeringens samordningsgrupp för social hållbarhet. Myndigheten har under året arrangerat och deltagit i fortbildande seminarier och möten med intresseorganisationer och föreningar för att öka sin och andras kunskap och få tillfälle till dialog med rättighetsbärare i det åländska samhället. Kunskapen bidrar till myndighetens utvecklingsarbete med sikte på de strategiska utvecklingsmålen. Under året har en gemensam workshop på tema hållbarhet hållits tillsammans med ombudsmannanämnden.

Under året har det inte varit aktuellt med upphandlingar eller miljöbedömning av leverantörer.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 82600 Ålands Ombudsmannamyndighet

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	45 947,76	46 000,00	52,24	99,9%

Summa Verksamhetens intäkter	**45 947,76**	**46 000,00**	**52,24**	**99,9%**
Löner o arvoden	- 146 675,27	- 142 419,63	4 255,64	103,0%
Pensionskostnader	-26 616,07	-25 920,32	695,75	102,7%
Övr lönebikostnader	-2 088,99	-2 349,95	- 260,96	88,9%
Summa Lönebikostnader	**-28 705,06**	**-28 270,27**	**434,79**	**101,5%**
Summa Personalkostnader	**- 176 143,73**	**- 170 689,90**	**5 453,83**	**103,2%**
Köp av tjänster	-24 982,57	-33 180,00	-8 197,43	75,3%
Material förnödenh	-4 671,37	-8 279,70	-3 608,33	56,4%
Övr verksamh kostn	-22 812,76	-22 850,40	-37,64	99,8%
Summa Verksamhetens kostnader	**- 228 610,43**	**- 235 000,00**	**-6 389,57**	**97,3%**
Summa Verksamhetsbidrag	**- 182 662,67**	**- 189 000,00**	**-6 337,33**	**96,6%**
Summa Årsbidrag	**- 182 662,67**	**- 189 000,00**	**-6 337,33**	**96,6%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**- 182 662,67**	**- 189 000,00**	**-6 337,33**	**96,6%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**- 182 662,67**	**- 189 000,00**	**-6 337,33**	**96,6%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 82600 Ålands Ombudsmannamyndighet

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
82600 Ålands Ombudsmannamyndighet	- 173 149,62	- 169 538,89	- 154 742,00	- 182 662,67

Uppföljning av målsättningar

Övergripande mål

Mål: ÅOM ska verka för att främja och trygga den enskildes rätt till lika behandling i enlighet med landskapslagen (2005:66) om förhindrande av diskriminering i landskapet och i arbetslivet inom den offentliga sektorn.

Förverkligat: Under året har diskrimineringsombudsmannen (DO) bedrivit rådgivning, givit utlåtanden och rekommendationer till myndigheter och kommuner samt bedrivit viss allmän informationsverksamhet. Totalt har 52 rådgivningsärenden inkommit.

Mål: ÅOM ska verka för att främja och trygga den enskildes rätt till lika behandling i enlighet med landskapslagen (1989:27) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män.

Förverkligat: Under året har DO bedrivit rådgivning och givit utlåtanden och rekommendationer till enskilda personer samt myndigheter vad gäller tillämpningen av lagen om jämställdhet mellan män och kvinnor. DO har även bedrivit viss allmän informationsverksamhet. Totalt har 16 av de inkomna rådgivningsärendena till DO rört jämställdhet och diskriminering pga kön, könsidentitet och könsuttryck.

Mål: ÅOM ska verka för att främja och trygga barns ställning och rättigheter i enlighet med landskapslagen (2014:33) om Ålands Ombudsmannamyndighet.

Förverkligat: Under året har barnombudsmannen (BO) bedrivit rådgivning och givit utlåtanden och rekommendationer till enskilda personer samt myndigheter vad gäller tillämpningen av FN:s konvention om barnets rättigheter, samt bedrivit viss allmän informationsverksamhet. Totalt 10 ärenden har berört BO.

Mål: ÅOM ska verka för att främja och trygga klientens ställning och rättigheter inom socialvården i enlighet med landskapslagen (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård samt patientens ställning och rättigheter inom hälso- och sjukvården i enlighet med landskapslagen (1993:61) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter.

Förverkligat: Under året har klientombudsmannen bedrivit rådgivning genom att bistå klienter med anmärkning och förvaltningsklagan, kontakta berörd personal eller myndighet, samt ge råd och information. Totalt 124 klientärenden har inkommit.

Förverkligat: Under året har patientombudsmannen bedrivit rådgivning genom att bistå patienter med anmärkning, klagomål, skadeanmälan, kontakt med berörd personal eller myndighet, samt ge råd och information. Totalt 211 patientärenden inkommit.

Mål: ÅOM verkar genom konsumentrådgivning även för att främja och trygga konsumenters intressen i enlighet med vad som föreskrivs i lag om konsumentrådgivning (FFS 800/2008) samt förordning om skötseln i landskapet Åland av uppgifter som gäller konsumentrådgivning (FFS 1180/2009).

Förverkligat: Under året har konsumentrådgivaren informerat om konsumentens rättigheter och skyldigheter samt givit vägledning och medlingshjälp i tvister mellan konsumenter och företag. Rådgivningen har totalt haft 286 kontakter och konsumentärenden.

Målsättningar 2018

Mål: ÅOM ska ha ett nära och konstruktivt samarbete med ombudsmannanämnden för att tillgodose sig kompetensen hos de som representerar olika intresseriktningar som ingår i ombudsmannanämnden.

Förverkligat: Nämnden har sammanträtt sju gånger under året och hållit olika temadiskussioner med beröring på myndighetens verksamhetsområden.

Mål: ÅOM ska agera mer aktivt för att få till stånd lagändringar inom landskapets behörighet som myndigheten anser som nödvändiga för att tillgodose myndighetens målsättningar och den enskildes rättsskydd inom myndighetens verksamhetsområden.

Förverkligat: Myndigheten har under året inlett analysarbete och dialog med landskapsregeringen och intresseorganisationer vad gäller behov av uppdatering av den åländska diskrimineringslagstiftningen, arbetet fortsätter under år 2019.

Mål: ÅOM ska fortsätta arbetet för att bli mer synligt bland allmänheten, så att Ålands ombudsmannamyndighet får en starkare förankring bland allmänheten och blir ett begrepp i landskapet Åland, genom att arbeta med mer informativ verksamhet och tätare kontakter med de som omfattas av myndighetens verksamhetsområden samt hålla massmedia uppdaterad.

Förverkligat: Myndigheten har under året arrangerat tre seminarier, aktivt bedrivit nätverksarbete och på inbjudan medverkat i ett flertal arrangemang och möten ordnat av andra aktörer, besökt skolor, samt medverkat i intervjuer både i lokalradio och tidningar.

Mål: ÅOM ska fortsätta arbetet med en uppdaterad och informativ webbplats, där de som önskar kan få råd och hjälp inom myndighetens verksamhetsområden.

Förverkligat: Myndighetens webbplats har hållits uppdaterat och en Facebook sida har skapats som ytterligare informationskanal.

Mål: ÅOM ska även år 2018 inom ramarna för barnombudsmannens verksamhetsområde upprätthålla kontakterna med Bris i Sverige, så att barn och ungdomar på Åland har tillgång till Bris olika stödfunktioner, bland annat den s.k. Bris-telefonen.

Förverkligat: Avtalet med Bris stödfunktion har fortsatt under året. Marknadsföring av stödfunktionen genom bland annat radioreklam i samband med jullov och Rockoff musikfestival. Informationsturné med inbjuden gäst från Bris till fyra högstadieskolor, samt aktiv marknadsföring till skolorna.

Mål: ÅOM ska i sin verksamhet fortsätta att arbeta och verka utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Förverkligat: Myndigheten deltar som medaktör i nätverket bärkraft.ax. Personalen har deltagit i möten och seminarier samt arrangerat en workshop tillsammans med ombudsmannanämnden som led i att stärka hållbarhetsperspektiv i verksamheten.

Uppföljning av nyckeltal

Ombudsmannamyndighetens ärenden				**2017**				**2018**
	Kvinnor	Män	Annan	Totalt	Kvinnor	Män	Annan	Totalt
Klientombudsmannen	64	33	2	99	75	42	7	124
Patientombudsmannen	132	91		223	143	68		211
Konsumentrådgivningen	*	*		315	164	122		286
Diskriminerings- och barnombudsmannen	25	20		45	32	25	5	62
Totalt				**682**				**683**

Annan= par/grupper, myndighet/organisation eller kön ospecificerat
** = könsbaserad statistik har inte upprättats*

Klientombudsmannens barnärenden	**2017**	**2018**
Barnomsorg	2	4
Barnskydd	11	32
Handikappservice	2	4
Vuxensocialt arbete (utkomststöd barnfamilj)	12	11
Barntillsyn		3
Totalt	**27**	**54**

Patienter enligt åldersfördelning	**2016**	**2017**	**2018**
< 18 år	11	13	14
19-64 år	130	139	140
	65	61	47
Ingen uppgift	12	10	10
Totalt	**218**	**223**	**211**

DO och BO ärenden enligt diskrimineringsgrund				**2017**				**2018**
	Kvinnor	**Män**	**Annan org/ myndigh.**	**Totalt**	**Kvinnor**	**Män**	**Annan org/ myndigh.**	**Totalt**
Kön, könsuttryck, könsidentitet	4	1		5	10	3	3	16
Etnicitet	1	1		2	4	2		6
Funktionshinder		2		2	4	5		9
Religion, annan övertygelse								
Ålder					2			2
Sexuell läggning								
BO fråga/ärende *	3	4		7	4	4	2	10
Ingen info registrerad**	18	12		30				
Annan/ej DO-BO behörig/ej diskr grund enl ÅFS					8	11		19
Totalt	**25**	**20**		**45**	**32**	**25**	**5**	**62**

** Upplevelser av diskriminering kan omfatta flera diskrimineringsgrunder, därför blir totala antalet ärenden inte alltid summan av noteringar i kolumnerna. Även BO-ärenden kan omfatta de olika diskrimineringsgrunderna, varför samma ärende kan noteras på flera ställen.*

*** Vid rådgivningsärenden fram till 31 oktober 2017 har ingen statistik förutom kön noterats. Statistikföringen är under utveckling.*

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Med start 1 januari 2018 har myndigheten haft utökade resurser (80 procent) för uppdraget som diskriminerings- och barnombudsman jämfört med tidigare år (60 procent), vilket medgivit större möjligheter vad gäller informations- och nätverksarbete.

Under året äskade myndigheten om tilläggsbudget framförallt för att säkerställa rekrytering och bemanning till en av tjänsterna inom myndigheten. Rekrytering av efterträdare genomfördes enligt plan och verksamheten har fortlöpt utan avbrott under året.

Inga övriga väsentliga förändringar har skett under året.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Ålands ombudsmannamyndighet är liten. Varje ombudsmanna- och rådgivningsuppdrag har en hög grad av specialisering. Enskilda personer som inkommer med sina ärenden ges prioritet över proaktiva, förebyggande insatser och långsiktigt utvecklingsarbete. Planeringen och utförandet av de senare omges därför av en viss osäkerhet eftersom det inte på förhand går att veta hur många inkommande ärenden som myndigheten anförtros. Ett ärende kan ta allt från under en arbetstimme till flera arbetsdagar i anspråk. Delegering av roller vid frånvaro är svår att genomföra i praktiken med hänvisning till de olika sakkunskapsområdena. Frånvaro utgör därför en riskfaktor och en osäkerhetsfaktor vad gäller myndighetens servicenivå, planering, genomförande och uppföljning inom verksamheten.

Redogörelse för den interna kontrollen

Landskapslag (2014:33) om Ålands ombudsmannamyndighet utgör grunden för ÅOM och dess verksamhet. Vid handläggning av ärenden och beslutsfattande följer ÅOM förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland och andra för ärendehanteringen relevanta lagar samt sin egen arbetsordning.

Lotteriinspektionen

Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi

Ålands Lotteriinspektion bildades 1 mars 2017 som ett resultat av att landskapslagen om lotteriinspektion (2016:10) trädde i kraft 1 januari 2017. Motivet var att skapa en ny myndighet med ansvar för penningspelsverksamheten på Åland. Landskapslagen om lotteriinspektion (2016:10) innehåller närmare bestämmelser om Lotteriinspektionens organisation och uppgifter. I samband med att landskapslagen om Lotteriinspektion ändrades också landskapslagen om lotterier (1966:10).

Lotteriinspektionen är tillsynsmyndighet i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen (1966:10) om lotterier 2§. Lotteriinspektionen ska följa med den allmänna utvecklingen inom de verksamhetsområden som regleras av lotterilagen. Lotteriinspektionen ska arbeta preventivt med att ta initiativ till nödvändiga förbättringar inom spelområdet. Lotteriinspektionen ska informera samt ge anvisningar och råd om sådant som regleras i bestämmelserna i lotterilagen.

Lotteriinspektionen har en heltidsanställd person som skött myndighetens uppdrag under verksamhetsåret 2018. Lotteriinspektionens tillsyn av tillståndsinnehavare av penningspelstillstånd sker främst genom att kontrollera att regelefterlevnad föreligger mot landskapslag om lotterier (1966:10). Tillståndsinnehavare har krav och redovisningsskyldighet att följa i landskapslagen om lotterier och dessa redovisas till lotteriinspektionen. Lotteriinspektionen följer sedan upp redovisningar och åtgärder av tillståndsinnehavarna för att tillse att de vidtar tillräckliga åtgärder för att uppnå regelefterlevnad enligt gällande rätt.

Lotteriinspektionens arbete och riktlinjer med kvalitetsledningsdokument och årlig kontroll påbörjades i augusti 2018 och slutförs i april 2019.

Hållbarhetsstyrning

Landskapsregeringen har upphandlat ramavtal som låg till grund för myndighetens inköp av utrustning och IT-system.

Under året har kompetensutveckling skett av myndighetens personal genom utbildningar och deltagande i arbetsgrupper och seminarier.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 8270 Lotteriinspektionen

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Avgiftsintäkter	150 000,00	150 000,00	0,00	100,0%
Summa Verksamhetens intäkter	**150 000,00**	**150 000,00**	**0,00**	**100,0%**
Löner o arvoden	-54 213,71	-53 790,07	423,64	100,8%
Pensionskostnader	-9 866,91	-9 789,76	77,15	100,8%
Övr lönebikostnader	- 775,29	- 887,47	- 112,18	87,4%
Summa Lönebikostnader	**-10 642,20**	**-10 677,23**	**-35,03**	**99,7%**
Summa Personalkostnader	**-65 237,61**	**-64 467,30**	**770,31**	**101,2%**
Köp av tjänster	-21 047,49	-67 090,00	-46 042,51	31,4%
Material förnödenh	-3 484,94	-4 350,00	- 865,06	80,1%
Övr verksamh kostn	-8 786,80	-14 690,00	-5 903,20	59,8%
Summa Verksamhetens kostnader	**-98 556,84**	**- 150 597,30**	**-52 040,46**	**65,4%**
Övriga ink kap överf		- 402,70	- 402,70	
Summa Utgift ink o kap öv		**- 402,70**	**- 402,70**	
Summa Kostn ink o kap öv		**- 402,70**	**- 402,70**	
Summa Verksamhetsbidrag	**51 443,16**	**-1 000,00**	**-52 443,16**	**-5144,3%**

Räntekostnader	-20,46		20,46	
Övr finansiella kost	-9,00		9,00	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-29,46**		**29,46**	
Summa Årsbidrag	**51 413,70**	**-1 000,00**	**-52 413,70**	**-5141,4%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**51 413,70**	**-1 000,00**	**-52 413,70**	**-5141,4%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**51 413,70**	**-1 000,00**	**-52 413,70**	**-5141,4%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 8270 Lotteriinspektionen

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
82700 Lotteriinspektionen		- 935,48	89 723,15	51 413,70
Summa 8270 Lotteriinspektionen		**- 935,48**	**89 723,15**	**51 413,70**

Uppföljning av målsättningar

Mål: Lotteriinspektionen är tillsynsmyndighet i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen (1966:10) om lotterier.

Förverkligat: Under verksamhetsåret har tillståndsinnehavare uppnått regelefterlevnad i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen (1966:10) om lotterier. Tillståndsinnehavare har inlämnat kvalitetsledningsdokument och årlig kontroll har utförts. Därutöver har 11 platsbesök utförts hos tillståndsinnehavare för penningspel.

Mål: Lotteriinspektionen ska arbeta preventivt och ta initiativ till nödvändiga förbättringar inom spelområdet.

Förverkligat: Lotteriinspektionen påbörjade under hösten 2017 tre lagstiftnings-PM gällande förbättringar av landskapslagstiftning av lotterier. Dessa slutfördes under våren 2018 och överlämnades till Landskapsregeringen 28 maj 2018.

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

För verksamhetsår 2018 föreslog Lotteriinspektionen till Landskapsregeringen att kostnader om 150.000 euro för tillsyn över penningspelsmarknaden ska betalas av de som anordnar lotterier och penningspel i enlighet med landskapslagen om avgifter (1993:27) och landskapslag om ändring av landskapslagen om lotterier (2016:11). Enligt landskapslag ska den som anordnar penningspel betala landskapet för tillsynen och full täckning ska uppnås.

Landskapsregeringen och Inrikesministeriet ingick i en överenskommelseförordning i juli 2018 angående den tillsyn som hör till rikets lagstiftningsbehörighet, tillsyn av penningtvätt för fastighetsmäklare och penningspel. Inrikesministeriet kom fram till att lagen om penningtvätt och av finansiering av terrorism (FFS 444/2017) behöver ändras innan överenskommelseförordningen kan utfärdas. Ändringar av rikets Lotterilag genomfördes i juni 2018 för att möjliggöra överföring. Därmed ökade Lotteriinspektionens arbetsuppgifter under år 2018. Eftersom överföringen skedde utan förändringar av myndighetens personal eller budget inleddes arbetet med de nya arbetsuppgifterna i september 2018 med befintlig personal.

För budgetåret 2018 planerade myndigheten att göra en utredning rörande penningtvättstillsyn och penningspel. Då förvaltningsbehörigheten överfördes först sommarn 2018 och med mycket kort varsel genomfördes inte den budgeterade utredningen utan myndigheten beslöt att istället direkt inleda tillsynen i enlighet med överenskommelseförordningen. Någon ersättning från riket har ännu inte erhållits till följd av att det avtal mellan inrikesministeriet och landskapsregeringen som förutsätts, ännu inte ingåtts.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Lotteriinspektionen uppskattar att planering av verksamhet, uppdrag, kostnader och budget inför verksamhetsår 2019 är svåra att budgetera på grund av:

- överföring av förvaltningsbehörigheten till Lotteriinspektionen av tillsynen angående penningtvätt medför en ökad arbetsbörda och nya arbetsuppgifter. Dessa arbetsuppgifter kräver mycket kvalificerad personal med expertkunskaper. Att uppskatta kostnader och tillgänglighet för uppköp av tjänster samt rekrytering av personal är mycket svårt.
- landskapsregeringen har tillsatt en arbetsgrupp för förändring av landskapslagstiftning för att möjliggöra för flera penningspelbolag på Åland. En ökning av ett spelbolag till två spelbolag skulle direkt dubblera myndighetens arbetsuppgifter.
- förändrad lagstiftning medför att Lotteriinspektionens verksamhet och arbetsuppgifter ändras. Dessa ändringar är mycket svåra för myndigheten att överblicka och förbereda inför.

Upphandlingsinspektionen

Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi

Verksamheten ska vara oberoende och opartiskt utöva tillsyn för upphandlingar som genomförs i landskapet Åland. Upphandlingsinspektionen har som övergripande uppgift att motverka korruption och utöva tillsyn över upphandlingar i landskapet Åland. Till uppgiften hör att på eget initiativ upptäcka överträdelser, systemproblem eller andra eventuella strukturella problem.

Upphandlingsinspektionen ska avrapportera till EU- kommissionen vart tredje år.

Arbetet med att bygga upp organisation, processer och arbetsrutiner pågår. Under 2018 inkom ett (1) ärende som avskrevs. Hemsidan är under uppbyggnad och har under året ännu inte publicerats. Upphandlingsinspektionens verksamhetsplats kommer från och med 1.1.2019 att finnas i ett kontor i iTidens lokaler.

Hållbarhetsstyrning

Under året genomfördes inköp av hemsida för Upphandlingsinspektionen och funktionshindrades tillgänglighet till tjänsten beaktades. I praktiken innebär det att hemsidan kommer att ha högläsningsfunktion och hjälptexter.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 83100 Upphandlingsinspektionen

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Löner o arvoden	-2 357,23	-58 234,50	-55 877,27	4,0%
Pensionskostnader	- 429,02	-10 598,70	-10 169,68	4,0%
Övr lönebikostnader	-33,72	- 960,80	- 927,08	3,5%
Summa Lönebikostnader	**- 462,74**	**-11 559,50**	**-11 096,76**	**4,0%**
Summa Personalkostnader	**-2 819,97**	**-69 794,00**	**-66 974,03**	**4,0%**
Köp av tjänster	-4 687,50		4 687,50	
Övr verksamh kostn		-50 205,90	-50 205,90	
Summa Verksamhetens kostnader	**-7 507,47**	**- 119 999,90**	**- 112 492,43**	**6,3%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-7 507,47**	**- 119 999,90**	**- 112 492,43**	**6,3%**
Summa Årsbidrag	**-7 507,47**	**- 119 999,90**	**- 112 492,43**	**6,3%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-7 507,47**	**- 119 999,90**	**- 112 492,43**	**6,3%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-7 507,47**	**- 119 999,90**	**- 112 492,43**	**6,3%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 83100 Upphandlingsinspektionen

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
83100 Upphandlingsinspektionen				-7 507,47

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Under året har upphandlingsinspektionen fått in ett ärende. Arbetet med att bygga upp organisation, processer och arbetsrutiner är pågående. Verksamheten vid Upphandlingsinspektionen har bedrivits genom ett tillfälligt arrangemang fram till dess att rekryteringen av en ordinarie myndighetschef slutförts i september 2018.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Att upprätthålla en kontinuerlig verksamhet vid små myndigheter medför relativt stora risker avseende bemanningen.

Redogörelse för den interna kontrollen

Ingen kvalitets - eller internkontroll har genomförts inom Upphandlingsinspektionen.

Ålands hälso- och sjukvård

Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi

Myndigheten avger en separat verksamhetsberättelse på en mer omfattande och detaljerad nivå till styrelsen för Ålands hälso- och sjukvård.

Ålands hälso- och sjukvård fungerade under början av år 2018 med tillfälliga resurser inom ledningen. Chefläkaren tillträdde i februari och hälso- och sjukvårdsdirektören tillträdde i mars. Ekonomichefen har varit tjänstledig under året och ersatts genom tillfälligt förordnande. Första delen av året präglades starkt av att många i ÅHS ledningsgrupp var nya på sina tjänster och arbetet behövde hitta sina former.

Stort fokus har lagts under året vid de för myndigheten fastslagna övergripande strategiska målsättningarna:

1. En hög vårdkvalitet och ett bra patientbemötande
2. En motiverad och kompetent personal
3. En ekonomi i balans

En extra satsning har lagts vid personalens medverkan i förändringsarbete. För att bygga arbetet vidare med tanke på uppgörandet av budget för år 2019 har två utvecklingsdagar för alla chefer inom ÅHS hållits.

Ekonomi

Intäktsbudgeten för år 2018 uppgick till totalt ca 8,15 miljoner euro. Av det var 7,9 miljoner euro enligt intäktsram och 247.000 euro externt finansierade intäkter utöver budgetram. Utfallet blev 8,77 miljoner euro. Intäkterna totalt lämnade ett överskott på 0,62 miljoner euro.

Driftbudgeten uppgick till totalt 90,2 miljoner euro. Av det var 89,15 miljoner euro enligt kostnadsram, externt finansierade kostnader utöver budgetram (247.000 euro), tilläggsbudget 2 (200.000 euro) och tilläggsbudget 3 (647.000 euro). Driftbudgeten lämnade ett underskott på totalt 1,6 miljoner euro varav externt köpt vård utom Åland stod för ca 910.000 euro. Efter att driftreserveringen från år 2015 om 1 miljon euro upplösts är driftbudgetens underskott ca 0,6 miljoner euro.

ÅHS lämnar ett nettoöverskott på ca 20.000 euro.

Den slutförda arbetsvärderingens kostnader för år 2018 blev ca 0,9 miljoner euro. I budget fanns 0,7 miljoner + tilläggsbudget 2 (200.000 euro).

I kostnaderna ingår resultatföring av tilläggsbudget 3 på 647.000 euro för avtalsenliga löneökningar från år 2018 som utbetalas år 2019.

Hållbarhetsstyrning

Hållbarhetsarbetet på ÅHS är decentraliserat så att varje verksamhetschef har ett ansvar för detta. De mera centraliserade delarna av hållbarhetsarbetet sker via upphandlingar. Det finns ett uppenbart intresse inom organisationen gällande dessa ärenden men det är utmanande att hålla ihop p.g.a. organisationens storlek. ÅHS behöver en koordinator eller samordnare för att klara av att på ett mera effektivt sätt sköta detta och för att dokumenteringen ska uppnå en bättre nivå.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 840 ÅHS

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	5 011 487,78	4 385 000,00	- 626 487,78	114,3%
Avgiftsintäkter	3 276 619,54	3 350 000,00	73 380,46	97,8%
Erhållna bidrag		90 000,00	90 000,00	
Övr verksamh intäkt	409 169,29	287 000,00	- 122 169,29	142,6%
Summa Verksamhetens intäkter	**8 697 276,61**	**8 112 000,00**	**- 585 276,61**	**107,2%**
Löner o arvoden	-44 053 235,45	-44 629 345,00	- 576 109,55	98,7%
Pensionskostnader	-7 640 155,09	-8 129 402,00	- 489 246,91	94,0%
Övr lönebikostnader	- 509 863,67	- 726 253,00	- 216 389,33	70,2%
Summa Lönebikostnader	**-8 150 018,76**	**-8 855 655,00**	**- 705 636,24**	**92,0%**
Personalersättningar	890 168,81	1 002 000,00	111 831,19	88,8%
Summa Personalkostnader	**-52 010 801,64**	**-52 483 000,00**	**- 472 198,36**	**99,1%**
Köp av tjänster	-21 687 509,59	-19 892 400,00	1 795 109,59	109,0%
Material förnödenh	-9 017 392,66	-8 699 800,00	317 592,66	103,7%
Övr verksamh kostn	-7 450 503,69	-7 166 800,00	283 703,69	104,0%
Summa Verksamhetens kostnader	**-90 166 207,58**	**-88 242 000,00**	**1 924 207,58**	**102,2%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-81 468 930,97**	**-80 130 000,00**	**1 338 930,97**	**101,7%**
Ränteintäkter	8 960,09	10 000,00	1 039,91	89,6%
Övr finansiella int	67 622,36	25 000,00	-42 622,36	270,5%
Räntekostnader	- 179,68	-1 000,00	- 820,32	18,0%
Övr finansiella kost	-28 573,27	-6 000,00	22 573,27	476,2%
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**47 829,50**	**28 000,00**	**-19 829,50**	**170,8%**
Summa Årsbidrag	**-81 421 101,47**	**-80 102 000,00**	**1 319 101,47**	**101,6%**
Avskrivn enl plan	-1 669 522,74	-2 000 000,00	- 330 477,26	83,5%
Summa Av- och nedskrivningar	**-1 669 522,74**	**-2 000 000,00**	**- 330 477,26**	**83,5%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-83 090 624,21**	**-82 102 000,00**	**988 624,21**	**101,2%**
Ökning eller minskning av reserver	1 000 000,00		-1 000 000,00	
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-82 090 624,21**	**-82 102 000,00**	**-11 375,79**	**100,0%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 840 ÅHS

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
8410 Chefläkarens enhet	-10 978 597,86	-11 457 736,85	-11 299 360,98	-14 778 310,60
8414 Primärvårdskliniken	-7 455 359,60	-7 432 856,95	-7 409 814,14	-7 785 970,66
8418 Tandvårdskliniken	-1 089 949,83	-1 128 265,48	-1 040 742,68	-1 067 640,93
8420 Akutkliniken	-4 282 619,91	-4 717 253,45	-4 541 667,44	-2 794 631,47
8421 Medicinkliniken	-14 515 942,88	-14 214 396,42	-12 722 901,29	-12 597 399,11
8422 Kirurgkliniken	-4 403 473,63	-4 084 729,99	-4 108 716,84	-3 695 096,73
8423 BB-/gynekologklinike	-1 806 110,15	-1 863 748,60	-1 824 462,14	-1 780 051,89
8424 Barn- o ungdomsklin	-2 217 316,86	-2 493 346,50	-2 594 104,82	-2 597 157,90
8425 Ögonkliniken	- 523 872,81	- 531 607,84	- 467 252,75	- 480 996,18
8426 ÖNH-kliniken	- 579 539,65	- 554 513,39	- 534 998,94	- 570 060,39
8427 Psykiatriska klinike	-4 653 923,56	-4 338 601,39	-4 373 990,94	-4 227 524,53
8431 Ane-/op-/IVA-klin	-4 210 144,35	-3 793 072,08	-3 671 760,95	-3 910 459,91
8432 Laboratorieenheten	-2 638 396,80	-2 693 370,15	-2 779 501,78	-2 763 374,54

8433 Radiologiska klinike	-1 275 522,65	-1 208 066,89	-1 232 043,91	-1 262 767,80
8434 Sjukhusapoteket	- 628 980,63	- 673 991,78	- 642 954,93	- 658 492,57
Summa 841 ÅHS - linjeorg	**-61 259 751,17**	**-61 185 557,76**	**-59 244 274,53**	**-60 969 935,21**
8412 Vårdchefens enhet	- 852 786,16	- 760 957,22	- 715 560,18	- 850 331,72
8438 Sekreterarenheten	-2 043 396,65	-2 140 501,33	-2 016 349,26	-2 076 574,58
8450 Styrelsen	-1 056 104,53	-45 838,41	-48 016,40	958 983,30
8451 HSD-enheten	-4 482 425,39	-5 134 111,16	-5 036 456,97	-2 914 701,59
8454 Personalenheten	-1 256 007,45	-1 136 974,88	-1 140 889,16	-1 020 554,56
8455 Ekonomienheten	-1 220 709,18	-1 059 172,54	-1 146 558,93	-1 055 445,40
8456 Upph o försörjn enh	-2 357 643,19	-2 359 403,84	-2 339 262,62	-2 383 774,86
8457 Tekniska enheten	-2 667 665,19	-2 823 287,85	-2 790 818,49	-7 360 183,05
8458 Städenheten	-2 774 244,41	-2 789 615,97	-2 696 481,16	-2 695 564,65
8459 IT enheten	- 843 228,95	-1 330 968,09	-1 731 393,20	-1 722 541,89
Summa 845 ÅHS - stabsorg	**-19 554 211,10**	**-19 580 831,29**	**-19 661 786,37**	**-21 120 689,00**
Summa 840 ÅHS	**-80 813 962,27**	**-80 766 389,05**	**-78 906 060,90**	**-82 090 624,21**

Uppföljning av målsättningar

Året har långt präglats av uppstarten av ett omfattande förändringsarbete inom organisationen. ÅHS ledning identifierade fem fokusområden som hela organisationen involverats i. Följande fokusområden har identifierats:

- Förändring av organisationsstruktur och organisationskultur
- Kartläggning och granskning av ÅHS tjänsteutbud
- Ökat arbetsvälbefinnande
- Utveckling av vårdprocesser
- Kartläggning/modernisering av stödfunktioner

Utöver verkställighet av fastställda mål för år 2018 har organisationen under året arbetat fram konkreta målsättningar och effektiviseringsåtgärder för åren 2019-2022. En förändring av verksamhetsstyrningen mot mera långsiktiga mål.

Mål: Tryggad kompetensförsörjning

Förverkligat: I stort har ÅHS lyckats väl gällande kompetensförsörjningen. Under årets första månader har användningen av inköpta läkartjänster varit kraftig, vilket också ses som en överskridning av konsumtionskostnaderna. Speciellt inom primärhälsovården lyckades rekryteringarna väl under den senare delen av året.

Den största utmaningen gällande tryggad kompetensförsörjning har funnits inom den psykiatriska kliniken. Kliniken har präglats av en svår underbemanning inom läkartjänsterna. En omfattande utredning inleddes för att på sikt kunna förbättra den psykiatriska vården och säkerställa en fortsatt tillgång på psykiatriska vårdtjänster på Åland. Därefter stabiliserades situationen märkbart.

Mål: Utvärdering av patientavgifter och högkostnadsskydd

Förverkligat: ÅHS har haft representanter med i en arbetsgrupp tillsatt av landskapsregeringen. Arbetsgruppen har granskat avgifterna, de prioriterade grupperna och högkostnadsskydden. Avgifter och högkostnadsskydd har justerats för att trygga att sjukvårdskostnaderna inte ska vara avgörande för om individen söker vård eller inte.

Mål: Förbättrad verksamhetsstyrning

Förverkligat: För att förbättra verksamhetsstyrningen har en ny modell för uppgörandet och rapportering av budget och verksamhetsplan gjorts upp. Som ett fortsatt led i detta engageras de

budgetansvariga i högre grad i processen budget och verksamhetsplan – budgetuppföljning – bokslut och verksamhetsberättelse. ÅHS har aktivt gått med i samordningsprojektet för förvaltningsstyrning. Som ett följande steg implementeras Hypergene som ett fullvärdigt rapporteringsverktyg i organisationen.

Mål: Ökat arbetsvälbefinnande

Förverkligat: KivaQ projektet har fortsatt med workshoppar för personalen. Projektet är uppskattat hos personalen. Under året har det genom olika utvecklingsdagar och personalens input framkommit många praktiska förslag på hur personalens arbetsvälbefinnande kunde stärkas. Arbetet med detta fortsätter, till många delar beaktas dessa praktiska förslag i verksamhetsplan 2019 och planeringsperiod 2020-2021.

Mål: Effektiv och optimal personalanvändning

Förverkligat: Under året har det framkommit att det blir allt svårare att med kort varsel kunna ta in vikarier. Inom städ enheten har städdimensioneringen färdigställts och resultatet av den är under införande.

Mål: Utvärdering av den så kallade rådgivningsförordningen

Förverkligat: En utvärdering i samarbete med landskapsregeringen är inte gjord. En intern utvärdering har visat på att de resurser som idag finns inte är tillräckliga för att tillmötesgå och verkställa intentionen med förordningen. Detta är beaktat i budget och verksamhetsplan 2019.

Mål: Minskat behov av externa remisser

Förverkligat: Behovet av externa remisser har inte minskat i samma utsträckning som förväntningarna. Förhoppningarna kring att den nya magnetresonansapparaturen skulle kunna minska behovet av externa remisser var för stora. Verksamheterna arbetar hela tiden för att kunna erbjuda ålänningarna ett så brett utbud av tjänster som möjligt samtidigt som vården och medicinen blir allt mer specialiserad, vilket gör att behovet av köp av vård utanför Åland de senaste åren hållit en ganska jämn nivå.

Mål: Nytt vårdinformationssystem

Förverkligat: Åhs styrelse beslöt under våren 2018 att ÅHS ska upphandla och implementera ett nytt vårdinformationssystem i samarbete med Åda Ab. En förstudie och projektplan togs fram hösten 2018. Upphandlingen sker under år 2019. Byte av vårdinformationssystem är ett enormt projekt som involverar hela organisationen och som kräver att invanda processer, rutiner och arbetssätt omprövas.

Mål: Digitalisering

Förverkligat: Behovet och efterfrågan på digitalisering av tjänster syns både inom organisationen men också externt i form av önskemål och krav från vårdtagare och invånare.

Digitaliseringen idag saknar koordinering vilket ibland kan leda till oklarheter och problem. Det finns ett klart behov av en samordning kring digitalisering.

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Fastighetsverket övertog ansvaret gällande fastigheter och underhåll. Under året har ansvarsfördelningen finslipats.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Inom organisationen finns en del föråldrade system som t.ex. nuvarande vårdinformationssystem. Upphandlingen och implementeringen av nya moderna lösningar är en kritisk framgångsfaktor för verksamheten.

Redogörelse för den interna kontrollen

Organisationen saknar ett direktiv för intern kontroll. Till vissa delar kan man tolka att detta beskrivs i reglementet men det optimala skulle vara att det finns ett separat direktiv.

Reglementet är inte tillräckligt tydligt för att det på ett bra sätt ska kunna gå att utläsa hur verksamheten styrs och vem som har vilka rättigheter och vilka skyldigheter. Tolkningsmöjligheterna är många. Uppdateringar till reglementet har gjorts och även delegeringar i styrelsen. Dessa uppdateringar och delegeringar finns enbart som separata beslut, inte kopplade till grunddokumentet. Detta ökar markant risken för fel. Beslutanderätt och budgetansvar följs inte alltid åt.

Överlag behöver direktiv och klara strukturer och processer utarbetas för att underlätta arbetet för organisationens chefer. Transparens och likabehandling är en viktig del med tanke på hur personalen upplever sin arbetsplats.

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi

Enligt 2 § landskapslagen (2007:115) om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet är myndigheten underställd Ålands landskapsregering som handhar den övergripande styrningen och övervakningen av myndigheten.

En politiskt tillsatt styrelse leder myndighetens verksamhet och närmast under styrelsen finns myndighetschefen som leder och utvecklar verksamheten. Myndigheten lämnar en särskild verksamhetsberättelse.

Myndighetens uppdrag kan sammanfattas som rätts- och kvalitetssäker tillsyn och prövningar av verksamheter inom miljö- och hälsoskydds-, social- och hälsovårdsområdet, god service, ackrediterade laboratorietjänster inom livsmedel och miljö samt veterinärvård med 24 timmars beredskap.

Myndighetens vision som är ledstjärnan i myndighetens arbete lyder: En modern och effektiv myndighet, för ett levande örike med en ren och trygg livsmiljö.

Myndigheten är uppdelad i två enheter, ÅMHM:s miljö- och hälsoskyddsenhet där även veterinärverksamheten ingår och ÅMHM Laboratoriet. Enheternas verksamhet bedrivs på separata verksamhetsställen och med separat budgetansvar. Miljö- och hälsoskyddsenheten på Norragatan handhar tillsyn och prövningar inom miljö-, livsmedels-, tobaks-, alkohol-, djurskydds-, hälsoskydds-, social- och hälsovårdsområdet samt veterinärverksamhet i fält och Zoodiaken smådjursklinik. ÅMHM Laboratoriet är lokaliserat i Jomala med en kemisk och en mikrobiologisk enhet samt en betydande fältprovtagning. Den administrativa personalen är placerad på Norragatan.

Hållbarhetsstyrning

I budgetarbetet för år 2019 lades stor vikt vid att beskriva hur myndighetens arbete inom de olika enheterna bidrar till arbetet med att uppnå de sju strategiska utvecklingsmålen i Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland. Ansvarsfördelningen och rollerna gällande den strategiska styrningen av hållbarhetsarbetet vid myndigheten har inte formulerats.

Upphandling

Myndigheten följer de anvisningar som finns inom förvaltningen för offentliga upphandlingar. I upphandlingar ställs krav på hållbarhet.

Under år 2018 slutfördes en upphandling av en ny motor och drev till laboratoriets stora provtagningsbåt som en del i myndighetens hållbarhetsarbete. Bytet av motor gav det önskade resultatet i form av en tystare båt med lägre bränsleförbrukning per körtimme och även färre körtimmar. ÅMHM har även deltagit i gemensamma upphandlingar avseende förbrukningsmaterial och tvätteritjänster.

Antikorruption

ÅMHM tog ett viktigt steg under år 2018 då en utbildningsdag på temat Antikorruption, jäv, intressekonflikt och otillbörlig påverkan hölls för hela myndigheten. Olika scenarier från ÅMHM:s alla verksamhetsområden diskuterades och skapade en ny medvetenhet hos medarbetarna. Ämnet poängteras numera i samband med inskolning av ny personal.

Material

Fossila bränslen är en förbrukningsvara som är gemensam för hela myndigheten. Laboratoriet använder bränsle till båtar och bil och miljö- och hälsoskyddsenheten använder bränsle till bilar. Vid laboratoriet fästs vikt vid körtekniken som påverkar bränsleförbrukningen både till sjöss och på vägarna. Bränsleförbrukningen till sjöss har minskat genom inköpet av ny motor till den stora

fältprovtagningsbåten. På en av de mindre båtarna har en elmotor installerats och en gammal 2-taktsmotor har bytts ut till en ny 4-taktsmotor. I samband med inspektioner inom staden används även myndighetens cyklar.

Analysverksamheten kräver användning av kemikalier och förbrukar en hel del energi och vatten. Kemikalieanvändningen är ofrånkomlig men man arbetar hela tiden för att minimera den, bland annat genom att bokföra kassationer för att optimera de mängder som tillreds. Restkemikalier samlas i en särskild kemikalietank som förs till Svinryggens deponi för omhändertagande.

Laboratorieanalytikerna involveras aktivt i hållbarhetsarbetet. De har enskilda metodansvar för de drygt 80 olika metoder som laboratoriets tillämpar. I uppgifterna för metodansvaret ingår sedan år 2018 även ett miljöansvar för metoden som handlar om att kontinuerligt utvärdera om det är möjligt att utföra metoden på ett mer hållbart sätt avseende kemikalier, ergonomi, ekonomi m.m.

De flesta provtagningsflaskorna vid laboratoriet är av plast och många återanvänds efter diskning i laboratoriediskmaskin men vissa bakterieprovflaskor är av engångstyp. Dessa återvinns som plast.

ÅMHM Laboratoriet har från början hållit en hög profil när det gäller att återanvända och har delvis återanvänt möbler från Ålands husmodersskola, tavlor från Ålands museum och vita rockar från ÅHS då man där frångick dem. Återanvändning är en del av kulturen.

Myndigheten övergår successivt allt mer till elektronisk hantering av dokument vilket sparar papper.

ÅMHM:s veterinärer upprätthåller 7/24 jourverksamhet för såväl nyttodjur som sällskapsdjur. Vid myndighetens smådjursklinik har en ny digital framkallning till röntgenapparaten införskaffats. Det betyder att användningen av farliga framkallningsvätskor och röntgenfilm upphört och därmed har mängden farligt avfall minskat.

Myndigheten sorterar sitt avfall.

Miljöbedömning av leverantörer

Majoriteten av inköpen i större mängder till miljö- och hälsoskyddsenheten upphandlas centralt där miljökraven ställs i upphandlingen. Detta gäller dock inte laboratoriets kemikalier och veterinärernas läkemedel. Laboratoriet har en förteckning över godkända leverantörer av produkter. Det finns endast ett fåtal aktörer på marknaden. Våra huvudleverantörer har ett hållbarhetsarbete vars värde dock är svårt att bedöma för oss. Transporternas påverkan minskas då vi eftersträvar att inhandla större partier.

Icke diskriminering

I verksamhetsplanen för år 2018 framgår det att en egen jämställdhetsplan ska tas fram viket dock har framskjutits p.g.a. annan prioritering.

Utbildning och kompetensutveckling

Nästan hela personalen vid myndigheten genomförde en digital datasäkerhetsutbildning, DISA. Laboratoriechefen och en analytiker deltog i en utbildning om digitalisering av laboratorier. Laboratoriets kemist deltog i en utbildning i riskbedömning ur arbetarskyddsperspektiv för laboratorier. Kemikalier som av hälso- eller miljöskäl ska fasas ut har identifierats.

En miljöskyddsinspektör har suttit med i två arbetsgrupper tillsatta av regeringen; bevattningsstrategi och tryggande av tillgång på råvatten. Myndigheten har deltagit i anordnandet av två seminarier för att förbättra vattensituationen på Åland; nödvattenseminarium och klimatanpassad dricksvattenförsörjning, båda av stor vikt för hållbarheten.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 84810 ÅMHM, verksamhet

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	239 504,50	294 000,00	54 495,50	81,5%
Avgiftsintäkter	299 753,66	393 000,00	93 246,34	76,3%
Övr verksamh intäkt	1 476,26		-1 476,26	
Summa Verksamhetens intäkter	**540 734,42**	**687 000,00**	**146 265,58**	**78,7%**
Löner o arvoden	-1 467 820,09	-1 487 984,41	-20 164,32	98,6%
Pensionskostnader	- 266 742,39	- 270 813,17	-4 070,78	98,5%
Övr lönebikostnader	-20 905,13	-24 551,82	-3 646,69	85,1%
Summa Lönebikostnader	**- 287 647,52**	**- 295 364,99**	**-7 717,47**	**97,4%**
Personalersättningar	10 789,12		-10 789,12	
Summa Personalkostnader	**-1 687 798,28**	**-1 783 349,40**	**-95 551,12**	**94,6%**
Köp av tjänster	- 118 998,09	- 140 450,70	-21 452,61	84,7%
Material förnödenh	- 129 990,07	- 159 050,00	-29 059,93	81,7%
Övr verksamh kostn	- 124 833,83	- 123 150,00	1 683,83	101,4%
Summa Verksamhetens kostnader	**-2 061 620,27**	**-2 206 000,10**	**- 144 379,83**	**93,5%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-1 520 885,85**	**-1 519 000,10**	**1 885,75**	**100,1%**
Summa Årsbidrag	**-1 520 885,85**	**-1 519 000,10**	**1 885,75**	**100,1%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-1 520 885,85**	**-1 519 000,10**	**1 885,75**	**100,1%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-1 520 885,85**	**-1 519 000,10**	**1 885,75**	**100,1%**

Organisation: 84820 ÅMHM, laboratoriet

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	409 980,40	385 000,00	-24 980,40	106,5%
Övr verksamh intäkt	2 348,25		-2 348,25	
Summa Verksamhetens intäkter	**412 328,65**	**385 000,00**	**-27 328,65**	**107,1%**
Löner o arvoden	- 434 392,86	- 428 578,11	5 814,75	101,4%
Pensionskostnader	-79 059,52	-78 001,21	1 058,31	101,4%
Övr lönebikostnader	-6 211,81	-7 071,58	- 859,77	87,8%
Summa Lönebikostnader	**-85 271,33**	**-85 072,79**	**198,54**	**100,2%**
Personalersättningar	8 835,90		-8 835,90	
Summa Personalkostnader	**- 481 870,29**	**- 513 650,90**	**-31 780,61**	**93,8%**
Köp av tjänster	- 127 350,54	- 129 139,00	-1 788,46	98,6%
Material förnödenh	- 153 678,52	- 126 900,00	26 778,52	121,1%
Övr verksamh kostn	- 111 056,98	- 110 310,00	746,98	100,7%
Summa Verksamhetens kostnader	**- 873 956,33**	**- 879 999,90**	**-6 043,57**	**99,3%**
Summa Verksamhetsbidrag	**- 461 627,68**	**- 494 999,90**	**-33 372,22**	**93,3%**
Summa Årsbidrag	**- 461 627,68**	**- 494 999,90**	**-33 372,22**	**93,3%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**- 461 627,68**	**- 494 999,90**	**-33 372,22**	**93,3%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**- 461 627,68**	**- 494 999,90**	**-33 372,22**	**93,3%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 8480 ÅMHM

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
84810 ÅMHM, verksamhet	-1 234 925,92	-1 255 363,68	-1 303 018,11	-1 520 885,85
84820 ÅMHM, laboratoriet	- 540 010,93	- 467 122,58	- 417 455,10	- 461 627,68

Summa 8480 ÅMHM	**-1 774 936,85**	**-1 722 486,26**	**-1 720 473,21**	**-1 982 513,53**

Uppföljning av målsättningar

Miljö- och hälsoskyddsenhetens mål

Mål: Tillsynsplan 2018

Förverkligat: Tillsynsplanen för år 2018 var helt omarbetad vad det gäller miljötillsynen där man tagit fram en ny riskklassificering som bestämmer tillsynsfrekvensen vid olika verksamheter. Miljötillsynen utförde under året 100 % av den planerade tillsynen. Livsmedels- och hälsoskyddstillsynen började redan år 2017 följa de av Evira och Valvira utfärdade instruktioner och riskklassificeringar som styr tillsynsfrekvensen som används i övriga Finland. Differensen mot planen uppstod främst inom livsmedelstillsynen där större anläggningar ska ha ett flertal inspektioner per år vilket har varit en stor utmaning ur bemanningsperspektiv. Livsmedels- och hälsotillsynen utförde ca 70 % av den planerade tillsynen.

Mål: Projekt nytt taxasystem

Förverkligat: Under året togs det nya taxasystemet med inspektionsavgifter i stället för årsavgifter i bruk inom hela miljö- och hälsoskyddsområdet.

Mål: Projekt verksamhetssystem

Förverkligat: Arbetet med verksamhetssystemet kvarstår att genomföra. Arbetet med verksamhetssystemet har skjutits upp i flera omgångar men planeras återupptas år 2019.

Mål: Projekt byte av journalsystem för veterinärer

Förverkligat: Ett nytt journalsystem har tagits i bruk och fungerar smidigt.

Laboratoriets mål

Mål: Ackreditering av en metod för analys av BOD7 i avloppsvatten

Förverkligat.

Mål: Utöka mottagningstiden för fullständiga kemiska vattenprov till måndag-torsdag

Förverkligat.

Mål: En ny metod för beräkning av mikrobiologisk mätosäkerhet tas i bruk

Förverkligat.

Mål: En analyskatalog för livsmedel görs

Ej förverkligat men påbörjat.

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Omläggningen från årsavgifter till tillsynsavgifter utvidgades år 2018 till att omfatta hela miljö- och hälsoskyddsområdet. Det nya systemet innebär att verksamhetsutövarna debiteras endast det år då deras verksamhet inspekterats vilket kan innebära exempelvis vart tredje år.

I 2018 års budget skapades utrymme för att ombilda en inspektörstjänst till en miljösektionschef för att få en hierarkisk struktur med tydliga roller för att få en bättre och smidigare verksamhet. Eftersom beslutet att ombilda en tjänst har överklagats har tjänsten inte utlysts.

Arbetet inför den nya dataskyddlagstiftning (GDPR) som trädde i kraft i maj 2018 var omfattande.

En riskbedömning enligt arbetarskyddslagstiftningen gällande fältarbetet utfördes vid laboratoriet.

Fastighetsverket vidtog med ledning av tidigare utförda riskbedömningar bullersänkande åtgärder i laboratoriet genom ombyggnation av kylrummen till externa kompressorer.

Laboratoriet tog enligt önskemål från näringslivet i bruk och ackrediterade en ny specialmetod för undersökning av fisk.

Medarbetarenkät, KivaQ, som genomfördes vid myndigheten under våren visade på problem inom myndigheten. Mycket tid lades ner under året för att försöka lösa problemen. En extern konsult anlitades för att hjälpa till med att utveckla kommunikationen inom myndigheten. Ett antal träffar med alla anställda och i mindre grupper genomfördes under hösten.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Den enskilt största risken som påverkar myndighetens utveckling är resursfrågan. Det nya avgiftssystemet innebär avsevärt minskade intäkter för samma mängd utfört arbete.

Myndigheten konstaterar att det är utmanande att utveckla arbetssätt och -rutiner i det nya verksamhetssystemet enbart med befintliga resurser.

En annan betydande osäkerhetsfaktor är det ansträngda arbetsklimatet som konstaterades i KivaQ-enkäten.

För laboratoriets del är förutom resursfrågan fortsättningsvis den allmänna konjunkturen en riskfaktor. Vid en lågkonjunktur finns det en risk att antalet inlämnade prov minskar och därigenom att intäkterna minskar.

Laboratoriet hade under åren 2017 och 2018 höga kostnader för upprepade reparationer av centrala analysinstrument vilket skapar en oro för deras framtida hållbarhet.

Redogörelse för den interna kontrollen

I slutet av året gjordes en utvärdering av den mera detaljerade versionen av tidsrapporteringen som infördes år 2017 vid myndigheten på Norragatan. Det visade sig att den var alltför detaljerad. Dessutom saknades klara direktiv hur tidsrapporten skulle fyllas i vilket gjorde att den i praktiken inte gav någon information av värde. Inför år 2019 infördes en ny tidsrapportering ur vilken man ska kunna utläsa mera specifikt vilka arbetsuppgifter en medarbetare utfört.

Månadsrapporter har uppgjorts under året i vilka bland annat det ekonomiska läget och tillsynsplanen följdes upp liksom även hur många klagomålsärenden som inletts, antalet besökare vid receptionen och tid som ägnats åt information. För att månadsrapporteringen ska främja målstyrning av verksamheten borde dess utformning utvecklas.

Det kan konstateras att styrningen inom den nya organisationen med en sektionschef fungerat väl och att man lyckats genomföra de stora förändringar som övergången till att följa Eviras och Valviras anvisningar för tillsynen inneburit.

ÅMHM Laboratoriet följer principerna i sitt kvalitetssystem för provningslaboratorier enligt kvalitetsstandarden ISO 17025 vilket innebär att arbeta med tydlig styrning, kvalitet och dokumentation. Som exempel kan nämnas skriftliga rutiner och instruktioner, inskolningsplaner, avvikelse-, klagomåls- och incidentrapportering, interna revisioner och behörighetsförteckningar.

Kassationer i form av material och tid bokförs. Riskbedömningar görs både ur arbetarskydds- och kvalitetsriskperspektiv.

Laboratoriet är ackrediterat för analystjänster av ackrediteringstjänsten FINAS som utför granskningar av laboratoriet med 12 – 18 månaders intervall. Vid höstens granskning enligt en nyutkommen version av standarden där ett fokus på antikorruption, risker och kompetens lagts till konstaterades endast sex lindriga avvikelser. Tack vare goda resultat under många år tillämpas ett förlängt granskningsintervall.

Högskolan på Åland

Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi

Högskolan på Åland är en myndighet som bedriver yrkesinriktad utbildning på bachelornivå, fortbildning och tillämpad forskning inom de områden som efterfrågas av det åländska arbetslivet och samhället. Högskolan ska bidra till samhällsutvecklingen och den ekonomiska tillväxten på Åland och verksamheten vid högskolan ska präglas av hållbarhet, digitalisering, internationalisering, innovation och entreprenörskap. Inom ramen för Ålands sjöfartsakademi (ÅSA) erbjuds även utbildning på gymnasialstadienivå inom sjöfart vid Sjöfartsgymnasiet.

Hållbarhetsstyrning

Högskolan deltar aktivt i hållbarhetsarbetet på Åland genom att vara med i nätverket Bärkraft.ax. Högskolans rektor är medlem av Utvecklings- och hållbarhetsrådet och enhetschefen för Öppna högskolan och kommunikationschefen har deltagit i nätverkets möten för medaktörer.

Högskolan fokuserar på Utvecklings- och hållbarhetsagendans strategiska mål 5: Attraktionskraft för boende, besökare och företag. Men även agendans målsättningar om bland annat delaktighet, alla kan blomstra och växande inneboende resurser stämmer väl överens med uppdraget för Högskolan på Åland.

Genomförda hållbarhetsåtgärder

Öppna högskolan har under våren 2018 arrangerat en ny yrkeshögskolekurs Introduktion till hållbar utveckling, 3 sp. Under år 2019 kommer även en fortsättningskurs att erbjudas.

Alla datorer på högskolan har idag SSD-diskar vilka drar marginellt med energi jämfört med äldre modeller av datorer.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 85000 Högskolan på Åland

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	15 968,68	3 500,00	-12 468,68	456,2%
Avgiftsintäkter	263 795,76	305 000,00	41 204,24	86,5%
Erhållna bidrag	209 539,85	281 162,00	71 622,15	74,5%
Övr verksamh intäkt	38 015,25	28 000,00	-10 015,25	135,8%
Summa Verksamhetens intäkter	**527 319,54**	**617 662,00**	**90 342,46**	**85,4%**
Löner o arvoden	-4 316 297,71	-4 390 282,15	-73 984,44	98,3%
Pensionskostnader	- 780 539,70	- 799 031,45	-18 491,75	97,7%
Övr lönebikostnader	-61 340,12	-72 439,90	-11 099,78	84,7%
Summa Lönebikostnader	**- 841 879,82**	**- 871 471,35**	**-29 591,53**	**96,6%**
Personalersättningar	10 812,57		-10 812,57	
Summa Personalkostnader	**-5 129 274,82**	**-5 261 753,50**	**- 132 478,68**	**97,5%**
Köp av tjänster	-1 397 197,16	-1 680 308,00	- 283 110,84	83,2%
Material förnödenh	- 697 395,28	- 529 737,00	167 658,28	131,6%
Övr verksamh kostn	-2 065 844,68	-2 236 864,00	- 171 019,32	92,4%
Summa Verksamhetens kostnader	**-9 289 711,94**	**-9 708 662,50**	**- 418 950,56**	**95,7%**
Överföring fr EU	- 187,42		187,42	
Övr ink o kap överf	27 217,06	35 000,00	7 782,94	77,8%
Summa Intäkt ink o kap	**27 029,64**	**35 000,00**	**7 970,36**	**77,2%**
Summa Intäkt ink o kap öv	**27 029,64**	**35 000,00**	**7 970,36**	**77,2%**
Undervisn kultur idr	-21 216,00	-40 000,00	-18 784,00	53,0%

Soc hälsovård utksk	-45 085,76	-70 000,00	-24 914,24	64,4%
Summa Utgift ink o kap öv	**-66 301,76**	**- 110 000,00**	**-43 698,24**	**60,3%**
Summa Kostn ink o kap öv	**-66 301,76**	**- 110 000,00**	**-43 698,24**	**60,3%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-8 801 664,52**	**-9 166 000,50**	**- 364 335,98**	**96,0%**
Räntekostnader	- 464,02		464,02	
Övr finansiella kost	- 524,27		524,27	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**- 988,29**		**988,29**	
Summa Årsbidrag	**-8 802 652,81**	**-9 166 000,50**	**- 363 347,69**	**96,0%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-8 802 652,81**	**-9 166 000,50**	**- 363 347,69**	**96,0%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-8 802 652,81**	**-9 166 000,50**	**- 363 347,69**	**96,0%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 85000 Högskolan på Åland

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
85000 Högskolan på Åland	-8 271 221,13	-8 983 994,03	-8 411 759,42	-8 802 652,81

Uppföljning av målsättningar

Mål: Utredningen gällande förutsättningar för och konsekvenserna av en bolagisering av Högskolan på Åland slutförs. Initialt föreslås att göra högskolan till en resultatenhet från och med 1.1.2019 med tydliga principer för prestationsmål och hantering av över- och underskott.

Förverkligat: Landskapsregeringen tillsatte under våren en utredning gällande förutsättningar för en bolagisering av Högskolan på Åland. Uppdraget gavs till två utredare, professor emeritus Göran Djupsund och professor Henrik Wolff, som i november 2018 presenterade sin rapport *"Hur skall Högskolan på Åland bolagiseras".* Arbetet med att göra högskolan till en egen resultatenhet påbörjades under hösten och fortsätter under år 2019.

Mål: Landskapsregeringen och högskolan utarbetar tillsammans en finansieringsmodell som är baserad på relevanta nyckeltal för att underlätta reformen. Målsättningen är att skapa ett instrument för utvärdering av kostnaderna i förhållande till uppsatta mål.

Förverkligat: Arbetet har påbörjats under hösten 2018.

Mål: Förutsättningarna för och konsekvenserna av ett förändrat tjänstekollektivavtal som inte bygger på undervisningsskyldighet utan på årsarbetstid utreds.

Förverkligat: I januari överlämnades utredningen *Kollektivavtals- och anställningsmässiga frågor för personal inför eventuell bolagisering av Högskolan på Åland.*

Uppföljning av nyckeltal

Närvaroanmälda per utbildningsprogram		2015		2016		2017		per 20.8.2018
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Elektroteknik	2	27	4	44	2	35	2	39
Företagsekonomi	52	27	60	29	64	34	64	31
Hospitality Management	46	18	45	16	54	25	51	25
Informationsteknik	11	50	12	53	14	65	16	53
Maskinteknik	5	90	3	87	4	97	2	77
Sjöfart	10	86	10	77	4	59	2	44
Vård	29	7	52	9	54	10	44	5
Totalt	**155**	**305**	**186**	**315**	**196**	**325**	**181**	**274**

Utexaminerade per utbildningsprogram		2015		2016		2017		2018
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Elektroteknik	0	2	1	2	0	3	0	8
Företagsekonomi	3	4	9	2	5	10	5	5
Hospitality Management	5	3	7	5	9	0	13	2
Informationsteknik	0	4	2	4	1	3	4	2
Maskinteknik	0	20	1	10	0	9	1	10
Sjöfart	2	13	1	14	0	10	0	7
Vård	15	0	16	2	11	5	0	0
Totalt	**25**	**46**	**37**	**39**	**26**	**40**	**23**	**34**

Studerande i utbytesprogram/utlandspraktik	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Studerande	57	53	60	73	26*	31*

** Nyckeltalet ändrat från 1.1.2018. Sjöpraktik ingår inte i nyckeltalet.*

Utexaminerade i arbete på den åländska arbetsmarkanden i arbete som motsvarar examen ett år efter examen	2015	2016	2017
Andel personer i arbete*	83	72	86

** Svarsprocent minst 71 % i enkät.*

Aktivitet	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Antal studiepoäng (sp) vid Öppna högskolan	158	217,5	279,7	394	341	312,7
Öppna föreläsningar/seminarier	10	10	16	13	9	15
Fortbildningskurser och uppdrag						64

Forskning och utveckling	2015	2016	2017	2018
Externfinansierad projektvolym i euro/år *	397 000	261 000	204 000	281 000
Antalet pågående FoU-projekt i samarbete med andra högskolor	1	3	2	5
Antal examensarbeten som ingår i forskningsprojekt	4	1	2	0
Antalet publikationer i vetenskapliga tidskrifter med sakkunnigförfarande	2	1	1	1

År 2017 var 384 000 €- komplettera med kommentaren från årsredovisning 2017

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Ett nytt utbildningsavtal för högskolan har ingåtts och gäller fr.o.m. 1 januari 2018.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Ettåriga kalendervisa budgetar är utmanande i verksamheter där ett läsår överlappar två budgetar. Dessutom kräver fleråriga utbildningar en mer långsiktig planering budgetmässigt för hela genomförandet. En annan utmaning med ettåriga budgetanslag är att externfinansierade projekt vid Högskolan kan initieras och inledas vid vilken tidpunkt som helst under året och utgifterna kan uppstå ett år och inkomsterna ett annat. Behov att genomföra projekt kan uppstå efter att budgeten är fastställd och då finns enbart möjlighet att finansiera detta genom tilläggsbudget eller omfördelning av befintliga budgetmedel. Dock är omfördelning inte så enkelt när en stor del av budgeten redan är uppbunden i pågående utbildningar.

Utvecklingen för Ålands sjöfartsakademi behöver klargöras för hela organisationen och särskilt för personalen vid Sjöfartsgymnasiet som med nuvarande upplägg hör till två myndigheter; Högskolan

på Åland och Ålands gymnasium. Grundidén med Ålands sjöfartsakademi var att all sjöfartsutbildning på Åland skulle samlas under ett gemensamt tak med gemensam ledning och marknadsföring. Sedan Sjöfartsakademin bildades och personalen som arbetade med sjöfartsutbildning inom Ålands gymnasium övergick till Högskolan fr.o.m. höstterminen 2015 har målsättningen förändrats och det verkar inte längre vara möjligt att förverkliga tanken med Sjöfartsakademin så som det ursprungligen planerades. Lärarna vid Sjöfartsgymnasiet behöver ha dubbla förordnanden eftersom studerande hör till Ålands gymnasium och Ålands gymnasium ansvarar fortsättningsvis för antagning och examination av studerande vid sjöfartsprogrammet, fastställande av läroplan samt annan myndighetsutövning som med nuvarande lagstiftning inte kan delegeras.

Efter att bolagiseringsutredarnas rapport offentliggjordes i november 2018 är högskolan nu i ett läge där juridiska aspekter kring kommande högskolelag och bolagiseringen samt frågor av mer praktisk karaktär utreds, för att samla information om konsekvenserna av en bolagisering och för att få igång resultatenheten som en förberedelse för bolagiseringen.

Redogörelse för den interna kontrollen

Ordnande av riskhantering

Högskolans budget fördelas på enhetsnivå i verksamhets- och ekonomiplanen. Budgetuppföljning av verksamheten redovisas månatligen med rapporter på intranätet och rapporteras kvartalsvis till högskolans styrelse. Under året har budgetuppföljning kunnat göras i Hypergene och uppfattningen är att de nya redskapen på några års sikt avsevärt har förbättrat möjligheten till uppföljning av ekonomin.

Högskolan har ett omfattande kvalitetsledningssystem med tydliga processer som genomgås åtminstone en gång och vid behov flera gånger per år med nödvändig uppdatering av dokument så att processbeskrivningarna hålls aktuella. Kvalitetsledningssystemet producerar också mängder med redovisande dokument vilka underlättar den interna kontrollen. Kvalitetsledningssystemet vid Högskolan på Åland auditerades av NCU (Nationella Centret för Utbildningsutvärdering) under år 2018 och blev godkänt. Kvalitetsstämpeln gäller i sex år framöver.

Avtalsverksamhet

Inför ingående av avtal som får stora konsekvenser för verksamheten eller större påverkan på budgeten utreds detta först på tjänstemannanivå för att sedan diskuteras och beslutas om i ledningsgrupp och högskolans styrelse.

Fakturahantering

Hanteringen av Öppna högskolans fakturering kommer att centraliseras till landskapsregeringen när arbetet med den pågående integreringen av systemen (Primus/Visma) är färdig . Detta förväntas ske under senare delen av år 2019.

Fakturor konteras och attesteras i fakturahanteringssystemet Palette. Den ansvarige tjänstemannen har rätt att attestera fakturor inom sitt kostnadsställe upp till ett visst belopp. I Högskolans verksamhets- och ekonomiplan regleras attestnivåer på inköp för rektor och övriga tjänstemän. För inköp som överstiger fastställd attestnivå för rektor krävs styrelseordförandes godkännande.

Bedömning av den interna styrningen och kontrollen inom högskolan

Högskolans kvalitetsledningssystem innehåller information om bl.a. högskolans nyckeltal och processer. Inom högskolan finns flertalet utbildade interna revisorer och varje år genomförs interna revisioner. Under året reviderades området reklamationshantering.

Vart sjätte år auditeras högskolan av NCU. Under år 2018 året auditerades kvalitetsledningssystemet och godkändes av NCU för sex år framåt.

Verksamheten planeras utgående från beviljad budget i verksamhets- och ekonomiplanen och redovisas i kvalitetsledningssystemet samt delvis i högskolans årliga verksamhetsberättelse.

Ålands folkhögskola

Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi

Ålands folkhögskola erbjuder en alternativ skolmiljö med möjlighet till fria allmänbildande studier enligt principen om livslångt lärande utanför systemet för behörighetsgivande utbildning för såväl unga som vuxna. Skolan har en allmän linje, *NYAlinjen* samt de två specialiserade linjerna *Hantverk* och *Vildmark & foto*.

Deltidsutbildning, kortare kurser och föredrag ordnas inom ramen för de budgeterade medlen och under året arrangerades därtill särskilda kvällsaktiviteter och program.

De studerande på skolans linjer garanteras mellan 29-36 lärarledda lektioner per vecka under 170 arbetsdagar fördelat på två terminer. Skolan arbetar normalt med femdagars veckor men ibland kan undervisning samt studieresor ske i samband med helg främst för de specialiserade linjerna. Undervisningen är indelad i fem perioder och under en skoldag hålls fyra undervisningspass med ett fast veckoschema för respektive period.

Hållbarhetsstyrning

Hållbarhetsarbete sker som en naturlig del i den dagliga verksamheten och beaktas i samband med uppgörande av budgetförslag utifrån landskapets allmänna anvisningar. Årligen genomförda hållbarhetsåtgärder har gjorts i:

Upphandling

Skolan deltar i ÅHS upphandling av livsmedel (torrvaror mm.), kaffe och städmaterial.

Hälsa och arbetsmiljön

Skolans anställda har valt ny arbetarskyddspersonal under hösten. Kontinuerlig uppdatering av riskanalyserna görs tillsammans med lärare och personal för att säkerställa säkerheten i skolans utrymmen och verkstäder både fysiskt och psykiskt för att förebygga bland annat arbetsplatsolyckor. Jämställdhet genomsyrar hela skolans verksamhet. Det syns i klassrummet och i verkstäderna i den vardagliga undervisningen. Enligt skolans jämställdhetsplan fick de studerande under våren besvara en enkät om jämställdhet och sexuella trakasserier.

Material

I mån av möjlighet inköps ekologiskt närproducerade produkter för kök/städ. Samkörning av varor från leverantörer görs för att minska belastningen på klimatet och miljön. I den praktiska undervisningen läggs stor vikt på återbruk/återvinning av material.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 85100 Ål folkhögskola

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	11 128,10	20 200,00	9 071,90	55,1%
Avgiftsintäkter	37 827,18	34 600,00	-3 227,18	109,3%
Övr verksamh intäkt	14 821,03	26 200,00	11 378,97	56,6%
Summa Verksamhetens intäkter	**63 776,31**	**81 000,00**	**17 223,69**	**78,7%**
Löner o arvoden	- 600 462,10	- 625 723,36	-25 261,26	96,0%
Pensionskostnader	- 109 087,60	- 113 881,58	-4 793,98	95,8%
Övr lönebikostnader	-8 562,59	-10 324,51	-1 761,92	82,9%
Summa Lönebikostnader	**- 117 650,19**	**- 124 206,09**	**-6 555,90**	**94,7%**
Personalersättningar	2 935,08		-2 935,08	
Summa Personalkostnader	**- 711 673,95**	**- 749 929,45**	**-38 255,50**	**94,9%**

Köp av tjänster	-99 818,41	- 116 171,00	-16 352,59	85,9%
Material förnödenh	-64 535,63	-62 900,00	1 635,63	102,6%
Övr verksamh kostn	- 422 022,23	- 423 999,65	-1 977,42	99,5%
Summa Verksamhetens kostnader	**-1 298 050,22**	**-1 353 000,10**	**-54 949,88**	**95,9%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-1 234 273,91**	**-1 272 000,10**	**-37 726,19**	**97,0%**
Summa Årsbidrag	**-1 234 273,91**	**-1 272 000,10**	**-37 726,19**	**97,0%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-1 234 273,91**	**-1 272 000,10**	**-37 726,19**	**97,0%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-1 234 273,91**	**-1 272 000,10**	**-37 726,19**	**97,0%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 85100 Ål folkhögskola

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
85100 Ål folkhögskola	-1 555 130,40	-1 520 861,73	-1 421 665,65	-1 234 273,91

Uppföljning av målsättningar

Mål: Fortsätta arbetet med att upprätta läroplan för studerande med annat modersmål.

Förverkligat: Under hösten har arbetet påbörjats för att upprätta en läroplan för studerande med annat modersmål i kursen *Utveckla din svenska*. Planen ska presenteras under våren 2019 för direktionen för Ålands folkhögskola.

Mål: Påbörja samarbete enligt rapporten *Omlokalisering av den yrkesinriktade specialundervisningen vid Ålands yrkesgymnasium till utrymmen vid Ålands folkhögskola.*

Förverkligat: Samarbete har inte inletts enligt rapporten.

Mål: Anpassa verksamheten efter budgetmedlen med bibehållen kvalitet.

Förverkligat: En kocktjänst indrogs vid pensionsavgång under våren.

Mål: En guideutbildning vid Ålands folkhögskola inleds höstterminen 2018. Utbildningen, som följer nationell standard för auktoriserade guider, sker som flerformsundervisning i samarbete med Ålands guider r.f. Landskapsregeringen avser att återkomma i en tilläggsbudget gällande den slutliga finansieringen av utbildningen.

Förverkligat: En tilläggsbudget antogs under våren 2018 gällande finansieringen av utbildningen. 23 studerande började i augusti guideutbildningen vid Ålands folkhögskola. Utbildningen genomförs som flerformsundervisning i samarbete med Ålands guider r.f. Utbildningen avslutas i april 2019.

Uppföljning av nyckeltal

	2016	2017			2018
Studerande	**Totalt**	**Totalt**	**Kvinnor**	**Män**	**Totalt**
Antagna under året	71	77	31	32	63
Avlagda examina	37	26	20	23	43
Avbrutna studier	9	12	2	3	5
Totalt (medeltal)	**43**	**46**	**23**	**23**	**46**
Fristående kursverksamhet, deltagarantal	29	22	30	8	38
Fristående kursverksamhet, kursdagar	97*	42**			27***

* Sysselsättningsfrämjande kurs 73 dagar, distansutbildning 19 dagar, kortkurs 5 dagar.

** Kortkurs 3 dagar, distansutbildning 39 dagar

*** Deltidsutbildning inom naturfoto och guideutbildning

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Det har inte skett någon betydande förändring i folkhögskolans organisation och verksamhet. Genom det studieadministrativa systemet Primus och Wilma har skolan digitaliserat ansökningsförfarandet till skolans linjer och kurser som underlättar det administrativa arbetet avsevärt. Indragning av en kocktjänst skedde planenligt vid pensionsavgång under våren.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Att bedriva ettåriga utbildningar har i sitt upplägg många osäkerhetsfaktorer. Beslut om vilka linjer som får starta tas årligen först i slutet av juni. Tidigast då vet man säkert vilka lärar- och personalresurser som behövs inför läsåret. Osäkerhet uppstår i förhållande till de heltidsanställda lärarna och hur de ska kunna uppfylla sin arbetsskyldighet i fall en utbildning inte startar.

Timlärare måste anställas i ett väldigt sent skede inför skolstart, vilket inte ger någon anställningstrygghet. Även nyanställningar kan ske väldigt sent.

Ettåriga budgetperioder synkroniserar inte med skolåret. De tidigare tvååriga budgetperioderna gav skolan en mer förutsägbar och hållbar situation för att planera utbildning och kursverksamhet.

Det nya tjänstekollektivavtalet som började gälla 1 december 2018 för undervisningspersonal vid skolan har medfört rättvisare lönesättning som underlättar att få kompetent personal.

Redogörelse för den interna kontrollen

Skolan säkerställer sin verksamhet genom att följa de fastställda bestämmelser, föreskrifter och beslut som formulerats i skolans reglemente och LL (1999:53) om Ålands folkhögskola.

En detaljerad verksamhetsberättelse upprättas årligen. Där framkommer bland annat information om skolans verksamhet för arbetsåret, linjerna, studerande, statistik, förvaltning, elevförbundet samt fonder och värdepapper. Övriga föreskrifter som skolan bland annat följer är: undervisningssektorns tjänstekollektivavtal och landskapets tjänstevillkor, skolans jämställdhetsplan, arbetsskyddslagstiftning, räddningsplan, antimobbningsplan och krisplan.

Den ekonomiska verksamheten följer finansavdelningens direktiv och arbetssätt för att säkerställa att verksamhetsmålen uppnås på ett resurseffektivt och lagenligt sätt. Budgetuppföljning presenteras kvartalsvis för direktionen.

Landskapsrevisionen har utfört en granskning, effektivitetsrevision av Ålands folkhögskola, som var klar i februari. Utifrån rekommendationer som framkom i rapporten har bland annat skolans reglemente uppdaterats under hösten.

Ålands musikinstitut

Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi

Ålands musikinstitut följer LL (1995:80) om Ålands musikinstitut. Utöver detta finns ett reglemente och läroplaner. Beslut kring verksamheten, så som budget, anställningar och antagning av elever, fattas av rektor/direktionen för Ålands musikinstitut. En detaljerad verksamhetsberättelse separat från denna redogörelse upprättas årligen. I den redogörs bland annat om skolans verksamhet för arbetsåret, studerande, statistik, förvaltning.

Skolan förmedlar undervisning i dans och musik i åldrarna 3-6 år (dans- och musiklekskola) samt 7-30 år (dans- och musikskola och institut) Verksamheten följer de anvisningar som getts ut av Utbildningsstyrelsen.

Verksamheten följer finansavdelningens direktiv för att säkerställa att ekonomin sköts på ett lagenligt sätt.

Hållbarhetsstyrning

Ålands musikinstitut har i dagsläget inte någon formaliserad hållbarhetsstyrning. Organisationen arbetar dock kontinuerligt med att granska alla beslut och åtgärder som vidtas utgående från ett hållbarhetsperspektiv.

Upphandling

Ålands musikinstitut har inte genomfört någon upphandling under året. Skolan följer landskapsregeringens upphandlingsregler.

Antikorruption

Ålands musikinstitut granskar att det inte förkommer jäv vid antagning av elever eller tillsättande av tjänster. Vid antagningen av elever bedöms den sökande av en jury. Vid tillsättandet av tjänster är det en rekryteringsgrupp på fyra personer som bereder underlaget på vilket direktionen ska fatta beslut. Personalen har informerats om regelverket för jäv. Inga bekräftade korruptionsincidenter har rapporterats.

Material

Ålands musikinstitut producerar i huvudsak undervisning och har därmed ingen produktion av material som förorsakar avfall.

Miljöbedömning av leverantörer

De inköp som görs och där det kan skapa en miljöeffekt är inköp för städningen. I dessa fall använda de miljövänligaste alternativen. Skolan använder sig av vindkraftsproducerad el där det är möjligt. I övrigt har ingen miljöbedömning av leverantörer gjorts.

Icke diskriminering

Under året har inga diskrimineringsincidenter rapporterats.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 85200 Ål musikinstitut

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Avgiftsintäkter	118 112,00	135 000,00	16 888,00	87,5%
Övr verksamh intäkt	-1 346,68		1 346,68	
Summa Verksamhetens intäkter	**116 765,32**	**135 000,00**	**18 234,68**	**86,5%**
Löner o arvoden	- 761 962,07	- 758 543,77	3 418,30	100,5%

Pensionskostnader	- 138 388,36	- 138 055,01	333,35	100,2%
Övr lönebikostnader	-10 879,96	-12 515,92	-1 635,96	86,9%
Summa Lönebikostnader	**- 149 268,32**	**- 150 570,93**	**-1 302,61**	**99,1%**
Personalersättningar	1 375,80		-1 375,80	
Summa Personalkostnader	**- 901 827,59**	**- 909 114,70**	**-7 287,11**	**99,2%**
Köp av tjänster	-57 090,64	-57 185,30	-94,66	99,8%
Material förnödenh	-52 246,79	-28 600,00	23 646,79	182,7%
Övr verksamh kostn	- 184 460,75	- 197 000,00	-12 539,25	93,6%
Summa Verksamhetens kostnader	**-1 195 625,77**	**-1 191 900,00**	**3 725,77**	**100,3%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-1 078 860,45**	**-1 056 900,00**	**21 960,45**	**102,1%**
Räntekostnader	-1,37	-50,00	-48,63	2,7%
Övr finansiella kost	-9,00	-50,00	-41,00	18,0%
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-10,37**	**- 100,00**	**-89,63**	**10,4%**
Summa Årsbidrag	**-1 078 870,82**	**-1 057 000,00**	**21 870,82**	**102,1%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-1 078 870,82**	**-1 057 000,00**	**21 870,82**	**102,1%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-1 078 870,82**	**-1 057 000,00**	**21 870,82**	**102,1%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 85200 Ål musikinstitut

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
85200 Ål musikinstitut	-1 064 391,23	-1 084 547,64	-1 011 604,40	-1 078 870,82

Uppföljning av målsättningar

Mål: Förhållandet mellan utbud och lärarresurser optimeras i syfte att skapa långsiktig hållbarhet.

Förverkligat: Tre ordinarie lärartjänster inrättades.

Mål: Värdegrundens centrala roll synliggörs och utvärderas.

Förverkligat: Det värdegrundsarbete som påbörjades hösten 2017 slutfördes och utvärderades hösten 2018.

Mål: Revidera reglementet.

Förverkligat: Revisionen pågår fortfarande.

Mål: Uppkopplingsmöjligheterna tillgodoser distansundervisningens centrala behov. Distansundervisningsprojektet DÅMI avslutas och undervisningen sker som en integrerad del i den ordinarie verksamheten.

Förverkligat: Målet har inte kunnat nås pga problem med fiberoptiska förbindelser.

Uppföljning av nyckeltal

Studerande per llnje			Våren 2015			Våren 2016			Våren 2017			Våren 2018
	F	P	Totalt	F	P	Totalt	F	P	Totalt	F	P	Totalt
Dans	78	8	86	72	10	82	77	6	83	77	5	82
Musik	96	76	172	104	70	174	108	67	175	113	66	179
Lekskola							50	5	55	38	12	50
Totalt	**174**	**84**	**258**	**176**	**80**	**256**	**235**	**78**	**313**	**228**	**83**	**311**

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Tre ordinarie lärartjänster har inrättats.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

En viss risk för utmaningar gällande arbetshälsa kan uppstå vid arbetsintensiva perioder under läsåret. Ljudvolymerna kan också av naturliga skäl tidvis vara förknippade med risker för dem som utsätts för detta regelbundet. Detta har åtgärdats genom fysisk planering.

Redogörelse för den interna kontrollen

Iakttagande av bestämmelser, föreskrifter och beslut

Ålands musikinstitut följer LL (1995:80) om Ålands musikinstitut. Utöver detta finns ett reglemente och läroplaner. Beslut kring verksamheten, så som budget, anställningar och antagning av elever, fattas av rektor/direktionen för Ålands musikinstitut. En detaljerad verksamhetsberättelse uppgörs årligen. Där framkommer bland annat information om skolans verksamhet för arbetsåret, studerande, statistik, förvaltning.

Verksamheten följer finansavdelningens direktiv för att säkerställa att verksamhetsmålen uppnås på lagenligt sätt.

Skolan har ett eget arbetarskydd.

Uppnående av målen, kompetent och tillförlitlig bedömning av verksamheten

Uppnående av målen utvärderas med hjälp av statistik och genom att följa de i läroplanerna nämnda bedömningskriterierna. Ålands musikinstitut följer Finska musikläroinrättningarnas förbunds regelverk vad gäller nivåproven i musik.

Bedömningen görs av en jury bestående av tre behöriga lärare.

Tillsyn över anskaffning, överlåtelse och skötsel av tillgångar

Budgetansvarig har ansvar för anskaffning och överlåtelse samt skötseln av tillgångarna upp till beloppet 20.000 euro. Direktionen beslutar i övriga frågor. En kontinuerlig uppföljning och rapportering till direktionen görs minst en gång per kvartal för att säkerställa att konsumtionen inte överstiger tillgångarna.

Ordnande av riskhantering

En kontinuerlig skolning av personalen sker årligen genom utbildning inom brandförsvar och första hjälp. Företagshälsovården genomför med jämna mellanrum ergonomistudier på arbetsplatsen. Företagshälsovården genomför regelbundet en hälsoundersökning som berör både den fysiska och den psykosociala miljön.

Skolans arbetarskydd uppgör en verksamhetsplan och genomför riskbedömning. Skolan erbjuder varje år skolning i arbetarskydd. I övrigt följer skolan de olika policy och styrdokument som finns i organisationen.

Fakturahantering

Betalningen av fakturor sker centralt via det elektroniska fakturahanteringssystemet Palette. Skolans fakturering av terminsavgifter och dylikt sker centralt vid finansavdelningen.

Bedömning av den interna styrningen och kontrollen inom skolan

De underlag och metoder som används vid Ålands musikinstitut är tillräckliga för att kunna sköta skolans verksamhet och ekonomi på ett tillfredsställande sätt, bl.a. genom kontinuerlig uppföljning av budgetrapporter samt regelbunden rapportering till skolans direktion.

Ålands gymnasium

Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi

Ålands gymnasium har i uppdrag att erbjuda allmänbildande gymnasieutbildning och grundläggande yrkesutbildning som leder till gymnasieexamen, samt annan utbildning för unga och vuxna på gymnasienivå. Utbildningarna ordnas i skolorna Ålands lyceum samt Ålands yrkesgymnasium.

Hållbarhetsstyrning

Ålands gymnasiums bidrar genom sitt utbildningsuppdrag till hållbarhetsagendans vision *Alla kan blomstra i ett bärkraftigs samhälle på fredens öar* och utvecklingsmålet *Människor vars inneboende resurser växer*. Insatser för individanpassade studier, utveckling av lärmiljöer och -metoder är exempel på utvecklingsarbete som anknyter till den sociala hållbarhetsaspekten.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 8550 Ål gymnasium

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	361 788,22	260 000,00	- 101 788,22	139,1%
Avgiftsintäkter	300 003,87	250 000,00	-50 003,87	120,0%
Erhållna bidrag	311 250,94		- 311 250,94	
Övr verksamh intäkt	90 978,05	80 000,00	-10 978,05	113,7%
Summa Verksamhetens intäkter	**1 064 021,08**	**590 000,00**	**- 474 021,08**	**180,3%**
Löner o arvoden	-8 707 919,89	-8 876 151,05	- 168 231,16	98,1%
Pensionskostnader	-1 582 210,62	-1 615 459,55	-33 248,93	97,9%
Övr lönebikostnader	- 124 382,75	- 146 456,40	-22 073,65	84,9%
Summa Lönebikostnader	**-1 706 593,37**	**-1 761 915,95**	**-55 322,58**	**96,9%**
Personalersättningar	77 574,05		-77 574,05	
Summa Personalkostnader	**-10 267 333,69**	**-10 638 067,00**	**- 370 733,31**	**96,5%**
Köp av tjänster	-1 494 563,02	-1 712 000,00	- 217 436,98	87,3%
Material förnödenh	-1 495 331,57	-1 450 000,00	45 331,57	103,1%
Övr verksamh kostn	-4 823 052,06	-4 861 933,10	-38 881,04	99,2%
Summa Verksamhetens kostnader	**-18 080 280,34**	**-18 662 000,10**	**- 581 719,76**	**96,9%**
Soc hälsovård utksk	-14 913,29		14 913,29	
Övrigt näringsliv	3,51		-3,51	
Summa Utgift ink o kap öv	**-14 909,78**		**14 909,78**	
Summa Kostn ink o kap öv	**-14 909,78**		**14 909,78**	
Summa Verksamhetsbidrag	**-17 031 169,04**	**-18 072 000,10**	**-1 040 831,06**	**94,2%**
Ränteintäkter	6,71		-6,71	
Övr finansiella int	-23,71		23,71	
Räntekostnader	- 509,25		509,25	
Övr finansiella kost	- 242,05		242,05	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**- 768,30**		**768,30**	
Summa Årsbidrag	**-17 031 937,34**	**-18 072 000,10**	**-1 040 062,76**	**94,2%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-17 031 937,34**	**-18 072 000,10**	**-1 040 062,76**	**94,2%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-17 031 937,34**	**-18 072 000,10**	**-1 040 062,76**	**94,2%**

Ålands gymnasiums preliminära utfall visar på ett överskott om ca 1.040.000 euro. Det finns ett antal faktorer som ligger till grund för detta överskott. Intäkterna under året överstiger de budgeterade

främst för att stora retroaktiva ersättningar för ESF-finansierade projekt har influtit. Även intäkterna från kursverksamheten har genererat större intäkter än budgeterat.

En annan orsak till överskottet är att lönekostnaderna har uppgått till ca 96,5% av de budgeterade anslaget. Då lönekostnaderna utgör en så stor del av Ålands gymnasiums totalbudget blir den ekonomiska inbesparingen stor. Kostnaderna för inköp av utbildningstjänster för studerande ligger ännu i slutet av år 2018 under budget.

Under investeringsmomentet finns en budget om 200.000 euro. Utfallet är om knappt 20.000 euro vilket främst kan förklaras med att de investeringar som hör till det nya centralköket på Neptunigatan 6 har försenats.

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 8550 Ål gymnasium

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
85500 Ål gymnasium	-20 337 621,31	-18 415 907,56	-17 085 848,20	-17 031 937,34
Summa 8550 Ål gymnasium	**-20 337 621,31**	**-18 415 907,56**	**-17 085 848,20**	**-17 031 937,34**

Uppföljning av målsättningar

Ålands lyceum

Mål: Ålands lyceum fortsätter implementeringen av den nya läroplanen.

Förverkligat: Fortsatt implementering för årskurs 3 har förverkligats.

Mål: Skolan satsar på fortbildning gällande språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt, den förändrade lärarrollen, formativ bedömning och ämnesövergripande temakurser.

Förverkligat: Flera fortbildningstillfällen har anordnats, nu återstår utvärdering. Ny ämnesövergripande kurs, *London Calling* förverkligas våren 2019.

Mål: Bedömningsmatrisen gällande svenska som andraspråk utvärderas.

Förverkligat: Arbetet pågår och slutförs våren 2019 då LP 2016 förverkligats på alla årskurser. Därefter utvärdering och möjlig revidering av hela bedömningsmatrisen.

Mål: Studentprov skrivs digitalt vilket innebär digitala övningsmiljöer och prov måste skapas.

Förverkligat: Samtliga studentprov skrivs nu digitalt. Även i ämnena matematik, fysik och kemi används digitala pedagogiska metoder anpassade för provplattformen Abitti. Prov i de naturvetenskapliga ämnena skrivs i Abitti.

Ålands yrkesgymnasium

Mål: Utbildningsprogrammens lärmiljöer utvecklas för att motsvara det digitaliserade samhället.

Förverkligat: Nya verktyg har testats inom ESF-projektet *Helhetsundervisning* vid Ålands yrkesgymnasium.

Mål: Lärmiljöerna ska stödja det pedagogiska arbetet. Implementering av ett flexibelt utbildningssystem inom yrkesinriktad specialundervisning och fortsättningsstudier för vuxna med utvecklingsstörning påbörjas.

Förverkligat: Slutrapporten som delgavs utbildnings- och kulturavdelningen i december 2017 var grunden för det fortsatta arbetet. Några kompletteringar ska inlämnas och planeringen kommer att fortsätta med utgångspunkt i slutrapporten.

Mål: Yrkesgymnasiets pedagogiska personal kommer under året att fortsätta med kompetensutveckling gällande inkludering av studerande med särskilda behov och specialundervisning.

Förverkligat: Fortbildningen inom specialundervisningen har pågått under hela året. Sex olika tillfällen har ordnats, totalt 29,5 h. Det avslutades med två gånger två timmars handledning i grupper om ca 20 personer.

Mål: Reform 2018 inom yrkesutbildningen i riket påverkar utbildningar inom vård och sjöfart och kommer även att medföra revideringar av läroplanerna.

Förverkligat: Revideringen av läroplanerna för utbildningen inom vård och sjöfart har genomförts. Lagstiftningen och förordningen som reglerar den åländska utformningen av utbildningen är under bearbetning.

Uppföljning av nyckeltal

Antagna per 20.9.2018 per utbildning läsåret 2018-2019	Dimensionering *	Flickor	Pojkar	Totalt
HUTH				19
Företagsekonomi, merkonom (ungdom)	20	4	15	19
Informations- och kommunikationsteknik, datanom	16	3	13	16
Hotell-, restaurang-, cateringbranschen, kock	16	5	9	14
Social och hälsoområdet, närvårdare (ungdom)	20	18	1	19
Samhälleliga och sociala yrkesområdet, sociokant	20	15	4	19
Yrkesträningsprogrammet	2	0	0	0
Yrkesinriktad spec.undervisning inr. hotell-, restaur-, catering	4	1	3	4
Yrkesinriktad spec.undervisning inr. fastighetsservice	6	0	2	2
Yrkesinriktad spec.undervisning inr. hemarb.&rengöring	4	0	0	0
Byggbranschen, husbyggare	15	2	12	14
El- och automationsteknik, elmontör	15	1	14	15
Bilbranschen, fordonsmekaniker	15	5	10	15
Frisör	5	5	0	5
Maskin- och metallbranschen, verkstadsmekaniker	0	0	0	0
Husteknik, rörmontör	15	0	13	13
Sjöfart	42	1	23	24
Ålands yrkesgymnasium	**215**	**60**	**119**	**179**
Ålands lyceum	160	92	61	153
Totalt	**375**	**152**	**180**	**332**

**Beslut 190 U2, 31.10.2017, ÅLR 2017/276*

Antagna till vuxenutbildning 1.1.2018 - 31.12.2018	Dimensionering	Kvinnor	Män	Totalt
Grundläggande yrkesutbildning för vuxna				
Grundexamen inom social- hälsovård	16	15	1	16
Gymnasieexamen inom företagsekonomi	20	16	0	16
Delexamen, integrationsutbildning hotell, restaurang och catering	16	11	2	13
Yrkesinriktade kompletterings- och vidareutbildning				
Gymnasiebaserad utbildning till servitör	20	6	5	11
Påbyggnadsutbildning till bagare/konditor	12	0	0	0
Examen för kock i storhushåll och dietkock	16	0	0	0
Läroavtal (nya antagna under 2018)				
Landsbygdsföretagare		0	0	0
Övriga		3	5	8
Kursverksamhet (antal deltagare under året)*				

Beställningskurser från arbetsgivare		15	234	249
Kurser från kurskalendern (öppna för allmänheten)		68	319	387
Grundläggande yrkeskompetens inom ÅYG (studerande)		0	19	19
Riskutbildning - halkbana i simulator		6	54	60
NTI-kurser**		70	30	100
Hygienpass, endast tentamen		60	57	117
Hygienpass, endast tentamen med tolk/enskilt tillfälle		16	8	24
Sysselsättningsfrämjande kurser		56	28	84
Kurs för yngre laddare				9

** samma person kan räknas flera gånger om denne har deltagit i flera kurser*
***antalet deltagande personer räknat endast en gång, dessa kan ha avlagt en eller flera NTI kurser*

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

På Ålands lyceum ökar behovet av utredningar och uppföljning av studerande med funktionsvariationer. Logoped är från och med den 1 januari 2019 fast anställd och kommer att behövas till 100%, speciellt med tanke på landskapsregeringens nya antagningskriterier. Det finns ett ökat behov för studerande i behov av särskilt stöd.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

För skolorna finns fortsättningsvis osäkerhet kring utformning av styrdokument och lagstiftning med anledning av fastländska reformer.

Redogörelse för den interna kontrollen

Ålands gymnasium har ett kvalitetsledningssystem inspirerat av ISO 9001:2015. Kvalitetsledningssystemet beskrivs i kvalitetsledningssystemets manual som antagits av myndigheten. Under året har ett kontinuerligt arbete bedrivits för att förbättra system och processer för att säkerställa kvalitet. Ett exempel på en utvecklad process, med processbeskrivning, är budgetprocessen.

Ålands gymnasium fortsätter att delta i de gemensamma upphandlingar som landskapsregeringen genomför. Under år 2018 har bl.a. upphandling av städmaterial och torra livsmedel genomförts. Ålands gymnasium har även deltagit i en upphandling av kontorsmöbler.

Ålands sjösäkerhetscentrum

Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi

Utöver denna redogörelse ger Ålands Sjösäkerhetscentrum ut egen verksamhetsberättelse.

Verksamheten styrs av LL (2003:17) om Ålands sjösäkerhetscentrum. Ålands sjösäkerhetscentrum ska i samverkan med skolor och näringsliv erbjuda kvalificerad sjösäkerhetsutbildning i form av kurs- och fortbildningsverksamhet till studerande vid sjöskolorna och redan verksam personal inom sjöfartsnäringen samt till övriga intressenter. Myndighetschefen leder verksamheten vid Ålands sjösäkerhetscentrum. Styrelsen för Ålands sjösäkerhetscentrum ansvarar för centrets förvaltning och verksamhet. Genom kontinuerlig granskning av kvalitetssystemet upprätthålls en hög kvalitet i verksamheten. Kvalitetssystemet är godkänt av både den finska myndigheten Nationella centret för utbildningsutvärdering och svenska myndigheten Transportstyrelsen vilket ger en unik möjlighet att erbjuda utbildning för certifikat i två länder.

Kursverksamheten har under året fokuserat på produktutveckling genom förnyelse och förbättring av befintliga kurser samt utveckling av nya kurskoncept och teman. Året blev ett mellanår med 85 kurstillfällen och 656 kursdeltagare.

Sjöfartsutbildningen på Åland har under året nyttjat skolfartyget Michael Sars under 76 sjödygn varav 25 med övernattningar samt 15 dagar med undervisning vid kaj. Ålands landskapsregering har nyttjat fartyget fem dagar på Almedalsveckan i juli.

Michael Sars har hyrts ut till externa skolor under totalt 20 dagar med övernattningar. Utöver detta har fartyget nyttjats av externa hyrestagare i ett fåtal tillfällen, samt att fartyget har varit i torrdocka enligt underhållsplan i 12 dagar.

Ålands Sjösäkerhetscentrum tillämpar nettobudgetering för verksamheten. Inkomsterna budgeteras således under samma budgetmoment som utgifterna.

Hållbarhetsstyrning

Ålands sjösäkerhetscentrum har ännu inte en formaliserad hållbarhetsstyrning. Organisationen arbetar dock kontinuerligt med att förbättra hållbarheten genom små förändringar.

Ålands sjösäkerhetscentrum erbjuder sjösäkerhetskurser till erfarna sjömän samt till nya sjömän. Utbildningsutbudet motsvarar samhällets efterfrågan, vilket leder till den kompetens och utveckling som samhället behöver. Ålands sjösäkerhetscentrum arbetar proaktivt i sina utbildningar för att minska olyckor och tillbud.

Upphandling

Ålands sjösäkerhetscentrum har under året haft en upphandling för inköp av ny FRB-båt *(Fast Rescue Boat).* Landskapsregeringens upphandlingsregler följs.

Antikorruption

Inga bekräftade korruptionsincidenter har inträffat.

Material

För att ytterligare minska utskrifter av studiematerial till kursdeltagare har det fortsättningsvis utvecklats nätbaserade kurser. På detta sätt kan kursdeltagare studera teorimaterial digitalt till kursen på egen hand för att sedan komma till Ålands sjösäkerhetscentrum och utföra de praktiska momenten.

Miljöbedömning av leverantörer

Inga miljöbedömningar av leverantörer har gjorts. I mån av möjlighet används lokala leverantörer.

Icke diskriminering

Inga diskrimineringsincidenter har rapporterats.

Utbildning och kompetensutveckling

Under perioden har Ålands sjösäkerhetscentrums personal kontinuerligt uppdaterats angående nya regler och säkerhetsutrustningar.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 85600 Ål Sjösäkerhetscentrum

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	251 781,77	266 000,00	14 218,23	94,7%
Avgiftsintäkter	337 575,45	463 000,00	125 424,55	72,9%
Övr verksamh intäkt		17 500,00	17 500,00	
Summa Verksamhetens intäkter	**589 357,22**	**746 500,00**	**157 142,78**	**78,9%**
Löner o arvoden	- 516 754,55	- 521 273,78	-4 519,23	99,1%
Pensionskostnader	-94 295,95	-94 871,88	- 575,93	99,4%
Övr lönebikostnader	-15 036,92	-8 601,04	6 435,88	174,8%
Summa Lönebikostnader	**- 109 332,87**	**- 103 472,92**	**5 859,95**	**105,7%**
Personalersättningar	1 965,52		-1 965,52	
Summa Personalkostnader	**- 626 030,39**	**- 624 746,70**	**1 283,69**	**100,2%**
Köp av tjänster	- 376 993,11	- 563 100,00	- 186 106,89	66,9%
Material förnödenh	-98 561,72	- 117 800,00	-19 238,28	83,7%
Övr verksamh kostn	- 225 339,58	- 229 853,30	-4 513,72	98,0%
Summa Verksamhetens kostnader	**-1 326 924,80**	**-1 535 500,00**	**- 208 575,20**	**86,4%**
Summa Verksamhetsbidrag	**- 737 567,58**	**- 789 000,00**	**-51 432,42**	**93,5%**
Övr finansiella kost	-36,00		36,00	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-36,00**		**36,00**	
Summa Årsbidrag	**- 737 603,58**	**- 789 000,00**	**-51 396,42**	**93,5%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**- 737 603,58**	**- 789 000,00**	**-51 396,42**	**93,5%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**- 737 603,58**	**- 789 000,00**	**-51 396,42**	**93,5%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 85600 Ål Sjösäkerhetscentrum

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
85600 Ål Sjösäkerhetscentrum	- 210 725,29	- 666 070,23	- 907 259,30	- 737 603,58

Uppföljning av målsättningar

Mål: Utveckla och marknadsföra kurser i hamn-, bassäng- och brandanläggningarna.

Förverkligat: Den tidigare satsningen på webbaserade kurser har fortskridit och utökats under året. Insatser har gjorts för att motverka de toppar och dalar i verksamheten som det internationella behovet av vidareutbildning medför, bl.a. har *Team Building* kurser marknadsförts och utvecklats för kunder som inte är direkt anknutna till sjöfart.

Mål: Leverera aktuella säkerhetsutbildningar anpassade för marknaden.

Förverkligat: Med den nya satsningen på webbaserade utbildningar höjer sjösäkerhetscentret kvaliteten på kurserna genom ett större informationsflöde och kursdeltagarnas kunskapsnivå höjs före de kommer på den praktiska delen av kursen. Detta gör att kursdeltagarna kan få bättre och mer innehållsrika praktiska övningar än tidigare, dessutom på en högre kunskapsnivå.

Mål: Optimera resurserna för att tillgodose marknadens behov av kursutbud.

Förverkligat: Verksamhetsåret har, enligt förväntan, varit sämre för kursenheten. De nya webbaserade kursernas teoridel har kommit kunderna tillgodo genom ett kortare kurstillfälle.

Mål: Hålla ca 145 kurser under året av varierande längd.

Förverkligat: Sjösäkerhetscentret har hållit 85 kurser under året.

Mål: Fortsätta arbetet med uppgradering av såväl anläggning som utrustning för att kunna tillgodose gällande kvalitetsnormer och kommande krav.

Förverkligat: Under året beställdes en ny FRB-båt för leverans under år 2019. Därtill påbörjades ett projekt med ombyggnad av Michael Sars utrangerade livbåt till simulator i bassänghallen. Detta projekt kommer att möjliggöra att sjösäkerhetscentret även vintertid kan bedriva livbåtskurser, vilket utesluter inställda kurser pga. isläge och jämnar ut de årliga fluktuationerna.

Mål: Aktivt effektivisera arbetet med utförsäljning av ledig kapacitet i skolfartyget samt utreda framtida möjligheter till systemeffektiv samordning av befintliga personalresurser och bemanning av skolfartyget i syfte att säkra utbildningsuppdraget i förhållande till ett ökat nyttjande av fartyget för externa tjänster.

Förverkligat: Personal har samarbetat inom sjösäkerhetscentrets verksamhet både mellan fartyget och kursenheten. Fartyget har hyrts ut genom effektiv marknadsföring till olika intressenter, dock har det varit svårt att finna nya långsiktiga lösningar.

Uppföljning av nyckeltal

					2017					2018
Kursnamn	Antal	Dagar	Kvinnor	Män	Deltag.	Antal	Dagar	Kvinnor	Män	Deltag.
Livbåtsman	21	42	104	155	259	18	35	83	102	185
Livbåtsman, refresher	10	10	10	58	68	13	16	13	61	74
Fast rescue boat	6	18	1	40	41	4	9	2	12	14
Fast rescue boat, ref.	4	4	0	13	13	6	3	0	16	16
Basic Safety	7	35	19	43	62	2	5	6	14	20
Basic Safety ref.	7	14	0	29	29	8	16	3	8	10
Arbetarskydd	7	10,5	45	49	94					
Basic Safety (Tallink)	3	3	6	32	38					
Första hjälp	0	0	0	0	0	2	2	4	8	12
Övr. sjösäkerhetskurser	27	-	131	136	267	23	53	82	98	180
Säkerhetskurser	**92**	**137**	**316**	**555**	**871**	**74**	**139**	**193**	**319**	**512**
Familiarization Training	0	0	0	0	0	0		0	0	0
Basic Fire Fighting	7	28	8	59	67	5	13	5	51	56
Basic fortbildning	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
Advanced Fire Fighting	4	12	0	43	43	4	14	0	46	44
Advanced fortbildning	9	18	5	41	46	10	20	4	38	42
Brandkurser	**20**	**58**	**13**	**143**	**156**	**19**	**49**	**9**	**135**	**144**
Totalt	**112**	**195**	**329**	**698**	**1 027**	**93**	**188**	**202**	**454**	**656**

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Verksamhetsåret blev som väntat resultatmässigt sämre än föregående år, då det var ett mellanår för säkerhetskurser enligt *STCW 2010 Manila* reglerna. Däremot ökade efterfrågan på grundkurser för erfarna sjömän.

Marknadens behov av STCW kurser varierar mellan olika verksamhetsår. Sjösäkerhetscentret har därför satsat på en breddning av verksamheten genom att erbjuda utbildning till nya kundgrupper,

bl.a. i form av *Team Buildning* evenemang som kan skräddarsys enligt kundens önskemål. Under året hölls 19 tillfällen med *Team Building*.

Under året höll sjösäkerhetscentret kurser i gästhamns säkerhet på uppdrag av Central Baltic projektet *MASAPU.* Dessa kurser med tillhörande koncept blev lyckade och under hösten fick sjösäkerhetscentret en beställning på ytterligare sex kurser med liknande upplägg via Central Baltic projektet *Smart Marina* för våren 2019.

De webbaserade kurserna som påbörjades under år 2017 fick första godkännande från svenska myndigheterna under våren 2018. Kurserna har utvecklats vidare och flera kurser påbörjades under hösten, av vilka brandkurserna är prioriterade.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Den fem års variation i marknadens behov av säkerhetskurser som *STCW 2010 Manila* genererar är problematisk för upprätthållandet av en jämn och kontinuerlig verksamhet vid Ålands sjösäkerhetscentrum. Sjösäkerhetscentret arbetar därför fortlöpande med en breddning av verksamheten och utbildningar till nya kundgrupper.

Även ett minskat elevantal vid sjöskolorna på Åland påverkar sjösäkerhetscentret. Detta har föranlett minskning i kursverksamheten och mindre nyttjande av Michael Sars. Fartyget har under året inte nyttjats i den utsträckning som budgeterats, och extern uthyrning av fartyget täcker inte upp kostnaderna. Förhoppningar finns att nya intressenter vill hyra fartyget då det inte nyttjas av de åländska sjöskolorna.

Redogörelse för den interna kontrollen

Ålands sjösäkerhetscentrums kvalitetssystem är godkänt av både den finska myndigheten Trafi och motsvarande svenska myndighet Transportstyrelsen. Detta ger en unik möjlighet att erbjuda utbildning för certifikat i två länder. Som underleverantör har Mariehamns räddningsverk ett motsvarande kvalitetssystem där Ålands sjösäkerhetscentrum står som ansvarig gentemot nationella och internationella sjöfartsmyndigheter.

Ålands arbetsmarknadsmyndighet

Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi

AMS organisation regleras i landskapslagen (2006:9) om Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet.

AMS verksamhet regleras i landskapslagen (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet, landskapslagen (2003:71) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, landskapslagen (2006:71) om studiestöd, landskapslagen (2012:74) om främjande av integration och i landskapslagen (2015:56) om sysselsättningsfrämjande utbildning. AMS utför vissa uppgifter som tillhör rikets behörighet med stöd av överenskommelseförordningar. Myndigheten kan även handha uppgifter eller ge service utgående från lagtingets budgetbeslut såsom verksamheten som ordnas under samlingsnamnet Åland Living.

Arbetsbelastningen för de sakkunniga inom utkomstskyddet har varit hög. Antal beslut som fattades har ökat med drygt 40 % under år 2018. Genom intern omfördelning av arbetsuppgifter har personalresurserna för handläggning av arbetslöshetsförmånsärenden utökats 1.10-31.12.2018. Omfördelningen av arbetsuppgifterna har inte medfört behov av tilläggsanslag.

Hållbarhetsstyrning

AMS har anammat de strategiska utvecklingsmålen *Välmående människor vars inneboende resurser växe*r, *Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället* och *Attraktionskraft för boende, besökare och företag*. AMS medverkar i samordningsmöten som ordnas av medaktörerna i nätverket bärkraft.ax. och deltar i *sektoröverskridande forum för social hållbarhetsutveckling inom landskapsregeringen* och i storföretagsnätverkets arbete kring bland annat rekrytering och kompetensförsörjning. AMS arbetar kontinuerligt för förverkligandet av målen och det hör till AMS kärnverksamhet att minska arbetslösheten, öka sysselsättningen och främja behövlig arbetskraftsinflyttning.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 86050 Sysselsättn. o arb.löshet.stöd

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Löner o arvoden	- 314 414,99		314 414,99	
Pensionskostnader	-57 223,47		57 223,47	
Övr lönebikostnader	-4 496,29		4 496,29	
Summa Lönebikostnader	**-61 719,76**		**61 719,76**	
Personalersättningar	2 542,58		-2 542,58	
Summa Personalkostnader	**- 373 592,17**		**373 592,17**	
Köp av tjänster	- 420 315,61	- 710 000,00	- 289 684,39	59,2%
Summa Verksamhetens kostnader	**- 793 907,78**	**- 710 000,00**	**83 907,78**	**111,8%**
Soc hälsovård utksk	-3 900 007,32	-4 100 000,00	- 199 992,68	95,1%
Arbetsmarknad	- 208 355,48	- 530 000,00	- 321 644,52	39,3%
Summa Utgift ink o kap öv	**-4 108 362,80**	**-4 630 000,00**	**- 521 637,20**	**88,7%**
Summa Kostn ink o kap öv	**-4 108 362,80**	**-4 630 000,00**	**- 521 637,20**	**88,7%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-4 902 270,58**	**-5 340 000,00**	**- 437 729,42**	**91,8%**
Summa Årsbidrag	**-4 902 270,58**	**-5 340 000,00**	**- 437 729,42**	**91,8%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-4 902 270,58**	**-5 340 000,00**	**- 437 729,42**	**91,8%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-4 902 270,58**	**-5 340 000,00**	**- 437 729,42**	**91,8%**

Organisation: 86000 Arb.markn & studieservicemynd.

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	8 668,40		-8 668,40	
Avgiftsintäkter		1 000,00	1 000,00	
Övr verksamh intäkt		20 000,00	20 000,00	
Summa Verksamhetens intäkter	**8 668,40**	**21 000,00**	**12 331,60**	**41,3%**
Löner o arvoden	- 934 203,62	- 988 327,68	-54 124,06	94,5%
Pensionskostnader	- 170 025,17	- 179 875,64	-9 850,47	94,5%
Övr lönebikostnader	-13 355,44	-16 307,48	-2 952,04	81,9%
Summa Lönebikostnader	**- 183 380,61**	**- 196 183,12**	**-12 802,51**	**93,5%**
Personalersättningar	14 964,59		-14 964,59	
Summa Personalkostnader	**-1 078 506,96**	**-1 184 510,80**	**- 106 003,84**	**91,1%**
Köp av tjänster	- 287 190,85	- 222 750,30	64 440,55	128,9%
Material förnödenh	-53 288,72	-25 000,00	28 288,72	213,2%
Övr verksamh kostn	- 152 164,87	- 211 739,00	-59 574,13	71,9%
Summa Verksamhetens kostnader	**-1 571 151,40**	**-1 644 000,10**	**-72 848,70**	**95,6%**
Summa Verksamhetsbidrag	**-1 562 483,00**	**-1 623 000,10**	**-60 517,10**	**96,3%**
Övr finansiella kost	-9,00		9,00	
Summa Finansiella intäkter och kostnader	**-9,00**		**9,00**	
Summa Årsbidrag	**-1 562 492,00**	**-1 623 000,10**	**-60 508,10**	**96,3%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**-1 562 492,00**	**-1 623 000,10**	**-60 508,10**	**96,3%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**-1 562 492,00**	**-1 623 000,10**	**-60 508,10**	**96,3%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 8600_7 AMS

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
86000 Arb.markn & studieservicemynd.	-1 456 827,58	-1 412 759,16	-1 556 738,41	-1 562 492,00
86050 Sysselsättn. o arb.löshet.stöd	-4 573 293,21	-5 075 232,03	-4 991 265,78	-4 902 270,58
Summa 8600_7 AMS	**-6 030 120,79**	**-6 487 991,19**	**-6 548 004,19**	**-6 464 762,58**

Uppföljning av målsättningar

Mål: Minska antalet långtidsarbetslösa.

Förverkligat: Det genomsnittliga antalet år 2017 är 161 personer och för år 2018 uppgår det till 176 personer.

Mål: Fler företag erbjuder praktikplatser och anställning med sysselsättningsstöd.

Förverkligat: Det antal företag som erbjuder praktikplatser och anställning med sysselsättningsstöd har inte blivit nämnvärt fler.

Mål: Fler tjänster görs tillgängliga via e-tjänster och tillgängligheten till tjänsterna förbättras.

Förverkligat: En rekryteringsportal för åländska arbetsgivare lanserades. Under året påbörjades arbetet med att upphandla ett nytt IT-system för studiestöd inkluderande en möjlighet för studerande att ansöka om studiestöd digitalt.

Mål: Öka antalet besökare på www.alandliving.ax (http://www.alandliving.ax).

Förverkligat: Antalet användare har under året ökat med 55 procent jämfört med år 2017. Antal användare 2017: 22.529 och 2018: 34.914.

Mål: Minska antalet arbetslösa med annat medborgarskap än finländskt.

Förverkligat: I slutet av februari 2018 var 86 arbetssökande med annat medborgarskap än finländskt placerade i utbildning och 192 var arbetslösa, totalt 278. Vid motsvarande tid 2019 var antalet 94 respektive 201, totalt 295.

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Ändringar i lagstiftningen om utkomstskydd för arbetslösa under år 2018, bland annat införandet av aktivitetsmodellen, har lett till ett betydande merarbete för de sakkunniga inom utkomstskyddet. Antalet beslut har ökat med drygt 40 procent, från 2.665 beslut år 2017 till 3.739 beslut år 2018. Genom intern omfördelning av arbetsuppgifter har personalresurserna för handläggning av arbetslöshetsförmånsärenden utökats. Utökningen av personalresurserna har ordnats utan behov av tilläggsanslag. Inga väsentliga förändringar har skett under året i verksamheten som resulterat i stora avvikelser i förhållande till budget och bokslut.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Det datoriserade studiestödssystemet (STUDS) som Åda Ab ansvarar för innehåller buggar och andra programfel som gör att felaktigheter uppstår vid handläggningen av studiestödsförmåner. AMS är medveten om bristerna och meddelar upptäckta felaktigheter till Åda Ab för rättelse. Det har hänt att programfel inte upptäckts av AMS utan genom att kunder kontaktat AMS. AMS bedömning är att få programfel förblir oupptäckta.

Arbetsbelastningen för de sakkunniga inom utkomstskyddet är hög. Antalet beslut som fattas har ökat med drygt 40 procent under år 2018. Arbetsgivaren ska se till att det inte uppstår en ohälsosam arbetsbelastning. Genom intern omfördelning av arbetsuppgifter har personalresurserna för handläggning av arbetslöshetsförmånsärenden utökats 2018. Under år 2019 behöver avgöras hur den ökade mängden arbete ska hanteras på längre sikt så att inte arbetsbelastningen blir ohälsosam.

Regeringen i riket har beslutat att arbets- och näringsbyråernas uppgifter överförs på landskapen helt och hållet från och med år 2021. De uppgifter som för närvarande hör till arbets- och näringsbyråerna, bland annat uppgifter i samband med verkställighet av utkomstskydds- och alterneringsledighetssystemen, ska överföras på Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna från och med år 2021. I syfte att skydda den personliga integriteten och att skapa en god registersed ska, enligt landskapslagen (2013:81), 13 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagarservice (FFS 916/2012) tillämpas på register över enskilda och arbetsgivare som AMS använder vid skötseln av de uppgifter AMS har enligt landskapslagen (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet. Det är fråga om ett IT-baserat kundinformationssystem (Ura) som drivs för arbets- och näringsbyråerna i riket. Det är osäkert om och vilka konsekvenser de planerade organisationsreformerna av arbetskraftsförvaltningen i riket får när det gäller till exempel AMS möjligheter att på samma sätt som idag använda Ura för verkställandet av arbetsmarknadsservicen och utkomstskyddet för arbetslösa.

Redogörelse för den interna kontrollen

AMS myndighetschef leder myndighetens verksamhet och ansvarar för att fastställda mål uppnås. Alla rättelseyrkanden och besvär avgörs av myndighetschefen som i samband med detta granskar lagenligheten i de ärenden där kunden visat missnöje över beslut.

I de fall verksamhetsmålen inte uppnåtts (minska antalet långtidsarbetslösa och antalet arbetslösa med annat medborgarskap än finländskt) är det svårt att bedöma om ytterligare resurser borde ha avsatts för uppnåendet. All berörd personal på AMS har jobbat i tät samverkan för att förverkliga målen genom att tillhandahålla arbetslösa den arbetsmarknadsservice AMS kan erbjuda. Bedömningen är att AMS jobbat på ett resurseffektivt sätt för att uppnå målen och att andra omständigheter varit avgörande för att inte målen uppnåtts.

Myndighetschefen följer kontinuerligt upp att de oavslutade ärendena omfattar så få ärenden som möjligt och att budgetmoment inte överskrids eller inte nyttjas i den omfattning som avsetts.

Det finns behov av att utveckla arbetssätt, metoder och rutiner i arbetet för att säkerställa att verksamhetsmålen uppnås på ett resurseffektivt sätt.

Fordonsmyndigheten

Översikt om organisation, verksamhet och ekonomi

Fordonsmyndigheten ansvarar för registrering och besiktning av motorfordon, utför förarprov samt för körkortsregister. Myndigheten ansvarar även för registreringen av fritidsbåtar.

Hållbarhetsstyrning

Myndigheten har tagit flera initiativ för att uppfylla målen i hållbarhetsagendan. För att minska behovet av resor för myndighetens personal har under året videokonferensutrustning införskaffats. Detta kopplas till utvecklingsmål 7; ”hållbara konsumtions och produktionsmönster”. Ett projekt pågår för att minska antalet besiktningskallelser via papper och istället styra över till elektroniska påminnelser som skickas ut via en meddelandetjänst. Under året fattades beslut om att upphandla nytt eldrivet fordon att använda i samband med förarprov vilket hjälper till att uppfylla utvecklingsmål 6. Upphandlingen är planerad att genomföras under år 2019.

Resultaträkning med budgetuppföljning

Organisation: 87000 Fordonsmyndigheten

Sammandrag	Utfall 2018	Budget 2018	Återstår 2018	% av budget 2018
Försäljningsintäkter	11 160,46		-11 160,46	
Avgiftsintäkter	1 373 238,06	1 400 000,00	26 761,94	98,1%
Övr verksamh intäkt	-10,98		10,98	
Summa Verksamhetens intäkter	**1 384 387,54**	**1 400 000,00**	**15 612,46**	**98,9%**
Löner o arvoden	- 641 511,57	- 687 110,88	-45 599,31	93,4%
Pensionskostnader	- 115 413,93	- 125 054,17	-9 640,24	92,3%
Övr lönebikostnader	-9 089,74	-11 337,35	-2 247,61	80,2%
Summa Lönebikostnader	**- 124 503,67**	**- 136 391,52**	**-11 887,85**	**91,3%**
Personalersättningar	9 836,96		-9 836,96	
Summa Personalkostnader	**- 757 934,61**	**- 823 502,40**	**-65 567,79**	**92,0%**
Köp av tjänster	- 353 767,34	- 342 497,60	11 269,74	103,3%
Material förnödenh	-72 969,75	- 125 000,00	-52 030,25	58,4%
Övr verksamh kostn	-1 645,20	-15 000,00	-13 354,80	11,0%
Summa Verksamhetens kostnader	**-1 186 316,90**	**-1 306 000,00**	**- 119 683,10**	**90,8%**
Summa Verksamhetsbidrag	**198 070,64**	**94 000,00**	**- 104 070,64**	**210,7%**
Summa Årsbidrag	**198 070,64**	**94 000,00**	**- 104 070,64**	**210,7%**
Summa Räkenskapsperiodens resultat	**198 070,64**	**94 000,00**	**- 104 070,64**	**210,7%**
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	**198 070,64**	**94 000,00**	**- 104 070,64**	**210,7%**

Fyra års jämförelse per moment

Organisation: 87000 Fordonsmyndigheten

Organisation	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018
87000 Fordonsmyndigheten	277 740,40	367 727,20	278 176,02	198 070,64

Uppföljning av målsättningar

Övergripande mål

Det övergripande målet är att tillhandahålla ålagda tjänster till rimlig kostnad och god servicenivå med hög kompetens och öppenhet.

Mål: Rimlig kostnad.

Förverkligat: Myndighetens avgifter har varit i princip oförändrade i mer än fem år. Avgifterna för förarexamen är betydligt lägre på Åland än i grannländerna. Avgifterna för besiktning och registrering är i paritet med avgifterna i våra grannländer.

Mål: Hålla väntetider för förarexamen och besiktning under en vecka.

Förverkligat: Väntetiderna avseende förarprövning har hållits under en vecka. När det gäller fordonsbesiktning har det under vissa perioder av året inte varit möjligt att beställa tid nästkommande vecka. Dock har samtliga fordon beretts möjlighet att besiktigas inom sina ordinarie besiktningsintervall och i nästan samtliga fall skedde besiktningen på utsatt klockslag. Vid ett tiotal tillfällen under året erbjöds också möjlighet till besiktning på kvällstid utan tidsbokning, s.k. drop-in.

Mål: Förbättringar av servicenivån.

Förverkligat: Ett sätt att förbättra servicenivån är att möjliggöra för kunderna att hantera sina ärenden över nätet. Sedan några år tillbaka har det varit möjligt för allmänheten att själva söka fordonsuppgifter på myndighetens webbplats och att boka tider för besiktning. Under våren 2018 infördes e-tjänsten av- och påställning av fordon som visat sig mycket uppskattad. En ny hemsida har tagits fram och myndigheten har på endast två månader fått över 700 följare på Facebook, vilket ger myndigheten goda möjligheter att nå ut med information.

Fordonsmyndigheten har under året gjort mätningar av kundnöjdheten. Frågan som ställts är: ”Hur nöjd är du med vår service?”, kunderna har svarat genom att trycka på gröna eller röda smileys. Resultatet har varierat mellan 82–93 % nöjda kunder, där det högsta värdet uppmättes i december månad. Samtliga anställda har under året genomgått en webbaserad utbildning i bemötande med efterföljande gruppdiskussioner. Utbildningen fortsätter under år 2019. Det har även under året hållits IT-utbildningar, bl.a. i Office 365. Vidare har två planeringsdagar genomförts vars främsta syfte var att förbättra samarbetet och skapa god sammanhållning inom myndigheten.

Mål: En personalutveckling som främjar fortsatt effektivitet.

Förverkligat: Till följd av pensionsavgångar och föräldraledigheter har flera anställningar och vikariat genomförts under året med gott resultat. Däremot har myndigheten inte lyckats rekrytera någon jurist. Tjänsten är obesatt sedan sommaren.

Mål: Långsiktig planering av verksamheten.

Förverkligat: Fordonsmyndighetens långsiktiga mål är att bli Ålands bästa myndighet år 2023. Kunder och uppdragsgivare ska ha högt förtroende för myndigheten. Myndigheten ska uppfattas som en attraktiv arbetsgivare och en modern myndighet som bedriver en effektiv verksamhet. En färdplan har tagits fram, där det framgår vilka aktiviteter som behöver genomföras de kommande åren för att myndigheten ska nå målet.

Uppföljning av nyckeltal

Avgiftsintäkter exkl. Moms	**2017**	**2018**
Besiktningsavgifter	974 420	983 838
Förarexamensavgifter	58 460	74 285
Registerbrickor	100 250	100 250
Registreringsavgifter	195 594	203 815
Övriga intäkter	21 937	22 200
Summa	**1 350 661**	**1 384 388**

Väsentliga förändringar i organisation, verksamhet och ekonomi

Myndigheten har omorganiserats och är nu indelad i tre sektioner som var och en leds av en sektionsansvarig. Ett antal styrdokument inklusive arbetsordning har fastställts under året för att tydliggöra ansvarsområden och mandat. Även trivseln på jobbet har mätts. Frågan som ställdes var

”Hur var din arbetsdag idag?”. Index som maximalt kan uppgå till 100, har under året legat mellan 72 och 80.

Risker och osäkerhetsfaktorer som inverkar på verksamheten

Informationssäkerhet

Myndigheten ansvarar för register som innehåller personuppgifter, detta är känslig information som måste hanteras varsamt och i enlighet med de lagar och regler som gäller för personregister. Under året har en inventering av register som innehåller personuppgifter gjorts. Utbildning i informationssäkerhet har hållits för personalen. Arbete med att fastställa informationssäkerhetspolicy har påbörjats.

Organisatorisk risk

Fordonsmyndigheten bedriver en verksamhet som är direkt beroende av personalens expertis. Under året har internutbildning genomförts för att skapa naturlig backup, som kan träda in vid sjukdom eller annan frånvaro av personal, för de uppgifter som inte kan anstå.

Eliminerade risker

Riktlinjer för hur ärenden ska hanteras har fastställts under året. Hela personalen har fått utbildning i ärendehantering. Flera styrdokument som anger beslutsordning och klargör personalens roller och ansvarsfördelningen har upprättats. Åtgärderna skapar bättre flöde och tydligare riktlinjer åt personalen vilket leder till mer rättssäkra beslut.

Årsbokslut

Resultaträkning

	2018	Not	2017
Verksamhetens intäkter			
Försäljningsintäkter	10 213 412,33		9 713 714,09
Avgiftsintäkter	9 510 331,37		9 773 124,58
Understöd och bidrag	1 385 622,02		995 548,36
Övriga verksamhetsintäkter	1 206 094,56		780 735,69
	22 315 460,28		**21 263 122,72**
Verksamhetens kostnader			
Personalkostnader	-101 081 451,62	2	-100 318 127,75
Köp av tjänster	-49 203 414,41		-48 226 816,87
Material, förnödenheter och varor	-19 271 709,04		-17 807 027,81
Övriga verksamhetskostnader	-23 484 975,33		-17 319 681,70
	-193 041 550,40		**-183 671 654,13**
Pensionsintäkter- och kostnader			
Pensionsintäkter	16 000 000,00		16 500 000,00
Pensionskostnader	-33 474 055,94		-32 009 371,22
	-17 474 055,94		**-15 509 371,22**
Intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar			
Europeiska Unionen	3 773 173,49		3 504 453,25
Återbetalningar av överföringar	26 855,21		39 452,17
Övriga intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar	440 890,91		4 140 112,57
	4 240 919,61		**7 684 017,99**
Kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar			
Undervisning, kultur och idrott	-15 687 999,37		-17 945 980,89
Social- och hälsovård samt utkomststöd	-39 171 262,73		-48 950 955,84
Arbetsmarknad	-208 355,48		-282 743,17
Bostadsproduktion	-246 488,70		-174 585,08
Primärnäringar	-10 224 965,60		-10 593 619,04
Övrigt näringsliv	-5 191 766,95		-4 644 317,90
Allmänna stöd	-17 464 839,54		-5 243 254,92
Övriga överföringskostnader	-8 832 765,80		-6 032 973,56
	-97 028 444,17		**-93 868 430,40**
Verksamhetsbidrag	**-280 987 670,62**		**-264 102 315,04**

			2018		2017
Skatteinkomster					
	Avräkningsbelopp		244 648 861,86		233 616 481,91
	Skattegottgörelse		15 196 476,00		23 945 287,00
	Återbäring av lotteriskatt		12 413 124,09		11 433 278,06
	Apoteksavgifter		745 221,99		755 641,93
			273 003 683,94		**269 750 688,90**
Finansiella intäkter och kostnader		3			
	Ränteintäkter		783 399,39		758 897,43
	Övriga finansiella intäkter		32 899 390,15		33 347 919,97
	Räntekostnader		-4 463,15		-1 213,15
	Övriga finansiella kostnader		-576 199,55		-11 256 959,66
			33 102 126,84		**22 848 644,59**
Årsbidrag			**25 118 140,16**		**28 497 018,45**
Av- och nedskrivningar					
	Avskrivningar		-8 802 310,83		-11 649 083,55
			-8 802 310,83		**-11 649 083,55**
Extraordinära poster		4			
	Extraordinära intäkter		24 281 401,85		16 283,04
	Extraordinära kostnader				
			24 281 401,85		**16 283,04**
Räkenskapsperiodens resultat			**40 597 231,18**		**16 864 217,94**
Ökning eller minskning av reserver			-9 663 903,59		-8 000 000,00
Räkenskapsperiodens under- eller överskott			**30 933 327,59**		**8 864 217,94**

Balansräkning

Aktiva	Not	2018	2017
Bestående aktiva			
Immateriella tillgångar	5		
Immateriella rättigheter		913 541,10	1 019 654,81
Landskapsegendom	6		
Mark- och vattenområden		0,34	0,34
Byggnader		0,34	0,34
Övrig landskapsegendom		482 337,46	455 420,19
		482 338,14	**455 420,87**
Materiella tillgångar	7		
Byggnadsjord- och vattenområden		25 138,54	204 621,06
Byggnader		2 311 557,46	42 692 769,14
Vägar och infrastruktur		125 756 919,27	124 806 695,96
Maskiner och inventarier		17 376 575,11	17 879 510,50
Övriga materiella tillgångar		66 691,44	66 691,44
Förskottsbetalningar och pågående anskaffningar		25 309 948,23	19 081 641,01
		170 846 830,05	**204 731 929,11**
Placeringar			
Grundkapital i Landskapets affärsverk		196 880 711,06	130 739 495,36
Aktier	8	36 996 373,64	36 175 659,14
Andelar		89 458,10	89 458,10
		233 966 542,80	**167 004 612,60**
Rörliga aktiva			
Omsättningstillgångar			
Lagerkonto		832 680,05	799 707,88
Fordringar	9		
Lånefordringar	10	57 858 643,85	60 379 935,40
Försäljningsfordringar		3 431 925,79	3 008 471,96
Övriga fordringar		11 416 317,70	3 019 258,22
Resultatregleringar	11	6 020 976,26	9 612 122,92
		78 727 863,60	**76 019 788,50**
Finansiella värdepapper			
Kortfristiga placeringar		36 793 237,28	19 385 305,31
Kassa- och banktillgodohavanden			
Kassa- och banktillgodohavanden		24 755 136,96	39 322 257,34

Aktiva totalt	**547 318 169,98**	**508 738 676,42**

Balansräkning

Passiva	NOT	2018	2017
Eget kapital			
Landskapets grundkapital	12	312 176 684,10	312 176 684,10
Värderingsposter	13	11 455 908,46	11 455 908,46
Fondkapital	14	21 937 915,59	36 279 552,39
Föregående räkenskapsperioders resulta	12	95 368 094,93	86 278 095,08
Räkenskapsperiodens resultat	12	30 933 327,59	8 864 217,94
		471 871 930,67	**455 054 457,97**
Obligatoriska reserveringar			
Obligatoriska reserveringar	15	8 563 338,34	6 809 516,20
Reserveringar			
Investeringsreservering	16	8 000 000,00	8 000 000,00
Förvaltat kapital			
Förvaltat kapital	17	45 350,07	45 350,07
Främmande kapital	18		
Skuldförbindelselån	19	384 429,75	5 392 045,85
Erhållna förskott		15 284 260,25	745 868,36
Leverantörsskulder		22 262 345,77	9 859 903,83
Övriga skulder		5 382 074,17	4 193 518,27
Resultatregleringar	20	15 524 440,96	18 638 015,86
		58 837 550,90	**38 829 352,17**
Passiva totalt		**547 318 169,98**	**508 738 676,42**

Not 1 – Redovisningsprinciper för landskapet Åland

Principerna för upprättande av bokslutet
Till landskapet Ålands bokslut hör balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och tillhörande noter samt en budgetuppföljning. Bokslutet upprättas i enlighet med gällande lagar och bestämmelser (i huvudsak bokföringslagen och bokföringsförordningen) och skall ge riktiga och tillräckliga uppgifter om landskapets verksamhet, ekonomiska ställning och finansiering. Dock har vissa speciallösningar tillgripits emedan landskapet bedriver offentlig verksamhet som i många fall väsentligt skiljer sig från privat verksamhet och de redovisningskrav som ställs på dessa. Från och med år 2015 följer landskapet Åland, i tillämpliga delar, bokföringsnämndens kommunsektionens anvisningar vdg kontoplan samt upprättande av bokslut. Stor tonvikt har lagts vid periodiseringarna i bokslutet och prestationsprincipen är tillämpad i stå stor omfattning som möjligt. Förbindelseprincipen har tillämpats för bidrag som hör till EU:s målprogram samt vissa nationella företagsstöd, vilket innebär att resultaträkningen belastas då landskapsregeringen tagit ett bindande beslut.

Uppgörande av balansräkningen
Anläggningstillgångarna tas upp i balansräkningen till anskaffningspris med avskrivingar enligt plan.
De planenliga avskrivningarna har beräknats enligt en på förhand uppgjord avskrivningsplan.

Aktiva sidan har klassificerats i bestående aktiva och rörliga aktiva.

Balansräkningen AKTIVA

Bestående aktiva indelas i följande huvudgrupper:

Landskapsegendom
Definitionen på landskapsegendom följer finska statens, där motsvarande egendom kallas för nationalförmögenhet. Till landskapsegendom hör kultur- och naturarv såsom t.ex. museiföremål, kulturhistoriskt värdefulla byggnader och fastigheter.

Från och med 01.01.2016 ingår merparten av landskapsegendomen i balansräkningen för Landskapets fastighetsverk (För landskapets fastighetsverks bokslut se bilaga 3). Endast ett fåtal anläggningar ingår fortsättningsvis i Landskapet Ålands balansräkning.

Förvärvad landskapsegendom före år 1998 har inte värderats men av tekniska orsaker har varje anläggning ett värde av (1 mk) 0,17 cent för att kunna behandlas tekniskt i systemen.

Immateriella rättigheter
Bland annat ingår programvaror, licenser och anslutningsavgifter.

Materiella tillgångar
Till materiella tillgångar räknas föremål och rättigheter, som kan överlåtas separat samt övriga nyttigheter, vilkas verkningstid som produktionsfaktor sträcker sig över flera än ett finansår eller som avses ge avkastning eller användas under flera finansår.

Materiella tillgångarna förvärvade före år 1998 värderades enligt det senast kända beskattningsvärdet vid ingången av år 1998 för tillgångarna (fast egendom).
Väggrunder, vägytbeläggning, broar och kajer värderades till gängse värde.
Anläggningstillgångar förvärvade före år 1998 värderades till gängse värde dock så att i fall att anläggningens gängse värde understeg (100.000 mark) 16.818,79 euro värderades inte tillgången.
Färjor förvärvade före år 1998 värderades till försäkringsvärdet.

Värdepapper som förvärvades före 1998 värderades till nominella värden.

Egendom vars anskaffningsutgift har överstigit 50.000 euro och har en ekonomisk livslängd om tre år eller längre har aktiverats.

Placeringar
Aktier och andelar bland bestående aktiva har upptagits i balansräkningen till anskaffningsutgiften.

Rörliga aktiva indelas i följande huvudgrupper:

Omsättningstillgångar
För omsättningstillgångar används samma definition som bokföringslagen ger, omsättningstillgångar är nyttigheter, som är avsedda att överlåtas såsom sådana eller i förädlad form eller att förbrukas.

Material och förnödenhetslager har värderats till anskaffningsutgiften.
Lagernedskrivning/uppskrivning har inte gjorts.

Fordringar
Bland annat ingår lånefordringar försäljningsfordringar och resultatregleringar. Fordringarna upptas till nominellt värde eller till sannolikt värde om detta är lägre.

Finansiella värdepapper
Kortfristiga placeringar upptas till nominellt värde eller till sannolikt värde om detta är lägre.

Balansräkningen PASSIVA

Passiva sidan indelas i följande huvudgrupper:

Eget kapital
Förvärvade tillgångar före 1.1.1998 samt uppkomna skulder har balanserats mot eget kapital, vilket utgör en grunddel. Utöver denna grunddel består det egna kapitalet av föregående räkenskapsperioders under- och eller överskott, samt av kapital i egna fonder.

Värderingsposter
Denna grupp innehåller tidigare uppvärdering av egendom eller nedskrivningar av värdet på främmande kapital.

Fondernas kapital
Olika fonder ingår enligt specifikation i not.

Obligatoriska reserveringar
Under denna rubrik skall kommande sannolika utgifter eller förluster upptas.
Beträffande bidragshanteringen tillämpar landskapet Åland i de flesta fall den s.k. **förbindelseprincipen**. Denna princip innebär att resultaträkningen belastas redan i det skede då landskapet fattar ett bindande beslut om bidragsbeviljande (= ingår en förbindelse). Denna förbindelse bokförs samtidigt som en skuld på balansräkningen under obligatoriska reserveringar. Skulden minskar sedan i takt med att resp. bidrag utbetalas.

Följaktligen kommer resultaträkningen, till den del förbindelseprincipen används, att visa beloppet av de sammanlagda **beviljade** bidragen, medan resultaträkningen i de fall där förbindelseprincipen inte används, att visa beloppet av de sammanlagda **utbetalda** bidragen.

Förvaltat kapital
Förvaltade medel, d.v.s. skulder som inte hör till landskapet Åland.

Främmande kapital
Kortfristiga- och långfristiga skulder redovisas som en total under främmande kapital, dock specificerade i not. Semesterlöneskulden ingår under kortfristigt främmande kapital, resultatregleringar.

Principer för avskrivningar enligt plan

För tillgångar som är underkastade förslitning har en på förhand uppgjord avskrivningsplan använts.
Avskrivningarna har beräknats genom linerära avskrivningar på anskaffningsutgiften/restvärdet för tillgångarna enligt den uppskattade ekonomiska livslängden.
För anskaffningar gjorda under året har avskrivningarna beräknats månatligen på anskaffnings-utgiften.
Ändringar i avskrivningsplan har inte gjorts under året.

De uppskattade avskrivningstiderna för tillgångarna enligt plan har varit följande:

Immateriella tillgångar	Avskrivningstid linjär
Datorprogram	3 år
Övriga immateriella tillgångar	5 år
Materiella tillgångar	
Byggnader och konstruktioner	
Lagerbyggnader	15 år
Bostadsbyggnader	30 år
Kontorsbyggnader	30 år
Sjukhusbyggnader	30 år
Övriga byggnader	15 år
Vägar och infrastruktur	
Vägar, vägkropp	50 år
Vägar, ytbeläggning	10 år
Broar, färjfästen och kajer	85 år
Transportmedel	
Bilar och övriga fordon	5 år
Landskapsfärjor och övriga vattenfarkoster	20 år
Arbetsmaskiner	
Tunga arbetsmaskiner	7 år
Lätta arbetsmaskiner och redskap	3 år
Övriga maskiner och inventarier	
IT-utrustning	3 år
Kommunikationsutrustning	3 år
Laboratorie- och sjukhusutrustning	5 år
Möbler	5-7 år
Övriga maskiner och inventarier	3 år

Not 2 - Personalkostnader

	2018	2017
Löner och arvoden	-85 061 246,05	-83 694 139,54
Pensionspremier	-15 367 671,95	-14 919 287,51
Övriga lönebikostnader	-1 123 480,71	-1 312 156,80
Personalersättningar	1 237 705,49	1 203 633,61
Personalrättelser	492 559,34	211 607,10
Periodiserad semesterlöneskuld (inkl lönebikostnader)	-374 902,98	242 215,39
Övriga periodiserade lönekostnader (inkl lönebikostnader)	-884 414,76	-
Löneutjämningsreservering	-	-2 050 000,00
Personalkostnader totalt	**-101 081 451,62**	**-100 318 127,75**

Not 3 - Finansiella intäkter och kostnader

	2018	2017
Finansiella intäkter		
Ränteintäkter från lån till utomstående	718 122,69	571 999,62
Ränteintäkter från placeringar	7 948,57	122 290,31
Övriga ränteintäkter	57 328,13	64 607,50
Dividender och räntor på andelskapital	1 155 189,20	1 663 698,20
Avkastning från Ålands Penningautomatförening	26 278 903,45	27 500 000,00
Avkastning från Landskapets Fastighetsverk	5 300 000,00	4 000 000,00
Dröjsmålsräntor	12 641,66	23 831,00
Kursvinster	70 000,17	93 672,17
Återföring av kreditförluster	997,73	9 606,63
Landskapsgarantier	81 657,94	57 111,97
Finansiella intäkter sammanlagt	**33 682 789,54**	**34 106 817,40**
Finansiella kostnader		
Räntekostnader från lån till utomstående	0,00	0,00
Övriga räntekostnader	-4 463,15	-1 213,15
Kursförluster	-37 527,67	-27 732,23
Kreditförluster	-200 977,37	-98 148,75
Kreditförluster, oindrivna stöd	-874,90	-415,16
Nedskrivning av lånefordringar	-300 000,00	-917 931,64
Återföring av PAF-medel	0,00	-10 106 193,25
Övriga finansiella kostnader	-36 819,61	-106 538,63
Finansiella kostnader sammanlagt	**-580 662,70**	**-11 258 172,81**
Finansiella intäkter och kostnader totalt	**33 102 126,84**	**22 848 644,59**

Not 4 - Extraordinära intäkter och kostnader

	2018	2017
Extraordinära intäkter		
Försäljningsvinst på fast egendom	24 281 401,85	
Försäljningsvinst på lös egendom		
Övriga extraordinära intäkter		16 283,04
Extraordinära intäkter sammanlagt	**24 281 401,85**	**16 283,04**
Extraordinära kostnader		
Extraordinära kostnader sammanlagt		
Extraordinära kostnader sammanlagt	**0,00**	**0,00**
Extraordinära intäkter och kostnader totalt	**24 281 401,85**	**16 283,04**

Not 5 - Immateriella tillgångar

	01-01-2018	Ökning	Minskning	31-12-2018
Immateriella rättigheter				
Datorprogram inköpta	444 057,68	201 380,00	231 602,10	413 835,58
Anslutningsavgifter	63 331,13			63 331,13
Övriga immateriella rättigheter	512 266,00	30 620,12	143 526,65	399 359,47
Egna dataprogram	0,00	53 301,52	16 286,60	37 014,92
Immatriella rättigheter totalt	**1 019 654,81**			**913 541,10**

Not 6 - Landskapsegendom

	31-12-2017	Ökning	Minskning	31-12-2018
Jord- och vattenområden	0,34			0,34
Byggnader				
Muséer, slott och övriga kulturbyggnader	0,34			0,34
Övrig landskapsegendom				
Konstverk	417 393,49	26 917,27		444 310,76
Museiföremål och -samlingar, arkiv och övrig landskapsegendom	38 026,70			38 026,70
Landskapsegendom totalt	**455 420,87**			**482 338,14**

Not 7 - Materiella tillgångar

	31-12-2017	Ökning	Minskning	31-12-2018
Byggnadsjord och vattenområden	204 621,06		179 482,52	25 138,54
Byggnader				
Bostadsbyggnader	489 342,48		489 342,48	0,00
Kontorsbyggnader	1 213 356,00		298 676,00	914 680,00
Lagerbyggnader	237 126,75		41 428,26	195 698,49
Övriga byggnader	391 279,44	566 635,15	52 265,01	905 649,58
Sjukhusbyggnader	40 361 664,47		40 066 135,08	295 529,39
	42 692 769,14			**2 311 557,46**
Vägar och infrastruktur				
Ytbeläggningen	12 768 208,03	2 645 673,83	2 008 322,16	13 405 559,70
Väggrunden	78 051 669,51	3 172 214,75	2 347 938,76	78 875 945,50
Broar	33 250 787,50		473 273,76	32 777 513,74
Övriga konstruktioner	736 030,92	49 272,06	87 402,65	697 900,33
	124 806 695,96			**125 756 919,27**
Maskiner och inventarier				
Bilar och övriga landfordon	920 430,01	183 690,97	240 697,45	863 423,53
Färjor och övriga vattenfarkoster	12 473 058,95	696 851,56	1 301 571,38	11 868 339,13
Tunga arbetsmaskiner	380 309,47		100 753,85	279 555,62
Lätta arbetsmaskiner	40 735,73		29 918,30	10 817,43
Möbler och inredning	396 450,70		163 627,00	232 823,70
IT-utrustning	1 009 596,76	675 540,79	571 866,74	1 113 270,81
Kontorsmaskiner och apparater	0,00			0,00
Kommunikationsutrustning	0,00	74 902,02	3 745,11	71 156,91
Hälso-och sjukvårdsutrustning	2 556 471,89	1 165 015,24	841 276,35	2 880 210,78
Övriga maskiner och inventarier	102 456,99		45 479,79	56 977,20
Värde och konstföremål	66 691,44			66 691,44
	17 946 201,94			**17 443 266,55**
Förskottsbetalningar och pågående anskaffningar	19 081 641,01	16 682 330,71	10 454 023,49	25 309 948,23
Materiella tillgångar totalt	**204 731 929,11**			**170 846 830,05**

Not 8 - Förteckning över landskapets aktier 31.12.2018

Bolag	Antal aktier 01-01-2018	Förändringar (EUR)	Antal aktier 31-12-2018	Nom. värde per aktie (EUR)	Bokföringsvärde (EUR)	Landskapets ägarandel i %
Apetit Oyj	86,00		86,00	2,00	1 102,34	0,0014%
Brändö Fritidsservice Ab	280,00		280,00	80,00	22 400,00	15,56 %
Elisa Oyj	300,00		300,00		150,00	0,00018%
Fastighets Ab Dalnäs	5 258,00		5 258,00	84,09	442 145,22	40,05 %
Fastighets Ab Godby Center	2 397,00		2 397,00		403 151,42	42,58 %
Fastighets Ab Söderkåkar	135,00		135,00	383,47	51 768,45	100,00 %
Flexens Oy Ab	0,00	20 714,50	207 144,00	0,10	20 714,50	6,90 %
Försäkringsbolaget Alandia Ab	4 588,00		4 588,00	616,44	2 828 220,00	2,36 %
Kraftnät Åland Ab	61 754,00	800 000,00	861 754,00	168,19	13 379 240,68	100,00 %
Labquality Oy	2,00		2,00		1 200,00	0,67 %
Långnäs Hamn Ab	1 876,00		1 876,00	252,28	473 277,28	100,00 %
Ålands Fastighets Ab	9 185,00		9 185,00		1 634 389,39	94,61 %
Åland Post Ab	10 000,00		10 000,00		11 000 000,00	100,00 %
Ab Skärgårdsflyg	96 376,00		96 376,00		8 000,00	100,00 %
Södra Brändö Turistservice Ab	500,00		500,00	34,00	17 000,00	28,09 %
Vakka-Suomen Puhelin Oy	3,00		3,00	17,00	51,00	0,005%
Ålands Radio & TV Ab	3 000,00		3 000,00	170,00	510 000,00	100,00 %
Ålands Utvecklings Ab	588,00		588,00	7 232,08	4 254 173,36	98,49 %
Ålands Vatten Ab	3 117,00		3 117,00	170,00	529 890,00	27,69 %
Åda Ab	500,00		500,00	25,00	1 419 500,00	50,00 %
Aktier totalt					**36 996 373,64**	

Not 9 - Fordringar 31.12.2018

Specifikation över fordringarna	2018 Långfristiga	2018 Kortfristiga	2017 Långfristiga	2017 Kortfristiga
Lånefordringar PAF	4 623 941,52	425 132,92	4 470 235,06	345 166,28
Lånefordringar	51 525 738,87	2 501 762,18	53 978 443,09	2 504 022,61
Osäkra lånefordringar	-1 217 931,64		-917 931,64	
Försäljningsfordringar		3 431 925,79		3 008 471,96
Övriga fordringar		11 416 317,70		3 019 258,22
Resultatregleringar		6 020 976,26		9 612 122,92
	54 931 748,75	**23 796 114,85**	**57 530 746,51**	**18 489 041,99**

Fordringar totalt	**78 727 863,60**	**76 019 788,50**

Not 10 - Lånefordringar 31.12.2018

Specifikation över lånefordringar

Lånets art	Kvarstående från år 2017	Utgivna lån år 2018	Avbetalt år 2018	Kvarstående till år 2019	Ränte %
Bostadslån (enligt LL om bostadsproduktion)	51 757 051,84		1 990 636,73	49 766 415,11	1,0 - 1,7
Lån åt kommunerna för inrättande av arbetsplatsområden	192 133,06		72 320,81	119 812,25	0,00
Lån ur regionallånemedel	576 644,51		192 214,76	384 429,75	0,00
Investeringslån	28 591,95			28 591,95	3,00
Sysselsättningspolitiska konjunkturlån	16 818,79			16 818,79	7,00
Produktutvecklingslån	577 341,02		30 491,00	546 850,02	2,00
Lån för torrläggningsarbeten	2 199,33		280,34	1 918,99	3,00
Husbockslån	8 596,04		6 225,24	2 370,80	3,00
Skogsförbättringslån	3 789,16		1 996,93	1 792,23	2,00 - 4,00
Kapitallån	300 000,00			300 000,00	0,82
Offentligt kapitallån	3 019 300,00		160 798,84	2 858 501,16	0
	56 482 465,70	**0,00**	**2 454 964,65**	**54 027 501,05**	
Lån ur penningautomatmedel	4 815 401,34	615 000,00	381 326,90	5 049 074,44	1,00
Nedskrivna osäkra lånefordringar	-917 931,64	-300 000,00		-1 217 931,64	
	60 379 935,40	**615 000,00**	**2 836 291,55**	**57 858 643,85**	

Not 11 - Resultatregleringar 31.12.2018

Specifikation över resultatregleringar, fordringar

Räntefordringar kortfristiga placeringar	242 283,98
Räntefordringar lånereskontran	198 113,90
Utestående TV-avgifter	259 876,84
Överföring från Landskapets Pensionfond kavartal 4, inbet 201	2 351 914,30
Intäktsreservering, externa myndigheters decemberredovisningar, inbetalda januari 2019	425 681,10
Övriga intäktsreserveringar, inbetalda 2019	63 703,73
Inkomster ESF 2014-2020	1 617 614,12
Inkomster ERUF 2014-2020	289 975,95
Inkomster EHFF 2014-2020	4 981,46
Övriga intäktsreserveringar	261 089,25
Utbetalt förskott ESF 2014-2020	276 200,80
Periodiserade leverantörsfakturor	29 254,79
Övriga periodiseringar	286,04
Resultatregleringar totalt	**6 020 976,26**

Not 12 - Eget kapital 31.12.2018

Förändring i eget kapital	2018	2017
Landskapets eget kapital 1.1.		
Grundkapital	312 176 684,10	312 176 684,10
Värderingsposter	11 455 908,46	11 455 908,46
Fondkapital	21 937 915,59	36 279 552,39
Föregående räkenskapsperioders resultat	95 142 313,02	86 278 095,08
Ändring av resultat från tidigare räkenskapsår	225 781,91	
Räkenskapsårets resultat	30 933 327,59	8 864 217,94
Landskapets eget kapital 31.12.	**471 871 930,67**	**455 054 457,97**

Jämförelseårets siffror är omgrupperade för att ge en mer rättvisande bild.

Not 13 - Värderingsposter 31.12.2018

I enlighet med affärsbokföringens principer, har landskapet möjlighet att ta in s.k värderingsposter i balansräkningen. En värderingspost används då man behöver värdera upp egendom, eller skriva ner värdet på främmande kapital. En förutsättning för uppskrivning, är att värdeökningen är varaktig och väsentlig.

Användningen av värderingsposter följer i landskapets räkenskaper en restriktiv linje.

	2018	**2017**
Bokföringsvärde 1.1.	11 455 908,46	11 455 908,46
Ökning/minskning	0,00	0,00
Bokföringsvärde 31.12	**11 455 908,46**	**11 455 908,46**

Not 14 - Fondernas kapital 31.12.2018

Fonder	2018	2017
President Urho Kekkonens 80-års fond:		
Bokföringsvärde 1.1.	17 838,80	17 804,12
Ökning/minskning	38,71	34,68
Bokföringsvärde 31.12	**17 877,51**	**17 838,80**
Ålands självstyrelses 75-års jubileumsfond:		
Bokföringsvärde 1.1.	1 155 260,93	1 144 750,22
Ökning/minskning	-64 921,94	10 510,71
Bokföringsvärde 31.12	**1 090 338,99**	**1 155 260,93**
Reserverade PAF-medel:		
Bokföringsvärde 1.1.	10 000 000,00	10 000 000,00
Ökning/minskning	10 663 903,59	
Bokföringsvärde 31.12	**20 663 903,59**	**10 000 000,00**
Fondkapital totalt	**21 772 120,09**	**11 173 099,73**

Donerade tillgångar

	2018	2017
Irene och Halvdan Stenholms konstdonation:		
Bokföringsvärde 1.1.	59 274,55	59 251,35
Ökning/minskning	44,83	23,20
Bokföringsvärde 31.12.	**59 319,38**	**59 274,55**
Testamenterade medel:		
Bokföringsvärde 1.1.	775 911,76	895 941,37
Ökning/minskning	-750 000,00	-120 029,61
Bokföringsvärde 31.12.	**25 911,76**	**775 911,76**
Donerade tillgångar ÅHS		
Bokföringsvärde 1.1.	80 826,56	80 786,48
Ökning/minskning	-262,20	40,08
Bokföringsvärde 31.12.	**80 564,36**	**80 826,56**
Donerade tillgångar totalt	**165 795,50**	**916 012,87**
Penningautomatmedel:		
Bokföringsvärde 1.1.	24 190 439,79	19 844 792,74
Ökning/minskning	-24 190 439,79	4 345 647,05
Bokföringsvärde 31.12	**0,00**	**24 190 439,79**
Fondernas kapital totalt	**21 937 915,59**	**36 279 552,39**

Not 15 - Obligatoriska reserveringar 31.12.2018

Stödhantering som följer förbindelseprincipen:

För att underlätta hanteringen av offentliga stöd har Ålands landskapsregering sedan 1998 använt ett för ändamålet anpassat projektregister. Ålands landskapsregering har sedan början av 2015 tagit i bruk ett nytt ekonomisystem och en ny ekonomimodell. Det i kombination med krav på en fullständig elektronisk process för administration av EU-programmen 2014-2020, har förvaltningen beslutat att utveckla en ny stödtillämpning och småningom avveckla projektregistret.

Alla transaktioner gällande de EU-delfinansierade stöden som hör till programperioden 2007-2013 har registrerats in i projektregistret. För övriga nationella stöd som beviljats under år 2014 och tidigare, har enbart beslut om utbetalningar och restbokningar registrerats in i projektregistret.

Förutom ovanstående stöd som registrerats in i projektregistret, så har förbindelseprincipen även tillämpats på de EU-delfinansierade stöden som hör till programperioden 2014-2020 (dock ej LBU 2014-2020) samt på en del av näringsavdelningens stöd.

Övriga nationella stöd följer inte förbindelseprincipen. När den nya stödtillämpningen tas i bruk till fullo är avsikten att samtliga nationella stöd inom landskapsförvaltningen ska hanteras via den nya tillämpningen. Detsamma gäller för landskapets egna EU-program.

Program med EU-finansiering	**Status**
Regionalfondsprogram 2007-2013	Pågående
Fiskerifondsprogram 2007-2013	Pågående
Nationella stöd	
Näringsavdelningens stöd	Pågående
Investeringsstöd till lantbruket 2007-2013	Pågående
Stöd för miljöförbättrande åtgärder	Pågående
Nya program med EU-finansiering	
Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014-2020	Pågående
Europeiska socialfonden 2014-2020	Pågående
Europeiska havs- och fiskerifonden 2014-2020	Pågående

Varje program/stödform är kopplad till ett separat balanskonto (skuldkonto) i bokföringen. När ett nytt stöd beviljas, så ökar saldot på balanskontot (skulden ökar), och när utbetalningar eller återbokningar av eventuella restsaldon görs (då projektet avslutas), så minskar saldot (skulden minskar). Då programmet i sin helhet avslutats, så bör således saldot på balanskontot vara 0. Dessa balanskonton visas i bokslutet under gruppen obligatoriska reserveringar. Samtidigt betyder detta att ett projekt, redan då det beviljas, även kostnadsförs i resultaträkningen och i budgeten. Budgetmedlen för programmet används således redan då projekten beviljas medel (=den s.k. förbindelseprincipen). Ej utbetalda restbelopp på projekten återförs till budgeten då projekten avslutas. För de nationella stöden finns ett separat konto i budgeten (88900). De återbokade restbeloppen måste därefter på nytt budgeteras in på respektive program. Återbokning av bidrag som hör till EU-programmen för åren 2007-2013 görs däremot mot moment där bidrag beviljats.

Obligatoriska reserveringar fördelar sig per den 31.12.2018 enligt följande:

Program med EU-finansiering:

ERUF 2007-2013, inkl. tekniskt stöd

	2007-2016	2018	2017*
Ingående saldo 1.1:			
Beviljade stöd, totalt:	6 306 924,03		
Återbokade stöd, totalt:	-846 639,47		
Nettobeviljat, totalt:	5 460 284,56		
Utbetalningar, totalt:	-5 460 284,56		
Utgående saldo 31.12:	**0,00**	**0,00**	**0,00**

* Under 2017 har beslut tagits om återkrav på totalt 25.668,33 euro.

EFF, 2007-2013, inkl. tekniskt stöd

	2007-2016	2018	2017
Ingående saldo 1.1:			
Beviljade stöd, totalt:	7 364 657,92		
Återbokade stöd, totalt:	-609 778,04		
Nettobeviljat, totalt:	6 754 879,88		
Utbetalningar, totalt:	-6 754 879,88		
Utgående saldo 31.12:	**0,00**	**0,00**	**0,00**

Nationella stöd

Näringsavdelningen, stöd som följer förbindelseprincipen*

	2018	2017
Ingående saldo 1.1:	999 241,83	1 493 568,60
Beviljade stöd, totalt:	2 164 871,67	1 058 629,43
Återbokade stöd, totalt:	-48 294,25	-188 186,24
Nettobeviljat, totalt:	**2 116 577,42**	**870 443,19**
Utbetalningar, totalt:	-1 102 178,73	-1 364 769,96
Utgående saldo 31.12:	**2 013 640,52**	**999 241,83**

* Budget 61000: kontona 570302; 570303; 570307; 570308; 570309 samt 570310 följer förbindelseprincipen.

Investeringsstöd till lantbruket 2007-2013

	2018	2017
Ingående saldo 1.1:	77 873,56	150 363,94
Beviljade stöd, totalt:	0,00	0,00
Återbokade stöd, totalt:	0,00	-14 870,67
Nettobeviljat, totalt:	**0,00**	**-14 870,67**
Utbetalningar, totalt:	-30 405,88	-57 619,71
Utgående saldo 31.12:	**47 467,68**	**77 873,56**

Finansavdelningen, PAF-stöd

	2018	2017
Ingående saldo 1.1:	0,00	3 000,00
Beviljade stöd, totalt:		
Återbokade stöd, totalt:		
Nettobeviljat, totalt:	**0,00**	**0,00**
Utbetalningar, totalt:	0,00	-3 000,00
Utgående saldo 31.12:	**0,00**	**0,00**

Utbildnings- och kulturavdelningen, PAF-stöd

	2018	2017
Ingående saldo 1.1:	0,00	7 000,00
Beviljade stöd, totalt:	0,00	
Återbokade stöd, totalt:	0,00	-5 516,00
Nettobeviljat, totalt:	**0,00**	**-5 516,00**
Utbetalningar, totalt:	0,00	-1 484,00
Utgående saldo 31.12:	**0,00**	**0,00**

Social- och miljöavdelningen, övriga stöd

	2018	2017
Ingående saldo 1.1:	16 628,00	16 628,00
Beviljade stöd, totalt:	0,00	0,00
Återbokade stöd, totalt:	0,00	0,00
Nettobeviljat, totalt:	**16 628,00**	**0,00**
Utbetalningar, totalt:	-16 628,00	0,00
Utgående saldo 31.12:	**0,00**	**16 628,00**

Stöd för miljöförbättrande åtgärder

	2018	2017
Ingående saldo 1.1:	105 000,22	105 000,22
Beviljade stöd, totalt:	0,00	0,00
Återbokade stöd, totalt:		
Nettobeviljat, totalt:	**0,00**	**0,00**
Utbetalningar, totalt:		
Utgående saldo 31.12:	**105 000,22**	**105 000,22**

Nya program med EU-finansiering

Europeiska regionalfonden 2014-2020

	2015-2018	2018	2017
Ingående saldo 1.1:		1 039 408,87	1 443 290,38
Beviljade stöd, totalt:	1 621 578,17	-3 470,89	0,00
Återbokade stöd, totalt:	0	0,00	0,00
Nettobeviljat, totalt:	**1 621 578,17**	**-3 470,89**	**0,00**
Utbetalningar, totalt:	-878 400,09	-292 759,90	-403 881,51
Utgående saldo 31.12:	**743 178,08**	**743 178,08**	**1 039 408,87**

Europeiska socialfonden 2014-2020

	2015-2018	2018	2017
Ingående saldo 1.1:		3 276 805,43	3 970 397,89
Beviljade stöd, totalt:	5 324 400,40	926 048,60	-1 574,00
Återbokade stöd, totalt:	0,00		0,00
Nettobeviljat, totalt:	**5 324 400,40**		**-1 574,00**
Utbetalningar, totalt:	-2 051 523,93	-929 977,56	-692 018,46
Utgående saldo 31.12:	**3 272 876,47**	**3 272 876,47**	**3 276 805,43**

Oreglerade förskott som betalts under 2018 syns inte i siffrorna för utbetalningar ovan.

Europeiska havs- och fiskerifonden 2014-2020

	2015-2018	2018	2017
Ingående saldo 1.1:		1 294 558,29	1 236 665,11
Beviljade stöd, totalt:	5 534 754,03	1 508 889,74	1 396 673,30
Återbokade stöd, totalt:	0,00	0,00	0,00
Nettobeviljat, totalt:	**5 534 754,03**	**1 508 889,74**	**1 396 673,30**
Utbetalningar, totalt:	-3 153 578,66	-422 272,66	-1 338 780,12
Utgående saldo 31.12:	**2 381 175,37**	**2 381 175,37**	**1 294 558,29**

Sammanlagt, obligatoriska reserveringar:	**8 563 338,34**	**6 809 516,20**

Not 16 - Reserveringar 31.12.2018

Reserver	2018	2017
Investeringsreservering:		
Bokföringsvärde 1.1.	8 000 000,00	0
Ökning/minskning	0,00	8 000 000,00
Bokföringsvärde 31.12	**8 000 000,00**	**8 000 000,00**
Reserveringar totalt	**8 000 000,00**	**8 000 000,00**

Not 17 - Förvaltat kapital 31.12.2018

Specifikation över ränteintäkter (kumulativt)

Finansiär:	2018	2017
Europeiska Regionala Utvecklingsfonden 07-13:		
Räntor		0,00
Europeiska Socialfonden 07-13:		
Räntor		0,00
Europeiska Program för landsbygdens utveckling 07-13:		
Räntor		0,00
Europeiska Strukturprogram för fiskerisektorn 07-13:		
Räntor	45 350,07	45 350,07
	45 350,07	**45 350,07**
Förvaltat kapital totalt	**45 350,07**	**45 350,07**

Not 18 - Främmande kapital 31.12.2018

Specifikation över främmande kapital

	2018	2018	2017	2017
	Långfristiga	Kortfristiga	Långfristiga	Kortfristiga
Låneskulder PAF	0,00	0,00	4 470 235,06	345 166,28
Övriga låneskulder	192 214,99	192 214,76	384 429,75	192 214,76
Erhållna förskott		668 858,91		745 868,36
Leverantörsskulder		22 262 345,77		9 859 903,83
Övriga skulder		5 382 074,17		4 193 518,27
Resultatregleringar		8 126 625,21		9 259 327,83
Periodiserade löner		15 397 815,75		17 378 688,03
	192 214,99	**52 029 934,57**	**4 854 664,81**	**41 974 687,36**

Främmande kapital totalt	**52 222 149,56**	**46 829 352,17**

Not 19 - Skuldförbindelselån 31.12.2018

Lånets art	Vid årets början	Under året upptagna lån	Amorterat under året	Lån vid årets slut
Nordiska Investeringsbanken				
Avtal R 98/2/3	576 644,51		192 214,76	384 429,75
Penningautomatmedel	4 815 401,34		4 815 401,34	0,00
	5 392 045,85	**0,00**	**5 007 616,10**	**384 429,75**

Not 20 - Resultatregleringar 31.12.2018

Specifikation över resultatregleringar, skulder

Periodiserad semesterlöneskuld	14 513 401,01
Övriga periodiserade lönekostnader	884 414,74
Kostnadsreservering, förvaltningskostnad, näringsavdelningen	60 000,00
Övriga kostnadsreserveringar	66 625,21
Resultatregleringar totalt	**15 524 440,96**

Not 21 - Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser 31.12.2018

Landskapets pensionsansvar

Landskapet Ålands Pensionsfond:	**2018**	**2017**
Toltalt pensionsansvar per 1.1 (mn €)	768,90	764,60
Ökning/minskning	15,00	4,30
Totalt pensionsansvar per 31.12 (mn €)	**783,90**	**768,9**

Utgivna ansvarsförbindelser 31.12.2018

Landskapsgarantier för industrier och vissa andra näringsgrenar

		Antal	**Beviljat**	**Kvarstående belopp**
Beviljade år:				
D:o	år 2004	1,00	452 000,00	150 124,00
D:o	år 2006	1,00	101 000,00	75 461,54
			553 000,00	**225 585,54**

Landskapsgarantier för studielån 31.12.2018

D:o	år 1995	685	1 363 692,94
D:o	år 1996	706	1 824 839,00
D:o	år 1997	803	2 194 159,51
D:o	år 1998	794	2 202 276,76
D:o	år 1999	914	2 480 771,92
D:o	år 2000	776	1 946 646,59
D:o	år 2001	749	1 978 015,15
D:o	år 2002	770	2 109 189,00
D:o	år 2003	766	2 347 751,00
D:o	år 2004	769	2 304 208,00
D:o	år 2005	762	2 222 174,66
D:o	år 2006	723	2 098 632,24
D:o	år 2007	679	2 037 804,25
D:o	år 2008	780	1 920 722,00
D:o	år 2009	697	2 076 721,06
D:o	år 2010	917	2 228 809,44
D:o	år 2011	765	1 356 719,80
D:o	år 2012	666	1 568 089,00
D:o	år 2013	832	1 674 720,00
D:o	år 2014	1 151	3 734 000,00
D:o	år 2015	1 158	3 813 000,00
D:o	år 2016	1 232	4 185 000,00
D:o	år 2017	1 219	4 033 200,00
D:o	år 2018	1 175	3 944 200,00

Ikraftvarande landskapsgarantier för studielån 31.12.2018 (enligt uppgift från respektive bank)

	2018	**2017**
Total summa	**26 032 404,76**	**24 559 432,48**

Garantier beviljade med fullmakt av lagtinget

	Antal 31-12-2018	**Kvarstående belopp 31-12-2018**	**Antal 31-12-2017**	**Kvarstående belopp 31-12-2017**
Mariehamns Energi Ab	1	196 650,40	1	211 774,62
Kraftnät Åland Ab	8	69 238 899,00	8	73 075 914,89
		69 435 549,40		**73 287 689,51**
Landskapsborgen för ägarbostadslån	1 013	27 550 000,00	809	20 148 000,00
Landskapsborgen för hyreshus	16	13 300 000,00	14	13 726 000,00
		40 850 000,00		**33 874 000,00**

Bilaga 1: Övriga poster - poster som saknas i balansräkningen

Landskapet Ålands pensionsansvarsskuld

Pensionsansvarsskulden upptas från och med år 2014 inte i landskapets balansräkning. Landskapets approximativa, uträknat av KEVA, pensionsansvarsskuld var per den 31.12.2018 783,9 miljoner euro (768,9 mn €).

Marknadsvärdet på Ålands pensionfonds fondkapital, vilket utgör täckning för pensionsansvaret, var per den 31.12.2018 429,6 miljoner eur (451,0mn €).
Detta ger en täckningsgrad på 54,8% (58,7%) .

Landskapets Fastighetsverk

Ålands landskapsregering har, med stöd av 20 § LL (2015:110) om landskapets fastighetsverk, överfört fast egendom till Landskapets fastighetsverk (Finansavdelningens allmänna byrå, beslut 29.12.2015/Nr 68 Enskild samt beslut 20.12.2017/Nr 64 Enskild.)

Landskapets fastighetsverk är ett affärsverk underställt landskapsregeringen. Fastighetsverket tillhandahåller tjänster för landskapsregeringens allmänna förvaltning, fristående enheter som finns i anslutning till den och myndigheter som är underställda landskaps-regeringen (landskapsförvaltningen) samt för lagtingets förvaltning och myndigheter som är underställda lagtinget.

Landskapets Fastighetsverk inledde sin verksamhet den 01.01.2016
och upprättar ett eget årsbokslut, bifogat detta årsbokslut.

FINANSIERINGSANALYS

	31-12-2018	31-12-2017
Kassaflödet i verksamheten		
Internt tillförda medel: 1)		
Årsbidrag	25 118 140,16	28 497 018,45
Extraordinära poster	24 281 401,85	16 283,04
Korrektivposter till internt tillförda medel:		
* Försäljningsvinster, -förluster	-24 328 394,00	-84 722,56
* Obligatoriska reserveringar (Bidrag)	1 753 822,14	-1 616 397,94
* PAF-medel	-24 363 126,13	4 345 647,05
	2 461 844,02	**31 157 828,04**
Kassaflödet för investeringarnas del 2)		
Investeringar i anläggningstillgångar	-41 799 945,53	-22 881 701,55
Försäljningsinkomster av anläggningstillgångar	24 328 394,00	84 722,56
	-17 471 551,53	**-22 796 978,99**
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	**-15 009 707,51**	**8 360 849,05**
Kassaflödet för finansieringens del 3)		
Förändringar av utlåningen		
*ökning/minskning av utlåningen		
Förändringar av lånebeståndet		
* ökning/minskning av långfristiga lån	-5 007 616,10	123 156,71
* ökning/minskning av kortfristiga lån		
	-5 007 616,10	**123 156,71**
Förändring av eget kapital		
Övriga förändringar av likviditeten		
* Förändring av förvaltade medel o förvaltat kapital		
* Förändring av fonder och donerade tillgångar	-815 100,60	-109 420,94
*Förändring av omsättningstillgångar	-32 972,17	31 594,82
* Förändring av fordringar 4)	-2 708 075,10	4 399 487,13
* Förändringar av räntefria skulder 5)	26 414 283,07	1 245 375,09
	22 858 135,20	**5 567 036,10**
Finansieringens kassaflöde	**17 850 519,10**	**5 690 192,81**
Förändring av likvida medel	**2 840 811,59**	**14 051 041,86**
Likvida medel 1.1	58 707 562,65	44 656 520,79
Likvida medel 31.12	61 548 374,24	58 707 562,65

Finansieringsanalysen är uppgjord enligt handels- och industriministeriets anvisningar om upprättande av finansieringsanalys för kommuner och samkommuner.
Finansieringsanalysen beskriver kassaflödena från den egna verksamheten (inkluderar överföringar från PAF samt överföringsekonomin), investeringar och finansiering.
På raden "förändring av likvida medel" anges den totala förändringen av likvida medel under året.
De två sista raderna i analysen visar hur mycket likvida medel som kvarstod vid räkenskapsperiodens slut samt hur mycket medel som fanns vid början av räkenskapsperioden.

1) I den kommunala modellen presenteras de faktorer som ingår i internt tillförda medel i detalj i resultaträkningen. Därför tas bara årsbidraget, som visar överskottet i internt tillförda medel

från verksamheten, samt extraordinära poster med i finansieringsanalysen.
De internt tillförda medlen har därefter korrigerats med försäljningsvinster och -förluster, samt med räkenskapsperiodens förändring av balansposterna obligatoriska reserveringar (bidrag) och PAF-medel.
Per 31.12.2018 har bokföringssättet av PAF-medlen ändrats vilket avspeglas i siffrorna för 2018.
2) Under år 2018 har fastighetsbestånd överförts till Landskapet Ålands fastighetsverk och i samband med det har en uppvärdering av fastigheternas värde gjorts. Summan 24 328 394,00 euro har bokförts som försäljningsvinst under extraordinära intäkter. Eftersom detta inte är ett kassaflöde så har kassaflödet för investeringarnas del korrigerats med denna summa.
3) Eftersom finansieringsanalysen upprättats enligt prestationsprincipen, så har t.ex. försäljningsinkomster och anskaffningsutgifter inte korrigerats med försäljningsfordringar eller skulder till leverantörer i årsbidraget utan dessa korrigeringar har gjorts först i finansieringens kassaflöde.
4) Förändring av fordringar: både långfristiga och kortfristiga fordringar som upptagits bland rörliga aktiva ingår i denna post.
5) Förändringar av räntefria skulder: erhållna förskott, skulder till leverantörer, övriga skulder och resultatregleringar ingår i denna post.

Finansieringskalkylens nyckeltal	**2018**	**2017**
Quick ratio/kassalikviditet	1,91	2,30
Current ratio/balanslikviditet	1,42	2,27

Quick ratio = Kassalikviditet. Nyckeltalet räknas enligt formeln:
Finansieringstillgångar / (Kortfristiga skulder - erhållna förskott)

Till finansieringstillgångar har ovan räknats kortfristiga fordringar, kortfristiga placeringar och kassa- och banktillgodohavanden.
Riktvärden:
Över 1,0 = god
0,5 - 1,0 = tillfredsställande
under 0,5 = svag

Current ratio = Balanslikviditet. Nyckeltalet räknas enligt formeln:
(Omsättningstillgångar + Finansieringstillgångar) / Kortfristiga skulder
Riktvärden:
Över 2,0 = god
1,0 - 2,0 = tillfredsställande
under 1,0 = svag

UPPFÖLJNING AV BUDGET

PRINCIPER FÖR BUDGETERING OCH UPPFÖLJNING

I budgeten för år 2015 gjordes en större förändring av budgetstrukturen, vilken närmare beskrevs i budgetförslaget respektive årsredovisningen för år 2015. Det kan konstateras att övergången till en ändrad budgetstruktur sker stegvis så att budgeten och underlaget utvecklas under de kommande åren. Fördelningen mellan olika kostnadsslag har i en del fall justerats under året varför fördelningen i den budgeterade resultaträkningen till vissa delar kan vara avvikande i förhållande till fördelningen enligt resultaträkningarna som ingått i budgetförslaget för år 2018 respektive tilläggsbudgetförslagen. Nettokostnaderna påverkades dock inte av denna omfördelning. Under år 2016 upphandlades ett systemstöd för att förbättra och förenkla processen med uppgörande av budgetförslaget. Systemet togs i bruk under år 2017 inför arbetet med uppgörandet av budgetförslaget för år 2018. I och med detta har detaljnivån i budgeteringen förbättrats.

I anslagen ingår i vissa fall betydande belopp av interna transaktioner, t.ex. för vägunderhållet, vattenövervakningen och utredningar som beställs från ÅSUB. Dessa har inte till fullo kunnat särskiljas i budgeten och de påverkar därför i viss mån nivån på intäkterna och inköp av tjänsterna i resultaträkningen.

Budgeteringsmetodiken anpassas successivt så att affärsbokföringens redovisningsprinciper, t.ex. gällande löneperiodiseringar, avskrivningar, investeringar och lån även tillämpas i budgeten. I budgetförslaget för år 2018 har eventuella effekter av periodisering av semesterlöner inte särskilt beaktats i anslagen, utan dessa poster upptogs som förslagsanslag. Periodiseringen av semesterlöner budgeterades skilt för Ålands hälso- och sjukvård samt centralt till övriga delar.

Grundbudgeten för år 2018 uppgjordes med beaktande av gällande kollektiva avtal och enligt det faktiska löneläget den 1.8.2016. Ny tjänstekollektivavtalsperiod inleddes 1.4.2014 och kollektivavtalen för de flesta yrkesgrupper löpte t.o.m. 31.1.2017. Eftersom inget förhandlingsresultat för avtalsperioden efter 31.1.2017 fanns vid uppgörandet av budgeten för år 2018 avsåg landskapsregeringen att vid behov återkomma i en tilläggsbudget under året. Det tidigare avtalet förlängdes med ett år så att det gällde till 31.1.2018 och under hösten 2018 ingicks ett nytt avtal som gäller fr.o.m. 1.2.2018. De ökade kostnader som det nya avtalet föranledde budgeterades i tredje tilläggsbudgeten. Vid budgeteringen beaktades att pensionspremierna och övriga sociala avgifter belastar respektive moment där lönekostnader upptas.

Inrättande och indragning av tjänster görs genom en behovsprövning och för de externa myndigheterna avger avtalsbyrån ett utlåtande om förslaget. Genom att landskapsregeringen inom fastställda ramar för verksamheten kan fatta beslut om tjänsteregleringar är systemet flexibelt.

Inkomst i form av dagpenningar som inflyter vid en anställds tjänsteledighet med lön på grund av sjukdom och moder-/faderskap har beaktats netto under respektive moment för personalutgifter. Nettoföringen av dagpenningar innebär samtidigt att kostnader för eventuella vikarier i nämnda fall ska belastas respektive moment för personalutgifter.

Internhyrorna som erläggs till Landskapets fastighetsverk uppdaterades till budgetförslaget för år 2018. Uppdateringen av internhyresnivåerna gjordes främst p.g.a. att värderingen av fastigheterna inte var slutförd när 2017 års nivåer beräknades, men även genom att bättre fördelning av kostnader till enskilda byggnader skapat bättre underlag. Vid uppdateringen har i huvudsak följande faktorer beaktats:

- resultatet av den värderingskalkyl som slutligt blev godkänd i början av år 2017 användes som underlag för beräkning av internränta

- verkliga avskrivningarna på byggnaderna

- från början av år 2018 överfördes ÅHS:s fastigheter till Fastighetsverket, vilket betydde att Fastighetsverkets centrala overheadkostnader slogs ut på ytterligare 40.000 kvadratmeter byggnadsyta utan att overheadkostnaderna ökade alls procentuellt lika mycket

- material och tjänster hänförliga till byggnaderna uppdaterades utgående från helårsutfall för år 2016 respektive delårsutfall för år 2017.

Alla fastigheter exklusive de som hör till Möckelö-området under infrastrukturavdelningen har överförts till Landskapets fastighetsverk. Avkastningen från Fastighetsverket upptas som en finansiell inkomst. Avkastningen intas i landskapets budget som ett förskott under pågående verksamhetsår.

Budgeten för år 2018 uppgjordes under premissen att avkastningen av Ålands Penningautomatförenings verksamhet intäktsförs endast en gång i landskapets budget. Som en följd av det ändrades LF (1993:56) om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet genom den ändring som publicerades i ÅFS 2019/4. I och med ändringen ska ofördelade medel, amorteringar på lån och reservationsanslag som lämnas outnyttjade reserveras hos landskapet på ett särskilt balanskonto. Förändringen av reserveringen visas i resultaträkningen som ökning eller minskning av reserver.

Ett viktigt komplement till den budgeterade resultaträkningen är finansieringsanalysen som visar budgetens effekter på de likvida medlen. Med beaktande av att det fortfarande finns en del fleråriga reservationsanslag är ett viktigt underlag den likviditetsplan som uppgjordes i samband med budgetberedningen under hösten 2017. Beräkningarna visade att likviditeten skulle vara tillräcklig under år 2018, vilket också blev fallet.

Budgetens indelning

Budgetförslaget indelas i följande avsnitt:
Sifferstat
Allmän motivering
Verksamhet – detaljmotivering
Överföringar – detaljmotivering
Skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter – detaljmotivering
Investeringar, lån och övriga finansinvesteringar – detaljmotivering
Bilagor

Resultatpåverkande poster

Detaljmotiveringsavsnitten är indelade så att först visas allmänna förvaltningens avdelningar, därefter myndigheter och fristående enheter.

I verksamhetsavsnittet ingår inkomster och utgifter för landskapets egen verksamhet som antingen bedrivs i egen regi eller genom upphandling av tjänster. Exempel på sådana utgifter är löner och lönebikostnader, köp av varor och tjänster samt anskaffning av maskiner och inventarier under 50.000 euro. För anskaffningar av bilar och övriga fordon se avsnittet om balansposter nedan. Posterna ingår i resultaträkningen.

I överföringsavsnittet ingår utgifter som inte ger någon direkt motprestation, men indirekt hjälper landskapet att fullfölja sina uppgifter. Hit räknas t.ex. bidrag och överföringar till kommuner, övrig offentlig sektor, näringslivet, hushållen, allmännyttiga sammanslutningar samt bidrag från EU-fonderna. Posterna ingår i resultaträkningen.

I avsnittet om skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter upptas t.ex. inkomster av avräkning och skattegottgörelse samt ränteintäkter och dividender. Även anslag för avskrivningar upptas i avsnittet, förutom till den del de hör till Ålands hälso- och sjukvård. Posterna ingår i resultaträkningen.

Summan av de anslag som upptas under ovanstående avsnitt ska vara lika med det budgeterade överskottet/underskottet för respektive år. Se även avsnittet om balansposter nedan.

Balansposter

I avsnittet om investeringar, lån och övriga finansinvesteringar ingår olika typer av budgetutgifter som ger landskapet tillgångar av olika slag. Förslitning underkastade tillgångar överstigande 50.000 euro upptas som en investering och aktiveras i balansräkningen och kostnadsförs genom planmässiga avskrivningar. Denna princip tillämpas också på anskaffningar av bilar och övriga fordon även om anskaffningspriset understiger 50.000 euro. Anslag upptas i allmänhet endast för det som ska förverkligas under året, dock så att man i budgeten i allmänhet uppger den kalkylerade totalkostnaden för ett projekt som inleds under budgetåret och som fordrar anslag under kommande år för att kunna förverkligas. Lån och övriga finansinvesteringar används för lån som beviljas av landskapets medel samt t.ex. för inköp av aktier och värdepapper. I avsnittet ingår även inköp av, eller intrångsersättning, för naturskyddsområden. Posterna ingår i balansräkningen.

Summan av de anslag som upptas under detta avsnitt ska inte vara direkt resultatpåverkande. Under år 2018 ingår dock vissa resultatpåverkande poster som har belastat anslag under detta avsnitt, sammanlagt 366.831,86 euro. Merparten eller 368.251 euro består av återföring av lån ur penningautomatmedel[1]. Resultatpåverkan ses som en förändring av reserveringar i resultaträkningen. Övriga resultatpåverkande poster är fördelade på 3 olika budgetmoment[2] till en summa av -1.419,14 euro.

---

[1] Moment 935010

[2] Moment 944000, 976000 och 9825000

Anslagens beteckningar och bindningsnivån

I såväl detaljmotiveringen som sifferstaten betecknas förslagsanslag med (F), vanliga reservationsanslag med (R) och EU-programanslag med (R-EU).

Förslagsanslag används främst för lagbundna utgifter vars omfattning är svår att bedöma. Även avskrivningar, periodisering av semesterlöner samt kreditförluster har budgeterats som förslagsanslag. De får överskridas om det är nödvändigt för att uppfylla det aktuella anslagets ändamål.

Reservationsanslag används för utgifter som sträcker sig över flera år, dock högst 4 år. Dessa får inte överskridas, men oanvänd del kan överföras till senare budgetår. Anslagstypen används främst för investeringar, lån och övriga finansinvesteringar, men även för vissa anslag för överföringsutgifter där det är av vikt att ett årsskifte inte ska vara ett hinder för verkställandet.

De bidrag som beviljats och registrerats enligt förbindelseprincipen, men som inte kommer att utbetalas, återbokas för budgetmoment som hör till EU-programmen för åren 2007 – 2013 respektive 2014 - 2020 mot det moment där bidrag beviljats. Denna återföring beskrivs inte separat under berörda moment. Ett reservationsanslag som är avsett att finansiera ett EU-program, betecknas (R-EU), kan användas till dess att programmet avslutats, samt får överskridas om det är nödvändigt för att uppfylla det aktuella anslagets ändamål.

Anslag utan beteckning är årliga och får inte överskridas eller överföras till ett senare budgetår.

Ett anslags bindningsnivå framkommer av detaljmotiveringen för respektive moment. Budgetmomentnumreringen är lika såväl för inkomster som för utgifter. Budgeten uppgörs så att den som huvudregel är bindande på bruttonivå, d.v.s. inkomster och utgifter skilt för sig. Om det finns särskild anledning kan nettobudgetering undantagsvis tillämpas. Undantaget framgår då i motiveringen med en hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §).

Anslagen under momenten visas endast som totalanslag och inte uppdelade enligt olika kostnadsslag.

Budgetuppföljningen år 2018

Budgetuppföljningen för år 2018 består av jämförelse mot budget för resultaträkningen respektive uppföljning av enskilda budgetmoment. Budgetbeloppen presenteras enligt kolumnerna

- Grundbudget
- Tilläggsbudgeterna består av tilläggsbudgeterna 1 – 3.
- Tidigare års anslag. Utöver ovanstående finns reserverade anslag som varit tillgängliga från tidigare budgetår (åren 2014 – 2017).
- Summan av total budget 2018 och tidigare års anslag utgör samtliga anslag som varit tillgängliga under år 2018.

Utfallet under år 2018 jämförs mot totalt tillgängliga anslag under året. För reservationsanslag visas beloppen som överförs som tillgängliga till år 2019. Samtliga resultatpåverkande poster bokas mot budgetanslag. Vid bokningen av överföring av kostnader för aktivering av vissa projekt används ett ”hjälpmoment” som inte ingår i budgeten. Detta görs för att utfallet på såväl respektive investeringsmoment som resultaträkningen ska visas korrekt.

Samtliga inkomster och utgifter som budgeterats i avsnittet om investeringar, lån och övriga finansinvesteringar bokas mot budgetanslag. Inbetalningar av kundfordringar, bortbetalning av leverantörsskulder, förskottsinnehållning m.m. liknande poster påverkar inte budgeten.

Budgeten uppgörs i mervärdesskattehänseende netto, d.v.s. så att mervärdesskatten inom gottgörelsesystemet inte belastar respektive budgetmoment. Endast icke avdragbar mervärdesskatt så som representation, eller kostnader för uthyrningsfastigheter ska belasta budgeten.

I budgeterna för åren 2013 - 2015 upptogs anslag ur penningautomatmedel för sysselsättning och utveckling centralt under finansavdelningen. Detta anslag fördelas sedan ut via ett balanskonto till respektive moment där utgifterna har förverkligats. I tabellerna nedan visas utfallet och användningen brutto. Detta redovisas också i en separat bilaga.

För att tydliggöra behovet av finansiering med budgetmedel visas inkomster som positiva tal och utgifter som negativa tal.

Avsikten har varit att anslag ska vara budgeterade på jämna tusen euro. På grund av systemtekniska orsaker förekommer det vissa avrundningsdifferenser på centnivå i budgetsiffrorna.

Resultaträkning budgetutfall

	Utfall 2018	Budget 2018	Tidigare års anslag
Verksamhetens intäkter			
Försäljningsintäkter	10 213 412,33	12 573 736,00	
Avgiftsintäkter	9 510 331,37	9 767 100,00	
Understöd och bidrag	1 385 622,02	1 265 162,00	
Övriga verksamhetsintäkter	1 206 094,56	839 700,00	
	22 315 460,28	**24 445 698,00**	**0,00**
Verksamhetens kostnader			
Personalkostnader	-101 081 451,62	-102 643 394,82	
Köp av tjänster	-49 203 414,41	-54 487 447,83	-163 648,90
Material, förnödenheter och varor	-19 271 709,04	-17 946 883,00	0,00
Övriga verksamhetskostnader	-23 484 975,33	-24 485 539,25	-877 477,68
	-193 041 550,40	**-199 563 264,90**	**-1 041 126,58**
Pensionsintäkter- och kostnader			
Pensionsintäkter	16 000 000,00	16 000 000,00	
Pensionskostnader	-33 474 055,94	-33 500 000,00	
	-17 474 055,94	**-17 500 000,00**	**0,00**
Intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar			
Europeiska Unionen	3 773 173,49	3 794 000,00	3 226 141,00
Återbetalningar av överföringar	26 855,21	50 000,00	
Övriga intäkter av		613 000,00	
inkomst- och kapitalöverföringar	440 890,91		25 941,00
	4 240 919,61	**4 457 000,00**	**3 252 082,00**
Kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar			
Undervisning, kultur och idrott	-15 687 999,37	-14 951 000,00	-1 206 583,02
Social- och hälsovård samt utkomststöd	-39 171 262,73	-40 515 000,00	-553 875,04
Arbetsmarknad	-208 355,48	-530 000,00	
Bostadsproduktion	-246 488,70	-330 000,00	-229 917,00
Primärnäringar	-10 224 965,60	-11 253 000,00	-5 215 669,20
Övrigt näringsliv	-5 191 766,95	-6 756 000,00	-2 493 803,45
Allmänna stöd	-17 464 839,54	-17 770 000,00	-30 000,00
Övriga överföringskostnader	-8 832 765,80	-10 097 402,70	-5 488 228,66
	-97 028 444,17	**-102 202 402,70**	**-15 218 076,37**
Verksamhetsbidrag	**-280 987 670,62**	**-290 362 969,60**	**-13 007 120,95**

Resultaträkning budgetutfall

	Utfall 2018	Budget 2018	Tidigare års anslag
Skatteinkomster			
Avräkningsbelopp	244 648 861,86	244 649 000,00	
Skattegottgörelse	15 196 476,00	15 196 000,00	
Återbäring av lotteriskatt	12 413 124,09	12 413 000,00	
Apoteksavgifter	745 221,99	760 000,00	
	273 003 683,94	**273 018 000,00**	**0,00**
Finansiella intäkter och kostnader			
Ränteintäkter	783 399,39	610 000,00	
Övriga finansiella inäkter	32 899 390,15	33 066 000,00	
Räntekostnader	-4 463,15	-10 981,00	
Övriga finansiella kostnader	-576 199,55	-256 050,00	
	33 102 126,84	**33 408 969,00**	**0,00**
Årsbidrag	**25 118 140,16**	**16 063 999,40**	**-13 007 120,95**
Av- och nedskrivningar			
Avskrivningar	-8 802 310,83	-9 761 000,00	
	-8 802 310,83	**-9 761 000,00**	**0,00**
Extraordinära poster			
Extraordinära intäkter	24 281 401,85	24 260 000,00	
Extraordinära kostnader			
	24 281 401,85	**24 260 000,00**	**0,00**
Räkenskapsperiodens resultat	**40 597 231,18**	**30 562 999,40**	**-13 007 120,95**
Ökning eller minskning av reserver			
	-9 663 903,59	-8 279 000,00	
Räkenskapsperiodens under- eller överkott	**30 933 327,59**	**22 283 999,40**	**-13 007 120,95**

Budgetanslag för verksamhet, överföringar och skattefinansiering

Budget, verksamhet år 2018	Grundbudget 2018	Tilläggsbudget 1-3 2018	Tidigare års anslag totalt	Total budget
Lagtinget				
10100, Lagtinget, verksamhet	-1 883 000,00	-26 000,00		-1 909 000,00
11100, Lagtingets kansli, verksamhet	-1 390 000,00	-11 000,00		-1 401 000,00
11130, Lagtingets bibliotek, verksamhet	-25 000,00			-25 000,00
11210, BSPC, Östersjösamarbete	-90 000,00			-90 000,00
11220, Dispositionsmedel	-70 000,00			-70 000,00
11290, Till lagt.grupp disp för kansliändamål	-255 000,00			-255 000,00
12010, Landskapsrevision, verksamhet	-197 000,00	-2 000,00		-199 000,00
13010, Ålands delegation i Nordiska Rådet	-34 000,00			-34 000,00
Totalt lagtinget	**-3 944 000,00**	**-39 000,00**	**0,00**	**-3 983 000,00**
Regeringskansliet				
20010, ÅLR, verksamhet	-975 000,00	-11 000,00		-986 000,00
20020, ÅLR, dispositionsmedel	-70 000,00			-70 000,00
21010, Regeringskansliet, verksamhet	-2 359 999,80	-199 000,00		-2 558 999,80
21500, Kommunikationsverksamhet	-39 000,00	-23 000,00		-62 000,00
21510, Ålandskontoret, Helsingfors	-56 000,00			-56 000,00
22000, Främjande av jämställdhet	-75 000,00			-75 000,00
22500, Främjande av integration	-65 000,00			-65 000,00
23000, Lagtingsval	-20 000,00			-20 000,00
23200, Understödjande av politisk verksamhet o info	-17 000,00			-17 000,00
24000, Brand- och räddning	-28 000,00			-28 000,00
24010, Landskapsstöd för materialanskaffning (R)	-375 000,00		-440 257,78	-815 257,78
25000, Utbild, ftg-hälsovård, arbetarskydd, personalaktiviteter och personalpolitiska åtgärder.	-403 000,00			-403 000,00
25210, Serviceverksamhet	-311 000,00			-311 000,00
26000, Regeringens övriga kostnader	-375 000,00			-375 000,00
26002, Interreg Central Baltic 2014-2020	0,10			0,10
26003, Utveckl. o tillväxtplan för ett hållbart Åland	-161 000,00	-1 000,00		-162 000,00
26004, Ålandsdelegationen	-12 000,00			-12 000,00
26500, Konsumentskydd	-18 000,00			-18 000,00
27000, Radio- o TV-verksamhet (F)	0,00			0,00
Totalt regeringskansliet	**-5 359 999,70**	**-234 000,00**	**-440 257,78**	**-6 034 257,48**
28010, Lagberedning	-1 008 000,00	-14 000,00		-1 022 000,00
Finansavdelningen				
30010, Finans, verksamhet	-2 413 000,00	-37 000,00		-2 450 000,00
33000, Landskapsandelar o stöd till kommunerna (RF)	-17 760 000,00			-17 760 000,00
34000, Särskilda stöd, lån	0,00			0,00
35000, Penningautomatmedel (R)	-6 990 000,00		-5 490 728,88	-12 480 728,88
38000, Pensioner o pensionsrelaterade utgifter (F)	-17 970 000,00			-17 970 000,00
39000, It-drifts o utvecklingskostnader (R)	-2 610 000,00	-552 000,00	-353 927,59	-3 515 927,59
39050, Förändring semesterlöneskuld mm (R)	-1 350 000,00	1 616 000,00		266 000,00
39099, Internhyra	-4 086 000,00			-4 086 000,00
Totalt finansavdelningen	**-53 179 000,00**	**1 027 000,00**	**-5 844 656,47**	**-57 996 656,47**

Budgetanslag för verksamhet, överföringar och skattefinansiering

Budget, verksamhet år 2018	Grundbudget 2018	Tilläggsbudget 1-3 2018	Tidigare års anslag totalt	Total budget
Social- och miljöavdelningen				
40010, Soc- och miljö, verksamhet	-1 444 999,90	-33 000,00		-1 477 999,90
41000, Övriga sociala uppgifter	-118 000,00	-60 000,00		-178 000,00
41010, Övr sociala uppg, överföring (F)	-11 909 000,00	-261 000,00		-12 170 000,00
41500, Kostnadsbaserade landskapsandelar o stöd inom socialvårdsområdet (F)	-11 735 000,00			-11 735 000,00
42000, Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter	-100 000,00			-100 000,00
43000, Allmän miljövård	-126 000,00	-60 000,00	0,00	-186 000,00
44000, Naturvård	-349 000,00			-349 000,00
44510, Paf-medel för social verksamhet (R)	-3 342 000,00		-286 089,48	-3 628 089,48
44520, Paf-medel för miljöverksamhet (R)	-600 000,00		-267 785,56	-867 785,56
45000, Vattenförsörjning- och vattenvård	-319 000,00	-2 000,00		-321 000,00
46000, Cirkulär ekonomi (R)	-45 000,00	-76 000,00	-200 000,00	-321 000,00
47000, Miljöhälsovård	-70 000,00			-70 000,00
Totalt social- och miljöavdelningen	**-30 157 999,90**	**-492 000,00**	**-753 875,04**	**-31 403 874,94**
Utbildnings- och kulturavdelningen				
50010, Utb och kultur, verksamhet	-3 221 000,60	-82 000,00		-3 303 000,60
50200, Studiestöd	-8 428 000,00			-8 428 000,00
50500, Bibliotek, arkiv	-135 000,00			-135 000,00
50510, Understöd för författare och översättare	-34 000,00			-34 000,00
51000, Landskapsandelar och stöd för medborgarinstitut och kulturverksamhet	-559 000,00	-100 000,00		-659 000,00
51010, Ål Kulturdeleg o nord.kultursamarbete	-116 000,00			-116 000,00
51500, Paf-medel ungdomsarbete och idrott (R)	-2 317 000,00		-214 518,88	-2 531 518,88
51600, Paf-medel kulturell verksamhet (R)	-1 698 000,10		-460 492,08	-2 158 492,18
52000, Landskapsandelar för grundskolan och stöd för undervisning (F)	-7 010 000,00	-3 318 000,00		-10 328 000,00
53500, Vuxenutbildning	-900 000,00			-900 000,00
54000, Kulturarvs- o museiverksamhet	-1 588 000,00			-1 588 000,00
Totalt utbildnings- och kulturavdelningen	**-26 006 000,70**	**-3 500 000,00**	**-675 010,96**	**-30 181 011,66**
Näringsavdelningen				
60010, Näringsavdelningen, verksamhet	-1 925 000,10	-39 000,00		-1 964 000,10
61000, Näringslivets främjande (R)	-2 207 000,00	-506 000,00	-1 554 094,90	-4 267 094,90
61100, Ålands landsbygdscentrum	-140 999,90			-140 999,90
61500, Främjande av livsmedelsproduktion (R)	-789 000,00	-580 000,00	-35 532,91	-1 404 532,91
61550, Avbytarservice	-325 000,00			-325 000,00
62100, EU, ERUF och ESF 2014-2020(R-EU)	178 000,00		280 145,06	458 145,06
62110, Förvaltningskostnader ERUF-ESF 2014-2020	-60 000,00			-60 000,00
62300, EU, EJFLU 2014-2020 (R-EU)	-5 389 000,00		-2 057 262,48	-7 446 262,48
62390, Leaderfinansiering med paf-medel (R-RU)	-95 000,00		-297 500,00	-392 500,00
62500, EU, EHFF 2014-2020 (R-EU)	-747 000,00	700 000,00	-595 443,02	-642 443,02
64000, Främjande av skogsbruket (R)	-490 000,00		-231 851,68	-721 851,68
65000, Jakt- och viltvård (R)	30 000,00		-94 561,07	-64 561,07
67000, Främjande av fiskerinäringen	-154 000,00	20 000,00		-134 000,00
67010, Fiskevård	254 000,00	-254 000,00		0,00
Totalt näringsavdelningen	**-11 860 000,00**	**-659 000,00**	**-4 586 101,00**	**-17 105 101,00**

Budgetanslag för verksamhet, överföringar och skattefinansiering

Budget, verksamhet år 2018	Grundbudget 2018	Tilläggsbudget 1-3 2018	Tidigare års anslag totalt	Total budget
Infrastrukturavdelningen				
70010, Infrastruktur, verksamhet	-2 009 000,00	-27 000,00		-2 036 000,00
71000, Planläggning- och byggnadsväsendet	-45 000,00			-45 000,00
71500, Stöd för byggnadsrelaterade åtgärder (R)	-220 000,00		-299 394,00	-519 394,00
71510, Räntest o landsb.borgen, bostadsprod (F)	-120 000,00			-120 000,00
72000, Elsäkerhet och energi	-40 000,00			-40 000,00
72010, Främjande av hållbar energiomställning (RF)	-630 000,00		-273 656,45	-903 656,45
72030, Samhällsteknikutveckling	-35 000,00	-60 000,00		-95 000,00
74000, Ålandstrafiken, verksamhet	-414 999,90	-57 000,00		-471 999,90
74500, Oljeskydd	-140 000,00			-140 000,00
74700, Understöd för övrig trafik	-3 113 000,00			-3 113 000,00
75010, Upphandling av sjötrafik	-13 375 000,00	-775 000,00		-14 150 000,00
75030, Upphandling av linfärjetrafik	-2 250 000,00			-2 250 000,00
75100, Understöd för varutransporter i skärgården	-274 000,00	-76 000,00		-350 000,00
76010, Utgifter för drift o underhåll av vägar	-2 390 000,00			-2 390 000,00
76030, Utgifter för underhåll av farleder o fiskefyrar	-400 000,00			-400 000,00
76050, Utgifter för drift o underhåll färjfästen mm	-840 000,00			-840 000,00
Totalt infrastrukturavdelningen	**-26 295 999,90**	**-995 000,00**	**-573 050,45**	**-27 864 050,35**
Myndigheter och fristående enheter				
82000, ÅSUB	-578 000,00	-95 000,00		-673 000,00
82200, Datainspektionen	-150 000,10	-1 000,00		-151 000,10
82300, Ålands energimyndighet	-14 000,00			-14 000,00
82500, Ålands polismyndighet	-6 225 999,90	-424 000,00		-6 649 999,90
82600, Ålands Ombudsmannamyndighet	-153 000,00	-36 000,00		-189 000,00
82700, Lotteriinspektionen	0,00	-1 000,00		-1 000,00
83100, Upphandlingsinspektionen	-119 999,90			-119 999,90
84000, Ålands hälso- och sjukvård	-81 255 000,00	-847 000,00		-82 102 000,00
84810, ÅMHM, verksamhet	-1 431 000,10	-88 000,00		-1 519 000,10
84820, ÅMHM, laboratoriet	-469 999,90	-25 000,00		-494 999,90
85000, Högskolan på Åland	-9 209 000,50	43 000,00		-9 166 000,50
85100, Ålands folkhögskola	-1 230 000,10	-42 000,00		-1 272 000,10
85200, Ålands musikinstitut	-1 018 000,00	-39 000,00		-1 057 000,00
85500, Ålands gymnasium	-17 834 000,10	-238 000,00		-18 072 000,10
85600, Ålands sjösäkerhetscentrum	-452 000,00	-337 000,00		-789 000,00
86000, Arb.markn & studieservicemyndigheten	-1 546 000,10	-77 000,00		-1 623 000,10
86050, Sysselsättning o arbetslöshetsunderstöd	-5 340 000,00			-5 340 000,00
86500, Ålands fiskodling, Guttorp	-634 000,00	25 000,00		-609 000,00
87000, Fordonsmyndigheten	80 000,00	14 000,00		94 000,00
87100, Rederienheten, verksamhet (R)	0,00		-134 169,25	-134 169,25
87200, Vägunderhållsenheten, verksamhet	0,00			0,00
87300, Verkstad och lager, verksamhet	50 000,00			50 000,00
Totalt myndigheter och fristående enheter	**-127 530 000,70**	**-2 168 000,00**	**-134 169,25**	**-129 832 169,95**
Skattefinansiering och finansiella poster				
88900, Återförda anslag	100 000,00			100 000,00
89000, Skatter och inkomster av skattenatur	263 418 000,00	9 600 000,00		273 018 000,00
89200, Finansiella poster (F)	1 222 000,00			1 222 000,00
89230, Landskapets fastighetsverk	29 300 000,00			29 300 000,00
89250, Avkastning av Ålands Penningautomatförening	18 000 000,00	0,00		18 000 000,00
89300, Av- och nedskrivningar	-7 761 000,00			-7 761 000,00
89420, Testamentsmedel		260 000,00		260 000,00
Totalt skattefinansiering och finansiella poster	**304 279 000,00**	**9 860 000,00**	**0,00**	**314 139 000,00**
TOTALT budgetanslag verksamhet, överföringar och skattefinansiering 2018	**18 937 999,10**	**2 786 000,00**	**-13 007 120,95**	**8 716 878,15**

Budgetuppföljning av verksamhet, överföringar och skattefinansiering

Budget, verksamhet år 2018	Total budget inkl. tidigare år	Utfall i euro	Utfall i %	Överföres till budget år 2019
Lagtinget				
10100, Lagtinget, verksamhet	-1 909 000,00	-1 863 275,95	97,60 %	
11100, Lagtingets kansli, verksamhet	-1 401 000,00	-1 185 320,19	89,13 %	
11130, Lagtingets bibliotek, verksamhet	-25 000,00	-24 430,80	86,13 %	
11210, BSPC, Östersjösamarbete	-90 000,00	-60 728,11	84,61 %	
11220, Dispositionsmedel	-70 000,00	-43 236,63	97,72 %	
11290, Till lagt.grupp disp för kansliändamål	-255 000,00	-254 999,00	67,48 %	
12010, Landskapsrevision, verksamhet	-199 000,00	-177 369,51	61,77 %	
13010, Ålands delegation i Nordiska Rådet	-34 000,00	-29 282,75	100,00 %	
Totalt lagtinget	**-3 983 000,00**	**-3 638 642,94**		**0,00**
Regeringskansliet				
20010, ÅLR, verksamhet	-986 000,00	-968 646,92	98,24 %	
20020, ÅLR, dispositionsmedel	-70 000,00	-67 825,75	96,89 %	
21010, Regeringskansliet, verksamhet	-2 558 999,80	-2 201 224,22	86,02 %	
21500, Kommunikationsverksamhet	-62 000,00	-37 371,70	60,28 %	
21510, Ålandskontoret, Helsingfors	-56 000,00	-44 634,90	79,71 %	
22000, Främjande av jämställdhet	-75 000,00	-105 743,40	140,99 %	
22500, Främjande av integration	-65 000,00	-51 078,85	78,58 %	
23000, Lagtingsval	-20 000,00	-12 351,76	61,76 %	
23200, Understödjande av politisk verksamhet o info	-17 000,00	-16 825,00	98,97 %	
24000, Brand- och räddning	-28 000,00	-20 551,87	73,40 %	
24010, Landskapsstöd för materialanskaffning (R)	-815 257,78	-410 773,15	50,39 %	-404 484,63
25000, Utbild, ftg-hälsovård, arbetarskydd, personalaktiviteter och personalpolitiska åtgärder.	-403 000,00	-221 308,69	54,92 %	
25210, Serviceverksamhet	-311 000,00	-303 020,19	97,43 %	
26000, Regeringens övriga kostnader	-375 000,00	-325 061,11	86,68 %	
26002, Interreg Central Baltic 2014-2020	0,10	-148,02		
26003, Utveckl. o tillväxtplan för ett hållbart Åland	-162 000,00	-156 876,55	96,84 %	
26004, Ålandsdelegationen	-12 000,00	-4 694,87	39,12 %	
26500, Konsumentskydd	-18 000,00	-17 765,82	98,70 %	
27000, Radio- o TV-verksamhet (F)	0,00	0,00	0,00 %	
Totalt regeringskansliet	**-6 034 257,48**	**-4 965 902,77**		**-404 484,63**
28010, Lagberedning	-1 022 000,00	-858 405,28	83,99 %	
Finansavdelningen				
30010, Finans, verksamhet	-2 450 000,00	-2 206 491,60	90,06 %	
33000, Landskapsandelar o stöd till kommunerna (RF)	-17 760 000,00	-17 464 839,54	98,34 %	-295 160,46
34000, Särskilda stöd, lån	0,00	50,00		
35000, Penningautomatmedel (R)	-12 480 728,88	-5 951 017,04	47,68 %	-5 945 594,30
38000, Pensioner o pensionsrelaterade utgifter (F)	-17 970 000,00	-17 932 886,44	99,79 %	
39000, It-drifts o utvecklingskostnader (R)	-3 515 927,59	-2 377 332,39	67,62 %	-1 348 315,24
39050, Förändring semesterlöneskuld mm (F)	266 000,00	-67 045,56	124,59 %	
39099, Internhyra	-4 086 000,00	-4 085 494,20	99,99 %	
Totalt finansavdelningen	**-57 996 656,47**	**-50 085 056,77**		**-7 589 070,00**

Budgetuppföljning av verksamhet, överföringar och skattefinansiering

Budget, verksamhet år 2018	Total budget inkl. tidigare år	Utfall i euro	Utfall i %	Överföres till budget år 2019
Social- och miljöavdelningen				
40010, Soc- och miljö, verksamhet	-1 477 999,90	-1 217 156,00	82,35 %	
41000, Övriga sociala uppgifter	-178 000,00	-84 935,98	47,72 %	
41010, Övr sociala uppg, överföring (F)	-12 170 000,00	-12 106 599,58	99,48 %	
41500, Kostnadsbaserade landskapsandelar och stöd inom socialvårdsområdet (F)	-11 735 000,00	-11 693 163,29	99,64 %	
42000, Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter	-100 000,00	-37 172,24	37,17 %	
43000, Allmän miljövård	-186 000,00	-157 694,08	84,78 %	
44000, Naturvård	-349 000,00	-319 142,49	91,44 %	
44510, Paf-medel för social verksamhet (R)	-3 628 089,48	-3 297 080,75	90,88 %	-331 008,73
44520, Paf-medel för miljöverksamhet (R)	-867 785,56	-561 230,78	64,67 %	-306 554,78
45000, Vattenförsörjning- och vattenvård	-321 000,00	-296 888,46	92,49 %	
46000, Cirkulär ekonomi (R)	-321 000,00	-47 431,95	14,78 %	-273 568,05
47000, Miljöhälsovård	-70 000,00	-64 892,16	92,70 %	
Totalt social- och miljöavdelningen	**-31 403 874,94**	**-29 883 387,76**		**-911 131,56**
Utbildnings- och kulturavdelningen				
50010, Utb och kultur, verksamhet	-3 303 000,60	-3 077 095,24	93,16 %	
50200, Studiestöd	-8 428 000,00	-7 532 454,58	89,37 %	
50500, Bibliotek, arkiv	-135 000,00	-132 463,87	98,12 %	
50510, Understöd för författare och översättare	-34 000,00	-33 000,00	97,06 %	
51000, Landskapsandelar och stöd för medborgarinstitut och kulturverksamhet	-659 000,00	-648 346,78	98,38 %	
51010, Ål Kulturdeleg o nord.kultursamarbete	-116 000,00	-93 395,77	80,51 %	
51500, Paf-medel ungdomsarbete och idrott (R)	-2 531 518,88	-2 256 790,57	89,15 %	-274 728,31
51600, Paf-medel kulturell verksamhet (R)	-2 158 492,18	-1 651 645,56	76,52 %	-506 846,62
52000, Landskapsandelar för grundskolan och stöd för undervisning (F)	-10 328 000,00	-10 387 732,23	100,58 %	
53500, Vuxenutbildning	-900 000,00	-895 251,69	99,47 %	
54000, Kulturarvs- o museiverksamhet	-1 588 000,00	-1 565 484,78	98,58 %	
Totalt utbildnings- och kulturavdelningen	**-30 181 011,66**	**-28 273 661,07**		**-781 574,93**
Näringsavdelningen				
60010, Näringsavdelningen, verksamhet	-1 964 000,10	-1 899 492,54	96,72 %	
61000, Näringslivets främjande (R)	-4 267 094,90	-2 217 419,26	51,97 %	-2 110 779,48
61100, Ålands landsbygdscentrum	-140 999,90	-109 352,69	77,56 %	
61500, Främjande av livsmedelsproduktion (R)	-1 404 532,91	-639 166,10	45,51 %	-767 532,81
61550, Avbytarservice	-325 000,00	-195 734,43	60,23 %	
62100, EU, ERUF och ESF 2014-2020(R-EU)	458 145,06	-461 317,68		919 462,74
62110, Förvaltningskostnader ERUF-ESF 2014-2020	-60 000,00	-100 798,84	168,00 %	
62300, EU, EJFLU 2014-2020 (R-EU)	-7 446 262,48	-4 810 732,57	64,61 %	-2 635 529,91
62390, Leaderfinansiering med paf-medel (R-EU)	-392 500,00	-71 289,72	18,16 %	-321 210,28
62500, EU, EHFF 2014-2020 (R-EU)	-642 443,02	-898 401,01	139,84 %	254 593,45
63100, EU, ERUF 2007-2017 (R-EU)		4 169,74		0,00
64000, Främjande av skogsbruket (R)	-721 851,68	-282 953,94	39,20 %	-435 065,91
65000, Jakt- och viltvård (R)	-64 561,07	16 377,03		-80 938,10
67000, Främjande av fiskerinäringen	-134 000,00	-83 535,39	62,34 %	
67010, Fiskevård	0,00	0,00	0,00 %	
Totalt näringsavdelningen	**-17 105 101,00**	**-11 749 647,40**		**-5 177 000,30**

Budgetuppföljning av verksamhet, överföringar och skattefinansiering

Budget, verksamhet år 2018	Total budget inkl. tidigare år	Utfall i euro	Utfall i %	Överföres till budget år 2019
Infrastrukturavdelningen				
70010, Infrastruktur, verksamhet	-2 036 000,00	-1 939 472,83	95,48 %	
71000, Planläggning- och byggnadsväsendet	-45 000,00	-19 461,32	43,25 %	
71500, Stöd för byggnadsrelaterade åtgärder (R)	-519 394,00	-132 792,00	25,57 %	-386 602,00
71510, Räntest o landsb.borgen, bostadsprod (F)	-120 000,00	-113 696,70	94,75 %	
72000, Elsäkerhet och energi	-40 000,00	-170,09	0,43 %	
72010, Främjande av hållbar energiomställning (RF)	-903 656,45	-326 037,30	36,08 %	-577 619,15
72030, Samhällsteknikutveckling	-95 000,00	-88 792,04	93,47 %	
74000, Ålandstrafiken, verksamhet	-471 999,90	-447 938,48	94,90 %	
74500, Oljeskydd	-140 000,00	185 088,57		
74700, Understöd för övrig trafik	-3 113 000,00	-2 454 706,13	78,85 %	
75010, Upphandling av sjötrafik	-14 150 000,00	-14 205 657,06	100,39 %	
75030, Upphandling av linfärjetrafik	-2 250 000,00	-2 197 005,98	97,64 %	
75100, Understöd för varutransporter i skärgården	-350 000,00	-336 513,81	96,15 %	
76010, Utgifter för drift o underhåll av vägar	-2 390 000,00	-1 945 747,11	81,41 %	
76030, Utgifter för underhåll av farleder o fiskefyrar	-400 000,00	-417 295,54	104,32 %	
76050, Utgifter för drift o underhåll färjfästen mm	-840 000,00	-820 336,06	97,66 %	
Totalt infrastrukturavdelningen	**-27 864 050,35**	**-25 260 533,88**		**-964 221,15**
Myndigheter och fristående enheter				
82000, ÅSUB	-673 000,00	-641 931,61	95,38 %	
82200, Datainspektionen	-151 000,10	-117 054,08	77,52 %	
82300, Ålands energimyndighet	-14 000,00	120 347,80	-859,63 %	
82500, Ålands polismyndighet	-6 649 999,90	-6 349 011,05	95,47 %	
82600, Ålands Ombudsmannamyndighet	-189 000,00	-182 662,67	96,65 %	
82700, Lotteriinspektionen	-1 000,00	51 413,70		
83100, Upphandlingsinspektionen	-119 999,90	-7 507,47	6,26 %	
84000, Ålands hälso- och sjukvård	-82 102 000,00	-82 090 624,21	99,99 %	
84810, ÅMHM, verksamhet	-1 519 000,10	-1 520 885,85	100,12 %	
84820, ÅMHM, laboratoriet	-494 999,90	-461 627,68	93,26 %	
85000, Högskolan på Åland	-9 166 000,50	-8 802 652,81	96,03 %	
85100, Ålands folkhögskola	-1 272 000,10	-1 234 273,91	97,03 %	
85200, Ålands musikinstitut	-1 057 000,00	-1 078 870,82	102,07 %	
85500, Ålands gymnasium	-18 072 000,10	-17 031 937,34	94,24 %	
85600, Ålands sjösäkerhetscentrum	-789 000,00	-737 603,58	93,49 %	
86000, Arb.markn & studieservicemyndigheten	-1 623 000,10	-1 562 492,00	96,27 %	
86050, Sysselsättning o arbetslöshetsunderstöd	-5 340 000,00	-4 902 270,58	91,80 %	
86500, Ålands fiskodling, Guttorp	-609 000,00	-589 149,79	96,74 %	
87000, Fordonsmyndigheten	94 000,00	198 070,64	210,70 %	
87100, Rederienheten, verksamhet (R)	-134 169,25	-9 280,15	6,92 %	-124 889,10
87200, Vägunderhållsenheten, verksamhet	0,00	-88 674,24		
87300, Verkstad och lager, verksamhet	50 000,00	50 000,00	100,00 %	
Totalt myndigheter och fristående enheter	**-129 832 169,95**	**-126 988 677,70**		**-124 889,10**
Skattefinansiering och finansiella poster				
88900, Återförda anslag	100 000,00	49 654,97	49,65 %	
89000, Skatter och inkomster av skattenatur	273 018 000,00	273 003 684,58	99,99 %	
89200, Finansiella poster (F)	1 222 000,00	1 445 748,44	118,31 %	
89205, EU - ERUF och ESF, 2014-2020 (R-EU)	0,00	0,00	0,00 %	
89230, Landskapets fastighetsverk	29 300 000,00	29 581 401,85	97,88 %	
89250, Avkastning av Ålands Penningautomatförening	18 000 000,00	17 618 673,10	97,90 %	
89300, Av- och nedskrivningar	-7 761 000,00	-7 132 788,09	91,91 %	
89420, Testamentsmedel	260 000,00	0,00	0,00 %	
Totalt skattefinansiering och finansiella poster	**314 139 000,00**	**314 566 374,85**		**0,00**
TOTALT budgetanslag verksamhet, överföringar och skattefinansiering 2018	**8 716 878,15**	**32 862 459,28**		**-15 952 371,67**

Budgetanslag för investeringar

Budget, investeringar år 2018	Grundbudget 2018	Tilläggsbudget 1-3 2018	Tidigare års anslag totalt	Total budget
911150, E-demokrati utvecklingsprojekt (R)	-280 000,00		-625 383,58	-905 383,58
934000, Övriga finansinvesteringar (R)	2 588 000,00	-171 000,00		2 417 000,00
934080, Övriga lån (F)	2 312 000,00			2 312 000,00
935010, Lån ur PAF-medel (R)	-2 958 000,00		-24 541 550,83	-27 499 550,83
939000, It-systemanskaffningar (R)	-434 999,90		-497 490,04	-932 489,94
944000, Anskaffn av omr för naturskyddsändamål (R)	-219 000,00		-891,86	-219 891,86
954000, Inköp av konst (R)	-20 000,00		-10 716,23	-30 716,23
954010, Kulturarvs- o museiverksamhetsinvest. (R)	-184 000,00			-184 000,00
964000, Övriga investeringar för skogsbruket (R)	0,00		-10 000,00	-10 000,00
974500, Oljeskyddsinvesteringar (R)	0,00		251 886,42	251 886,42
975000, Fartygs- o färjinvesteringar (R)	-507 000,00	24 000,00	-13 385 274,56	-13 868 274,56
976000, Infrastrukturinvesteringar (R)	-13 900 000,00		-3 174 519,84	-17 074 519,84
982500, Ål polismyndighets investeringar (R)	-1 085 000,00		-450 280,73	-1 535 280,73
984000, Hälso- och sjukvårdsinvesteringar (R)	-5 400 000,00		-8 447 092,95	-13 847 092,95
984810, ÅMHM-investeringar (R)	0,00		-9 117,49	-9 117,49
985000, HPÅ investeringar (R)	-15 000,00		-91 529,22	-106 529,22
985500, Ål Gymnasium investeringar (R)	-200 000,00		-217 813,00	-417 813,00
985600, Ål sjösäkerhetscenters investe (R)	-220 000,00			-220 000,00
987000, Fordonsmyndighetens investeringar (R)	0,00	-40 000,00		-40 000,00
Totalt	**-20 522 999,90**	**-187 000,00**	**-51 209 773,91**	**-71 919 773,81**

Budgetuppföljning investeringar

Budget, investeringar år 2018	Total budget	Utfall i euro	Utfall i %	Överföres till budget 2019
911150, E-demokrati utvecklingsprojekt (R)	-905 383,58	-197 207,70	21,78 %	-708 175,88
934000, Övriga finansinvesteringar (R)	2 417 000,00	-820 714,50		3 237 714,50
934080, Övriga lån (F)	2 312 000,00	2 262 749,89	97,87 %	
935010, Lån ur PAF-medel (R)	-27 499 550,83	-2 545 550,83	9,26 %	-24 954 000,00
939000, It-systemanskaffningar (R)	-932 489,94	-357 120,92	38,30 %	-575 369,02
944000, Anskaffn av omr för naturskyddsändamål (R)	-219 891,86	-131 619,60	59,86 %	-88 272,26
954000, Inköp av konst (R)	-30 716,23	-26 917,27	87,63 %	-3 798,96
954010, Kulturarvs- o museiverksamhetsinvest. (R)	-184 000,00	-22 436,31	12,19 %	-161 563,69
964000, Övriga investeringar för skogsbruket (R)	-10 000,00	0,00	0,00 %	-10 000,00
974500, Oljeskyddsinvesteringar (R)	251 886,42	90 000,00	35,73 %	-116 273,58
975000, Fartygs- o färjinvesteringar (R)	-13 868 274,56	-510 203,20	3,68 %	-8 172 000,00
976000, Infrastrukturinvesteringar (R)	-17 074 519,84	-11 600 491,12	67,94 %	-5 474 028,72
982500, Ål polismyndighets investeringar (R)	-1 535 280,73	-1 180 866,95	76,92 %	-354 413,78
984000, Hälso- och sjukvårdsinvesteringar (R)	-13 847 092,95	-2 698 436,22	19,49 %	-6 979 328,96
984810, ÅMHM-investeringar (R)	-9 117,49	0,00	0,00 %	0,00
985000, HPÅ investeringar (R)	-106 529,22	-40 939,08	38,43 %	-65 590,14
985500, Ål Gymnasium investeringar (R)	-417 813,00	-18 295,00	4,38 %	-399 518,00
985600, Ål sjösäkerhetscenters investe (R)	-220 000,00	-52 317,71	23,78 %	-167 682,29
987000, Fordonsmyndighetens investeringar (R)	-40 000,00	0,00	0,00 %	-40 000,00
Totalt	**-71 919 773,81**	**-17 850 366,52**		**-45 032 300,78**

Penningautomatmedel för utveckling och sysselsättning

Utvecklingsaktiviteterna under respektive moment nedan är nettobudgeterade, d.v.s kostnaden tas under moment men täcks sedan av moment 35000, penningautomatmedel för utveckling och sysselsättning. Under respektive anslag ansvarar momentets budgetansvarige för förverkligandet. Det kan även finnas övrigt under momenten som ej är av utvecklingskaraktär, och i de fallen så är anslaget upptaget under momentet.

Budgetmoment, nummer och beskrivning		Återstår 31.12.2017	Förbrukat 2018	Indras 2018	Återstår 31.12.2018
21010	Utgifter för samhällservicereform	0			0
22000	Utbildning Jämställt Åland	39 328		39 328	0
39000	Allmänna förvaltningskostnader (It-delen)	275 532	65 812	209 720	0
42000	Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter - verksamhetsutgifter (VR), utveckling inom hälso- och sjukvården	0			0
43000	Allmän miljövård, miljöuppföljning LBU	48 968	41 750	7 219	0
984000	Anskaffningar (R), It-stödsystem	0			0
50010	Utvecklingsarbete, nätpedagogik, utvecklingen av it-stöd	64 104	45 362	18 742	0
53500	Sysselsättningsfrämjande utbildnin, SFI, konjunkturanpassad yrkesutbildning	0			0
					0
53500	Integration och mångkulturellt befrämjande (VR), språkcoach, svenska för analfabeter	0			0
85000	Högskolan på Åland - verksamhetsutgifter (VR), utvecklande forskning	0			0
61000	Turismens främjande, skraknästet, businesslab m.m.	0			0
61000	Team-Åland, en kraftsamling för tillväxt och inflyttning, 570309	295 000		60 000	235 000
64000	Främjande av skogsbruket - verksamhetsutgifter (VR), fjärranalys	14 109		14 109	0
70010	Trafikavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR), utvecklande av statistik- och biljettsystem samt utredning av kollektivtrafiken	0			0
76030	Utgifter för underhåll av farleder och fiskefyrar (VR) - digitalisering av farleder	0			0
974500	Oljeskyddsinvesteringar	0			0
976000	Kortruttsinvesteringar (R) - fortsatt utrednings- och planeringsarbete för kortrutten inkluderande två nya färjor	0			0
Totalt		**737 041**	**152 923**	**349 118**	**235 000**

Bilaga 1. Åtgärdsuppmaningar

Ärende	Behandling i lagtinget	Åtgärder av landskapsregeringen
Landskapsregeringens lagförslag LF 7/2017-2018. Cirkulär ekonomi	Lagtingets beslut 21.3.2018 LTB 69/2018	Lagtinget beslöt ge landskapsregeringen i uppdrag att vidta åtgärder i syfte att åstadkomma ett välfungerande producentansvar för privatimporterade fordon.

Bilaga 2. Ålands naturreservat

Ålands naturreservat samt Natura 2000 med fredningsbeslut och eller avtal.

	Reservat	Kommun	Inr. år	Samhälls-ägt land ha	Samhälls-ägt vatten ha	Privatägt land ha	Privatägt vatten ha	ÅFS
1	Ramsholmen	Jomala	1925	-	-	13	-	36/25
								31/74
2	Mangelbo (Almskogen)	Finström	1931	-	-	-	-	
			1987 o	1	-	-	-	32/87
3	Svartnö-Kaja	Hammarland	1939	46	98	-	-	29/87
4	Espholm	Mariehamn	1943	7	-	-	-	30/87
5	Nåtö-Jungfruskärskär	Lemland	1964	-	-			-
			1985 o	-	-	-	-	
			1992 o	-	-	-	-	-
			2005 o	124	427	-	-	13/05
6	Björkör	Föglö	1966			-	-	24/66
						-	-	28/74
			2003	220	6536			3/03
7	Sandskär	Kökar	1971	-	-	-	-	9/71
			1996 o	13	-	-	-	27/96
8	Lövdal	Jomala	1974	-	-	1	-	57/74
9	Granö	Föglö	1975	-	-	-	-	-
			1985 oo	-	-	-	-	44/85
			1996 oo			80	-	67/96
10	Långskär-Sandskär	Kökar	1978	-	-	-	-	-
			1985 o	96	263	-	-	31/88
11	Länsmansgrund	Saltvik	1979	55	100	-	-	33/87
12	Blåskär etc	Brändö	1980	38	296	-	-	4/80
13	Lökskär	Lemland	1980	13	52	-	-	8/80
14	Iriskärret	Jomala	1981	-	-	2	-	45/81
15	Lillnäsberget-Tingö	Sund	1982	-	-	-	-	-
			1991 o		-	-	-	-
			1995 o*	100	211			34/95
16	Fjärdskär, Harrgrund	Sund	1986	3	-	-	-	12/86
17	Herröskatan	Lemland	1987	27	86	-	-	31/87
18	Östra Rödklobb	Eckerö	1988	10	-	-	-	28/88
19	Bråttö	Föglö	1988	-	-	-	-	-
			1992 *	-	-	-	-	-
			2016	-				51/18
			1999 o	-	-	44	-	66/99
20	N. Hastersboda	Föglö	1988	-	-	5	-	30/88
21	Boxö	Saltvik	1988	-	-	-	-	-
			1996 o	306	1091			28/96
			2015 °			8,5		55/15

22	Skag	Lumparland	1989	-	-	16	-	32/89
			2014 °			18,5		56/14
23	Idö	Kökar	1989	-	-	-	-	
			2005 o	82	-	-	-	10/05
24	Hemdal	Vårdö	1990	7	-		-	15/90
25	Prästgårdsnäset	Finström	1992	-	-	33	-	55/92
26	Åsgårda Stenåkrar	Saltvik	1994	51	-	6	-	2/94
27	Höckböleholmen	Geta	1994	-	-	-	-	3/94
			2000 o	23	-	-	-	74/00
28	Skålklobbarna	Vårdö	1994	11	195	-	-	80/94
29	Lökö	Hammarland	1997	-	-	11	-	21/97
30	Bistorp Stenåkrar	Lemland	1997	14	-	-	-	46/97
31	Träsket	Eckerö	1998	-	-	71	-	21/98
			2013			9		
			2016			5		
32	Karlbybådarna, sälskyddsområde	Kökar	1998	-	-	3	670	15/98
33	Gloet	Vårdö	1998	-	-	31	-	119/98
34	Blacksund	Kumlinge	1999	-	-	28	-	60/99
35	Sandön	Föglö	2001	-	-	37	-	15/01
			2016			9		
36	Näset	Kumlinge	2001	34	-	-	-	16/01
37	Södra Uddhagarna	Eckerö	2001	-	-	10	-	67/01
38	Ängessjö	Hammarland	2001	-	-	10	-	68/01
39	Prästgårds-skogen	Sund	2001	-	-	50	-	69/01
40	Moren	Jomala	2002	-	-	5	-	62/02
41	Norra Uddhagarna	Eckerö	2003	-	-	11	-	22/03
42	Knöppelskär	Saltvik	2005	31	-	-	-	11/05
43	Kråkskär	Saltvik	2005	86	394	-	-	12/05
44	Idskär	Finström	2005	44	238	-	-	9/05
45	Löfvik	Sund	2008	-	-	4	-	56/08
46	Båtskär	Lemland	2008	-	190	-	-	57/08
47	Gunnarsby	Sund	2008	-	-	31	-	58/08
48	Näsgärdan	Hammarland	2008	-	-	2	-	88/08
49	Toböle	Saltvik	2008	-	-	0,5	-	89/08
50	Signilskär-Märket	Hammarland	2009	400	22100	-	-	28/09
			2018	19				54/18
51	Svenstjälpa	Vårdö	2009	-	-	190	-	30/09
52	Kvarnsjöskogen	Saltvik	2011	60	-	-	-	79/11
53	Öfladorna	Lemland	2013			10	1	56/13
54	Jomalaöjen	Jomala	2014	16				49/14
55	Barrmatteskärret	Eckerö	2014			4,5		52/18
56	Torp urskog	Eckerö	2015			27		53/18
57	Sinnträsk	Eckerö	2016			1		

58	Stenverka	Vårdö	2016			36		55/18
59	Karlträsk	Hammarland	2017			20		
60	Timmerträsk	Geta	2017			19	5	56/18
	Totalt			**1 937**	**32 277**	**862**	**676**	

o förstorat
oo förlängd fredning
** ändrade gränser eller bestämmelser*

Ålands landareal = 155.330 hektar

Ålands vattenareal = 1.180.000 hektar

Naturskyddad landareal 2.799 hektar= 1,8%

Naturskyddad vattenareal = 32.953 hektar = 2,79 %

Medelstorlek, landareal 46,65 hektar

Naturskyddsområden =35.752 hektar

Naturminnen:

- Naturbildningen "Källskärskannan" , kokar
- Tvenne slånbuskar på Svinö Holme, Jomala och gammal ek på Hamnholm i Saltvik
- Säregen tall i Torp by, Eckerö
- Säregen björk i Möckelö by, Jomala
- Två popplar i Tjudö by, Finström
- Fyra askar i Prästgården by, Jomala
- Stenåkern "Stenögat i Åsgårda by, Saltvik
- En ek och ett flyttblock i Kvarnbo vy, Saltvik
- En allé i Nääs by, Saltvik

Bilaga 3. Landskapets fastighetsverk

FO nr 2734625-5

RESULTATRÄKNING	Not	1.1-31.12.2018	1.1-31.12.2017
OMSÄTTNING	**1**	**22 029 083,31**	**16 023 089,17**
Övriga rörelseintäkter			
Material och tjänster	**2**		
Material, förnödenheter och varor			
Inköp under räkenskapsperioden		-468 322,98	-229 480,01
Köpta tjänster		-4 487 335,32	-2 831 480,71
		-4 955 658,30	**-3 060 960,72**
Personalkostnader	**3**		
Löner och arvoden		-1 984 370,03	-1 630 990,20
Lönebikostnader			
Pensionskostnader		-356 075,38	-346 769,15
Övriga lönebikostnader		-34 486,98	-44 888,31
		-2 374 932,39	**-2 022 647,66**
Avskrivningar och nedskrivningar			
Avskrivningar enligt plan		-8 512 699,83	-5 543 684,97
Nedskrivningar			-121 882,04
Övriga rörelsekostnader	4	-1 117 629,26	-803 101,20
RÖRELSEVINST		**5 068 163,53**	**4 470 812,58**
Finansiella intäkter och kostnader			
Övriga ränteintäkter och fin. intäkter		5 862,63	1 911,43
Räntekostnader och övriga fin. kostnader		-3 901,56	-2 827,03
Summa finansiella intäkter och kostnader		**1 961,07**	**-915,60**
VINST FÖRE BOKSLUTSDISPOSITIONER OCH SKATTER		**5 070 124,60**	**4 469 896,98**
RÄKENSKAPSPERIODENS VINST		**5 070 124,60**	**4 469 896,98**

BALANSRÄKNING	Not	31.12.2018	31.12.2017
AKTIVA			
BESTÅENDE AKTIVA			
Materiella tillgångar	**5**		
Särskild egendom			
Markområden		2 019 657,82	1 859 107,82
Byggnader		1 969 583,52	1 857 011,94
		3 989 241,34	**3 716 119,76**
Övriga materiella tillgångar			
Markområden		3 375 003,71	2 981 370,71
Byggnader		176 073 471,04	114 415 284,30
Maskiner och inventarier		108 855,69	17 690,94
Pågående nyanläggningar		2 860 225,62	5 513 452,06
Materiella tillgångar totalt		**186 406 797,40**	**126 643 917,77**
Summa bestående aktiva		**186 406 797,40**	**126 643 917,77**
RÖRLIGA AKTIVA			
Omsättningstillgångar			
Förskottsbetalningar		32 483,54	0,00
		32 483,54	**0,00**
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	6	2 204 757,13	205 341,73
Övriga kortfristiga fordringar		210 443,49	118 817,64
Resultatregleringar	7	33 071,02	0,00
Summa kortfristiga fordringar		2 448 271,64	324 159,37
Kassa och bank		11 455 679,42	6 899 605,68
Summa rörliga aktiva		13 936 434,60	7 223 765,05
SUMMA AKTIVA		**200 343 232,00**	**133 867 682,82**
PASSIVA			
EGET KAPITAL	**8**		
Grundkapital		193 893 204,66	127 639 149,96
Övrigt kapital		3 220 345,74	3 120 345,74
Balanserade vinstmedel		1 644 827,52	1 174 930,54
Förskottsöverföring till landskapets budget		-5 300 000,00	-4 000 000,00
Räkenskapsperiodens vinst		5 070 124,60	4 469 896,98
Summa eget kapital		**198 528 502,52**	**132 404 323,22**
FRÄMMANDE KAPITAL			
Kortfristigt främmande kapital			
Leverantörsskulder		1 225 507,31	1 011 086,53
Övriga skulder	9	39 894,63	33 156,16
Resultatregleringar	10	549 327,54	419 116,91
Summa kortfristigt främmande kapital		**1 814 729,48**	**1 463 359,60**
SUMMA PASSIVA		**200 343 232,00**	**133 867 682,82**